העולם הזה

מדוע החליט רבין לפוצץ את המו"מ

הקשר להפלת קיסינג'ר

תשקיף

ממשלת ליכוד לאומי?

מתרכים הסימנים לכך שראש־הממשלה, יצחק רבין, אומנם יקים בעתיד הלא־רחוק ממשלת־ליכוד־לאומי.

היחסים בין רבין לבין מנהיג הליכוד הפכו חביבים בשבוע האחרון, בעיקבות דיווחיו השוטפים של רבין לבגין על המגעים עם קיסינג'ר, למן הרגע בו התברר שיסתיימו בכישלון.

ממשלת־ליכוד־לאומי תחזק גם את מעמדו של רבין בתוך מיפלגתו־שלו, ותאפשר לו ליערוך שינויים בממשלה.

מחדל ההסברה

היה מתוכנן

המחדל ההסברתי של ממשלת־ישראל, שהגיבה באיחור ניכר על כישלון תיווכו של הנרי קיסינג'ר, כשעתיים אחרי ששמו זאת האמריקאים והמצרים, לא היה תוצאה של הזנחה, אלא מכוון מראש. עוד ביום השישי האחרון נוסחה גירסת ממשלת־ישראל, המסבירה את כישלון השיחות, ואשר נועדה לעורר תגובות אוהדות לישראל.

אולם קיסינג'ר פנה בבקשה לצוות ה־ישראלי, שלא יפרסם תגובה המאשימה את מצריים, כל עוד הוא עצמו שוהה על אדמת ישראל, כדי שהניטראליות שיו לא תיפגם. יצחק רבין נעתר לבקשה זו.

למרות שההודעה האמריקאית היתה צריכה, לפי המתוכנן, להתפרסם חצי שעה אחרי חצות, היא פורסמה בוושינגטון שעה קודם־לכן, ומייד אחריה פירסם שר־החוץ המיצרי את גירסת מצריים.

במישרד ראש־הממשלה נוסחה הודעת־ביניים קצרה, וזו פורסמה באחת אחר חצות, אולם גם הודעה זו נמנעה מלצאת בחריפות נגד מצריים.

הפידאיון יגבירו

נסיונות הפיגוע

התגובה הערבית הראשונית על כישלון שיחות קיסינג'ר תתבטא, ככל הנראה, בגל חדש של ניסיונות פיגוע, חדירות ופעולות טירור מצד אירגוני הפידאיון למיניהם.

נראה כי המצרים יתנו עתה אור ירוק לאש"ף, ויסירו את כל הסתייגויותיהם מפעולות־הטירור, שעד כה ניסו לרסנן. קרוב לוודאי שאירגוני הפידאיון יבצלו את כישלון השיחות גם לחידוש ניסיונות־הפיגוע במטרות ישראליות בחו"ל, שבשנה האחרונה נמנעו מהם.

קיסינג'ר החרים

את עטרות

לא נעלם מעיני משקיפים שגם בנסיעותיו התכו־

הגיליון הבא

יופיע בחוץ המועד, ועל כן תוקדם הופעתו.

הגיליון יופיע ברחבי הארץ ככר ביום כ' הבא, ה־31 במארס, ויימצא ברחובות תל־אביב, בממקומות המכירה המוקדמת, ככר במוצאי יום א'.

פות והדחופות ביותר, לא נאות מטוסו של קיסינג'ר לנחות בנמל־התעופה עטרות, ליד ירושלים. קיסינג'ר הקפיד לנחות בלוד, ולהמשיך לירושלים במסוק.

היתה זאת הודעה ברורה שארצות־הברית אינה מכירה בסיפוח ירושלים העתיקה בידי ישראל. עטרות נמצאת בצד הערבי, והיתה נמיית־עופה ירדני.

המבקר חוקר

את העמלה

מבקר ההסתדרות, שלמה שטנגר, פתח בחקירת פרשת העמלה ששילמה חברת העובדים, לפי הוראת אשר ידלין, לאמרגן קלמן גינזבורג, כפי שגילה „העולם הזה".

המבקר הורה לצוות־בדיקה לרכז לו את כל הנתונים הנוגעים לעיסקה, בה קנתה חברת המשביר המרכזי לתעשייה את מיפעל ליבר לציפויי נייר, ושילמה עמלה של 12 אלף לירות לגינזבורג על תיווך. הוראת ידלין לתשלום העמלה היתה בהתנגדות ראשי המשביר, ומעוררת תמיהה, לאחר שגינזבורג ניסה להכריח את ליבר לשלם לו קומיסיון על אותה עיסקה ובית־המישפט קבע כי לא מגיעה לו כל עמלה.

נוסי תחזור

לארץ

לפיצוץ שיחות קיסינג'ר קדם מי־קרן אחר: הציונות בביתה של ד"ר אופנאית לוטה מר חתמיאבו, ויכן לא יכלה נאמי קיסינג'ר לבקר אצלה לשם התייעצות אופנתית, נקבעה פגישה ליום ח' — אך פגיל בישרון השיחות לא תבא למעך. אבי המכי־חה נאמי לידידותיה לחזור בקרוב לישראל לבדה, ביקוד פחתי שי „בפחות שמוניים". מבני לחיות קשה. היה בזרוז־הזמנים של בעלה הדחוף.

תחוגבר מערכת

ההסברה בארה"ב

מערכת ההסברה של ישראל בארצות־הברית תתוגבר כבר כבר בימים הקרובים. על־פי סיכום שנעשה בין ראש־הממשלה לבין שגריר ישראל בארצות־הברית, שימחה דיניץ, ערב צאתו של זה את הארץ, סוכם כי בימים הקרובים יישלחו מהארץ אישי־ציבור שונים.

המימון המפלגתי

מאשראי ליצוא

נגיד „בנק ישראל" הבטיח לשר־האוצר לממן את המילווה המיפלגתי מכספי האשראי המכוון, המיועד לייצוא ולמיפעלים מאוישרים.

הערבות שתיתן ועדת־הכספים של הכנסת למילווה לא תהיה ראוייה אם המיפלגות לא יקבלו את המילווה בריבית נמוכה ביותר של פחות מתישעה אחוזים. לשם־כך על בנק ישראל להסכים לממן את המילווה מקרנות הייצוא, או מקרנות המיועדות למיפעלים מאושרים.

עורך־הדין יהודה רסלר, הפועל בצעדים מישפטיים נגד המילווה, עשוי לפעול גם נגד בנק ישראל, כדי למנוע ממנו להקציב כספי מימון ייצוא למיפלגות.

ספיר יוצא

נגד בן־שחר

שר־האוצר לשעבר, פינחס ספיר, פועל מאחרי הקלעים בתוך מישרד־האוצר להכי־

שית תוכנית הרפורמה במס־החכנסה של חיים כן־שחר.

אנשי ספיר מפיצים בימים האחרונים חומר רב, המצביע על הליקויים שבתוכנית בן־שחר, וספיר אף התבטא בפני מקורביו כי תוכניתו של חב"ש (כינויו של חיים בן־שחר) לא היתה מתקבלת אפילו במדינה נחשלת כמו חבש.

מיפעל למפתחות

אלקטרוניים

שני יורדים שחזרו לארץ עומדים להקים מיפעל לייצור מנעולי־דלת בשיטה מהפכנית לגבי ישראל, הנפוצה כבר בארצות־הברית.

על פי שיטה זו נפתחים מנעולי הדלתות לא במפתחות, אלא בכרטיסים אלקטרו־מגנטיים, כדוגמת כרטיסי הבנקומטים של הבנקים. לכל בעל מנעול כזה יהיה כרטיס משלו, שרק באמצעותו ניתן יהיה לפתוח את מנעול הדלת, ללא כל אפשרות לזיוף או העתקה של המפתח.

עוזרי השרים

מתארגנים

עוזרי ויועצי השרים החלו מתארגנים בימים האחרונים, במגמה להביא לקביעת דרגות קבועות לעוזרי־השרים, ולהטבת תנאיהם.

עוזרי־השרים טוענים כי כל אחד מהם מקבל את דרגתו לפי הלחץ, אותו מפעיל השר שלו עבורו, ורבים מהם מקבלים שכר נמוך אפילו מפקידת הלישכה בה הם עובדים.

כן טוענים עוזרי השרים כי אין הם מקבלים תשלום עבור שעות נוספות, וכי הקיצוצים בהוצאות האישיות של השרים ולישכותיהם פגעו בהם, מאחר שאין הם יכולים לחתום עוד על ארוחות וליגות, ולחייב את חשבון מישרדיהם.

מישלחת של עוזרי־השרים עומדת להיפגש בשבוע הבא עם נציב שירות המדינה, כדי לדון עימו במעמדם האישי, ובעיקר לקבוע כי הם עובדי מדינה מן־המניין. עד כה היה כל שר מביא איתו את העוזר האישי שלו, והעוזר של השר שקדם לו היה מוצא עצמו חסר־פרנסה.

ניצחון לרבינוביץ

בתל־אביב

שר־האוצר יהושע רבינוביץ זכה לניצחון נוסף במיפלגתו השבוע, עם בחירת נאמנו, ד"ר אשר רייך, כמרכז המישמרת הצעירה של מיפלגת העבודה במחוז תל־אביב.

בחירתו של רייך היא סטירת־לחי למיכה חריש ועוזי ברעם, שנאמניהם שלטו עד כה במישמרת הצעירה של העבודה. רייך היה עוזרו של רבינוביץ בעיריית תל־אביב, ואחר־כך במישרד־האישכון.

ברגמן אסר קיצוץ

סירטו האחרון של גאון־הקולנוע השבדי, אינגמר ברגמן, „תמונות מחיי נשואין", יוקרן במלוא אורכו בבתי־הקולנוע בארץ. הסרט, המורכב מסידרה של שש תוכניות־טלוויזיה, מתמשך בגירסתו הקולנועית על־פני קרוב לשלוש שעות. מפיצי הסרט בישראל ביקשו לקצר את משך ההקרנה בארץ על־ידי קיצוצים בסרט. הם פנו במיכתב לברגמן עצמו, כדי לבקש את רשותו לכך.

ברגמן, הידוע כאהדתו לישראל, לא היה מוכן להתחשב בתנאי־העבודה של עובדי בתי־הקולנוע בארץ. במיכתב־רק אישי הודיע שהוא אוסר כל קיצוץ בסרט, אפילו של דקה אחת.

האם אתה באמת שם שמן מעולה במנוע, או סתם זורק כסף?

אין מנוע שלא צורך שמן. אפילו מכונית שרק אתמזל "עלתה" על הכביש, מנוע מכוניתה צורך שמן בכמות זעירה; אך כדי להקפיד על סיכה יעילה ומתמדת של כל מנוע, בכל מכונית, יש לוודא שהמנוע יצרוך רק את הכמות הזעירה לה הוא באמת זקוק. זאת יעשה למענך פז סופר 100. השמנים הבסיסיים והתוספות המיוחדות שבשמן שומרים עליו מפני "בזבוז" מיותר. פז סופר 100 מגן על חלקי המנוע מפני שחיקה ובלאי, החלדה וקורוזיה ומשקעי בוץ במנוע. תחום צמיגותו 20W-50 עושה אותו לשמן האידיאלי לנסיעות ארוכות ולנסיעות "עצור וסע". פז סופר 100, כמו כל השמנים האחרים של פז, נמצא תחת פקוח מתמיד של מעבדות פז ואין משלוח היוצא ממפעל השמנים בלא שיעבור בקורת איכות. כך אתה בטוח כי תקבל תמורה מלאה לכל אגורה.

פז סופר 100

פז

באור-ורשבסקי

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טיפון 03-243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„דפוס חדשה" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

קראו קודם.

ידידי, עורכי הארץ, קראו בשבוע שעבר במאמר ראשי לחדול מן הטיפול בעסק־הביש, ולסתום את הגולל על פרשה אומללה זו.

דעתנו היתה הפוכה. הקדשנו לפרשה את השער הקידמי של הגליון האחרון, וניתחנו את הגילויים החדשים בהרחבה, על־גבי כמה עמודים.

בכך היינו נאמנים לעמדה, שאותה נקטנו במשך קרוב ל־21 שנה, בהן ליוינו את הפרשה בגילגוליה השונים. היה לנו חלק רב, ולעיתים מכריע, בחשיפת רבדיה של הפרשה, רובד אחרי רובד. דומני שטיפולנו בפרשה זו, יותר מאשר בכל פרשה אחרת, מגלה את ייחודו של העולם הזה, ואת התפקיד שהוא נטל על עצמו.

■ ■ ■

זה התחיל עוד לפני שאירע העסק־הביש. לא היינו רק חכמים־לאחר־מעשה. שנת 1954 עמדה בסימן חיסול שרידי האימפריאליזם הבריטי במצריים. דור שלם של מצרים — דורם של גמאל עבד־אל־נאצר, אנוואר אל־סאדאת וחבריהם — גדל תחת דגל „הפינוי" — התביעה לסיו־לוקו הסופי של צבא־הכיבוש הבריטי, שפלש למצריים בסוף המאה ה־19. בשנות ה־50 המוקדמות שרד מצבא־כיבוש זה רק חיל־המצב הבריטי לאורך תעלת־סואץ.

הממשלה השמרנית בבריטניה נטתה ל־חתום על הסכם עם השילטון המצרי החדש, לפינוי הכוחות האלה מן התעלה. בדי־בבד עם תהליך זה התקרבו גם האמריקאים לקאהיר.

איך היתה מדינת ישראל צריכה להתייחס לתופעה זו?

העולם הזה הטיף אז, שבוע אחרי שבוע, לגישה חדשה לגמרי: לתת יד למצריים, למרות שמצב־המילחמה בינה ובינינו טרם נסתיים רישמית. אמרנו: אם נתמוך בדרי־שת המצרים לסילוק הבריטים, נמצא מסי־לות חדשות אל לב העם המצרי, אשר עניין זה הוא לגביו עניין קדוש. סברנו גם שאין לנו מה לחשוש מהתקרבות אמריקאית—מצרית, אלא להיפך, ניתן לנצל התקרבות זו כדי להרגיע את המצב ול־הכשיר משא־ומתן סודי בין ממשלת ישראל והמנהיג המצרי הצעיר שעלה לשילטון, על סמך עדויות שונות היינו משוכנעים כי ניתן להגיע לכלל הסכם עם עבד־אל־נאצר.

(היינו העיתון הראשון בישראל שהקדיש תשומת־לב לאישיותו של עבד־אל־נאצר, ובין השאר גילינו את יחסי־הידידות האי־שיים העמוקים שנוצרו, ונמשכו, בינו ובין קצין־הסלמ"ח ירוחם כהן. גילינו שעבד־אל־נאצר הזמין את כהן לבוא למצריים, אחרי שהוא עלה לשילטון, וכי ממשלת ישראל מנעה ביקור זה.)

דיברנו אל הקיר. ממשלת ישראל הלכה בדרך הפוכה. שר־הביטחון, פינחס לבון, שהפך את עורו ונעשה מנהיג „אקסיביסטי" קיצוני, השמיע הצהרות צורמות על הסכנה הלאומית הצפויה מן ההתקרבות המצרית—אמריקאית, ומסילוק חיל־המצב הבריטי מן התעלה. היינו נתונים אז במאבק חריף עם

„פרשת אלכסים" (מרכז ניניו במוערון־קצינים מצרי)
תיאור דימיוני של האמת

נאצר, אנוואר אל־סאדאת וחבריהם — גדל תחת דגל „הפינוי" — התביעה לסי־לוקו הסופי של צבא־הכיבוש הבריטי, שפלש למצריים בסוף המאה ה־19. בשנות ה־50 המוקדמות שרד מצבא־כיבוש זה רק חיל־המצב הבריטי לאורך תעלת־סואץ.

הממשלה השמרנית בבריטניה נטתה ל־חתום על הסכם עם השילטון המצרי החדש, לפינוי הכוחות האלה מן התעלה. בדי־בבד עם תהליך זה התקרבו גם האמריקאים לקאהיר.

איך היתה מדינת ישראל צריכה להתייחס לתופעה זו?

העולם הזה הטיף אז, שבוע אחרי שבוע, לגישה חדשה לגמרי: לתת יד למצריים, לשבור את ההתקרבות המצרית—אמריקאית, ולפגוע באתרים בריטיים כדי לחזק בברי־טניה את מתנגדי סילוקו של הצבא הבריטי. הכוונה היתה לעורר את הרושם שאלה הם מעשי ידי המצרים עצמם, ולגרום למתיחות דיפלומטית.

ביומנו הסודי גילה שרת כי אכן היתה הידברות לפגישת־צמרת ישראלית—מצרית, שממשלת ישראל פוצצה אותה אחרי העסק־הביש.

עיקרי העסק־הביש נודעו לנו כימעט מייד. אבל לא יכולנו לפרסם אלא רמזים סתומים — ולהסיק מסקנה קיצונית נגד המעורבים. מילחמת העולם הזה, במשך שנים ארוכות, נגד „קבוצת־החצר של בן־גוריון", ובעיקר נגד דיין ופרס, הפכה שם־דבר. לץ קומץ זעיר מן הקוראים יכלו לדעת כי בין השאר יש בידינו חומר מרשיע חמור ביותר נגד השניים. היה זה חלקם בעסק־הביש ובספיחיו העכורים, האינטרי־גות, עדויות־השקר וזיוף־המי־מכים.

בספטמבר 1960 התפוצצה לראשונה „הפרשה," כשנסתבר שיש האשמות חמורות בין לבון ובן־גוריון. הציבור לא ידע על מה מדובר. אך באותו שבוע עצמו, שבו הופיע לבון על שער העולם הזה (1201), פירסמנו לראשונה גם את הפרטים המלאים על עסק־הביש. עשינו זאת בצורת העתקת קטעים מן העיתונות המצרית על מישפט העסק־הביש, כאילו ללא שום קשר עם ויכוח בן־גוריון—לבון. מאותו רגע הבין כל אדם בר־דעת על מה נסוב הוויכוח — ומאותו רגע אי־אפשר היה עוד לקבור את הפרשה.

ליווינו את הפרשה שבוע אחר שבוע, חידדנו את השאלות שהתעוררו, גילינו כל

„העולם הזה" 28.9.60
הגיליון הראשון של העסק־הביש

מה שניתן היה לגלות מתחת למעטה הכבד של הצנזורה, ורמזנו על השאר. פעם נכנסנו לסיכסוך קשה עם הצנזורה כאשר נסתבר כי ניתן לזהות את כל הדמויות הכמוסות של הפרשה („האדם השלישי," „הקצין הבכיר," „הגבר," „קצין־המילואים" וכו') על־ידי פתירת התשבץ השבועי התמים במדור התשבצים. בשלב זה התייצבנו לימינו של לבון, שקיבל על עצמו את המאבק לטיהור מערכת־הביטחון. גם זהו עיקרון אצלנו: איננו לוחמים נגד אישים, אלא למען עקרונות. כשאיש משנה את עמדתו העקרונית לטובה, משתנה גם יחסנו אליו.

סיכלנו כל נסיון לסתום את הגולל על הפרשה מבלי לברר עד תום. התפטרות בן־גוריון, נפילת הממשלה, הדחת בן־גוריון ולאחר מכן פילוג מפא"י נבעו כולם מן הפרשה, ובכל אלה היה לנו חלק. (כעבור שנים תיאר איסר הראל בסיפרו את פעולת העולם הזה בימים ההם כסכנה העיקרית שאיימה על שילטון מפא"י והמימסד.)

■ ■ ■

הפרק הבא אירע ב־1964. במשך שנים אספנו פרטים רבים כמוסים על העסק־הביש, ותוך כדי כך יצרנו קשר סודי עם כמה מגיבוריו, ובכלל זה עם אברי זיידנ־וורג, שישב בתנאי־בידוד חמורים בכלא. ראינו חובה לעצמנו להביא את הדברים המחרידים לידיעת הציבור. לא ידענו איך, כי כל פירסום היה אסור. את הפיתרון סיפק אחד מידידי העיתון, שחציע לי, אגב שיחה: „מדוע אינך כותב סיפור דימיוני?" ההצחה היתה שסיפורות אינה כפופה לצנזורה.

כתבתי אז את הסיפור „פרשת אלכסים," שפורסם בפסח 1964 (העולם הזה 1385) ובו פירטי־הפרטים של העסק־הביש ועל החקירה המזוייפת שבאה בעיקבותיו. הע־ברתי את העלילה לתורכיה, החלפתי את השמות, והתמתי בשם יווני בדוי — קוס־טנדי קאוואצאקיס. לא העברתי את הסיפור בצנזורה.

התגובה היתה פצצה. כל המעוניינים באי־חשיפת האמת על הפרשה רתחו. אבל אי־אפשר היה לייחס לנו עבירה צנזורלית. אי־אפשר היה גם לטעון כי פירסום דימיוני זה יכול להזיק לנדוני־קאהיר — שהרי לא דובר בו כלל על מצריים ועל ישראל. (בכל הוויכוחים המרים שלנו עם הצנזורה, בימים ההם, נטען כי יש לגנוז את הפרשה, מפני שפירסומה יכול להביך את ממשלת מצריים ולמנוע ממנה את שיחרור האסי־רים. כתוצאה מכך נוצר מצב מחפיר: ראשי

„העולם הזה" 1.4.64
הפירוט המלא של העסק־הביש

ישראל, שלא היו מעוניינים בגילוי חלקם המביש בפרשה ובחידוש הוויכוח עליה, היו מעוניינים שהאסירים לא ישוחררו, כדי שיימשך תירוץ נוח זה.)

פירסום הסיפור הדימיוני עקף מיכשול זה — וכך נודע לקוראי העולם הזה מה באמת התרחש בעסק־הביש — שנים רבות לפני שהדבר הפך נחלת הכלל.

■ ■ ■

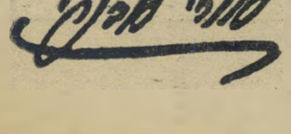
כי הגיבורים האלה גרמו לכך שא־ני עצמי הפכתי מעין „פרופסור לעסק־בישולוגיה," מומחה לפרשה זו. כפי שסי־פרתי בשבוע שעבר, ביליתי הרבה שעות מרתקות עם איסר הראל — כאשר נפגשנו בכנסת, אחרי שנים רבות של מאבק בינינו — בוויכוח על פרטי הפרשה, תעלומותיה והשלכותיה. בסיפרי מילחמת היום השביעי, שכתבתיו בסוף 1967, כללתי פרק ארוך על העסק־הביש וריקעו המדיני.

כאשר התפוצץ בשבוע שעבר פרק נוסף, עם השמעת טענתם של הנידונים כי ראשי המדינה החמיצו בכוונה את ההזדמנות לשחררם ב־1957, יכולנו לספק לך מייד את הרקע המלא של ההאשמה, ולהעריך את סבירותה (סבירות עליונה). כי לגבינו, התקשר גילוי חדש זה עם מאות גילויים קודמים, שעברו דרכנו, ויצרו מסכת שלמה.

אני מעז להשמיע כאן נבואה: גם גילוי זה לא יסיים את הפרשה. תיקוות הארץ, שייסתם הגולל על הפרשה, לא תתגשם. ושוב שלא תתגשם. כי פרשה זו קבעה במידה רבה את דרכו של המימסד השולט במדינה, ומסמלת את החטאים והמחדלים ההיסטוריים שלו כלפי השלום והביטחון.

הציבור חייב לדעת את הפרטים. את כל הפרטים. אין זה מאווכים. זוהי חובה אזרחית. אם לא יידע את מלוא האמת על העבר, לא תהיה לציבור כל אפשרות להסיק מסקנות ולשנות את השיטה.

משום־כך נמשיך בפעולתנו, בת 20 השנים, לחשוף פרשה עגומה זו.

עסק־הביש צמח

על רקע זה. רשת־הריגול הישראלית קיבלה הוראה לפי־

"נקוי ראש" ממשיך...

מבצע שמפו לפסח

בכדי לתרום חלקנו למאמץ הכלכלי
ובכדי לאפשר לאלו שטרם נסו ועוד לא יודעים
מה ההבדל בין שמפו, לשמפו אמיתי —
החלטנו להוזיל את כל סוגי השמפו מתוצרת "וולה"
עד תום חג הפסח.

	סמ"ק	מחיר קיים ל"י	במבצע פסח ל"י
איפון	55	7.55	6.80
שמפו ביצים	150	15.00	13.50
לייפ־פון	30	4.90	4.40
שמפו על בסיס	100	12.45	11.25
קמיליה —	150	17.60	15.85
לשיער שמן ורגיל	500	30.40	27.35
נאופון	100	11.25	10.10
שמפו על בסיס	150	15.95	14.35
תמציות צמחים לכל סוגי שיער	500	28.70	25.80
קריזן			
השמפו נגד קשקשים	100	22.00	19.80

להשיג: בפרפומריות, בבתי מרקחת, בחנויות כל־בו ובשקם.

"וולה" מוניטין בינלאומי לקוסמטיקת השיער

WELLA

מכתבים

מחנה הוא ארמייה

בעיקבות כתבותיו של הפרשן הצבאי בנימין עמידרור בהעולם הזה, והערתו לגבי תירגום המונחים „קורפוס" ו„ארמייה," ברצוני להעיר שהתירגום העברי הנכון הוא המונח „מחנה" ל„ארמייה" (ועיין, למשל, בכל סיפורי מילחמת־העולם השנייה על המחנה ה־8 של מונטגומרי באל־עלמיין), והמונח „גייס" ל„קורפוס" (ואין הכוונה כאן לדוגמה של גייסות־שיריון, שזהי למעשה מיפקדה לאירגון והדרכה ולא גוף טאקטי לפעולות לחימה.)

אגב, גם הסימון הטאקטי המקובל בצה"ל בו מסומנת אוגדה (דיוויזיה): XX; פי־קוד מרחבי (המקביל לקורפוס): XXX; ומטכ"ל: XXXX, כמקביל לארמייה אירופית.

כדאי לציין שבחזית המיזרח של הצבא הגרמני במילחמת־העולם השנייה פעלו גם מיפקדות של אגד־ארמיות (שאותן צריך, לכן, לסמן: XXXXX), ומעליהן פעלו עוד המיפקדה הכללית של חזית־המיזרח, ולבסוף המטכ"ל והפיקוד הצבאי העליון.

משה מאירי, בית־השיטה

שי לטופוז

מצורפת בזה תמונה שצילמתי בעת הוו־פעתו של חיים טופול בתוכנית־הטלוויזיה

טופול בטלוויזיה אמריקאית
תשואות

הסופולרית של מרוו גריפין. טופול, כר־גיל, קצר תשואות.

אנא עשו טובה והעבירו את התמונות לחיים טופול. היות שכתובתו אינה בידי, אתם הכתובת היחידה שאפשר לסמוך עליה.

מ. וידה, ניו־יורק

אגודה למען עצירים מינהליים

אל כל אלה החתומים תחת המודעה „שביתת־רעב":

פעולתכם למען שיחרור עשרות עצו־רים מינהליים או העמדתם לדין חשובה, ויש לברך עליה. אולם, מתעוררת השאלה מדוע עד־כה לא הצליחה פעולה כזאת, אם־כי המוסד של „עצירה אדמיניסטר־טיבית" קיים כבר הרבה מאד שנים, והיחס ה„מיוחד" של שר־הביטחון אליה בלט בתשובתו האחרונה בכנסת.

אינני יודע אם הפעם, לאור פירסום המודעה ושמות החותמים, תצליחו להגיע אל מטרתכם, אם תמשיכו ללכת בדרככם זו. למען הצלחת המאבק לשיחרור העצו־רים או העמדתם לדין, אני מציע להקים „אגודה יהודית־ערבית למען העצורים האדמיניסטרטיביים בישראל, יהודים וער־בים."

האגודה הזאת תהיה מורכבת מאנשים ונשים, יהודים וערבים, מכל השכבות ומכל הסיעות והמיפלגות, אשר יש להם עוד רגש של צער ובושה על קיום מוסד בלתי־אנושי, אנטי־מוסרי, אנטי־יהודי ו אנטי־ציוני כזה במדינת ישראל.

האגודה תטפל בכל מה שדרוש לעצי־רים, ובראש־ובראשונה בשיחרורם או הע־מדתם לדין. אבל גם באספקת מזון, בגדים, ספרים, צורכי־לימוד וכו', כל זמן שהם נמצאים במעצר. כמו־כן תנסה האגודה למצוא להם מקומות־עבודה במקום מגו־ריהם או במקום אחר אחרי שיחרורם. ראשי האגודה, גם־אם אינם חברי־כנסת

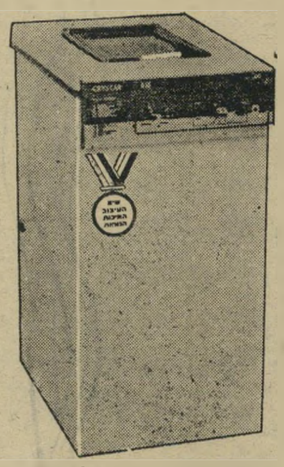
למרות ההתייקרויות

אנו ממשיכים..

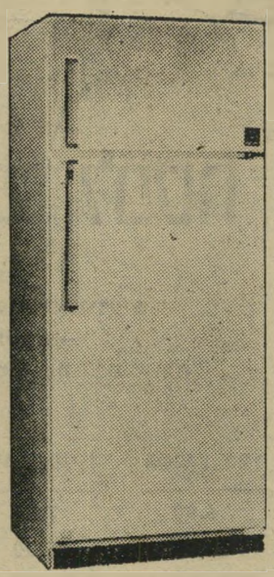
זו ההזדמנות שלך

לרכוש אחד ממוצרי קריסטל המעולים במחיר מוזל
היכנסי עוד היום ורכשי

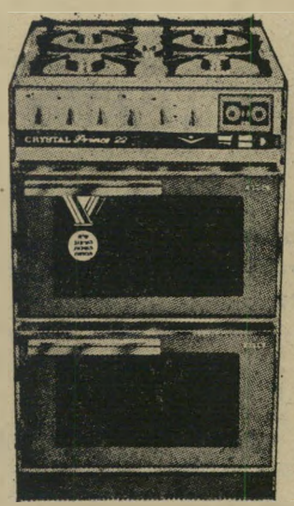
טיפ☆יוקרה☆עיצוב

מכונת כביסה "לידי"

מקרר פרזידנט

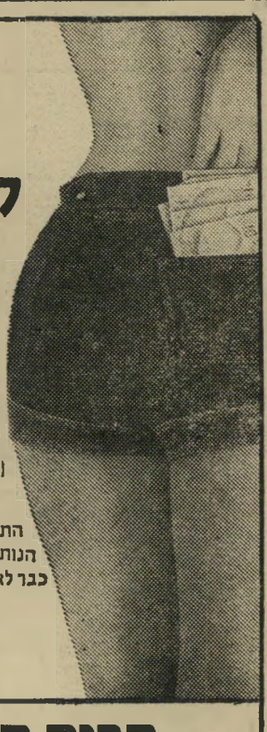
תנור בישול "פריגס"

קריסטל

גם בעוד 20 שנה
תהיי מאושרת עם

מקד

קצר וצמוד

14%* ריבית שנתית מצטברת
או 6¼% ריבית + 100% הצמדה
של הקרן למדד.
(למפקידים ל-60 חודש)

התכנית היחידה
הנותנת ברירת הצמדה
כבר לאחר 24 חודש

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

סניף ראשי: שד' רוטשילד 39 ת"א, טל. 293251

טלפון מיסתורי

ביגיד חופר־הבישרון חי־מחפיר של משרד־התקשורת — הבולט אף בנוף הציבורי הישראלי — אין אפשרות לי־אזרחים להשיג את מיספר הטלפון של „העולם הזה".

אף ש„העולם הזה" העתיק את מישרדיו מלפני שמונה חודשים, אין מישרד־התק־שורת מסוגל למסור לכל מבקשי־מידע את מיספר הי־טלפון החדש של „העולם הזה", ואין הוא מסוגל לחבר את המיספר הקודם לתקליט המורה שהמיספר מנותק.

לפיכך, מתבקשים כל חי־מעוניינים לרשום לפניהם כי מיספרי הטלפון של מערכת „העולם הזה" הם:

243386
243387

או מיפלגות מסויימות — יפנו לשילטונות, בכתב או בזמן פגישה רישמית, ויבררו כל מה שדורש בירור על מצבם ועתידם של העצורים.

תהיה זו פעולה משותפת יהודית־ערבית, אנושית ובלתי־פוליטית, אשר בסופה לא רק תדאג לעצורים האדמיניסטרטיביים, אלא גם תרים את חלקה, חלק מכובד וחשוב, להבנה ולהתקרבות בין יהודים וערבים במדינת ישראל, ובזה תפעל למען חיי־שלום בכל האיזור.

ד"ר שמעון שרשבסקי, ירושלים

התנכלות לכני־נצרת

ברצוני להפנות את תשומת־ליבכם ל־מצבה של קבוצת־הכדורגל הפועל בני־נצרת. קבוצה זו, שהיא היחידה מבין קבוצות המיעוטים המשחקת בליגה א', נלחמת כבר מיספר שנים על קיומה ו־הישארותה בליגה זו.

היחס אל שחקניה ואל אוהדיה הולך ומשתפר, בעיקר מצד אותן קבוצות ה־נפגשות איתם מדי־שנה. אולם, עם שיפור המצב בשדה, ובין השחקנים והקהל, הולך ומחמיר היחס דווקא מצד השופטים. גם בשנים הקודמות התלוננה הקבוצה על שיפוט עויין, אך המתרחש השנה עובר את כל המשוער.

הקבוצה הובילה (!) במשך חמישה מחזורים, ואז יצאה לשחק בנתניה. שופט־המישחק שם החליט, כנראה, שעד כאן — ודי. כתוצאה משיפוט עויין וחד־צדדי גרם לכך שארבעה (!) משחקני הקבוצה הוצאו מהמישחק ונענשו, וגם הקבוצה כולה קיבלה עונש רדייוס בגלל התפרצות אוהדיה. הדבר פגע ממשית ומוראלית בקבוצה, שהפסידה שישה מישחקים רצופים והידרדרה למקום האחרון.

אז באה התאוששות. במישחק עם הפועל הרצליה, לפני כשלושה שבועות (כפי שהדבר תואר, בצורה עדינה מדי, בעיתון מעריב. שוב החליט השופט שעל הקבוצה הזו להיעלם.

השופט, שלום בן־עזרא, ביטל שלושה שערים חוקיים של הקבוצה, ודיכא את שחקניה בצורה בולטת. למרות זאת לא היו התפרעויות, כי ההנהלה הקבוצה עדיין מקווה.

נראה לי שיש להביא מעשה עגום זה לידיעת הציבור, ואולי בכך יהיה משום עידוד לקבוצה זו.

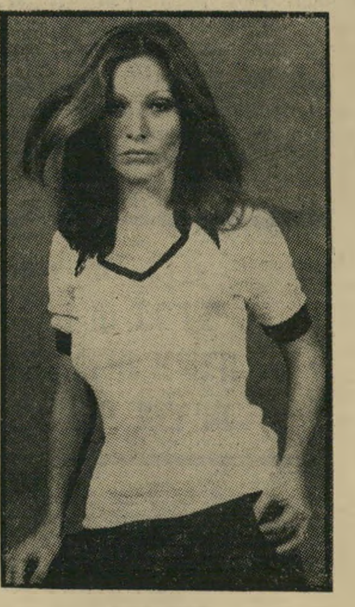
בנימין תמיר, קריית־טיבעון

טוב שם טוב

כל הכבוד לרחל המרחלת שרוצה להיות ראשונה ולהמציא סנסציות, אבל לפני שבועיים (העולם הזה 1957) נזכרה במדור זה לפחות שלוש פעמים הדוגמנית עינת רז, כמי שמגהלת רומן לוהט עם המיליונר שמואל מוזס.

הדוגמנית שנראתה בתמונה היא רינת רז, אשתו ואם־בתו של כתב וקריין־הטלוויזיה מנשה רז. אז תשימו לב להבא, טוב?

אלמונית, ירושלים

דוגמנית רז
רומן לוהט

אנו נתגבר על קרויו!

אורי אבנרי הלך במידבר צחיח (העולם הזה 1957), והגה התגלחה לעיניו נאת־מידבר: ד"ר משה קרוי.

להולכים במידבר מוכרת חוויית מיקסם־השווא („פאטה מורגאנה"), ואין הם מתרגשים ממנה. לאלה שהמידבר ואורחותיו אינם נהירים להם דיים — מיקסם־השווא הוא חווייה מרגשת.

חבר־הכנסת לשעבר, עורך העולם הזה, אורי אבנרי, מהלך במידבר המחשבה היישראלי שנים רבות, לכן נראית התרגשותו הבלתי־מוסתרת מד"ר משה קרוי, העילוי הישראלי בעיניו, שהיגר לו לארץ הקנגרו, מוזרה מאד.

ארבע־עשרה מעלות מרגשות מצא אבנרי בקרוי הצעיר והוא מונה אותן אחת לאחת: „...גאון צעיר... (מסתם של) אנשים מבריקים... הפתעה... חווייה אינטלקטואלית... צעיר מבריק בעל כושר־מחשבה נדיר, אדם בעל הגיון־ברזל וגישה אנטי־קונפורמיסטית טוטאלית..." וכן הלאה.

בשפה, שאינה מובנת לקנגרו באוסטרליה הרחוקה, אבל היא מובנת מאד בארץ־הקודש בעלת מסורת האפתעות, הניסים וההנדות מזה חמשת אלפים שנים, מתעורר הרצון להגיד לאבנרי אבנרי: דחיילק!

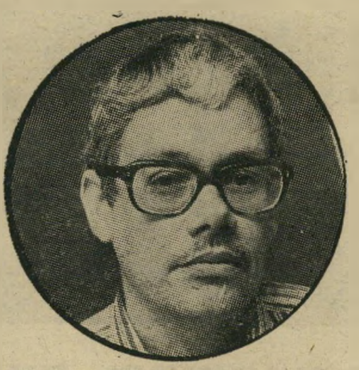
על מה ההתרגשות? מהי „תורת החיים כולה," „חבשורה" שקרוי מצא, ושבגללה היה עליו להגר אל מעבר להרי־חושך, מאימת צידקת בשורתו והש"ב גם יחד?!

יותר משמונה שנים הייתי חבר במוסדות המדיניים של תנועת העולם הזה — כוח חדש, ושותף פעיל לכל החלטותיה, מצעיה ומהלכיה. יכול אני להעיד על התנועה ועל חבריה כי אילו היו מביאים בפניהם את מצעו המשונה של ד"ר קרוי (כפי שפורסם במיסגרת מיוחדת בתוך מאמרו של אבנרי), היו דוחים אותו על הסף ובתדהמה לא־קטנה מזו שאחזה בי למיקרא מאמרו המתלהב של אבנרי.

תנועת העולם הזה — כוח חדש לא יצאה אף פעם נגד „סממני־הלוואי של המישטר הישראלי," כי אנו לא עסקנו בסממנים אלא בעיקרי הדברים ובשורשי המציאות עצמה. אף פעם לא הזדהינו עם תורתו המשונה — והלא־מקורית — של קרוי, כאילו המדינה קיימת למען אזרחיה ותו־לא. קרוי ואבנרי אינם עונים גם על השאלה המתעוררת: מי יחליט על טובת האזרח שלמענ קיימת המדינה? האם יתקיימו בחירות, מישאל־עם, מיפלגות, תנועות (קרוי עצמו מציע מצע למיפלגה חדשה...)? ומה יקרה כשהרוב, כך יש להניח, לא יסכים לדעתו של ד"ר משה קרוי, העילוי מבית־מידרשו של דן בן־אמוץ?!

מקור הטעות בתפיסתו של משה קרוי — טעות שהכשילה גם את אבנרי שראה מיקסם־שווא כנאת־מידבר — נעוצה בסעיף החמישי של „מצעו": „...אין בעייה יהודית," כתב קרוי, „יש בעייה של אנשים החיים פה והרוצים משום־מה להישאר פה. הבעייה היהודית היא מושג אנטישמיגיזעני. רק הגיזען רואה בכל האנשים מאותו מוצא ייצוג של בעייה משותפת... וכו'."

מי שטוען כך, ומי שמתפעל מטענות כאלה, כופר לא רק בבעייה היהודית ובקיומה — אוטומאטית הוא מכשיר את הקרקע בגיזרה אחרת: אם אין בעייה יהודית, אין גם בעייה פלסטינית, אין בעייה כורדית, אין בעייה אירית, אין בעיות בכלל. הבעייה היחידה היא כוראה בעיית קיומו של ד"ר משה קרוי וצבא־מעריציו המתפעל. (צבא של מתנדבים... לא צבא־חובה חס וחלילה.)

אלכס מסים
מידבר צחיח

ברור שהשותים בצמא את דבריו של נביא־השקר („נביא חדש?" שואל אבנרי, כשהתשובה משתמעת כימעט מעצמה לאורך כל המאמר המתפעל), מהמעיין המתגבר של נאת־המידבר, והמאמינים כי מה שהם שותים מים־חיים הם — אלה צריכים באמת להסכים עם קרוי לכל האורך, או לכל העומק, של הלכותיו הפסוקות: עליהם להתנגד לשירות־החובה, לתשלום־מיסים, לתיכנון מרכזי של הכלכלה, לחוקי־תנועה ול„אתיקה הסוריטאנית המנוגדת לטבע האדם..."

הבעייה היהודית קיימת לא מפני שקרוי טועה או שוגה. היא קיימת משום שמדינת ישראל עדיין מנסה לפתור אותה ועדיין לא מצאה את הדרך לכך, בגלל שגיאתו של הרוב בה. גם כשתיפתר תהיה קיימת, בתור בעייה שנפתרה. מדינת ישראל הוקמה כמדינה יהודית ותהיה כזו, גם אם חלקיקים של הבעייה כולה יהגרו לאוסטרליה או לארץ הסלמינגו — שם קיימות, ללא ספק, בעיות של קנגורוס או פלמינגוס ואחרות.

כל מה שקרוי מכנה „סממנים" („שחיתות, ויתור על עקרונות־מוסר יסודיים, כניעה לחצים, לכפייה דתית, תיכנון מן היד אל הפה..."), הם היסודות האיתנים שעליהם נשען המישטר הישראלי שעמדי התווך שלו, אדונינו ובעליו, מגשימים למעשה את תורת האנואיזם האנארכי הצרוף של קרוי, כשהם מתהדרים במחלצות אידיאולוגיות („יהודיות," „ציוניות," „ישראליות," „מערביות") — שהממשיות הריאלית שבהן ערכה כקליפת־השום, או כחוטים שמהם ארוג מיקסם־השווא של הנביא קרוי.

המרצע של קרוי יוצא מהשק שבו הוא חבוי, בסעיף התשיעי של מצעו המגוחך. מסתבר שקרוי אינו חסיד הברירה החופשית כלל. הוא מצדד בסירוב ב„מנגנון השוק הקפיטליסטי" כמנגנון־בקרה „יחידי," ומטיף לאנטי־פאשיזם, אנטי־קומוניזם, אנטי־סוציאליזם.

מה הוא רוצה מאיתנו, הקרוי הזה? באיזו מדינה בעולם קיים „מנגנון השוק הקאפיטליסטי?" אפילו בארצות־הברית קיימים מיסי־מגן, איסורי־ייבוא וייצוא, מיסי־קנייה, מיכסות מסחריות ועוד. דימיונותיו של קרוי יתנפצו אפילו בכיסו המלא של הקנגורו המצוי, מה עוד שהן באות מכיסו המחשבתי הריק של מדען (מדען למה?) ישראלי־לשעבר מתוסכל וניפחד, שאינו יודע אפילו איזה „מנגנון־שוק" קיים ב־ישראל: קומוניסטי? סוציאליסטי?! אנו־ארסטי?!

קרוי אינו נביא חדש. קדמו לו נביאי־שקר רבים בכל הדורות.

קרוי לא מצא את תורת החיים כולה בישראל, ולא ימצא אותה באוסטרליה ואפילו לא מעבר להרי־חושך, או בארץ האור הדמיונית שאינה נמצאת אלא בהזיותיו המתגברות על שיכלו.

קרוי אינו, ולא היה, נאת־מידבר כלל. קרוי הוא פאטה־מורגאנה במידבר צחיח שבו כל חריג נראה בעיני הצמאים כמים חיים.

קרוי איננו מעיין מתגבר. נבואותיו והטפותיו נשמעות כהדים צרודים ממעמקיה של באר חרבה. אם מארכס, פרויד וישו הביאו לעולם „תרונות פשטניים" — כך אומר אבנרי במאמרו — מביא לנו קרוי פיתרונות אנוכיים, מגוחכים וחסרי־שחר.

הבעייה היהודית היתה — ונשארה — בעייה. לפתור אותה אפשר רק על־ידי הנצחתה של מדינת ישראל כמדינה עצמאית ויהודית במיזרח־התיכון. מדינה כזו תבטיח קיומה רק אם תחייה בשלום עם שכנותיה, תנקוט מדיניות ניישראלית במאבק הבינגושי, תבטיח את זכויות אזרחיה ללא הבדל דת, אמונה או מעמד חברתי, בחוקה דמוקראטית, ותשליט בתוכה מישטר של חברה צודקת, חברה של רווחה לכל.

מדינת ישראל אינה זקוקה לקרוי לא מפני שרעיונותיו אינם רציניים, אלא מפני שהם מסנוורים בהברקתם הכוזבת. הוא יכול, כמובן, לחזור בו ולחזור למדינת ישראל, שתכיל גם אותו בתוכה באותה מידה שהיא מאכלסת שארלאטנים אחרים, כאלה השוללים קיומה של „בעייה פלסטינית," ממש כשם שקרוי שולל קיומה של בעייה יהודית.

קרוי לא יביא לנו את הגאולה. הוא איננו המעיין המתגבר, וכדי להתגבר עליו על שכמותו, ועל שאלה שגרמו לכך שקרוי ואחרים יתאכזבו מדמיון ישראל ומעתידה, יתאכזבו וישתטו, זקוקים אנו לכוח של ממש שיתגבר: לכוח משותף ומאוחד של אלה היודעים להבחין בין נביא־אמת לנביא־שקר, בין אמונה למשיחיות, בין רעיונות־סרק לתיכנית מדינית ממשית, בין מישטר כיבוש מתנוון לשלום יציב ואמיתי.

עם כוח כזה, אחרי שנתגבר על כל המפריע והמגוחך שבמחנה־השלום הישראלי, נהיה למעיין המתגבר האמיתי, לנאת־המידבר של המיזרח־התיכון, לכוח חיובי שינפץ את מיקסם־השווא של ממשלת ישראל מחד ושל הנביא הלא־קרוי מאידך.

אנו נתגבר.

אלכס מסים, ניו־יורק, ארצות־הברית

ניצול־ירעה של סמכות

סגן ראש־עיריית אשקלון, שהוא יו"ר הוועדה המקומית לתיכנון ובנייה, נתן לפני מיספר חודשים אישור לא־חוקי לבניית גדר שהיוותה למעשה מסווה — כי התוכנית המקורית היתה לבנות אולם־לשמחות — בשכונת עתיקות ג' בעיר. דבר זה מהווה מיטרד לשכנים כאן, כי יש כאן חולים, נכים, אנשים עובדים ומישפחות מרובות־ילדים, והקמתו של כל מיבנה ציבורי מהווה מיטרד לציבור הזה. נוסף למיטרד שהוא מנת־חלקנו מדי־יום, מצד בתי־הכנסת הרבים שבסביבה.

לאחר שפנינו לבית־המישפט ולוועדה המחוזית, קיבלנו פסק־דין לטובתנו. אף הוועדה המחוזית לא נענתה לבקשתו של יו"ר הוועדה המקומית למתן היתר־בנייה.

אך לדאבוננו הרב, לא היה די באמצעים שהשקענו, כי היו"ר הנ"ל החליט שוב לתת לבנייה היתר שלא־כדין. לכן אנו מבקשים לעזור לנו במילחמתנו הצודקת למניעת הבנייה הבלתי־חוקית — אשר מקבלת גושפנקה מאת יו"ר הוועדה.

יש לציין שמנסים עכשיו לבנות שם מהר, כדי לקבוע עובדות בשטח, בידעם היטב שלא מילאו את הוראת המחוקק לפי חוק תיכנון ובנייה תשכ"ה ולפי התקנות.

לדעתנו, זהו ניצול לרעה של הסמכות הנתונה בידי הרשות של הוועדה המקומית — בידיו של מר אבוחצירא, סגן ראש־העיר — ואי הפעלת הסמכות לפי החוק.

יעקב ביטון, אשקלון

טעות לעומת צודקת

העולם הזה 26.2.75

נתן גרינבאום, ניו־יורק, ארצות־הברית

הבנים ברחבי האבות

לא הרחק מתל־אביב נמצא כפר נחמד, שנקרא על שם יהודי גדול: שמריהו לוין. המתיישבים הראשונים בו היו „ייקים" נחמדים, שהתיישבו בצוותא כדי לפרנס את מישפחותיהם מעמל־כפיהם, אף שרובם היו אקדמאים.

עכשיו השתנתה התמונה. באו לשם כל ה„מי־ומי" של החברה ה„נוצצת," שתצלי־חו לאגור הון, בדרכים לא תמיד מקובלות על החוק, את הנוער הם מחנכים במכבי ובצופים. הרוח החייה של מכבי אינו אלא מר פיינברג, שהתפרסם בזמנו בפרשת הסופרסול, ונידון למאסר.

עכשיו התפרסם בעיתון, שאחד מראשי הצופים, מר עזרא ברגר, נתפס בעסק־ביש של מיליוני לירות. אם אלה מחנכי הדור הצעיר בכפר הזה, מה פלא שיגדלו למה שהם יגדלו?

רחל לוי, הרצליה

ביגלל כמה מעוזים, שתועלתם למילחמה היתה אפסית, איבד צה"ל

את האפשרות לחסל את הכוח הצולח בעוד „רגלו האחת באוויר"

על גבול הטיימטום

שעות ספורות לאחר שהנחיתו המיצרים את מכת־הפתע שלהם, יצא פיקוד־הדרום לחלוטין משיווי־משקלו. לא הלם פסיכולוגי גרם את הדבר: בשעות הראשונות הללו, עדיין היה ביטחונם העצמי של כל הקציניים הנוגעים בדבר, ברמתו הגבוהה הרגילה שמאז ששת־הימים. פיקוד־הדרום התערער, מפני שההיערכות בשטח התפרקה והכוחות הלוחמים של „אוגדת־סיני," אשר החזיקה את הקו, התפוררו ולא פעלו באורח יעיל ומתואם נגד ראשי־הגשר המתרחבים והולכים של המצרים.

לא גאוניותו של התיכנון המצרי יצרה מצב זה, אלא טיפשותה של הגנת־סיני, כפי שתוכננה ובוצעה עלידי צה"ל. אכן־הפינה של הגנה זו היתה „קו בר־לב" — תרומתה המקורית של ישראל לרשימת מעשי־האיוולת הגדולים והרי־התוצאות ביותר שבהיסטוריה הצבאית כולה.

קו בר־לב הבטיח, באורח ודאי, כי כבר הירייה הראשונה של המילחמה „תושיב על חוד קרני הדילמה" את פיקוד־הדרום, המטכ"ל וכל המפקדים שבשטח. למן ההתחלה נקרעו כל אלה בין שתי דרישות ניגודיות וסותרות בתכלית — התחברות למעוזים והגנתם, מכאן; ותימרון חופשי, תוך ניצול עדיפותנו המכרעת (בשעות הראשונות) בטנקים, לשם שבירת ראשי־הגשר, צימצומם ומניעת התלכדותם, מכאן.

האפשרות היחידה לחימוץ ממלכודת נוראה זו הוחמצה עלידי מפקדי־חפיקוד, כאשר זה זז ב־8 באוקטובר. אוגדת שרון תוציאה את רוב זמנה, עד בוקר ה־9 בחודש, בתיכנון חילוצם של 2־3 מעוזים. לבסוף ערכה התקפה אוגדתית, שכל תכליתה להבטיח את איסופם של ניצולי אחד המעוזים!

כך, בגיל כמה מעוזים, שתועלתם וחשיבותם למילחמה היו אפסיות כבר מלכתחילה, נשחקו כוחות צה"ל בסיני ונוטרלו, בשלב שבו עדיין נמצא האוייב „עם רגל אחת באוויר": נמנעה מהם האפשרות לפעול ביעילות, באורח

מאת

בנימין עמידרור

מיידי וכמלוא עוצמתם נגד הצבא המצרי, שהוא אשר חיה יעדם האיסטרטגי העיקרי, שלא דומר היחידי.

ההספדים, האבידות וההחמצות אשר גרמו קו בר־לב והדילמה אשר הוליד, היו גדולים, חמורים ומכריעים הרבה יותר מאשר הללו שגרם הכישלון ב־8 בחודש. לכן, קודם שנפנה לניתוח המהלכים בחזית סיני, הכרחי שנבחר את פרשת קו בר־לב, אשר קיומו וחשיפעתו בעיצוב הגנת סיני חרצו מראש הצלחה מצרית מוחצת וכישלון ישראלי רב־אבידות, בשלב הפתיחה של המילחמה.

קיום קו בר־לב חרצו מראש הצלחה מצרית מוחצת וכישלון ישראלי רב־אבידות

ניצל את ההזדמנות הנוחה, שנוצרה בלילה הראשון, לפנות מייד את כל המעוזים.

עד אז נפל רק מיעוטם, ואל רובם הצליחו לחבור תגבורות. עקב שגיאה בלתי־נסלחת זו, נקרעה אוגדת־סיני ונשחקה ברובה כבר ביממה הראשונה.

חטיבותיה של אוגדת ברן נאלצו לבזבז, מייד עם הגיען לסיני, זמן ואבידות רבים מדי בניסיונות לחבור אל המעוזים. קיום המעוזים והרצון לחלצם תרמו באורח ישיר, ואולי מכריע, לפרשת לחימתה הכושלת של אוגדה זו ב־8 באוקטובר. אוגדת שרון תוציאה את רוב זמנה, עד בוקר ה־9 בחודש, בתיכנון חילוצם של 2־3 מעוזים. לבסוף ערכה התקפה אוגדתית, שכל תכליתה להבטיח את איסופם של ניצולי אחד המעוזים!

כך, בגיל כמה מעוזים, שתועלתם וחשיבותם למילחמה היו אפסיות כבר מלכתחילה, נשחקו כוחות צה"ל בסיני ונוטרלו, בשלב שבו עדיין נמצא האוייב „עם רגל אחת באוויר": נמנעה מהם האפשרות לפעול ביעילות, באורח

מאת

בנימין עמידרור

מיידי וכמלוא עוצמתם נגד הצבא המצרי, שהוא אשר חיה יעדם האיסטרטגי העיקרי, שלא דומר היחידי.

ההספדים, האבידות וההחמצות אשר גרמו קו בר־לב והדילמה אשר הוליד, היו גדולים, חמורים ומכריעים הרבה יותר מאשר הללו שגרם הכישלון ב־8 בחודש. לכן, קודם שנפנה לניתוח המהלכים בחזית סיני, הכרחי שנבחר את פרשת קו בר־לב, אשר קיומו וחשיפעתו בעיצוב הגנת סיני חרצו מראש הצלחה מצרית מוחצת וכישלון ישראלי רב־אבידות, בשלב הפתיחה של המילחמה.

שטרות בלי כיסוי

קו בר־לב היה תיחלום שבגיזרה של התקופה אשר בין ששת־הימים לבין יום־הכיפורים. יותר מכל תופעה ומעשה אחרים, גילמה יצירה זו את ניוון המחשבה הצבאית הישראלית.

הסטאטיות הנוקשה שאיפיינה את קו בר־לב עלתה בקנה אחד עם מדיניות ממשלות אשכול וגולדה, אשר הפכה את המחדל והחימנעות מהכרעות — לכאן או לכאן — אידיאולוגיה פוליטית.

מהחל ועד כלה לא היה קו בר־לב אלא מעשה של היגררות עיוורת אחרי יוזמות מצריות, בלא שהנוגעים בדבר והעושים במלאכה יתנו לעצמם דין־וחשבון מה הם פועלים, ולמה.

כל ביקורת על קו בר־לב, אפילו בחוגים המהימנים והמצומצמים ביותר לא הורשתה, או הוחנקה. נראה שמסני שגם האבות הגאים של יציר־כפיים זה חשו, איכשהו, כי כל בחינה מעמיקה ועניינית תחשוף מייד את עובדת היותו מעשה מובהק — ויקר ביותר — של טימטום צבאי.

החסבר ההגיוני היחידי להקמת קו בר־לב נעוץ היה באמונה, שהמצרים אינם מסוגלים וגם אינם מתכוננים ברציונות לצלוח את התעלה בכוח גדול. אמונה זו הורידה את ההחלטה המדינית להיאחז באורח קשיח ותמידי על קו־המים ממש. הטענה ההפוכה, שקודם היתה המדיניות ואחר־כך נאלץ הרמטכ"ל להיכנע לה, מוכחשת לחלוטין על־ידי העובדות ההיסטוריות.

וראי, מעל לכל ספק, כי איזו חיה בר־לב מחוות דעתו שהדבר בלתי־אפשרי או יקר ומסוכן מדי, לא היה איש מצווחו לחקים את מעוזיו.

ה„קונצפציה" של המודיעין, שהולידה את ה„מחדל" המדיני והצבאי ערב המילחמה, מקורת באותן אמונות שהצמיחו את קו בר־לב.

ראוי לתאיר מעט את תאווירת ההיא, בעיקר מצד ההיבט הצבאי שלה, כדי לתבין מה היה „המצב התודעתי" שבו נכנסו למילחמת צה"ל ופיקוד הדרום.

עם פרישתו מצה"ל, בינואר 72', אמר חיים בר־לב: „המטרה הראשונה של צה"ל... (היא) לא לתפסיד אף שעל־אדמה תחת לחץ צבאי... לא יכולה כלל להיות אפשרות כזו, כל עוד נשב פיסית על קו התעלה." אומנם, גם בר־לב סבר כי „אם תתחדש הלחימה ינסו המצרים לצלוח את הסואץ," אך לתוצאות לא חשש. ברמזו למעוזים קבע, כי אפילו אנשי היחידות הנבחרות של

מהחל ועד כלה לא היה קו בר־לב אלא היגררות עיוורת אחרי יוזמות מצריות

הצבא המצרי „אינם מסוגלים לכבוש יעד מבוצר." המצרים, לדידו, „אינם מסוגלים לחצות את התעלה," מפני ש„בלי חיפוי אווירי סביר, מהלך כזה הוא בגדר התאבדות" — מה־גם ש„אינני מאמין כי המצרים יכולים לתפעל ביעילות גופי־שיריון גדולים."

אלופי צה"ל שונים מילאו אחרי בר־לב, איש בשיטחו. במיוחד חשובים דיברי מוטי הוד, מפקד חיל־האוויר, גם לאחר שבסוף מילחמת־ההתשה הוברר כי „הפיל כופף את כנף־המטוס" — כביטויו המהולם של איש־אוויר ותיק

— הבטיח הוד, כי „חיל־האוויר הוא כוח שאין להכ־ריעו"; כי „יש ביכולתה של ישראל להרוס את חגורת הטילים הרוסית־מצרית במהלומה אחת"; וגם רצה שיכיר צה"ל כי חיל־האוויר הוא אחד מן „החילות המסתערים" ביבשה, בצד החי"ר והטנקים.

אחרי המילחמה הוברר כי נאמרו גם דברים אחרים, מסוייגים יותר, אך ודאי כי רוב מפקדי צה"ל, חייליו, הממשלה והציבור קיבלו את הבטחותיו של חיל־האוויר פשוטן כמשמען. איש לא טרח ברציונות להסביר שטעות ביד כל אלה, בעיקר מפני שחיל־האוויר אכן האמין כי לשטרות אשר נתן, בפומבי וגם בפורומים סגורים, יש כיסוי.

דבר ברור הוא, שגם הפיקוד הגבוה בצה"ל בנח בעיקר על חיל־האוויר את הבלימה הרא־שונית של כל מיתקפה ערבית.

„רק מנהי'ג מטורף..."

ב יבשה השמיעו דברים דומים בעיקר אלופי הדרום. שייקה גביש, שבימיו עוצב קו ברי־לב, אמר ביולי 71': „אסור לאפשר לצבא המצרי לצלוח את התעלה. יתרוננו הגדול הוא בכך שקו־ההגנה שלנו היום הוא מיכשול־מים... אשר לצלוח אותו כיום כבר כמעט בלתי־אפשרי, ובעיקר כאשר בגדה המיזרחית יושב צה"ל."

כשבוע לפני יום־הכיפורים ציטט דבר את האלוף אברהם („אלברט") מנדלר ז"ל, מפקד אוגדת־סיני אשר נפל במילחמה: „בזכות מערכת המעוזים שלנו, מיוצג צה"ל 24 שעות ביממה עד גרגר־החול האחרון שלפני קו־החמים. מערכת זו מסוגלת לעמוד בלחימה כדי לאפ־

קו ברי־לב נבנה באורח מקרי, ללא שמץ של מחשבה תחילה, נכונה או מוטעית

שר תיפעול שיריון, תוך מיצוי כל תכונותיו... כל תפ־קידנו בסיני הוא להבטיח שאפילו מצרי אחד לא יניח את כף־רגלו במרחב הזה." (והוסיף: „אינני משוכנע... שהשלום מתדפק על גשר הפירדאן. אם נטעה אפילו בפרומיל אחד בעמדנו מול אויבינו, נשלם מחיר שאסור לנו לשלמו...").

על הערכות אלו יכלו להתבסס כל שרי־הממשלה. לא אצטט מדיין, כי בנקל יינתן להראות, מתאריכים סמו־כים, ציטוטים סותרים.

יגאל אלון, לעומתו, היה עיקבי הרבה יותר: „כאשר מנחיג מצרי מאיים עיינו במילחמה, הוא בעצם מאיים על עצמו... שחרי התוצאות של מילחמה כזו נקבעו מראש, ועל־פי כידי ההיגיון אין צד חוקך למילחמה בשעה שמפקדתו

חיילים מצריים מניפים דגל על מעוז

כה בטוחה מעבר לכל ספק... יותר ויותר מני־היגים אזרחיים וצבאיים במצריים מגיעים ל־מסקנה כי ניסיון לחצות את התעלה עלול להביא כלייה על מרכית הצבא המצרי, וכי כבלות חכך הם ייהדפו אחור." זאת, במאי 71'.

כעבור כמה חודשים נמצאו לאלון הערכות מפורטות יותר: „רק מנהיג מטורף יסכן את ארצו ואת מישטרו בצעד כה בלתי־סביר כמו פלישה־רבתי לחצי־האי סיני, בה עלולים להיפגע יותר משלושת־רבעי צ'באותיו(!) ויתרם ייאלצו לסגת."

גולדה מאיר, בפשטנותה חידושה, סיכמה בראשית 72' את הלך־הרוח השורר במישפט: „הרעיון של חציית הסואץ על־ידי צבא מצרי, הוא עלבון לאינטליגנציה."

„לידתו של פיל לבן"

ד קורא שאיננו בקי בפרטים, או ששכחם, יכול לטעות ולחשוב כי קו ברי־לב קם כתוצאה מתהליך גורמלי, שבראשיתו הוגדר הצורך, אחר־כך נערכו הער־כות־מצב והוצעו פיתרונות שונים שמהם נבחר זה שניראה למחליטים כטוב ביותר, ולבסוף ניגשו ליישם את הפי־תרון הנבחר. אולם, לא היו דברים מעולם.

קו ברי־לב נבנה באורח מקרי, ללא שמץ של מחשבה־תחילה, נכונה או מוטעית.

כחודש ימים בילבד לאחר סיומה של מילחמת ששת־הימים נפתחו התקריות הראשונות, בעת שהמצרים צל־חו את התעלה כ־40 ק"מ מצפון לקנטרה, ליד ראס־אל־עייש, בסיוענה שבשטח זה לא נמצא צה"ל עם סיום מילחמת ששת־הימים, ועל־כן שייך הוא להם. בלא מחשבות מרובות נשלח כוח־שיריון למקום, חיסל את המצרים הצולחים, ונשאר שם. זוהי הנקודה הצפונית ביותר לאורך התעלה שאליה הגיע צה"ל. אילו צלחו המצרים 5 ק"מ צפונה או 20 ק"מ דרומה, ודאי היה צה"ל מגיע, בכל מיקרה, בדיוק, לנקודה שבה צלחו, ונשאר בה.

כך תקע צה"ל עצמו ברצועה הצרה והבלתי־ניתנת־להגנה שמצפון לקנטרה, בלא שעשה מישהו את חשבון הרווח וההפסד. בתקריות ההן החלו כוחותינו להתחפר בשוחות רדודות על הסוללה, ובתחילה די היה בן. אחר־כך, באורח שיטתי והדרגתי, החריפו המצרים את ההתגר־שויות והגדילו את כמות האש ואת מישקלה. כוחות צה"ל שנשארו על שפת התעלה, אליה הגיעו ב־8 ביוני 67', לא זזו משם מן הסיבה הפשוטה, ששום פונקציונר אח־ראי לא ידע מה לעשות עימם או עם הבעייה של הגנה לאורך הסואץ.

בחינה יסודית אך מהירה של מצבנו לאורך התעלה ושל צורת היערכותנו הנכונה לאורכה, היו נפלאים מהשגתו, הבנתו ויכולתו המיקצו־עיים של צה"ל.

כיוון שלא הוחלט דבר והכוחות נשארו במקומם, ממש על קו המים, מן ההכרח היה להגן עליהם מפני ההפגזות המצריות.

כך, בהדרגה, הפכו השוחות האישיות מעו־זים. אחר־כך בראו גם איזושהי דוקטרינה מטו־פשת, ושיכנעו את עצמם ואת כל העולם שהיא שקדמה למעשים והינחתה אותם.

משנתמסדו אי־הכושר להחליט ואי־ההחלטה, בצורה הקלאסית של היצמדות עיוורת וחסרת־פשר לסטאטוס־

במין קהות מטומטמת שירת צה"ל את התוכנית המצרית באורח המעולה ביותר

קוו, חש צה"ל רווחה גדולה: תם עידן המאמצים וההת־לבטויות „הפילוסופיות," שלא הורגל בו. עכשיו אפשר, ובריך סוף־סוף, לגשת ל„עבודה תכליתית."

למן הרגע שהחלו משקיעים בביצורים מש־אבים — ועוד יותר, את שמם ומחויבותם האי־שית של אישי צמרת־הפיקוד — כבר נעשה הקו מטרה בפני עצמה: פיל לבן הזוכך מיל־יונים, שכדי להצדיקם ולהוכיח את התבונה שבהשקעתם, הוסיפו והשקיעו, כמובן־אמוק, עוד כמה מאות מיליונים נוספים, באורגיה של ביזבוז הרסני חסר־פשר.

אחד הנימוקים החביבים על חיים ברי־לב ואסכולתו

(המשך בעמוד 42)

לפני ואחרי: מעוז קו ברי־לב לפני המילחמה (למעלה מימין) ואחרי כיבושו חזרה מידי המצרים

אין „העולם הזה" נוהג לבקש את קוראיו להקדיש חשומת־לב מיוחדת למאמר מסויים. הוא סותה הפעם מקו זה. גם מי שאינו אוהב לעיין בחומר המכיל נתונים כלכליים, חייב לקרוא כתבה זו, שהוכנה בעזרת כמה מן המומחים החשובים ביותר בארץ. כי לעובדות הנחשפות בה יש השלכה ישירה על חייו של כל אזרח

הגולם

„אילו הייתי ערבי, חייתי מביא לחורבנה של מדינת־ישראל מבלי לירות אף כדור אחד," אמר לי לא מכבר כלכלן אירופי נודע. „די לערבים לקיים את האיום הצבאי על ישראל ולהסלים את מירוץ החימוש. ישראל לא תוכל לעמוד בעומס לנצח, והיא תכרע תחתיו במוקדם או במאוחר."

האיש פיתח באוזני פארדוכס. המכשיר לחורבן ישראל, הסביר, יהיה תקציב־הביטחון של ישראל עצמה.

לערבים יש שפע של כוח־אדם. תחזקת מאות אלפי צעירים בצבאות־הקבע מקילה על מצב התעסוקה בארצות־ערב. לעומת זאת, גיוס כוח־האדם בישראל, כדי לקדם פני סכנות, מטיל על המשק הישראלי מעמס קטלני.

כשהערבים עוברים למערכות־נשק יקרות יותר ויותר, הם מכריחים את ישראל לנהוג כמוהם. אולם לישראל אין מעיינות־נפט למימון הרכש, וזרם הכסף הזר — היהודי והלא־יהודי — לא יוכל לספק את הדרוש לאורך ימים.

כך, על־ידי אזעקות־שווא מלחמתיות שנועדו לקיים את המתח הביטחוני היש־ראלי, ואולי גם על־ידי מלחמות קטנות מדי פעם, יכולים הערבים להביא לדילדול המדינה ולהתשת כוחה הכלכלי המוגבל. הסיכון לערבים הוא אפסי, כי גם כשפורצת מלחמה, ימנעו המעצמות ניצחון ישראלי.

מאת

אורי אבנרי

"I've got it, why don't we just buy Israel?"

„מצאתי! בוא נקנה את ישראל!"*

על רקע זה יש לבחון את תקציב־הביטחון של ישראל. מצד אחד, הוא נועד להגן על המדינה מפני סכנות נוראות. אך מצד שני עלול הוא עצמו להפוך לנשק ערבי נגד ישראל — נשק מתוחכם ויעיל יותר מכל טיל או תותח.

באחת הקאריקטורות שפורסמו לאחרונה בעולם, אומר שייך ערבי אחד לחברו: „יש לי רעיון! הבה נקנה את ישראל!"

אין זה מצחיק, כי הכנסות־הנפט השנתיות של הערבים עולות עתה בהרבה על כל התוצר־הלאומי־הגולמי של ישראל.

אך הערבים לא יקנו את ישראל. תחת זאת, הם עלולים לנסות לחנוק אותה באמצעות הוצאות הביטחון.

זהו מיכשור אכזרי. אין אדם ואין עם בעולם שלא יוציא את האגורה האחרונה שבכיסו כדי להגן על חייו.

אין אדם נורמלי בישראל שלא יצדיק את הוצאת כל הסכומים הדרושים להגנה על קיום המדינה ואזרחיה — יהיה המחיר אשר יהיה. אולם, כאשר מחיר ההגנה על הקיום מסכן בעצמו את הקיום — עלולה התרופה להיות גרועה מן המחלה עצמה.

במיקרה כזה, חייב הרופא לבדוק את התרופה, לשקול בקפדנות עילאית את המינון הנכון.

בדיוק לכך אין ממשלת־ישראל מסוגלת. כפי שניווכח בהמשך הדברים, היא מחווה בעצמה חלק מן המיכשור, המסכן את המדינה. חוסר־המחשבה וחוסר־האחריות, העטופים בדגל של מליצות לאומיות, יוצרים מחדל לאומי המעמיד בצל את כל המחדלים האחרים, שהיו ועוד יהיו.

מיספרים מדהימים

הזרח הישראלי, המוצף תישפוכת בלתי־פוסקת של אנטי־מידע הנפלטים מכלי־תקשורת קלוקלים, אינו מסוגל להעריך את מלוא מישקל תקציב־הביטחון הרובץ עליו.

לפי הסטטיסטיקה הרשמית, יגיע תקציב־הביטחון בשנת־התקציב הקרובה ל־22 מיליארד לירות — שהם 39.1% מתקציב המדינה ו־29.5% מכל התוצר הלאומי הגולמי.*

כלומר: תקציב־הביטחון לבדו מהווה ארבע עשיריות של תקציב־המדינה הכביר, ושלוש עשיריות של כל חמשק הישראלי.

זה נקרא בקלות — אך צריכים להפסיק לרגע כדי להבין את מלוא המשמעות של מיספרים אלה. אין להם אח ורע בעולם כולו. שום מדינה מודרנית אינה מת־קרבת למיספרים כאלה — גם לא שני הענקים הצבאיים.

לפני 11 שנים בילבד, לפני שהגענו אל „גבולות הביטחון האידיאליים" במילחמת ששת־הימים, היה תקציב־הביטחון פחות ממיליארד לירות, פחות מ־10% של התוצר הלאומי ופחות מרבע תקציב־המדינה.

במונחים כלכליים, גרמו מילחמת ששת־הימים וספיחיה חמדיניים לישואה כלכלית.

אולם מיספרים רישמיים אלה — מדהימים ככל שיהיו — אינם מספרים את כל האמת.

חובות המדינה מגיעים עתה ל־8 מיליארד דולרים (64 מיליארד ל"י) והריבית הממוצעת עליהם היא כ־8%. בשנה הקרובה תוציא המדינה כ־10 מיליארד ל"י על תשלומי קרן וריבית בלבד.

מניין באו חובות אלה? רובם הגדול נובע מהוצאות ביטחוניות בעבר, כי בכל שנה נכנסת המדינה ל„התחייבויות מוקדמות" נוספות, על־חשבון רכישות־נשק הנמ־שכות שנים אחדות.

אם נוסיף חובות והתחייבויות ביטחוניות אלה על תקציב־הביטחון, נגיע להוצאה ביטחונית של 27 עד 30 מיליארד לירות בשנה הקרובה — שהם 50% עד 55% של תקציב־המדינה.

כלומר — ההוצאה הביטחונית חישירה עוזה על מחצית תקציב־המדינה, ומגיעה ל־40% (מיספר מדהים!) של התוצר הלאומי הגולמי כולו.

פי 15 יותר מארה"ב!

ואם מיספרים אלה כוללים רק את ההוצאה הביטחונית הישירה — הסכומים הכלולים בתקציב משרד־הביטחון והחובות. למעשה מוציאים כל חמיש־רדים הממשלתיים האחרים הוצאות הנובעות במישרין מן הצרכים הביטחוניים.

למשל: סידורי־הביטחון ברחבי העולם, הדרושים להגנה מפני פעולות הפידאיון — הגנה על טיסות אל־על ועל נציגויות ישראליות בעולם, הבטחת אישים וכו' — עולים מ־250 עד 300 מיליון לירות נוספות. (אותם כסילים המדברים בזילזול על האפקטיביות של אירגוני הפידאיון — מוטב שיהרהרו בסכום זה. יש להוסיף אליו את כל ההוצאות של צה"ל ושירותי־הביטחון לפח"ע — „פעילות חבלנית עוייגת.")

המישטרה מוציאה על מילחמה בטרור כ־20 מיליון ל"י. מחקרים אוניברסיטאיים המוקדשים לנושאים ביטחוניים, שאינם מופיעים בתקציב־הביטחון, מגיעים ל־30 מיליון ל"י נוספות. הוצאות מערכת־הבריאות לצורכי שעת־חירום, אבטחת בתי־הספר, גדנ"ע ואלף ואחד נושאים אחרים, זוללים מדי־שנה סכומים המשולבים בתקציבי המיש־רדים האחרים.

בסך־הכל אפשר להעריך את ההוצאות הביטחוניות בתקציבי המישרדים השונים, מילבד מישרד־הביטחון, בחצי מיליארד ל"י.

גם סכומים אלה אינם ממצים את מלוא ההוצאה הביטחונית.

* קאריקטורה בעיתון אטלנטה ג'ורנל בעיר אטלנטה, ארצות־הברית.

* „התוצר הלאומי הגולמי" הוא סך־הכל הסטטיסטי של כל חפעולות במשק.

קשה להעריך בכסף את הנזק הנגרם למשק על־ידי גיוס אנשים ורכב לשרות־מילואים, ביניהם אנשי־מפתח שהוצאתם מן העבודה גורמת להורדת המאמץ של רבים אחרים. מומחים מעריכים נזק זה במיליארד עד שני מיליארדים ל"י.

בסך־הכל מגיע, איפוא, כל המאמץ הביטחוני לכדי כ־43% של התוצר הלאומי הגולמי. * **קרוב לחצי המשק משרת את הביטחון כיבד.**

בארצות־הברית מגיע חלקו של תקציב־הביטחון הכביר לכדי 2 עד 3 (שניים עד שלושה) אחוזים מן התוצר הלאומי הגולמי.

כמילים אחרות ומזעזעות: ישראל הקטנה וחסרת העניה מוציאה על המאמץ הביטחוני שלה פי 15 עד 20 יותר מכפי שמוציאה המדינה העשירה ביותר בעולם על מאמץ־הביטחון הכביר שלה.

כדאי להשתהות ולקרוא פסוק זה כמה פעמים, כדי לתפוס את מלוא אימתו.

אינפלציה טורפת

אלם אפילו מיספרי־בלהות אלה אינם ממצים את מלוא התמונה. **המאמץ הביטחוני אינו מצטמצם בהוצאת כסף. יש לו השלכות נוספות — ואולי חמורות עוד יותר, לאורך ימים.**

אחת המחלות הממאירות ביותר בישראל היא האינפלציה — העולה בהרבה גם על האינפלציה הדוהרת בארצות־המערב.

מה מקורה של אינפלציה מיוחדת זו?

כ־25% עד 28% מכוח־העבודה הישראלי מרותק למערכת־הביטחון — אם כחיילים, קבע וסדיר, אם כאנשי־מילואים בשירות, אם כעובדים במיפעלים ביטחוניים.

לפחות אחד מארבעה עובדים אינו מייצר שום דבר שניתן למכור אותו בשוק — לא סחורה, לא שירות. (מילבד הייצוא הביטחוני הנמכר בכסף, המהווה גורם שולי בתמונה זו.)

אולם אותו ישראלי רביעי מקבל שכר — ולפעמים שכר גבוה מאוד. הוא משתמש בשכר כדי לקנות סחורות ושרותים, ככל ישראלי אחר.

במילים אחרות ארבעה ישראלים יוצרים ביקוש, רק שלושה מהם מוסיפים להיצע. זוהי מתכונת בטוחה לאינפלציה דוהרת.

אינפלציה זו, אי־אפשר לבטל או לצמצם אותה, כל עוד קיים מצב זה. היא חלק בלתי־נפרד מן המערכת — נוסף על האינפלציה, הגדולה במילא, של מחירי חומרי־גלם מייובאים, שאינם בשליטתנו.

האינפלציה הטורפת היא כתו של מאמץ־הביטחון.

מחירה הכלכלי של האינפלציה — מחיר כלכלי, מוסרי וחברתי — הוא עצום. הוא אוכל כל חלקה טובה במדינה ובחברה.

כשיש אינפלציה, עולה מחיר כל התוצרת המקומית. ממילא קשה יותר למכור אותה בחו"ל, וכושר ההתחרות של המשק הישראלי יורד.

כאשר גובר הביקוש המקומי, ואין היצע מספיק, כדאי ליצרן המקומי למכור את סחורתו כאן, במקום לנסות לייצא אותה. ליבואן כדאי לייבא סחורות מן החוץ.

כל התופעות האלה מקלקלות עוד יותר את מאזן־התשלומים הלאומי, מצמצמות עוד יותר את העצמאות הכלכלית (וממילא גם המדינית) של המדינה. בצורה זו חותר תקציב־הביטחון במישרין תחת אותה מטרה שהוא נועד לשרתה: ריבונות המדינה.

אינפלציה גורמת להפקרות. ההפקרות גורמת לשחיתות. תקציב־הביטחון אינו רק גורם ישיר להפצת השחיתות בארץ, בגלל זרם המיליארדים העובר בין ידיו ללא ביקורת של ממש, אלא גורם גם לשחיתות בשאר הסקטורים, באמצעות האינפלציה שהוא מטפח.

דגל הביטחון ודגל סוציאלי

יש לתקציב־הביטחון עוד השלכה, שאסור להתעלם ממנה. ייתכן כי בסופו של דבר היא תהיה חמורה מכל האחרות:

ההשלכה החברתית.

ערבים רבים מאמינים שחורבן מדינת־ישראל יבוא בעיקבות המתח הסוציאלי בין האשכנזים האמידים ועדות־המיזרח המדולדלות. ייתכן שמכל הסכנות המאיימות על המדינה, הסכנה הפנימית, הכרוכה בפער הסוציאלי, היא הגדולה ביותר בטווח הארוך, מפני שהיא מאיימת על עצם המיבנה הפנימי של האומה.

אולם תקציב־הביטחון מונע כל פעולה של ממש לצימצום הפער. במצב הנוכחי, כל הדיבורים על מיחמה בפער הם פיטפוט־סרק של בורים, או אחיזת־עיניים של דמגוגים.

בשנה הקרובה מגיע תקציב־המדינה לניפוח המחריד של 56.3 מיליארד לירות. כפי שהזכרנו, 40% מסכום פנומינלי זה מוקדש למישרד־הביטחון. 20% נוספים מוקדשים לטיפול בחובות המדינה, שרובם נובעים מצורכי־ביטחון.

כלומר, עוד לפני שמגיעים להוצאת הלירה הראשונה ליעד חיובי כלשהו, נעלמים 60% מן התקציב. כל היעדים האחרים — פיתוח, קליטה, חינוך, סעד, שיטור, תחבורה, עיריות, חקלאות, בריאות, תקשורת ועוד ועוד — נשארים ב־40%. סכום זה אינו מאפשר הבראה רצינית של שום מערכת, הקשורה בפער החברתי.

(סכום זה היה גדל, כמובן, אילו היו גובים את המיליארדים המועלמים מדי שנה על־ידי הפרוטקציונרים של המישטר, העוברים למשק השחור. מובן שאין לכך כל סיכוי, כל עוד קיים המימסד הנוכחי.)

הצד השני של המטבע

הנה כי כן, אלה הם הממדים האמיתיים של תקציב־הביטחון — הממדים הכספיים, הכלכליים והסוציאליים.

הערבים, המחזיקים עתה מוסדות רציניים מאוד לניתוח הנתונים בישראל, יודעים עובדות אלה היטב. הם יכולים לשאוב מהן עידוד. הם יכולים בהחלט לקוות כי המשק הלחץ הביטחוני יביא להתמוטטות המדינה מבפנים — התמוטטות כלכלית, סוציאלית, ובסופו של דבר גם מדינית.

איך ניכנה תקציב־הביטחון? האם הוא נובע מניתוח מעמיק של הצרכים והאפשרויות? כיצד הוא נולד? מי מחליט עליו? מי מבקר אותו?

זהו הצד השני של המטבע — ועליו נתעכב עתה.

זבנג חמורת לירה

בשנים שלפני מילחמת ששת־הימים, היה על מפקד חיל־האויר להחליט החלטה גורלית: האם לבנות חיל־אויר להפצצת המרכזים המצריים, או לבנות חיל להשמדת חיל־האויר המצרי ולסיוע כוחות־הקרקע של צה"ל?

* הסכום יהיה קטן קצת יותר, אם לוקחים בחשבון שקיים בצד המשק הרישמי משק שחור — הניזון מן הכספים השחורים שהועלמו ממס־ההכנסה. קבלני מערכת־הביטחון, שאינם משלמים אלא שבריר ממס־האמת, מזרימים כספים רבים דווקא לסקטור זה.

אילו היו למפקד החיל, אז עזר וייצמן, אמצעים בלתי־מוגבלים, יכול היה לבנות חיל עצום, שיוכל למלא את כל המשימות. בצד צי של מפציצים היה נרכש צי של מטוסי־יירוט, וצי של מטוסי קרב־הפצצה.

אולם למפקד חיל־האויר לא היתה אז האפשרות לרכוש את כל הרצוי, לכל מיקרה ולכל מצב. הוא היה מוכרח להחליט מה יהיה תפקידו העיקרי של חיל־האויר במילחמה הבאה, אם תפרוץ. והוא קיבל את ההחלטה שקבעה מראש את גורל מילחמת ששת־הימים, שנים רבות לפני שפרצה. ההחלטה היתה להתרכז במשימה מכרעת אחת: השמדת חיל־האויר המצרי בדקות הראשונות של המילחמה.

זוהי דוגמה אחת לכלל היסודי של בניין תקציב־ביטחון הגיוני. קודם כל יש לעצב תפיסה איסטראטגית. אחר־כך יש לבחון איך ניתן להכשיר את הכוחות לביצוע תפיסה זו, בצורה הזולה והיעילה ביותר.

כפי שכבר ראינו, היה צה"ל שלפני מילחמת ששת־הימים צבא זול־יחסית, שבלע רק כעשרה אחוזים מן התוצר־הלאומי. למרות זאת — ואולי משום כך — היה

הנשק היעיל ביותר

צבא יעיל, בעל תפיסה איסטראטגית ברורה, שהשתדל למצוא את התשובות הנכונות לאתגרים הממשיים.

מצב הפוך שרר בצה"ל שלפני מילחמת יום־הכיפורים. שוב לא היתה עוד קיימת תפיסה איסטרטגית ברורה. מאות מיליונים נשפכו לתוך קו בר־לב, שמטרתו לא היתה ברורה, ובאותה שעה הוצאו מיליארדים כל כוחות שלא היו זקוקים לקו בר־לב, ושקו בר־לב הפריע להפעלתם היעילה. (ראה עמודים 8-9). הון־עתק הוצא על בניית חיל־האויר, מבלי שמישהו נתן ברצינות את דעתו על מקומו של המטוס בתמונה האיסטראטגית והטאקטית החדשה.

תקציב־הביטחון גדל והתנפח לממדים של מיפלצת, הבולעת את התוצר הלאומי. אולם באותה עת לא גדלו יעילותו של צה"ל וכושרו להתמודד עם האתגרים החדשים. כפי שהוכיח יום־הכיפורים בצורה כה־כך מראגית, קרה ההיפך. היעילות עמדה ביחס הפוך לסכום שהושקע בה.

אין זה פאראדוכס, אלא תופעה טבעית.

גם המדינה העשירה ביותר בעולם אינה יכולה להרשות לעצמה להצטייד בכל מערכות־הנשק האפשריות, להתכונן בעת־ובעונה אחת לכל צורות המילחמה בכל הזירות. אילו נהגה כך מדינה כלשהי, היא היתה מתמוטטת מאפיסת כוחותיה הכלכליים.

לכן נאלצת גם המדינה העשירה ביותר להחליט כיצד להשקיע את האמצעים העומדים לרשות המאמץ הצבאי שלה בצורה הסבירה ביותר. כדברי האמריקאים: כיצד להשיג "The Biggest Bang for a Buck", כלומר: את הזבנג הגדול ביותר תמורת הלירה.

אם אי־אפשר להתכונן לכל האפשרויות, יש להחליט מהן האפשרויות הסבירות ביותר. אם אי־אפשר להיות חזק בכל המישורים, יש להחליט מהם המישורים העיקריים.

החלטות אלה הן גורליות. מכיוון שטעות מכרעת עלולה לעלות במחיר לאומי מחריד. לכן קיימת במדינה מסודרת מערכת מסועפת לקבלת החלטות, לפחות בארבעה מישורים: במערכת הצבאית עצמה, במישרד־הביטחון, בממשלה ובפרלמנט — כשכל מערכת בוחנת הצעות אלטרנטיביות, עורכת עימות בין דיעות שונות, ומבקרת את החלטות רעותה.

שום דבר דומה לזה אינו קיים בישראל.

„כסף? אין בעייה!"

איך נוהל תקציב־הביטחון הישראלי?

פינחס ספיר הכריז בימי זוהרו: „אינני נוגע בתקציב־הביטחון. מה שמישרד־הביטחון דורש, אני מאשר." הוא הוסיף: „אני לא מבין בזה, ואני לא רוצה שתהיה עלי האחריות, אם תהיה חלילה טעות." ובאופן פרטי: „עוד חסר לי שמשה דיין יוכל להגיד שאני אחראי לפגיעה בצורכי הביטחון!"

בכך הגדיר ספיר בצורה קולעת את תפקידם של כל ראשי־הממשלה ושרי־האוצר בישראל, מאז ועד היום, לגבי תקציב־הביטחון: צה"ל קובע את התקציב, הממשלה שמה עליו חותמת־גומי. לאחר מכן מוטבעת עליו גם חותמת־הגומי של הכנסת, בצורה שעוד נעמוד עליה.

המחליט העיקרי — ולמעשה היחידי פשוטו כמשמעו — על תקציב־הביטחון הוא צה"ל, כלומר: המטכ"ל. ומכיוון שהמטכ"ל אינו גוף פרימנטרי, המחליט ברוב דיעות, אלא גוף צבאי, המחליט הסופי הוא הרמטכ"ל.

איך מחליט צה"ל?

מעיד על כך אלוף (מיל.) חשוב, שהיה במשך זמן רב שותף להכרעות: „שני

(המשך בעמוד 28)

ZOO

העורך וחמייסד הראשון:
ד"ר מלכיאל זוארץ ז"ל
ממשיכי דרכו יבל"א:
חנוך מרמרי, קובי ניב, אפרים סידון
כתובת המערכת: רחוב זוארץ 1

בחינת בגרות

לא הדרג הצבאי אלא הדרג הפוליטי בטהוני האחרי, יבאישורו של ראש הממשלה ושר הבטחון דאז דוד בן גוריון ז"ל הם הי-

כתובת לבירור הענין במידה ויש מה לברר. ברור גם מזה שהרמטכ"ל דאז משה דיין לא היה עוד מוסמך לטפל בפרשה.

(„מעריב" 16.3.75, מתוך „ראשי מערכת הבטחון ב־1956 טוענים:")

קרא בעיון את הקטע שלפניך וענה על השאלות.

1. מי היו ראשי מערכת הבטחון ב־1956?
2. הסבר ונמק מדוע היה אז הדרג האזרחי אחראי ולא הדרג הצבאי? (ניתן להסתמך עו דו"ח ועדת אגרנט).
3. מי אחראי לבזיונות כשמשה דיין הוא שר?
   א. הדרג הצבאי, ב. הרמטכ"ל, ג. ראש אמ"ן, ד. כולם כאחד.
4. מי אחראי לבזיונות כשמשה דיין הוא רמטכ"ל?
   א. הדרג האזרחי, ב. ראש הממשלה המגוח, ג. ראש אמ"ן, ד. כולם כאחד.
5. מהי כתובתו של דוד בן גוריון ז"ל שבה צריך לברר את הטעון בירור?
6. מהו או מיהו שיא החוצפה?

בין הפותרים כמו שצריך תוגרל טיסה לכאנגקוק.

עבדות היא חרות

פוי!

איך אתם לא מתביישים!

דווקא עכשיו, במצבנו הבטחוני, לחגוג את חג החרות.

מה בעצם קרה שם, במצרים, לפני ארבעת אלפים שנה?

פועלים בלי מוסר, שביתות פראיות. שיתוק פסי הייצור. הסתה. פרובוקציה. סאבוטאז'. פאראזיטים.

בקיצור, משק במשבר. תעשייה משותקת. אין חומר. אין לבנים. הפועלים ברחו למדבר. הכריזו על יישות. משוגעים!

יחסי עבודה מעוררים. זה מה שהיה במצרים, בזמן פרעה.

והנה אנו יושבים היום ומספרים בלי בושה את סיפור יציאת מצרים, וילדינו יושבים לידנו ומאזינים.

להפסיק עם זה תיכף ומיד!

להחזיר את כל העבדים הבורחים למצרים. לתת להם איזו פרמיה קטנה, ושימשיכו לערבב בטון ולבנות פירמידות.

עובד מצטיין, שמעת!

הפסקת הצהרים נגמרה. לחזור לעבודה!

מוות בשחקים

(רומאן ריגול נוסף מאת ד"ר מ. בר־זוארץ — האיש שהגיש לכם את הדוקטור שיעמם פעמיים)

אלפונסו חונטס, החצ'קון הקישח מן הא.ק.ג. לגם בעצלתיים את שאריות הקפה השחור והימהם לעצמו בהימהום: „עוד יום של בטלה צפוי לי בין ערימת הניירות המשעממים." אלא שבאותו רגע צילצל הטלפון הוורוד שעל שולחנו בצליל מתכתי.

חונטס הרים את השפופרת בתנועה כבדה והניח לה להשמט על צווארו. „חונטס כאן..." הפליט.

„חונטי?" נשמע קולו הרענן של קולונל (אל"מ) ארעזו קומתי מן השירותים של הביון הישראלי. „איך העניינים אלפונסו?"

„יבש," השיב החצ'קון העייף בקולו העמוק והיבש.

„יש משימה," אמר קומתי. „יש סוכנת. התיכה אמיתית. הכינוי שלה **קוקין 714**. יש שדר סודי. צופן. היא תבוא למסלול הנחיתה בבונצ'שוויג, האנובר, שעה 2856. היא לובשת לבן ומשקפי שמש. פגוש אותה והתחל לפעול."

„אכן, משימה מרתקת," ענה חונטס, חגר את אקדחו ויצא אל הלילה האפלולי ומבשר־הרעות.

* ● *

מסלול הנחיתה בבונצ'שוויג היה נטוש וריק מתמיד. אורות הלילה האפלים הבליחו בברק לחלוחי. חונטס לגם אל ריאותיו החסונות את עשנה הצורב של סיגרית „דגל" והירהר במשימה בהירהור. אור זערורי הבליח באופק. הספרות הזוהרות שבשעון הצלילה שלו הראו כי השעה 2856. „איחור קל," הגה חונטס לעצמו.

היא נחתה ללא תקלות וניגשה היישר אליו. מתוך החשכה לחשה לו „קוקין 714." ניחוחות מענגים עלו מפלומתה בהבירה והעבירו בו רטט שהזכיר לו נשכחות.

„אתה בוודאי חונטס," אמרה בקול לוחש ומתקתק. „הגה השדר. הוא מוצפן. צריך לפענח."

* ● *

הם סעדו בבאר קטן ליד תחנת הרכבת הריקה שליד המלון. הגשם המשיך לרדת.

חונטס אמר לה: „יש לי חדר עם מיטה כפולה."

„אני סוכנת כפולה," אמרה **קוקין 714** בחיוך.

„מרטיני כפולה!" אמר חונטס למלצרית הכפולה שריצדה לנגד עיניו.

לפתע נדבקו שפתיו אל מקורה. הוא חש את ההלם שבנשימתה. הריח את זרעוני הבוקר שאכלה בשובך, אי שם במזרח התיכון. הוא החליק על פלומתה הצחורה והיא נענתה לו בשקיקה. העביר את ידו על בטנה הרכה ועל כנפיה החטובות. היא החזירה לו גירגורי הנאה ובחנה בעיניה הצחורות את גופו מוצק. הם נכנסו לאקסטזה פראית ומשוחררת מכל מעצורים...

* ● *

הם שכבו נינוחים ורגועים על הסדינים הצחורים. מעשנים בצוותא. נוצותיה הבהירות עלו ירדו בקצב נשימתה הרוגע.

„הייתי רוצה לדעת את שמך האמיתי," לחש חונטס בלחישה.

„שמי יונה," השיבה **קוקין 714**, „ואני יונת דואר בשירות הביון הישראלי," השיבה.

לפתע נסתיים הסיפור בפתאומיות.

הארץ

ממישנתו של מייסדו

בוואזלין יסדתי
את מדינת היהודים
ד"ר מ"ז זוארץ
(באמבטיה)

כרגיל

הלל אנסדורפר (הממושקף) — השבוי שיצא בשעתו ממוצב „המזח" כאש ספר־תורה בידיו — מפונה ביחד עם חבריו המתנחלים מסבסטיה.
(צילם: שעיה סגי)

(מעריב 20.3.75)

הכל כרגיל.

השבוי הנפלא שיצא ממוצב המזח וספר תורה בידיו — פונה ע"י האוייבים המצרים בכבוד והדר, ואילו קלגסי צה"ל מורידים אותו מאדמתו שלו בכוח ותוך השפלה נוראית.

כרגיל.

וזה גם מוכיח את חשיבות ההתנחלות — כי עובדה, השבוי שיצא ממוצב המזח וספר תורה בידיו וגו'.

כרגיל.

ועוד יותר כרגיל — קחו לדוגמא את יורם ביכונסקי. יורם ביכונסקי, נפצע כידוע במלחמה, אך הוא לא עמד בכובד המשא והתמוטט לחלוטין. עובדה, נהיה מצפניסט.

ולעומתו הלל אנסדורפר הנפלא. הוא סבל לא פחות מביכונסקי, הוא נלחם בתופת ימים ולילות, הוא נפל בשבי, הוא עבר עינויים קשים — אך הוא לא נשבר, לא התמוטט, לא התערער. עובדה, הוא תומך בהתנחלות.

ללמדך שמוחות ואף נפשות יכולים להתערער במצבים קשים — אבל רק לכיוון אחד.

כרגיל.

על מה ולמה

על —

ניסוח מופלא של שאלות ריטוריות, כתשובה וכפתרון לכל בעיה ושאלה קשה.

הצלחה מלאה באי־פתרון של אף בעייה.

ניהול מדיניות המרחיקה ככל האפשר את השלום המאיים ומקרבת את המלחמה הנכספת.

אחריות גאה למותם של אלפים תוך גילויי דמעות־שליש וקול שבור.

על —

צרקנות עילאית, התחסדות, רדידות, קחות־רגש, זרות, חוסר הבנה, תלישות, חד ממדיות — —

על כל אלה („תרומתה למדינה") מוענק לגב' גולדה מאיר פרס ישראל.

מגיע לנו.

דבר המערכת

עץ גדול היה פה

ידוע הסיפור בבריטי שחפץ היה להתחפש לחג הפורים של הגויים והלך ועשה לעצמו פריזורה של סנדוויץ וסופו שבא כלבו של שכנו ונשכו.

וכך גם יחסה של דעת הציבור שלנו, יהודים רחמנים בני רחמנים, אל המחבלים בני המחבלים.

שאפילו יבוא כלב שכן ונשך לנו באחוריו נמשיך אנחנו לטעון „פורים היום, פסח היום."

אלא שהיום אומנם ערבו של פסח ואין זה נאה איפוא ליהודי לספר בסנדוויץ, כשברור לכל שעניין לנו כאן במצות.

היום, לאחר טביחת סבוי, מצווה עלינו לספר ולבאר ולא ניתן לנו להדחק אל בין הפרוסות ולהחבא. שוב הצליחו המחבלים לצאת מטביחתם כגיבורים וכ„מתאבדים" לשם שמיים ר. ליצלן, ולא מעט באשמת ר. ממשלתנו ואמצעי תקשורתנו.

ולכן, על מנת למנוע זאת בעתידנו הנראה לעין, עלינו לבחור בהטלת עונש מוות עליהם ומיד. שהרי הטלת עונש המוות היא כהטלת מטבע — עץ או פלסתאין.

ומי שייתלה על עץ לא יופיע עוד כ„מתאבד."

ואם לא נבחר בעץ לתלותם עליו — יבחר העץ בנו.

ב"ם א. צאלח בן

שנית קו 4 לא יפול

מורדי „אגד" משביתים קווים גם היום; עדיית הנציגיה אירגנה הסעות במשאיות

צפויים שיבושים גם בת"א; — דובר „אגד": ננקוט יד חזקה נגד השובתים

המרד הגדול שפרץ באגד דוכא ביד אכזרית. אחרוני המורדים ובראשם שמעון בן־יאיר מקו 4 (502־336) נסוגו אל התחנה המרכזית ובליבם החלטה נחושה: „עד הסוף המר!"

המצב הלך והחמיר. מים חסרו. שמן וגריז חולקו במשורה. כל נשקם של המורדים היה תיק־עור ומכונת כסף־קטן. מעטים מול רבים אך רוחם איתנה.

קומץ המורדים התבצר בתחנה המרכזית. „נא להכנס פנימה, יש עוד מקום!" קרא בן־יאיר כשהוא מביט בראי ומנקב בעצבנות את כרטיס המשכורת של פברואר. „לא לעלות יותר! אנו ניפול, אך גם אגד תיפול. להזהר מהדלת גברת, כל האומה תמות עם נפשנו!" זעק בן־יאיר העיוור וניגש למוטט את עמודי התווך. „ראשונים השכירים והילדים..."

וכך, למצהלות ההמון צמא־הדם והטיוליות שלחו מורדי אגד האמיצים יד בנפשם של הממתינים בתחנות. משהתפזר ערפל הקרב והאיר הבוקר נותרו רק אוטובוסים אפורים. שריד רב־תפארת ומלא־הוד לאפוס הגבורה העילאית של קבוצת המורדים הגיבורים.

מיד יצאה בת קול ואמרה: קחו עוד עשר לירות. יהיה בסדר.

זה שהגיש לכם את
שרתילך ארצי
זה שכתב בשבילכם את
שרתילך
אוניברסיטה שלי
מגיש עתה את תכניתו החדשה
שרתילך
גנון ברכה
שרתילך
טוב בשבילך!

מכתב למערכת

לנכי שיתוק לא מגיע

בשבוע שעבר פורסם במדור זה מכתבו של נכה־שיתוק, התובע הקלות נוספות באחזקת רכבו.

עם כל ההתחשבות בנכים אין להשוות אותם, בשום פנים ואופן, עם נכי צה"ל, שנתנו גופם למען המדינה.

לדעתי, אין המדינה חייבת ולא כלום לנכי־שיתוק. אם היא נותנת להם איזושהי תמיכה הם צריכים להודות לה.

אורה זמיר, ירושלים
(ידיעות אחרונות 16.3.75)

חיים בן־שחר מציע לבטל את הקבלות

אבל בינתיים מבקש גם הוא קבלה

■ הקהל הרב שמילא את האולם הקטן של תיאטרון הבימה באחד מימי השבוע שעבר היה עד לגילויי־חיבה הדדיים, שהופגנו בין שר־האוצר **יהושע רבינוביץ** לבין נשיא אוניברסיטת תל־אביב, פרופסור **חיים בן־שחר**, מחבר הדין־וחשבון על שינוי שיטת המס. שם ההצגה ששניהם חזו בה: על קלות־דעת וצביעות.

■ אגב, הפרופסור בן־שחר, הפרופסור **מיכאל ברונו** ר־עו"ד **יורם בן־פורת**, חברי הוועדה שחיברה את הדו"ח, ישבו לפני כמה ימים בקפה אכסודוס בתל־אביב בישיבה ארוכה. בתום הישיבה, כאשר שילם הפרופסור בן־שחר (ה־מכונה חב"ש בפי ידידיו וש־הוא אחיה של הזמרת **אבי־בה**, אשתו של **איליקה רווה**) למלצרית, הקפיד לדרוש קב־לה. כידוע, כולל דו"ח ועדת בן־שחר המלצה לבטל את ה־הכרה בהוצאות לפי קבלות ל־צורכי ניכוי ממס־ההכנסה.

■ שר־התחבורה **יצחק רפ־אל** ומנכ"ל משרדו, **דויד גלם**, נפגשו במלון דן בתל־אביב במיסגרת חלק מעבודתם המיפלגתית השבועית. המנכ"ל ניסה לסיים את המיפגש במ־הירות, בטענה כי ברצונו ללכת לקולנוע, אך השר רפאל, ה־פוגש בגלס יום־יום במישרדו, לא התלהב מהרעיון, אמר ל־גלס: „למה לך לבזבז זמן על קולנוע, כשסוף־סוף יש לנו ראש־הממשלה. כשנשאלו עוב־די המלון מדוע אין מקבלים את פניה כיאה לאשת ראש־הממשלה, השיבו כי לאה רבין מבקרת במלון לעיתים כה מזו־מנות, עד כי אינם מצליחים לעקוב אחריה ולהעמיד לרשו־תה מישהו שיקבל את פניה. גם **תמר**, אשתו של ראש־עיריית ירושלים, **טדי קולק**, שעמדה בראש האירוע, לא טרחה לצאת לקראת לאה רבין.

■ **דידי מנופי** על **הנרי קיסינג'ר**: „הוא עומד להי־כנס להריון מרוב מגעים."

■ ידידיו של מנהיג מק"י לשעבר, **שמואל מיקונים**, שהיו רגילים לחוג את הסדר במחיצתו מדי שנה בשנה, אוכזבו השנה כשהודיע להם מיקונים שאת הסדר יחוג ב־ביתה של מי שעמדה בראש האופוזיציה במק"י, **ופרשה** ממנה לפני שנתיים: **אפתר ווילנסקה**.

■ דובר עיריית תל־אביב, **עמיקם שפירא**, מצא באחד הימים פתק מראש־העירייה **שלמה** („צ'יצ'") **להט**, המו־דיע לו כי נפוליאון יבקר למח־רת ב־9.00 בבוקר בלישכתו. עמיקם, שחשב שראש־העיר חמד לו לצון, שלח לראש־העיר־יה פתק בנוסח: „אני מחר בבוקר אצל לואי השישה־עשר." כש־נפגש מאוחר יותר עם צ'יצ', הסתבר כי נפוליאון אינו בדי־חה, כי־אם נסיך צרפתי בשר־ודם בשם **לואי נפוליאון**, ש־הוא חבר חבר־הנאמנים של אוניברסיטת תל־אביב ונמצא בארץ בביקור בחברת רקטור אוניברסיטת סורבון לשעבר. אגב, הנסיך קורא לעצמו ב־תירגום חופשי: „הנסיך ה־אמיתי לואי נפוליאון," על־מנת למנוע ספקות.

■ בישיבת מחלקת־הכספים של עיריית תל־אביב הראתה אחת המזכירות־החתיכות של המחלקה תמונה שלה בביקיני, שצולמה בחופשתה האחרונה באילת. התמונה הועברה מיד ליד, וכשהגיעה לידי **נעמן גור**, ראש מחלקת־התקציבים, הזדמנות לשוחח בארבע עי־ניים ז"

■ בתוכנית הרדיו על מיספרים ואנשים נשאל שר־הבריאות **ויקטור שם־טוב** על־ידי העיתונאים **יצחק מישאר, צבי קסדר** ו**יצחק טאוב** מדוע, לדעתו, קוצצו תקציביהם של כל מישרדי־הממשלה, ואילו תקציבו של מישרד־הדתות הוכפל. ענה שם־טוב: „אולי מפני שלשר יצחק רפאל יש פרוטקציה אצל הקדוש־ברוך־הוא."

■ עוזר שר־הדתות **אריה פרנקל** אשר התארס השבוע עם צעירה בשם **צביה הרי־זהב**, סיפר מייד לאחר האירו־סין כי עמד לבטל את אירוסיו מפני שארוסתו הוכיחה שהיא דוגלת בק: אידיאולוגי שונה משלו. צביה, שהיתה מראשוני המתנחלים בסבסטיה, סירבה בזמנו בתוקף להיענות לבקש־תו של פרנקל לפנות את ה־מקום, שוכנעה רק לאחר ש־איים עליה בביטול האירוסין.

■ בתצוגת־האופנה למען אל־ין ואי"ן שערך האופנאי **גדעון אוברזון** בהילטון ה־ירושלמי, **עוררה** תשומת־לב רבה העובדה שאיש מאנשי ה־מלון לא קיבל את פניה של אשת ראש־הממשלה, **לאה רבין**, שבאה לתצוגה בחברתה של **רינה גזית**, אשתו של **מרדכי גזית**, מנכ"ל משרד

מחי כספי פתח בשבוע שעבר מועדון־מיסעדה בשם קאים מכל העולם, ממוקם ביפו, במקום בו שכנה המיסעדה הטכסיקאית „מנדיס־פיאסטה." בערב־הפתיחה נכחו במקום אמנים רבים, בהם, חווה אלברשטיין (בתמונה עם כספי), שביקש את מתי ועטה על הסלטים שהוגשו לאורחים.

הפגנת מחאה נזעמת ערך דויד גורפינקל, הנחשב כמעולה בצלמי־הקולנוע בארץ, בחקרנית הבכורה של סירטו של הבמאי ג'ורג' עובדיה, „יום הדין." כתום ההקרנה נשא דברים יצחק („איז'ו") שני, מנהל „אולפני ברקי־פטה־המפריס," ממפיקי הסרט, שאמר כי לפני שנכנס ג'ורג' עובדיה לתעשיית הסרטים הישראלית, לא היתה קיימת תעשייה הראויה לשמה, וכי אנשי התעשייה צריכים ללמוד ממנו איך לעשות סרטים. גורפינקל, שמאחוריו צילום של 25 סרטים, קם בהפגנתיות, צעק „בוז!" ויצא מהאולם. אחריו יצאו רבים מאנשי תעשיית־הסרטים, שנעלבו כמוהו. הסביר גורפינקל: „לא התייחסתי בקריאת הבוז שלי לסרט או ליוצריו. התייחסתי לדבריו של יצחק שני, שהוא מנהל אחד משני האולפנים הגדולים בארץ. כל העניין חרה לי מאוד, וראיתי עצמי נפגע באופן אישי." אנשי התעשייה הקיפו את גורפינקל, טפחו על שכמו, וגילה אלמגור אמרה לו: „היית מאה אחוז!" בתמונה מימין: השחקנית גילה אלמגור, איש־הביטוח אבי טוקטלי, מנהל־חייצור מיכה כגן, עוזר־הבמאי קן גלובוס, המפיק מתי רז, אשתו של גורפינקל שרה. למטה משמאל, המפיק דוד שפירא ודוד גורפינקל. התמונה צולמה בחוץ, כמה דקות אחרי ההפגנה. (בתמונה משמאל) פנינה מנקין, כוכבת הסרט, בחברת בעלה, הכדורסלן מקבוצת „מכבי" ת"א, אריק מנקין.

אנשים

אמר זה: „כך בדיוק נראה תקציב העירייה — כמו חתיכה בביקיני. מה שמכוסה הוא התקציב, והיתרה היא הגירעון.

■ העיתונאי **אורי פלע** הוציא בימים אלה הגדה של פסח מודרנית, הכתובה בלשון מדוברת, והמעוטרת בציורים מראשית המאה של הצייר **משה ליליאן**. פלע גילה את הצייר, כאשר התעניין מיהו האיש שצייר את סמל הקרן הקיימת לישראל, בו נראים שני נוטעים כורעים על ברכיהם ושותלים עץ. הסתבר כי האיש הוא צייר שחי בארץ לפני כמה שנים ושהרבה לצייר את מה שראו עיניו. הוא החל בחיפושים אחר הציורים, הציליח לאתר קרוב־רחוק של הצייר הגר ברחובות, ובעליית־הגג בביתו של זה נמצאו באחת השידות ערימות־ערימות של ציורים, המהווים מיסמך נדיר ביופיו מראשית ההתיישבות היהודית בארץ.

■ תקרית בלתי־נעימה אירעה ל**מכבי זלצברגר**, ריפא־הנשים הידוע מירושלים ומנהל בית־החולים ליולדות מישגב לדך. זלצברגר ביקש להתקין כספת בביתו. מייד לאחר התקנתה, כשעזבו הפועלים את הדירה, הסתבר לו כי מכיס־מעילו נגנבו 25 אלף לירות. המישטרה חקרה את שני הפועלים שהתקינו את הכספת, במכונת־האמת, ועומדת לחקור עתה גם את בני־המישפחה.

■ התמרמרות רבה נגד מנהלם, **חיים שיף**, נשמעה מפי 400 עובדי מלון דיפלומט בירושלים. שיף, שערך לפני כחודש ברית־מילה מפוארת לנכדו השני, הזמין למסיבה, שהתקיימה באולם הקונגרסים של המלון, למעלה מ־1000 אורחים, ביניהם **משה נוידר־פר**, הממונה על הכנסות המדינה, **אייזיק דובנוב**, פקיד בכיר במישרד האוצר, מנכ"ל בנק לפיתוח ותעשייה **יהודה גיל**, ואלוף (מיל.) **מוטי הוד**, שאף שימש כסנדק. הסתבר כי משכורתם של עובדי המלון נמוכה־יחסית, ומה שמעניק לה מימד נורמלי הוא ההסכם הקיבוצי הקיים בין בתי־המלון, האומר כי לאחר שנוכו ההוצאות מההכנסות, מתחלק הפרש הרווח על פי מפתח מסויים בין העובדים ומשמש לתמריץ. העובדים טוענים כי שיף הכניס את ברית־המילה של נכדו בחשבון־ההוצאות של המלון, ומשכורתם של העובדים החודש היתה נמוכה מהרגיל.

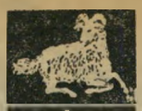
■ פרק בהילכי דיפלומטיה לימד השבוע כתב שדודי ישראל **דן אשל** דיפלומט זר, ששאל אותו לדעתו על הטלוויזיה בארצו. השיב דן: „כששאלו את **יו גרין**, מנהל הבי־בי־סי לשעבר, שבא כדי לייעץ לשידורי ישראל, מה דעתו על הטלוויזיה הישראלית, השיב: ‚האירוח בישראל כל־כך טוב, עד שלא נותר לי פנאי לחזות בטלוויזיה.‘ כנ"ל לגבי הטלוויזיה בארצך.“

שלי וינטרס

כוכבת הקולנוע האמריקאית, הושפעה קשות מהתקפת הפידאיון על מלון „סבוי,“ מיהרה למחרת היום לכותל המערבי בירושלים והתפללה. וינטרס אינה חדלה להדהים את אנשי צוות הסרט „יהלומים.“ כדי „לצמק“ את פניה, הביאה עימה מהוליווד פלסטרים בצבע העור, ויום־יום, עם תחילת הצילומים, היא מקדישה שעה ארוכה למתיחת עורה, מהדקת אותו בעזרת הפלסטרים ומכסה את חסימנים באמצעות פיאה נוכרית, שהיא חובשת לראשה.

המזלות

טלה

21 במרס – 20 באפריל

שב בשקט, בייחוד ביום א' זה לא כדאי להסתבך בגלל רצונך הטיבעי לבלוט. גם הפירסומים האחרונים לא עשו לך דווקא טובה. מוטב שתתרכז בענייני־הלב ובענייני כספך. במישור היצירה — אתה ממשיך לחוש בבצורת מסויימת, אך השינוי תלוי בך. אם את רוצה בהישגים, דחי זאת עד שתראה את מצב בן־זוגך.

שור

21 באפריל – 20 במאי

גאוותך הרבה מונעת ממך לבקש טובות או להסתבך בקנוניות. זכור כי השבוע מילת־הקסם היא טיפות־קשרים. לכן, גם אם תתקשה להתגבר על גאוותך, למד לפחות להחזיק את פיך נעול. אם הם רוצים להיטיב עימך — תן להם לעשות זאת, ואל תידחה הצעות העשויות להיות מכריעות.

תאומים

21 במאי – 20 ביוני

במרכזו של השבוע יעמדו שינויים מכריעים ביחסך לבעיות המישפחה. אתה עלול למצוא את עצמך נבוך ומחסס, מאחר שהשינויים הצפויים יהיו חריפים ויסודיים הרבה יותר מכפי ששיערת. בת תאומים — הרישעות שלך עלולה להיות בעוכרייך, הפסיקי להסתכל רק מסביב לפופיק שלך והשלימי עם העובדה שגם אנשים נוספים בעולם הם בעלי זכות קיום. חדלי להציק להם ותבואי על שכרך.

סרטן

21 ביוני – 20 ביולי

בכלל לא יזיק לך, אם תתכנן בקפדנות את המשך פועלך העיסקי — ותשמור את תוכניותיך לעצמך בלבד. אם אתה זקוק לכסף — קרוב מישפחה או אפילו אשה מבוגרת עדיפים על ממון מבחוץ, שמוגש לך לכאורה תוך כדי הטרדות קטנות יותר. אם את רוצה באהבתו, תתענייני גם באחרים.

אריה

21 ביולי – 21 באוגוסט

שינוי לטובה במצבך הכלכלי המסובך במיקצת. אתה תמצא ידידים במקום הפחות מתקבל על הדעת. עם זאת, דע שהם מתייחסים אליך בחוסר־התחשבות. היזהר מהפכפכים, ועוד יותר, כמובן, מנשים הפכפכות. נטייתך לחולמנות ולרומנטיקה תסבך אותך, השבוע, במריבה לא־לך. היזהר.

בתולה

22 באוגוסט – 22 בספטמבר

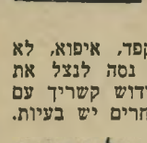
התחזקי, בת בתולה — לפניך שבוע קשה במיוחד. אל תנסי להתחמק מהאתגרים שיהיה עליך להתגבר עליהם. מעט שכל ישר, חרבה אומץ־לב ועוז־רוח, יעזרו לך לדלג על פני המשוכות, ויגרמו לך, בסופו של דבר, המון נחת־רוח על הישגיך, שלא יהיו מבוטלים כלל. אל תוותר!

מאזנים

23 בספטמבר – 22 באוקטובר

יום ד' הוא יום של התגשמויות ובעיות כספיות. הקפד, איפוא, לא לקבל כל החלטה מרחיקת־לכת ולא להסתבך. בכלל, נסה לנצל את השבועיים הבאים לריכוז מחדש, לעבודה שוטפת, ולחידוש קשריך עם האהובים עליך. בת מאזניים: אל תזניחי אותו. גם לאחרים יש בעיות.

עקרב

23 באוקטובר – 22 בנובמבר

תפסיק לריב עם חבריך לעבודה. בשביל מה? הבעייה המטרידה אותך תזכה השבוע לתשובה ולהסבר. אם אתה מעשן — אל תגזים. קופסה אחת ליום זה מספיק. השבוע תהיה לך הצלחה רומנטית, בתנאי שתפסיק להיות מתוח ועצבני. לך, בת עקרב — כדאי שתשבי קצת בבית.

קשת

23 בנובמבר – 20 בדצמבר

המרץ שיש לך יעזור לך לפתור כמה בעיות המטרידות אותך מזה זמן רב. למרות זאת הגיע הזמן לחקדיש קצת זמן כדי לבחון דרכים להגברת יעילותך. נדיבותך ויושרך יזכו השבוע להערכה מתאימה. אל תחסס לתת לידידיך עצות — כאשר תתבקש לעשות זאת. בת קשת — כשאת נוחגת, חיי זחירה ושימרי על מצב הרוח שלך.

נדי

21 בדצמבר – 19 בינואר

אם אתה לא תקבל את עצותיהם של שותפיך, אתה תשכיל להסיק מסקנות מדבריהם — ואולי עליהם — תזכה בהצלחה נאה. זה חל במיוחד על יום א', התחלת השבוע הזה. הקשר הרומנטי עליו חלמת ואשר נדמה היה לך, כי מתחיל מנץ, יגיע למלוא־פריחתו באמצע השבוע.

דלי

20 בינואר – 18 בפברואר

לא, את לא מיפשונת. את סתם מזניחה את עצמך ואת הסיכויים שלך להיות מאושרת. את יכולה גם לשנות את הדבר — אבל זה תלוי ביכולתך לשלוט בעצבייך, ומה שחשוב הרבה יותר — במצבי הרוח ובדיכאונות הכרוניים שלך. אם אתה בעל־עסקים עכשיו הרגע להחליט — אבל לא בהכרח לחתום.

דגים

19 בפברואר – 20 במרס

אם הסתבכת בבעיות מישפחתיות, בת דגים, לא תמצאי את הפיתרון לצרות, השבוע. להיפך: עד ליום ה' בסוף השבוע, תיכנסי יותר ויותר עמוק להתחייבויות ולסידורים מישפחתיים. מצד שני, כל מה שנוגע לאירגון עיסקי או מיקצועי עולה יפה. לבשי אדום ואקלי מעט.

מכתבים

בית־שימוש ישומרי־הראש

כאשר יורדת הפמליה של מישפחת רבין לתל־אביב, ומתגוררת בביתם ש־ברחוב רבינא בנווה־אביבים, נאלצים שומרי־הראש של ראש־הממשלה לעשות את צרכיהם בחוץ, מהוסר בית־שימוש מתאים — בין השאר, בגלל סירובה של הגברת רבין לאפשר להם לעשות זאת בביתה.

אם אכן ידיעה זו נכונה, מדוע חייבים אנשי־הביטחון לעשות את עבודתם החשו־בה בלי שום תנאים סניטריים? כמו־כן, מדוע אין למישרדו של ראש־הממשלה כספים לבנות מיבנה לא מפואר במייוחד שישמש כבית־שימוש לנזקקים?

מה יותר טוב, שאנשי־הביטחון ייאלצו להסריח שטח פתוח מחוסר תנאים מתאי־מים וזה יטריד את השכנים?

אבקשכם לבדוק אם הידיעה הזו נכונה ואם יש לה אחיזה במציאות.

אלמוני, תל־אביב

● הקורא האלמוני טרח לשלוח ל־העולם הזה, כמיכתב אנונימי, „שמועה" — שפורסמה כידיעה מבוססת בהעולם הזה (1954).

צרותיו של חיפש־הביטוי

אתמול פתחתי את הגיליון האחרון של העולם הזה (1958), לאחר תקופה ארוכה שלא עיינתי בו (שלא באשמתי), וגיליתי שם ציפור חדשה: מדור שנקרא „כלא־שש." ומתחתיו הופיע שמו של קובי ניב. שהיה די אמיץ כדי לחתום בשמו.

ובכן, קובי ניב, מיכתב זה מופנה אליך. אני שונא אותך, האדון ניב. תמיד שנאתי נביאי־שקר. ידענו כבר הרבה „מבשרים" כאלה, שניסו לעשות לנו „ניפוח ראש" בעזרת מדורים בעיתונות, ואתה הוא בלי ספק הבינוני שבהם.

אתה עומד בפישוק־רגליים לכל אורך הדף שלך ומשתין על כולם, כשאתה לבוש ברעיונות ומילים הגדולים בהרבה מכפי מידתך! קובי ניב, אתה ליצן!

שמענו את מה שיש לך להגיד מפי טובים ממך. ואתה בטח יודע את זה. אולם לך נדמה, משום־מה, שאתה אומר את זה חזק יותר, ללא פשרות. כך אתה יכול להיות בטוח שסוג מסויים של קור־אים לא יבין אותך. וזה עושה אותך או־טומטית לאינטלקטואל בעיניהם.

הייתי מציע לך ללכת למכור בוטנים, אולם אנחנו במדינה שבה חופש־הביטוי הוא קדוש. מה חבל שכה מעטים מנצלים חופש זה. ומה חבל שחלק מהם עושה את זה בדרכך!

הרצל צליק, צה"ל

החזרת צו־מילואים

החזרתי, יחד עם המיכתב הזה, את הצו לשירות־מילואים לתקופה של 24 יום, שנשלח אלי לחודש מארס. מתוקף הסמכות שהוענקה ליחידתי, רשאית מיפ־קדת יחידה זו לגייס את אנשיה לשירות של 90 יום בשנה. במארס 1975 עלי להש־לים ל־90 יום. מדוע אני מחזיר את צו־הקריאה ומסרב להמשיך לשרת להבא:

1. בתור סטודנט למדעי־המדינה שנה ג' באוניברסיטת חיפה, נפגעו לימודי עקב גיוס ממושך בשנת 1973/74. הייתי מגוייס בסך־הכל 163 ימים. מהחוג למדע־המדינה לא קיבלתי שום עזרה, להוציא כמה הרצאות בכתב משובש. לא ניתן לי לגשת לבחינות במועדים המייחדים שלהם הייתי זכאי.

טענתו של ראש־החוג, פרופסור יוסף נדבה, ויועצת הבי.איי., ד"ר סליקטר, היתה שלא עשיתי די כדי לעמוד בתנאי המעבר. הנ"ל טענו, נוסף לכל, שאני שקרן, בכך שמסרתי פרטים כוזבים הן בדבר גיוסי והן בדבר מצב לימודי.

2. אני עובד בתור עוזר־מודד בהנדסה אזרחית, ומרוויח בממוצע כ־1200 ל"י לחודש. המוסד לביטוח־לאומי סירב לשלם לי תגמולים, בטענה שאין לי רצף שירות־מילואים של שלושה חודשים.

ברצוני לשאול כמה שאלות: לשם מה אני מגוייס, אם זכויותי נפגעות? לשם מה אני מגן על אנשים שעקב גיוסי פוג־עים בי, ואינם מוכנים לעזור לי בדברים המגיעים לי מכוח החוק?

לאלה שעליהם אני מתלונן לא היתה תשובה. אני מסיר בזה את הגנתי מעליהם.

974617 רב"ט (מיל.) אלקנה ברץ, מדעי־החברה ג', חיפה

הרוטשילדים שולטים באוראניום

בעוד העיניים מופנות כיום אל אר־צות ערב השולטות באוצרות הנפט, פו־עלת בשקט מישפחת **רוטשילד**, שקנ־תה לעצמה שילטון מוחלט בענף שתוך עשר שנים יהיה חשוב כמו הנפט כיום: האוראניום.

מדינות רבות משקיעות כיום בחש־קעות עצומות בבניין כורים גרעיניים, או עסוקות בחיפוש מקורות נפט, וחכל שו־

גי דה־רוטשיד ואשתו
יד —

כחים להבטיח לעצמם את חומר־הגלם הדרוש לכורים הגרעיניים. האוראניום יהיה בשנות ה־80 מקביל לנפט כיום, ובדיקה זחירה של הבעלות על האוראנ־יום בעולם המערבי מגלה פרט מעניין ביותר: מישפחת רוטשילד מצרפת ואנג־ליה ביחד מחזיקות כבר כיום בשליטה במרבית מקורות האוראניום בעולם. כשנאמר רוטשילדים מצרפת, אין ה־כוונה **לאדמונד**, אלא לשאר בני־המישפחה, ובעיקר **לאלן וגיי**.

ובכן, חברת ריו־טינטו־צינק נשלטת מזה שנים בידי מישפחת רוטשילד ה־אנגלית. חברה זו שליטה במיכרות ריו־אלגום, בעלי מיכרות־האוראניום הגדולים בקנדה וביבשת אמריקה. לריו־טינטו־צינק גם שני שלישים במיכרות החד־שים שהתגלו עתה בדרום־מערב אפריקה, וכן שליטה במיכרות מרי קתלין באוסט־רליה, המיכרות היחידים המפיקים או־ראניום שם.

חברת הזהב והיהלומים הענקית מדרום־אפריקה, אנגלו־אמריקן קורפו־ריישן, הנשלטת על־ידי מישפחת **או־פנהיימר**, מייצרת גם אוראניום בהי־קף גדול, כמוצר־לוואי של הזהב. אחת החברות השולטות באנגלו־אמריקן, ושמה צ'ארטר קונסולידייטד מנוהלת על־ידי אחד הרוטשילדים הצרפתיים, והיא בעלת 10% בריו־טינטו־צינק, כאשר **טוני אופנהיימר** יושב בהנהלת החברות הצרפתיות של רוטשילד.

החברה הגדולה והידועה של הרוטשיל־דים בצרפת בתחום המתכות היא אימ־טאל, השולטת בשתי חברות — מוקטה

ופנרויה — שהן בעלות כל מיכרות ה־אוראניום בצרפת וכן בגאבון וניג'ר. לפני שנתיים הוקם קארטל בינלאומי של יצ־רני אוראניום, שהחל בהעלאת מחיריו בצורה שקטה. בקרטל חברות כל החב־רות המייצרות אוראניום בעולם המע־רבי, ובדחנים אומרים כי הרכב המש־תתפים בו זהה לכנסת מישפחתי של גזע הרוטשילדים.

אנטוני אופנהיימר ואשתו
— רוחצת יד

לרבי מוחר

עורך־הדין **יזהר הררי** האשים את יושב־ראש הסוכנות היהודית **פינחס ספיר** ביחס של איפה־ואיפה. הררי די־בר בישיבת הוועד־הפועל של אוניבר־סיטת תל־אביב, וטען שם, כי ספיר אסר על האוניברסיטה לאסוף תרומות ב־חו"ל, כדי לא לפגוע במגביות חרישי־מיות של המדינה.

אולם, טען הררי, נודע לו כי באותה עת שספיר אסר זאת על האוניברסיטה, קיים הוא־עצמו נשף במונטריאול שבקנ־דה, אסף שם תרומות ל...„קרן־ספיר." הסכום שנאסף: 220 אלף דולר.

כוטי פרידמן היה שותף של יוסף פקר

מוטי פרידמן היה בשעתו שותף של **יוסף פקר** במיפעלי סולפק, כיום פקר־פלדה. עובדה זו נתגלתה אגב בי־רור מישפטו של פרידמן בבית־המיש־פט בתל־אביב, בענייני מס־הכנסה.

פרידמן סיפר כי בשנים 59־1957, כאשר חוקמו מיפעלי סולפק לעירגול פחים, לא היה פקר השותף היחידי בהם. היה שו־תף מארצות־הברית שסיפק את הידע, וכן גם מוטי פרידמן שהקים את ה־מיפעל. אולם אחרי שנתיים עזבו כל השותפים, ופקר נשאר בעל־המניות ה־יחידי.

אם תרצו - אין זו הגדה

קשה להאמין, אך הלהיט כיום ב־שוק־הספרים הוא הגדה של פסח שהו־ציאה חוצאת עם־עובד לקהל הרחב ב־20 אלף עותק, ותוך שלושה שבועות נמכרו 14 אלף הגדות, כאשר המכירה מתעכבת בגלל הקשיים לספק את ה־הגדות בקצב הדרוש. למעשה, עד היום טרם הגיעו ההגדות למיספר רב של נקודות־מכירה, והן נעלמות כבר בדרך. הביקוש הרב נובע מהיות ההגדה גם מוכשרת למהדרין על־ידי הרב הראשי **שלמה גורן**, וגם מוגשת וכתובה בצו־רה פופולרית על־ידי הרב **שמואל הכהן־אבידור** ו**אורי סלע**. השיכ־תוב של סלע הופך את ההגדה למו־בנת לכל איש, כאשר בכל עמוד משו־לבים סיפורי־מעשיות משעשעים, למש־תעממים לשמוע את ההקראה...

להיט אחרון זה אינו חידוש לגבי תו־צאת־הספרים חוותיקה, שהפכה נמר צעיר (של נייר) מאז התמנה **נחמן אוריאלי** (36) כמנהלה־הכללי, לפני שנתיים בדיוק.

השנה רושמת ההוצאה לזכותה כמה הצלחות מרשימות. סיפרה של רחל איתן שידה ושידות, נמכר כבר ב־35 אלף עותקים. סיפרו של גרהם גרין קונסול של כבוד נמכר ב־31 אלף עותק, ואפילו ספר כבד כשדים של דוסטוייבס־קי, שמחירו לצרכן 35 לירות, נמכר כבר בארבעת אלפים עותקים.

במקביל להצלחות הסיפרות חיפת, הולך לו לאוריאלי גם בתחום ספריית אופקים השייכת לעם־עובד, ומיועדת ל־סיפרי־חגות. סיפרו של **הנרי קיסינ־**

נחמן אוריאלי
עם לא־עובד

ג'ר יוצא עכשיו במהדורה שנייה, וכך גם סיפרו של פרופסור **יעקב טלמון** (עידן האלימות), סיפרו של **ג'ון גאל־ברייט** (המדינה התעשייתית) וסיפרו של **בן בובה** (תגליות בחלל).

להוצאת עם־עובד יש 21 אלף מנויים קבועים, ועוד חמשת אלפים מנויים יש לחוצאת אופקים. אולם אוריאלי גאה על כך שגם הספרים המוצאים שלא במיסגרת מיפעל־המנויים נמכרים טוב

— ולא רק ההגדה־של־פסח או שדים. רבי־המכר הגדולים של ההוצאה הם דווקא רגל של בובה, סיפרי **עמוס עוז** וכל סיפרי חבובה בילבי.

עם מכירות כאלו, הצליח אוריאלי לסיים את השנה הראשונה שלו בתפ־קיד, 1973/74 ברווח של כ־50 אלף לירות, אחרי שנים רבות של הפסדים רצופים. חשנה יהיה הרווח גדול הרבה יותר, על מחזור של 9 מיליון לירות.

אחד החידושים שהכניס אוריאלי ל־ענף הספרים הוא מכירות בקיוסקים, שבהם שלטו עד כה ה„בלשים" של חו־צאת מיזרחי. ביחד עם המפיץ **בן־ציון רבינוביץ**, מוכרת כיום עם־עובד מדי־חודש סיפרות יפה בכריכה רכה בקיוס־קים בשווי של 30 אלף לירות ומעלה. מכירות אלו הן לקהל שלא נכנס ל־חנויות־הספרים תרגילות, והן בעיקר על חשבון הסיפרות הבלשית.

אוריאלי הוציא, שעות אחדות אח־רי פירסום דו"ח ועדת־אגרנט, ספר ה־כולל את הדו"ח המלא. לאור ההצלחה החליט להוציא מייד עם הפירסום גם את דו"ח ועדת בן־שחר. הוכנו כמה בתי־דפוס, הוכנה מראש עטיפה הולמת, או־לם יומיים לפני הפירסום וההוצאה ביקש פרופסור **בן־שחר** מאוריאלי לא להוציא את הדו"ח בצורת ספר. הסי־בה: הדו"ח נכתב בחיפזון, ויש בו שי־בושים לרוב שיש לתקנם בשקט ולאט, ואין הוא רוצה שהשגיאות יונצחו ב־ספר... יריביו משמיצים כי חפזונו נבע מן הרצון להבטיח את מועמדותו ל־מישרת נשיא אוניברסיטת תל־אביב.

החזירים ומס־הכנסה

במזל טוב, ותודות לרבנות הראשית, יש עוד ענף ענקי בארץ תחי ופורח כמו היהלומים: בלי מיסים, בלי כל פי־קוח, ולמרות שהוא מספק בשר־מאכל למאות אלפי איש, אין עליו כל פיקוח רפואי. הכוונה היא לתעשיית החזירים, העולה ופורחת ומשגשגת, כאשר השיל־טונות — כל השילטונות — עוצמים עין וטוענים כי אין כלל חזירים בישראל.

לפי הערכת מומחים, עובר המחזור של תעשיית החזירים את ה־50 מיליון לי־רות לשנה. איזורים שלמים בארץ מגד־לים חזירים, בעיקר רמלה, נצרת, וחי־פה. מיספר החזירים שמגדלים בארץ עולה בהרבה על מיספר הפרות, ועליהן יש סטטיסטיקה רישמית: מדי שנה שו־חטים ומוכרים בארץ כ־10 אלפים טון בשר־בקר טרי, כמות בשר־החזיר גדולה יותר, והיא לפחות 15 אלף טון בשר למכירה. (אלפי הסטייקיות ברחבי ה־ארץ מוכרות בעיקר בשר־חזיר.)

מחיר קילו בשר־חזיר לצרכן הוא כ־30 לירות, כאשר מכל חזיר נשארים כ־80 קילו נטו, או 2400 לירות מן הצר־כן לאיטליז. המגדל מקבל 15־10 לירות לקילו.

למרות שבשר־החזיר ידוע כמעביר נוח של מחלות לבני־אדם, אין כל פיקוח וטרינארי על תעשייה זו. לא בשלבי ה־שחיטה, ולא בשלבי המכירה. הכל נע־שה באופן בלתי־חוקי, במחתרת. מרבית התעשייה נשלטת על־ידי אנשי הפשע המאורגן, הבאים תמיד למקומות שאין שם מס־הכנסה. כל הענף הזה אינו משלם כל מס שהוא, שכן מבחינת מס־ההכ־נסה אינו קיים.

תמרורים

נבחר • על־ידי חבר הנאמנים של אוניברסיטת תל־אביב, כנשיא האוניברסיטה במקומו של פרופסור יובל נאמן, פרופסור **חיים** („חבש") **בן־שחר** (40), שנולד ב־ארץ, קיבל ב־1961 תואר דוקטור באוניברסיטת ניו־יורק, הצטרף לפני 10 שנים לסגל האקדמי של אוניברסיטת תל־אביב, תחילה כמרצה אורח, אחר כפרופסור חבר בחוג לכלכלה ולבסוף כדיקאן הפקולטה למדעי החברה. אב לשלושה ילדים, זכה לפירסום רב בעמדו בראש ועדת בן־שחר לרפורמה במיסים.

מונה • על־ידי שר־הביטחון שמעון פרס, לתפקיד המדען הראשי למערכת הביטחון, נשיא אוניברסיטת תל־אביב ל־שעבר פרופסור **יובל נאמן** (50), המשמש גם כיועץ בכיר לשר־הביטחון. יליד תל־אביב, סיים בגיל 15 את לימודיו התיכוניים בגימנסיה הרצליה, החל בגיל 16 ללמוד בטכניון, התגייס ב־1940 להגנה, קיבל ב־1946 תואר אינג׳ינר, היה סמג״ד בחטיבת גיבעתי במילחמת־העצמאות, סגן ראש אמ״ן בדרגת אלוף־משנה, סיים את שירותו הצבאי ב־1960, עבר למחקר, היה המנהל המדעי בכור נחל־שורק של הוועדה לאנרגיה אטומית, הצטרף ב־1963 לסגל אוניברסיטת תל־אביב והכין בה את המחלקה לפיסיקה, היה חבר צוות בינלאומי שזכה בפרס הבינלאומי העליון בפיסיקה.

הוכתרה • על־ידי נשיא אוניברסיטת תל־אביב לשעבר פרופסור יובל נאמן, בתואר דוקטור־כבוד בפילוסופיה, הגבירה הראשונה של התיאטרון העברי **חנה רובינא** (83), שנולדה במינסק שברוסיה הלבנה, למדה בחדר לבנות ובסמינר לגננות, היתה מורה־מחנכת, הצטרפה ב־1917 ללהקת הבימה שנוסדה או במוסקבה, עלתה לארץ ב־1928, הופיעה מאז אלפי פעמים על הבמה.

חנה רובינא
דוקטור־כבוד בפילוסופיה

הוענק • על־פי החלטתו של נשיא צרפת, ואלרי ז׳יסקאר־ד׳אסטאן, אות אביר מיסדר ההצטיינות הלאומי של צרפת שהוא אחד העיטורים הגבוהים ביותר של מדינה זו, למנהל המיסחרי של חברת התעופה אייר־פראנס בישראל, **אברהם טיאנו**, כ„אות הוקרה והערכה לפעילותו בפיתוח העסקים של אייר־פראנס בישראל." טיאנו שנולד בחיפה, למד בבית־הספר כל ישראל חברים בירושלים, עובד בחברת התעופה 26 שנים, תחילה כפקיד הזמנות ולאחרונה כמנהל מיסחרי.

נפטר • בבנימינה, בגיל 77, מי שהיה בזמנו ראש המועצה המקומית בנימינה, **מרדכי אלון** (פייקוביץ), אחיו של שר־החוץ יגאל אלון, שנולד בראש־פינה למישפחת חקלאים, עבר ב־1922 לבנימינה, עמד במשך 25 שנים בראש ועד המושבה והמועצה המקומית, מונה על־ידי מישרד־הפנים, אחרי מילחמת־ששת־הימים, כקצין־מטה לענייני פנים ליד המושל הצבאי בנפת שכם, כיהן בתפקיד זה עד 1972 כמגוייס צה״ל בדרגת רב־סרן, היה החייל הקשיש ביותר בצה״ל.

הם השמיצו איש את רעהו - וכולם צדקו

יחידי הסגולה

ג כון, **זאת היתה** הצגה יקרה מאוד. היא עלתה לך ולי בכמה עשרות מיליוני לירות.

אבל היא היתה שווה כל אגורה.

איזה הומור! איזו פארודיה מבריקה! איזו קאריקטורה גאונית!

שום תוכנית של ניקוי ראש, או מדור של zoo הארץ, לא הגיעו אי־פעם לקרסוליה של סאטירה זו, כפי שהוקרנה במשך כמה דקות בטלוויזיה — הדיון בכנסת על ההלוואה המסובסדת למימון חובות המיפלגות.

חברי־הכנסת אמרו מה שהם חושבים זה על זה — וכולם צדקו!

מפ"ם אמרה לחרות שהיא מספסרת בדם חללי אצ"ל. חרות אמרה למפ"ם שהיא מוכרת את האידיאלים הסוציאליים שלה כדי להבטיח מימון ממלכתי לעסקיה המיסחריים. שולמית אלוני האשימה את בגין בעשיית קנוניה עם מפא"י. בגין האשים את אלוני בגריפת הון־עתק מן הקופה הממלכתית וביזבוזו על עסקנות חסרת־ערך. שמואל תמיר האשים את מיפלגת־העבודה וחרות בגניבת כספי החינוך והסעד. ישראל קרגמן קרא מן הכתב את ההסכם שעשה תמיר עם אליעזר שוסטק, בו הבטיח לעצמו תמיר את חצי הסכום שיגיע למרכז החופשי מן המילווה המתועב.

I

וסיכם את הוויכוח כולו יו"ר ועדת־הכספים, בהזכירו לציבור שאף אחד מבין מטיפי־המוסר החסודים, משר־למית אלוני ועד שמואל תמיר, מזבולון המר ועד מאיר וילנר, לא הרים את קולו בזעם כאשר מעלתה הכנסת אחרי מילחמת יום־הכיפורים, בחשאי, את שיעורי־התקצבות למיפלגות. אף אחד מהם לא זעק נגד העוול ולא החזיר לקופת המדינה את התוספת ששולמה למיפלגתו.

כל מיליח — זהב. חברי־הכנסת מיטיבים לחכיר איש את רעהו, וכשהם מגדירים זה את זה, כל מישפט מוגע בוז.

אכן, היה זה אחד המיקרים הנדירים בתולדות הכנסת כאשר כל המשתתפים בוויכוח ידעו על מה הם מדברים.

■ ■ ■

ך ככך זאת, הפסוק החשוב ביותר לא נאמר בוויכוח זה, אלא כמה ימים לפני־כן, בדיון סודי באחת מוועדות־הכנסת, בקומת המרתף של הבניין. הוא הגיע לידיעת הרבים רק הודות לח"כ יוסי שריד, שסבר כי מחובתו להזכיר לציבור שהוא, כמו נוח הנמנות, הצדיק האחד בדורו ובכנסת.

אותה ועדה באה להעניק לחברי־הכנסת עוד תוספת קטנה לזכויות שהבטיחו לעצמם. הפעם מדובר בהענקת שירותי־בריאות חיי־נם לכני מישפחותיהם.

העניין עצמו אינו חשוב, אם כי יש לו ערך סמלי. הכנסת דחתה כמה פעמים, כמעט פה אחד, את הצעתי להנהיג במדינה שרות־בריאות ממלכתי חינם ל כ ל האזרחים. אבל היא מעניקה זכות זו בחשאי לעצמה.

אפשר להרבות בדוגמות כאלה. הכנסת עומדת לקבל בקרוב את דו"ח בן־שחר, המבטל את כל תשלומי־השכר מתחת לשולחן. אך אין היא מתכוונת להחיל דו"ח זה גם על המשכורת של חבריה, המשתלמת במידה רבה מתחת לשולחן, בצורת עיוותים משוחררים־ממס.

הכנסת עדיין לא הגשימה את דרישתי, מלפני תשע שנים, להעניק לכל חייל במדים את הזכות לנסוע חינם בכל קווי האוטובוסים. אבל לחבריה היא העניקה זכות זו לפני שנים רבות. וכן הלאה.

הדיון באותה ועדה היה שיגרתי, ולא היה נכנס להיסטוריה של עם ישראל, לולא העלה חבר־הכנסת הרב פינחס שיינמן את הנימוק האמיתי להענקת זכויות־יתר.

הוא אמר כי לחברי־הכנסת מגיע הכל, מפני שהם יחידי סגולה.

■ ■ ■

ב מבט ראשון, זה נראה כשיא ההומור הבלתי־מודע, הברקה מזהירה של ליצן־בעל־כורחו.

רק מי שישב כמה שנים בכנסת, יכול להרשות לכך עומקה של ההחצה.

בכנסת יש כעשרים אנשים אינטליגנטיים, מהם שניים־שלושה שהם בעלי שיעור־קומה. יש בה כשישים עסקני־מיפלגות אפורים ומשעממים, ביניהם מרבית השרים, שהגיעו לאן שהגיעו מפני שלא השמיעו מעולם רעיון מקורי ולא עשו מעולם מעשה בלתי־שיגרתי. השאר — כארבעים במיספר — הם כסילים גמורים, שהגיעו לכנסת — כך נדמה, לעיתים — מפני שלא התאימו לשום עיסוק אחר.

הרמה יורדת בהתמדה, מכיוון שמכנסת לכנסת גדל מיספר העסקנים האפורים ההולכים־בתלם, וגיפלטים הטיפוסים העלולים לעשות צרות. הזקנים, שהיו לא־פעם בעלי אישיות עצמאית, עוברים לכנסת־של־מעלה.

מי שמסוגל להעניק לכך 120 האנשים הי־קרים (תרתי משמע) האיזה את התואר "יחיי־די־סגולה" — מגיע לו פרס־ישראל לחומור.

■ ■ ■

כ נדמה ברגע הראשון. אך הירהור נוסף מלמד שהדברים רציניים ועמוקים הרבה יותר.

לכך מישטר יש שיכבה־עילית. בניה של שיכבה זו רואים בעצמם "יחידי־סגולה," ש־מגיע להם הכל.

בדרך־כלל קיימת כאן מחזוריות מסויימת. כאשר גולד מישטר חדש ורענן, שיש לו תשובה יצילה לאתגרי זמנו, ממלאים בני השיכבה־העילית החדשה לא פעם תפקיד חיובי וחיוני. הם מצטיינים בחובות־יתר, ולא רק בזכויות־יתר.

כך, למשל, מילאו בעלי־האחוזות תפקיד חשוב ביותר בתקופת־הראשית של המישטר הפיאודלי. הם נשאו בעול ההגנה על הארץ, קיימו את הביטחון בדמם וברכושם. רק ברבות הימים התרוקן תפקיד זה מתוכנו, ובעלי־האחוזות הפכו טפילים חסרי־ערך, שבלמו את ההתפתחות.

בימי־הראשית של המהפכה התעשייתית מילאו היזמים הפרטיים תפקיד עצום בקידום המין האנושי לקראת עידן של רווחה. אך בני רבים מהם הפכו טפילים גמורים, החיים על ההכנסה מן הרכוש שצברו האבות.

ב„ארצות הסוציאליזם" ביקש ה„אוואנגארד המהפכני" לכונן מישטר של צדק ושיוויון, פיתוח מואץ ורמת־מחייה גבוהה. בני המהפכנים הפכו ביורוקרטים טפיליים, העוצרים את ההתקדמות לקראת יעול כלכלי וחופש אנושי.

עסקני־המיפלגות בארץ, בני דורו של דויד בן־גוריון, מילאו תפקיד חשוב בגיבוש היישוב, בכינון המדינה־בדרך, בחישול כושר־ההגנה וביצירת השרותים הטרום־מלכתיים. עם קום המדינה, הפכה קבוצה זו לשיכבה־העילית של המדינה.

כיום זוהי שיכבה של טפיליים, חרוכצת על גוף המדינה וחמוצצת את דמה.

בידיה כל השילטון, וחבריה משוכנעים שהם „יחידי־סגולה" — גם אם אינם מכריזים על כך בפה מלא, כמו אותו רביזיצן.

■ ■ ■

ך פאראזיט הוא יצור שאינו תורם דבר, והלוקח את הכל. מבחינה זאת, נכון לומר כי השיכבה השולטת כיום במדינה היא מימסד של פאראזיטים.

המישטר הקיים הוא פאראזיטוקראטיה — שילטון הטפילים.

הוא חולש על הארץ, מפני שבידו המכשירים חפר־ליטיים — המיפלגות הגדולות, הפועלות בצורה של קארטל, והמחלקות ביניהן את ההנאות וההטבות.

הוא חולש על המשק, לא בזכות כושרו לאיגן וליצור (כושר זה אבד לו מזמן), אלא בזכות שילטונו על זרם־התון. כל ההון במדינה, זה הבא מן החוץ כמטר של זהב, וזה הנע בתוך הארץ עצמה, עובר בין ידי הטפילים המיפלגתיים, וחלק גדול נדבק אליהן.

משום כך נדמה לא פעם שהוויכוח הקלאסי בין „שמאל" ו„ימין" הפך, זמנית, בלתי־רלוונטי במציאות הישראלית. היזם הפרטי, הרוצה ליצור ולייצר, עומד חסר־אונים מול חררי ההון השחור, הטפילי והעושק, המצטבר בחסות המימסד השליט. לעיתים אף נוצרת מעין קואליציה בין ציבור העובדים וציבור היזמים, כדי להילחם ביחד ב„מדיניות הכלכלית" הטפילית.

הסממנים הבולטים ביותר של „מדיניות" זו — הגידול הפרטני של „התקציב הממשלתי, העלמות־המיליארדים ממס־ההכנסה, הצטברות הכסף השחור, השחיתות הכי־כוללה, שוד כספי המדינה על־ידי המיפלגות, התעשרות הפרוטקציונרים — הם תופעות־הלוואי של המציאות הפוליטית.

■ ■ ■

ך שיכבה השלטת של עסקני־המיפלגות היא שיכבה טפילית, מפני שאין לה מה לתרום למדינה.

אין זו שיכבה של בעלי־מחשבה, המסוגלת לספק פיתרונות חדשים לבעיות חדשות, ולתת תשובות יעילות לאתגרים החדשים — אתגר מילחמת ישראל־ערב, האתגר הפלסטיני, האתגר הכלכלי, אתגר הפער הסוציאלי.

אין זו גם שיכבה „ביצועיסטית," המצטיינת במינהל ובאירגון. להיפך: המערכת כולה חדלה לתפקד, ובזה אחר זה מתפרקים השרותים הציבוריים.

האינטריגה המיפלגתית, הנאום הריק־מתוכן, ההיגררות אחרי המאורעות, היעדר החזון, התרופפות החישוקים המוסריים — אלה הם פימני־החיכר של שילטון מנוון.

את ההגדרה הקולעת לשיכבה זו מצא, לפני 3000 שנה, יותם בן־ירובעל, בסיפורו על העצים שהלכו למשוח עליהם מלך. כל מי שהיה לו מה לתרום — הזית, התאנה, הגפן — סירבו. הם העדיפו את מתן התגובה והתירוש. ורק האטד, השדוף והיבש, הסכים לשלוט.

נדמה כי קיים תחיוך של סלקציה שלילית, המכטיח כי מדי שנה יצטרפו אטדים

II

צילה מנוסי ב„לוח הכפול"

חדשים לשיכבה זו, בעוד עציי־חפרי פונים לי־עיסוקים אחרים.

■ ■ ■

ב ין „יחידי־הסגולה" של השיכבה־העילית, חברי־הכנסת הם המיוחדים שבייחידים.

יש בין חברי־הכנסת, כמובן, אנשים בעלי רמה ושארי־רוח, אך זהו קומץ.

אך חברי־הכנסת המצוי, זה שהציבור בו־חר בו בנאמנות מופלאה אחת לארבע שנים, הוא טפיל קלאסי.

לעולם לא יעלה במוחו רעיון חדש. את נאומיו הוא ממלא ברעיונות גנובים מפה ומשם.

לעולם לא יחקור ולא יגלה חברי־כנסת זה דבר משלו. אולם הוא עט על כל עיתון, דולה מתוכו גילויים של שחיתות ואי־סדרים, מפקיע אותם לעצמו במשיכת־יד, ומזדרז להכריז הכרזות בומבסטיות, להגיש שאילתות והצעות־לסדר־היום, לזעוק על העוול, ולתבוע תיקון. זה מבטיח כותרת ליום אחד, למחרת היום נשכח העניין.

אין הוא עוסק בביקורת אמיתית, שהרי הוא חבר בקארטל הגדול, המקיף את הקואליציה, האופוזיציה והאופוזיציה־לאופוזיציה.

חברי־כנסת אלה הם „יחידי־הסגולה."

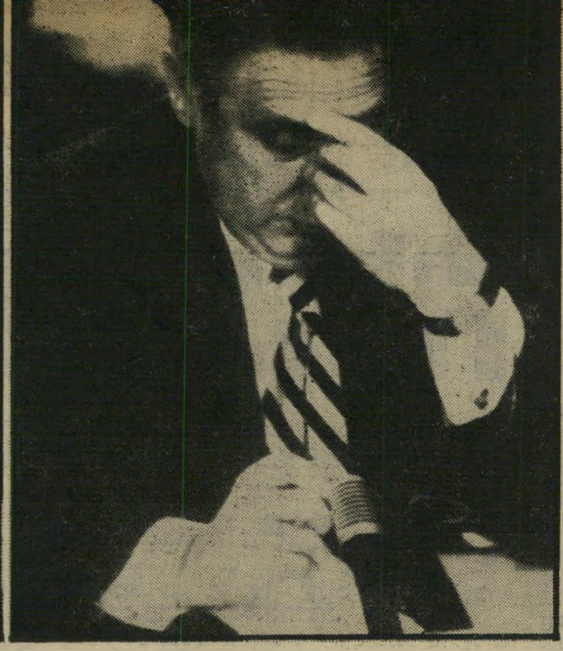
כאשר מותחים עליהם ביקורת, ומתקוממים נגד חלוקת־השלל ביניהם, הם קמים ומתריעים: זוהי חתירה תחת הדמוקרטיה! הדמוקרטיה זקוקה למיפלגות! המיפלגות זה אנחנו! מי שתוקף אותנו, תוקף את הכנסת!

לא דובים ולא יער. יש לחשוף את המצב ולהתריע נגדו — לא מפני שתפקיד הכנסת אינו חשוב, אלא להיפך, מפני שהוא חשוב מאין־כמותו. „יחידי־הסגולה" אינם מסוגלים למלא כראוי את תפקידם בבית־המחוקקים, והכנסת כולה אינה מתפקדת מזה זמן רב.

הם טפילים על הזרוע הפרלמנטרית, כמו על הגוף הלאומי כולו.

על רקע זה, מובנת הקונייה של מימון חובות־המיפלגות. היה ברור מראש שהיא תצא לפועל. אחרי שהטיחו את האמת איש בפני רעהו, במשך שעה קלה של רצון, חזרו הח"כים לקארטל המשותף, וייהנו בצוותא מחלוקת־השלל. כי הכוח בידיהם.

המטרה האמיתית של החלטת הממשלה:

לחסל את הנרי!

ד"ר פתיר שפיצין את פצצת־המוות של יום־הכיפורים נדלק כמה שנים לפני־כן, כאשר החליטה ממשלת גולדה להשיב תשובה שלילית לשאלה שהוצגה לה רישמית על־ידי גונאר יארינג, מתווך האו"ם: האם מוכנה ישראל להחזיר את חצי־האי סיני במלואו תמורת שלום עם מצרים. לעומת זאת הסכימה מצרים להכריז מראש על כוונתה לחתום על הסכם־שלום עם ישראל.

ייתכן מאוד שהשבוע תדליק ממשלת רבין את הפתיל המוכיל אל פצצה גדולה וקטלנית עוד יותר — המילחמה הבאה.

הדילמה בין שני המאורעות גדול מכמה בחינות:

● החלטת ממשלת־גולדה שמה אז קץ לפעולתו הפוליטית של גונאר יארינג, והוא ירד מן הבמה. ייתכן מאד שהחלטת ממשלת רבין השבוע שמה קץ לקאריירה הפוליטית של הנרי קיסינג'ר.

● החלטת ממשלת גולדה זכתה בתמיכה נלהבת של כל הכוחות הפוליטיים של המימסד, מחרות ועד מפ"ם ומק"י, הח"כ היחידי שהתנגד היה אורי אבנרי. השבוע חזרה מקהלה מדברת זו על עצמה ביתר אחדות. הליכוד הימני הבטיח לרבין תמיכה מלאה, ואיימץ את ידו. מפ"ם, ר"צ, מוקד ושינוי פירסמו הודעות־תמיכה. אפילו רק"ח לא הסתירה את שימחתה מכישלונו של קיסינג'ר האמריקני. באחדות לאומית עילאית, ללא אופוזיציה, יצאה הספינה הלאומית מגמלו של קיסינג'ר לעבר האופק הקודר. מעבר לאופק, חבויות עדיין סכנות נוראות.

ייתכן שבעוד כמה חודשים או שנים ימי־תבר כי חיתה זו ספינה של שוטים.

„לשחק אותה"

ד"ר החלטה זו הכשירה את קיסינג'ר היתה המשך טבעי להחלטות הקודמות, להכשיל את ויליאם רוג'רס וגונאר יארינג. בחודש האחרון חזרה ממשלת רבין—אלון—פרס, בדייקנות מופתית, על התרגילים המסורתיים של ממשלת גולדה—דיין—אבן.

עקרונותיה של מדיניות זו הם פשוטים:

● כל גורם זר הבא לתווך הוא אוייב מוסווה, באשר הוא יביא בהכרח לנסיגת ישראל מן השטחים שהיא מחזיקה בהם. נסיגה גוררת נסיגה, וסופה להגיע לגבול ה־4 ביוני 1967. לכן כדאי לעצור כל יוזמה בכיוון זה בעודה באיבה.

● אסור לחבל ביוזמה בגלוי, כי הדבר עלול לגרום לקרע ישראלי־אמריקני, שאין המדינה יכולה להרשותו לעצמה. לכן צריכים להיענות ליוזמה, לשחק את המישחק, ולנסח תנאים אשר ברור כי הצד השני אינו יכול לקבלם.

● כל עוד נחנח המתווך מגיבוי בינלאומי מי חזק, יש לטפל בו בכפפות של משי. ברגע שברור כי ניתן לחסלו, יש לפשוט את הכפפות.

שיטות אלה הוכיחו את עצמם בצורה מזהירה. תוכנית־רוג'רס ויוזמת יארינג נמחקו מן המפה, וכימעט גם מן הזיכרון. השבוע קרה אותו דבר לתיווכו של הנרי קיסינג'ר. בשעה שיצא לסיבוב האחרון, עמדה לנגד עיני קיסינג'ר תפיסה פוליטית מסוכחת.

הוא האמין שניתן להזיז את מצרים לקראת מדיניות של שלום, באופן הדרגתי. הדבר חייב תימרון זהיר, תוך חיזוק הקשר מצרים־סעודיה ושמירה על הקשר מצרים־סוריה. מצרים, בראש גוש של מדינות ערביות מתונות, יכלה להסכים להסדרי־שלום, בתנאי שבשום שלב לא תעמוד במצב שתצטרך לבגוד בגלוי במדינות הערביות האחרות.

שבירת הבסיס

כדי להצדיק תזוזה משמעותית אך זהירה זו לעבר מדיניות של התפייסות, חייב היה נשיא מצרים לקבל תמורה ברורה על פני הקרקע, בצורת נסיגה ישראלית מצומצמת, אך ניכרת.

תוך כדי כך קיוו האמריקנים לקרב את מדינות־המרכז הערביות, יחד עם נסיכויות הנפט של המיפרץ־הפרסי, להשפעה האמריקנית, ולצמצם את ההשפעה הסובייטית.

על כל ההנחות האלה הוסכם בין קיסינג'ר ואנואר אל־סאדאת. הנשיא המצרי לא זז מן הגישה הזאת במשך כל מהלך המשא־ומתן.

כדי לפוצץ הסכם זה, חיה צורך לערער את עמודי־התווך שלו. וכך עשתה ממשלת רבין.

תחילה דאגה להפיץ בעולם כולו שהסכם ישראלי־מצרי פירושו בגידה מצרית בשותפיה הערביים. לשם כך:

● הכריז רבין פומבית כי מטרת חמדיניות הישראלית היא להפריד בין מצרים וסוריה, לעשות הסכם נפרד עם מצרים בילבד, ולבודד את סוריה.

● קבע רבין חד־משמעית כי ישראל לא תחזיר לעולם את הגולן, גם תמורת הסכם־שלום — ובכך הודיע לסורים שאחרי ההסכם המצרי־ישראלי לא יבוא הסכם סורי־ישראלי שיחזיר לסוריה שטחים משמעותיים.

● לחיזוק נקודה זו, הכריז רבין שממשלת ישראל „לא הקימה יישובים (בגולן) כדי לפרקם".

● כדי להסית את אש"ף להתנגד ליוזמת קיסינג'ר ולחבל בה בכל האמצעים העומדים לרשותו, הכריז כי ישראל לא תנהל לעולם משא־ומתן עם אש"ף, ותיפגש עימו „רק בשדה־הקרב".

כך, עוד לפני התחלת הסיבוב הקיסינג'רי, נעשה הכל כדי לבודד את מצריים ככל האפשר, ולחזק את החזית הסורית־פלסטינית נגד החסדר.

בדעת־הקהל הערבית נפוצה הדיעה כי הסכם ישראלי־מצרי יביא לעריקת מצרים מן החזית הערבית. המצרים נראו כאנשים המוכנים למכור לישראל את כל השטחים הערביים הכבושים, כדי לקבל בחזרה כמה קילומטרים ממידבר סיני.

המוקש הקטלני

אחרי שהוכשרה הקרקע בצורה זו, ניסחה ממשלת רבין את תנאיה להסדר־הביניים. הם הצטיינו בתכונה חשובה אחת:

לא היתה כל אפשרות שמצריים תקבל אותם.

אבן־הפינה של הדרישות הישראליות היתה שמצרים תכריז על הפסקת מצב־הלוחמה, תמורת הנסיגה המוגבלת מן המיצרים ומאבו־רודס.

לכאורה, היתה זו דרישה מוזרה. לא פעם הכריזו שופרות־התעמולה של הממשלה כי אין כל ערך לחתימות ערביות, שמצרים הפרה את התחייבויותיה בעבר, וכי האחיזה בשטח חשובה יותר מאשר פיסות־נייר. עתה נדרשה מן המצרים חתימה חסרת־משמעות על הכרזה, שהם יכלו להפר אותה בכל רגע.

אולם דווקא על נקודה זו לחמו חברי הממשלה כאריות. מדוע?

יש לכך תשובה פשוטה: הם ידעו שזהו התנאי האחד שמצריים אינה יכולה להסכים לו.

כי חשיבותה של הכרזה כזאת לא היתה כלפי ישראל, אלא כלפי עמי־ערב האחרים.

הכרזה מצרית על אי־לוחמה פירושה: התחייבות רישמית של מצרים שלא לחוש לעזרת שותפיה, סוריה והפלסטינים ו/או ירדן, אם אלה יאחזו בנשק כדי להחזיר לעצמם את השטחים שנכבשו על־ידי ישראל. כל זה — ללא הגבלה של זמן, ומבלי שיהיה מותנה בנכונות ישראלית להחזיר שטחים.

כלומר: בגידה מצרית רישמית בהתחייבותה ההיסטורית לעזור לסורים לקבל בחזרה את רמת־הגולן, ולפלסטינים (או לירדנים) לקבל בחזרה את הגדה ורצועת־עזה.

בעיני ערבי, זהו ויתור מצרי על החזרת הגולן, הגדה והרצועה, ולמעשה גם על מרבית סיני. שהרי בלי איום בכוח, היה המשך הנסיגה הישראלית בסיני תלוי כולו ברצונה החופשי של ממשלת־ישראל.

על כל שאר התביעות הישראליות האחרות (כגון פירוז השטח) ניתן היה להתפשר. אך הכרזת אי־הלוחמה לא באה בחשבון. היא היתה מחסלת את מנהיגות מצרים בעולם הערבי, ואולי גם מביאה לנפילת סאדאת במצרים.

משום כך, לא לקח איש את הדרישה הישראלית ברצינות. קיסינג'ר וסאדאת היו משוכנעים שזוהי עמדת־מיקוח, שרבין יוותר עליה בהמשך הסיבוב. לולא אמונה זו, לא היה קיסינג'ר יוצא כלל לסיבוב זה.

חשבון נתברר כי לא היתה זו עמדת־מיקוח, אלא מוקש מוכן חיטב. חוא התפוצץ ברגע המכריע.

ההצעה האלטרנטיבית של ישראל, לוותר על דרישה זו אך לא לבצע גם נסיגה רצינית, היתה רק תחבולה תעמולתית. למצרים לא היה כדאי להסתכן בריב עם שותפיה הערביים תמורת נסיגה עלובה כזאת.

להרוג תורכי ולנוח

שאלה מעניינת היא: מתי החליטו רבין וחבריו לפוצץ את המוקש? האם התכוונו לכך מראש, או שהחליטו על כך רק השבוע?

(המשך בעמוד 24)

העם

בגין מלך ישראל

המכונה חגדוזה של שטיפת־המוח פעלה שוב

מנחם בגין הרים את עיניו, נעץ את מבטו בעדשת הטלוויזיה, וחילק ציונים: ממשלת רבין היא בסדר. הוא יתמוך בה.

לא היתה לו שום סיבה למנוע תמיכה זו מן הממשלה. כי היא פעלה השבוע בדיוק גמרץ לפי ההנחיות של בגין.

אך נדמה, כי מנחם בגין אינו נותן רק את ההנחיות הפוליטיות לממשלה, אלא קובע גם את אמות־המידה הרעיוניות ש־הכל משתדלים לנהוג על פיהן. השבוע היה הוא דובר הממשלה.

אחים גם יחד. מייד אחרי שנודעה ההחלטה הרת־הגורל של הממשלה, נפתחה המקהלה הגדולה.

לא היה ויכוח. כי כמו תמיד, בעבר, מס־חבר בריגעי־משבר שאין אופוזיציה בישראל, ואין מדיניות אלטרנטיבית. יש רק קו אחד, זה שנציגו האמיתי והכן ביותר הוא מנחם בגין.

מנהיגי כל המיפלגות של המימסד, אלה שכבר הגיעו אל הנחלה ואלה שעדיין לא הגיעו לכך, מיהרו לשלוח הודעות ברכה ועידוד לממשלה. כולם אמרו אותו דבר, כשכל אחד מוסיף פסוק אחד או שניים כדי לשמור על ייחודו. חרות ומר־קז, מס"ם והליברלים, המפד"ל ור"צ, שינוי וע"ע — כולם הסכימו כי החלטת הממשלה היתה נכונה, נבונה, גאה, לאר־מית ושוחרת־שלום.*

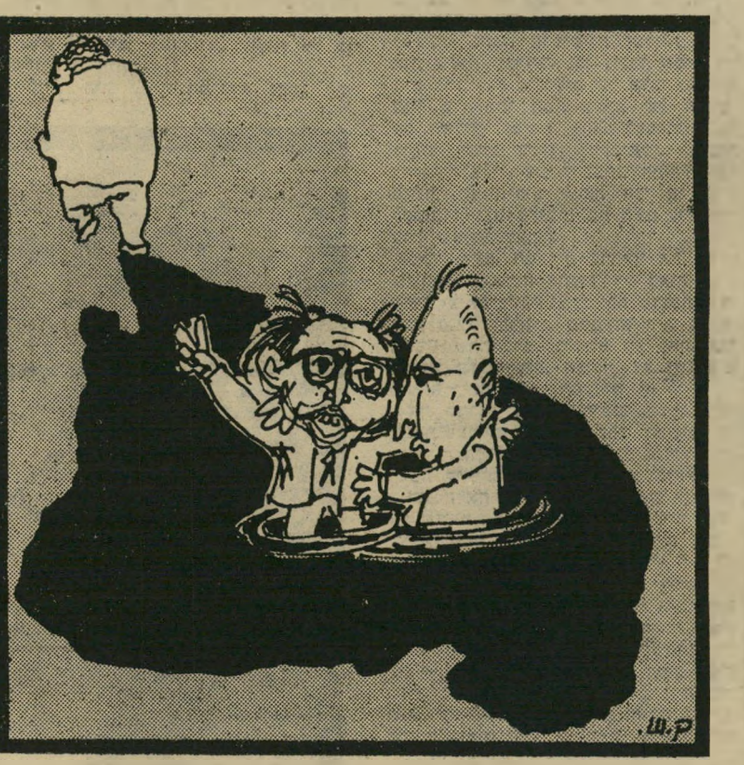
מקהלה מדברת זו מצאה את החד־מקובל בכנסת. שבוע אחרי הוויכוח הגדול על מימון המיפלגות (ראה הנדון), שהוכיח כי המיפלגות היריבות־כביכול שייכות כולן לקארטל גדול אחד, הוכח כי לקארטל זה יש גם תשתית אידיאולוגית משותפת.

האיכות חגדול. אחרי המקהלה, התחיל האיכות. כל המומחים־מטעם הוזעקו אל המיקרופונים, בטלוויזיה, ברדיו ובאסיפות, כדי לקיים אי־ויכוח מסורתי, כש־כולם מסכימים עם כולם שהממשלה היא בסדר גמור, וכל אחד מנסך זאת על־פי דרכו העצמאית. העיתונות הצטרפה לאיכוח זה, במישמעת לאומית ראוייה־לשמה.

הכל חזר לימים הטובים שמלפני יום־הכיפורים.

---

* הקול היחידי שחרג ממקהלה זו ומתח ביקורת חריפה על החלטת הממשלה היה קולה של תנועת מרי. דבריה היו גם היחידים שחרגו מן ההסכמה הכללית ב־רדיו ובטלוויזיה.

האלטרנטיבה

הסיפורים הקטנים מן הימים הגדולים:

חיבוקים ודמעות

ב מוצאי השבת האחרונה, לאחר חצות, נפתחה דלת חדר־הישיבות ש־במישרד ראש־הממשלה בירושלים, וחצי־וותים — האמריקאי והישראלי — לחצו ידיים בפעם האחרונה.

מזכירתו של ראש־הממשלה רחל אלה, אשר ידעה כבר כי השיחות נכשלו וכי היא נוכחת בסיומה של פגישה היסטורית, וראתה את פניהם חמורי־הסבר של היוצ־אים, פרצה בבכי.

שר־הביטחון שמעון פרס ניגש אליה, נשק על לחיה ושאל אותה: „רחל, למה את בוכה?" „מה יהיה הסוף?" ייבבה רחל בשאלה. „אל תדאגי, הסוף יהיה טוב," הבטיח לה פרס.

של גור, שהשתתף כמשקיף בכל השיחות, מלבד אלה שנערכו בארבע עיניים בין קיסינג'ר לרבין, היה לתת הערכות צבאיות, כאשר התבקש לעשות כן על־ידי שר־הביטחון או ראש־הממשלה.

היחסים בין קיסינג'ר ליגאל אלון הפכו בדיחה בקרב החוגים המקורבים לצוות הישראלי. אלון היה היחידי אשר כינה את קיסינג'ר בשמו הפרטי: הנרי. הן רבין והן פרס פנו אליו בתוארו: „אדוני ה־מזכיר."

אינטימיות זו של אלון לא מצאה חן בעיני קיסינג'ר, והוא התייחס אליו בזילזול מסויים. כאשר היה פונה אליו וקורא לו: „יגאל," ניכר היה בקולו כי הוא לועג. רק אחרי שנפטר אחיו של אלון, אשר ידוע כי אלון היה קשור אליו ביותר, ואלון המשיך לבוא לישיבות חצות למרות אבלו, כאשר הוא מתרוצץ בין בנימינה, שם ישבה משפחתו „שיבעה" לבין ירושלים, שינה קיסינג'ר את יחסו לאלון.

בעייה מיוחדת, בשמירה על הנייטרליות שלו, היתה לקיסינג'ר עם אשתו ננסי. ננסי לא הסתירה את אהדתה לישראל, ו־נקיטת עמדה מפורשת לא התאימה לאופי שליחותו של קיסינג'ר. עיתונאים אמריק־איים אף ידעו לספר לפקידים ישראליים, כי ג'יהאן סאדאת רמזה בעדינות לקיסינג'ר על מורת רוחה מיחסה של ננסי למצריים.

בעיקבות זאת ביקש קיסינג'ר מננסי לעשות מחווה ולהישאר באסואן, ביום השישי לפני שבוע, בעת שהוא חזר ל־ישראל, כמישקל־נגד לפעמים שבהן נ־ארה בישראל, בביקור הזה ובביקור ש־עבר, בעת שהוא שוטט בין הבירות ה־ערביות. ננסי הסכימה, ותפסידה את „הערב הכי נעים שחיה לי בישראל," כפי שכינה קיסינג'ר את ארוחת־הערב שבה השתתף בביתו של רבין באותו יום שישי.

ביום החמישי לפני שבועיים נשלח מיב־רק מישראל לאסואן, דרך השגרירות ה־אמריקאית, בו הוזמן קיסינג'ר להשתתף בארוחת־ערב אצל הרבינים עם רעייתו. תשובתו היתה גם היא במיברק: „בשימחה, אבל האם תקבלו אותי בלי ננסי?"

אורח שהשתתף באותה ארוחת־ערב מספר, כי היא היתה כמעט כמו מסיבת־מחזור של חברים מהגימנסיה, וכי כל המשתתפים הקפידו לא להזכיר אפילו ברמז את שליחותו של שר־החוץ האמרי־קאי. באותה מסיבה התגלה קיסינג'ר כאיש־שיחה מבריק וישיעשע את המסובים, בעיקר בסיפורים על פגישתו עם מאו צה־טונג.

העוזר הדליף תפריט

ה חיק חשני של השיחות, לאחר ש־קיסינג'ר חזר ממצריים בפעם הרא־שונה, היה שונה לגמרי. קיסינג'ר נעים־השיחה והמתחכם נעלם. במקומו נתגלה קיסינג'ר מתוח, מדבר במישפטים קצרים וחותכים, ממקד את הנושא, ואינו מוכן לשמוע בדיחה או סיפור, ובוודאי לא להשמיע.

הוא לא התפרץ אפילו ברגעים הקשים ביותר של השיחות, ונהג בנימוס רב כלפי הצוות הישראלי. אולם חברי הצוות שלו־עצמו סבלו מדי־פעם מעקיצות, מנומסות אומנם, אך פוגעות, ומתחת לחגורה. עיקר הסובלים היו דווקא השניים המקורבים ביותר אליו, ג'ו סיסקו, ועוזרו האישי פיטר רודמן. אל השגריר האמריקאי ב־ישראל קנת קיטינג לא התייחס קיסינג'ר כלל, וקיטינג לא פצה את פיו אפילו פעם אחת משך כל השיחות.

פיטר רודמן היה ללא ספק האישיות האמריקאית האהובה ביותר על הישראלים. עד היום אין יודעים אם הוא שולט בשפה העברית או לאו. בכל פעם שהיו פונים אליו בעברית, היה משיב במישפט אחד, בעברית: „אני לא מדליף."

רודמן אף ידע לספר כי שלט שאותו „סחב" פעם בעת ביקורו בארץ, ועליו כתוב: „זהירות — גבול לפניך" ניצב למעלה משבועיים קודם־לכן הגיע הנרי קיסינג'ר, בראשות חצות הקבוע שלו, לירושלים. המהלך הראשון של השיחות היה נינוח. קיסינג'ר היה חופשי, עליז, קטע כמעט כל מישפט שלו ושל אחרים בסיפור ציבעוני. דומה היה לחברי הצוות הישראלי כי הם משתתפים בשיחות־רעים בלתי מחייבות, אשר תימשכנה לנצח.

עקיצות מתחת לחגורה

א ולם כבר אז אפשר היה להבחין ביח־סו של קיסינג'ר לכל אחד מהסובבים אותו. כמדינאי מגוסה, הוא כיבד ביותר את ראש־הממשלה יצחק רבין. קיסינג'ר מעולם לא פנה אף אל אחד מהישראלים האחרים, מבלי שפנה קודם אל רבין, כאילו ביקש רשות לפנות לפרס, אלון או הרמטכ"ל מוטה גור.

את שמעון פרס לא אהב קיסינג'ר ב־תחילת השיחות. לעיתים אף היה עוקץ אותו עקיצה קלה, אם־כי תמיד באלגנטיות רבה. רק לקראת סיום השיחות, גברה הערכתו של קיסינג'ר לפרס. הערכה זו נבעה גם מהעובדה שפרס התגלה, לפתע, למרות הדימוי שלו בציבור ובעיתונות, כמתון ומשרן בצוות הישראלי.

אל מוטה גור, אשר ישב משך כל ה־שיחות זקוף על כסאו כשהוא מחזיק בגבו, מעולם לא פנה קיסינג'ר ישירות. תפקידו קוממיות במישרדי מיניסטריון־החוץ ב־וואשינגטון.

אך דווקא רודמן היה זה שהדליף ל־ישראלים את התפריט שאותו כדאי להגיש בעת הישיבות. התפריט היה כימעט קבוע: סירות מיובשים, בעיקר שזיפים, האהובים על קיסינג'ר, סירות טריים, בעיקר בננות, שקדים ואגוזים, ובקבוקי יין עבדת.

במיקרים שבהם היו הישיבות גולשות ל־שעת ארוחת־הצהריים או הערב, היו מוג־שים כריכים עם קוקה־קולה. על־פי הוראת ראש־הממשלה לא הוגשו ארוחות של ממש בעת הישיבות.

החלק השלישי של השיחות, הוא החלק שבו כבר היה ברור לכל המשתתפים כי שליחותו של קיסינג'ר נכשלה. אז התגלה קיסינג'ר אחר: מאופק, מהורהר, לעיתים אינו שומע את אשר מדברים אליו ומתנער אחר־כך, מגומס באופן מופגן.

כשחזר למלון המלך דויד ביום השישי בלילה, אמרה לו ננסי: „לא חשוב אם תצא מישראל עם הסכם או בלי, אבל אתה לא יכול לעזוב את ישראל בלי לראות את מצדה."

בשלוש לפנות בוקר אותר, טלפונית, פרופסור יגאל ידין בחוויל־התקייץ שלו ב־מיכמורת. בתחילה סירב ידין לנסוע ל־מצדה בבוקר, אולם אחר־כך נעתר. משך שעה ארוכה הוא הקסים, כיד ההרצאה הטובה עליו, את קיסינג'ר חבוש כובע־הטמבל. כשהסתיים הביקור במצדה, עמד קיסינג'ר על כך שידין יבוא אליו למלון, להיפגש עם ננסי ולשתות משקה קר. ידין המופתע, הוסתע עוד יותר כאשר קיסינג'ר שאל אותו: „יגאל, מתי אתה בא ל־ארצות הברית?" ידין סיפר לו כי הוא עומד לנסוע לארצות־הברית בעוד שלושה שבועות, לשורת הרצאות בבלטימור. „אתה מוכרח לקפוץ לוואשינגטון ולאכול איתנו ארוחת־בוקר," אמר לו קיסינג'ר. „אדוני מזכיר־המדינה, אני מודה לך, אבל אתה כל־כך עסוק שלא צריך שגם אני אטריד אותך," אמר ידין. קיסינג'ר התעקש, ו־הפגישה נקבעה.

דמעות וקול חנוק

ל מקורבי שר־החוץ, המכירים אותו, היה ברור כי משהו בקירבו גישבר בעת הביקור במצדה. „לקיסינג'ר היה כבר ברור ששליחותו נכשלה, עם כל מה ש־קשור בכך בנוגע למעמדו ועתידו בארצות־הברית," הסביר אחד מהם. „הציונות' ש־ידין דחף לו באה ברגע שבו הוא היה חלש ומרוקן, חסר כושר־התנגדות, וזה עשה לו משהו. הוא לא תפסיק לדבר על מצדה משך כל השבת."

אולם את ההפתעה הגדולה ביותר גרם קיסינג'ר בנמל התעופה בן־גוריון, לפני שיצא את הארץ. „הוא היה נירגש, מהור־הר, כאילו לא הבין מה קורה סביבו," סיפר אחד הנוכחים בנמל־התעופה.

עיניו של קיסינג'ר היו לחות. כאשר דיבר על יום עצוב לאמריקה ולישראל, והזכיר את הנוער העלול ליהרג אם תס־רוץ מילחמה, היה קולו חנוק. לא ברור אם בכה על הנוער, על המילחמה או על סופו הפוליטי המתקרב.

אולם סצינת הדמעות לא היתה נחלת הבודדים אשר נמצאו בחדר האח"מים בלוד בעת השיחה בין רבין לקיסינג'ר. כאשר ניצב שר־החוץ מול המיקרופונים ונפרד ממצלמות־הטלוויזיה וממכשירי־ההקלטה, נשחק גרונו מבכי, והניצבים לידו הבחינו בדמעותיו.

לנוכחים בלוד היה עצוב לראות את ה־דינמו המחשמל, את סוס־העבודה, האיש שהביט במירצו את השינה, את הבאים איתו במגע ואת העובדים איתו — כשהוא שבור, סחוט ומדוכא.

התגליות האחרונות עשויות להסיר לראשונה, אחרי 3000 שנה,

את הלוט מעל הסודיות האופפת את "יציאת־מצרים"

שוסו היינו במצריים

בעת התקדמות התחלוכה לעבר מיקדש השמש אמון־רע בקרנך, נוצ־רה מהומה קלה בשולי החוגגים. קצין מצרי התפרץ במרכבה דו־אופנית אל תוך החמון, במטרה להגיע אל רעמסס ה־

שני, פרעה שתי הממלכות, אשר צעד ב־ראש התחלוכה.

בלא נקיפות־מצפון ניתן להניח, כי שמו של אותו קצין מתפרץ היה מנחפרע. הוא עקף את שורות הספינכסים, והגיע מול שערי המיקדש. שם זינק מן המר־כבה בחופזה — קודם שבלם כראוי את חסוסים.

בכתפיו פילס לעצמו דרך, כשהוא דו־חק ודוחף באנשים, עד שהבחין בו פר־עה. רק לפני שעה קלה נודע למנחפרע, כי קבוצת שוסו * נוספת נמלטה, ומפאת חשיבותה של חידיעה נחפז לפגוש בפר־עה, והתפרץ בצורה כה בוטה לתוך שיירת החוגגים.

אך המלך הקשיש, אשר צעד בראש חשיירה, התייחס לפולחן אמון־רע ביר־את־כבוד שונה, ולכן רמז למנחפרע המיו־זע כי ינהג באיפוק, וימתין עד לסיום חטקס. אך למרות התפרצותו הכיר מנחפרע את חשיבותו העליונה של ח־טקס, שאת מחלכו קטע. חיתה זו חגי־גת לכבוד אמון־רע, ראש חפנתיאון.

מיקדש אמון־רע עצמו חיה מיבנה רב־רושם. חיה זת בניין ענק, שחיקפו הגיע לשני קילומטרים, וסביבו התנשאו חו־מות אדירות שעליהן חריתות שתיארו מחזות פולחן, יחד עם אירועים מיתו־לוגיים ונצחונות פרעוני מצרים על ה־אסיאתים. נוסף לצירורים חצבעוניים חללו הועתקו על הקירות רשימת־ניצ־חונות — שמות של ערים מורדות מ־כנען, אשר חלקן נלכדו על־ידי המלך

* שבט של נוודים אסיאתיים.

ושועבדו למצרים, ורובן הועתקו ללא בו־שה מרשימות פרעוניים אחרים, שחתי־מת קיברם מנעה מהם לחשוף ברבים עיוות היסטורי זה.

רק לאחרונה הסכים רעמסס להעמיד לרשות הצבא קבוצת שוסו אחת — את הקבוצה בעלת שימלות־הציציות — ל־מלאכת חביצורים, וגם זאת רק לאחר ששוכנע המלך כי ברתימת השוסו למיס־גרות־עבודה בפיקוח צבאי, יצליחו להש־גיח על תנועותיהם ביתר יעילות.

„אמש," סיפר מנחפרע, „נמלטה קבו־צת שוסו נוספת, והפעם מאיזור חדל־תא." שינאתו של רעמסס השני לשוסו בעוד שנה ללא בנאים.

יומיים מאוחר יותר יצאה מישלחת־עונשין קטנה ברדיפה אחרי השוסו. ח־חיילים פנו דרומת, אל מידבר סיני, אך לרוע מזלם טישטשו סופות־החול המקו־מיות את עיקבות המורדים.

לאחר שבוע של חיפושים חסרי־תוצ־אות, הגיעה המישלחת עד למיקדש אלת התורכיז בסרביט אל־חאדם, בדרום סיני, אך גם בפי הממונה על המיכרות לא היו ידיעות על השוסו.

רק אז שבו למצריים, לדווח על כי־שלון שליחותם.

אילו היה עורך המיקרא נאמן לתי־

רעמסס השני, הפרעה המשוער של יציאת־מצריים כפי שהצטייר בעיני עמו וכפי שנשתמר בגופו. 194 סנטימטר. בתמונה למעלה: המומיה של רעמסס השני, הנמצאת במוזיאון קאהיר.

הפסל והמומיה

היתה מובנת. היה זה זיכרון משנת 1286 לפסה"נ, כאשר יצא עם צבא מצ־ריים להלום בריכוזי ממלכת חיתי הגדו־לה, שחמתינו לו בקדש. בדרכו לנחר האורונטס פגש המלך בשני בני־שוסו, שאותם ניסח לדובב לשם קבלת מידע על הערכות החיתים. אך שני חשוסו חללו, בעלי הנאמנות הכפולה, חיטעו את רעמסס, ובעובדה זו תלה, מאז, את קולר הקרב השקול, שבסיומו נאלץ רעמסס לחלוק את השילטון על ארצות חלבנט עם מוותליש קיסר חיתי.

לגבי רעמסס חשני כלל פירושה של מדיניות היד־חקשה חוצאות־להורג חמו־ניות, ודילדול מלאי פועלי־החינם שבר־שותו. אולם הפעם, ידע, כי לא נותרה לו ברירה, וכי אם לא יחשש הפועלים לעורם עלול הממשל המצרי להתעורר

עוד המצרי, ייתכן מאד שכך היה מת־אר את פרשת יציאת־מצריים. אולם הוא בחר בדרך שונה, והערים בכך על ההיסטוריונים קשיי־מחקר עצומים.

התרברבות ב„פיתרון הסופי"

קשיים כה רבים, עד שחוקרים ידועים ריינגר, כי פרשת יציאת־מצריים אינה אלא אגדה חסרת בסיס היסטורי. אך מול השוללים הללו יצא דווקא חוגה־דיעות, לא היסטוריון.

„ההיגיון אומר שיציאת־מצריים היתה חייבת להתרחש במציאות," טען מרטין בובר בתקשות. „כי אילו רצו בני־ישראל לחבר לעצמם מגילת־יוחסין, היו יכולים לבחור באבות ממוצא נכבד יותר — שום אומה לא תספר כי מוצאה משבט עבדים, אילולא היה בדבר גרעין של אמת..."

כנגד דיברי־ההיגיון הללו לא מצאו ה־שוללים מענה, אך העובדות־בשטח חיזקו את טענתם, משום שבחפירות ובתעודות מצריות לא נמצא אפילו בן־בנו של רמז דק לפרשת יציאת־מצריים.

המקורות המצריים מספרים מעט מאד על עם ישראל במובנה הרחב של המילה, אך כבר מימי החי־קסוס (1720—1570 לפסה"נ) נתגלו חרפושיות מצריות הנוש־אות שמות עבריים, וכן נזכרו שמות דו־מים ברשימות כיבושים של מלכי מצריים, כגון ברשימתו הטופוגרפית של תחותי־מס השלישי (משנת 1468 לפסה"נ), בה מופיע יישוב בשם „יעקב־אל". קודמות להזכרות אלו רשימות בכתבי־המארות של פוזנר, המשוייכים למאה הכ' או הי"ט לפנסה"נ, ובה כתובים את השם „ישראל" כגון מש(ה), ואברם.

מכל מקום, המצרים הדביקו את השם „ישראל" לקבוצה אתנית, רק מאות שנים אחרי יציאת־מצריים, במצבת מרנפתח, מ־שנת 1220 לפסה"נ. מרנפתח היה גם ה־ראשון שהתרברב, כי שם קץ להימצאות ישראל עלי־אדמות, פעולה שאחרים כינו מאוחר יותר בשם „הפיתרון הסופי"...

אך למרות היעדר תיעוד מצרי לימי יציאת־מצריים, הבחינו כבר ראשוני ה־חוקרים המודרניים, כי בסיפורי יוסף ומשה קיימים סממנים מצריים חזקים.

דוגמה אחת לכך יכולה לשמש הנובילה על סנהאת המצרי, שדימיונה לסיפור משה, עד לשיבתו ממדיין, מפתיעה עד מעבר לדימיון מיקרי.

עלילת סנהאת פותחת בקשר מדיני ש־התרחש לאחר מות אמנמחאת הראשון (1961 לפסה"נ). כתוצאה ממרד זה נאלץ סנהאת — פקיד גבוה מהרמון נשות פר־עה — להימלט ממצריים. הוא הגיע לארץ „קדם" בכנען, חי בה כאחד מבני־חשבט, ואף נשא לאשה בת המקום והוליד ילדים. ברבות הימים נסלח לסנהאת, והוא הורשה לשוב למצריים.

תנופה חדשה לחקר יציאת מצריים הביא פרופסור רפאל גבעון (59), חבר קיבוץ מישמר־העמק. חמישה ימים בשבוע מדיח גבעון את הכלים במיטבח הקיבוץ, וביומיים הנותרים הוא נוסע ל־תל־אביב, ועוסק במחקר אגיפטולוגי — גבעון הוא ראש המגמה המצרית בחוג לארכיאולוגיה של אוניברסיטת תל־אביב.

השוסו — בני־ישראל?

תוך דיוקר התעודות המצריות הקדו־מות גיבש גבעון רעיון מהפכני על יציאת מצריים: התברר לו, כי קבוצה אסיאתית אחת — המכונה על־ידי המצרים בשם שוסו, היא בעלת גורל הדומה לגורלם של בני־ישראל, ובתיעוד עליהם קיים דימ־יון מפתיע לאירועי ספר שמות.

„כמדען המתמחה באגיפטולוגיה אני יכול לומר, כי סיפור יציאת מצריים יכול היה להתרחש במציאות," סיפר גבעון. „אך ודאי הוא, שלא כל בני־ישראל עברו את חוויית היציאה ממצריים, ואל המיסד־רים המופיעים במיקרא אין לייחס חשיבות מתימטית מודרנית."

לדבריו: „יציאת־מצריים התרחשה כ־נראה בימי רעמסס השני, שמימיו גם נתג־לה תיעוד של שיעבוד אסיאתים לעבודות־כפיה באיזור הדלתא. אלא שאסיאתים אלה לא יכלו להסתגל לאורח חיי פועל־הבניין, ולקום בוקר־בוקר לשם התחמת כרטיס העבודה"... לכן נמלטו רבים מהם למידבר."

ליד קנטרה נתגלה יומן קדום, המשוייך לפקיד־גבול מצרי. ביומן מתלונן הפקיד

על בריחת חמישה פועלים אסיאתיים, ול־מרבית הפלאיה מזכירים שמות היישובים, המתארים את מסלול בריחת החמישה, ב־צורה מפתיעה את נתיב יציאת מצריים...

תעודה זו חיזקה טיעון נוסף של גב־עון: ייתכן שדרך הבריחה של בני־ישראל היתה דומה לדרום, אל חצי־האי סיני, ש־היה — כפי שמשתמע מתיעוד זה — מקום־מיקלט לפורקי־עול מצריים, וזאת בניגוד לטענת חוקרים רבים, הסוברים כי המיקרא התייחס לדרך סמוכה לחופי הים התיכון.

אחרי מילחמת ששת הימים חקר גבעון את סיני, ולמרות שלא מצא בה — כצפוי — אף לא טביעת־רגל אחת של בני־ישר־אל, התברר לו כי אפשר לחיות בסיני: „יש שם אוכל, יש גשם ובורות־מים. אי־לם, כאמור, רק קבוצת פליטים מצומצמת היתה חוסשייה לנוע ולהתקיים במידבר, וההמוניות המתוארת במיקרא מקורה ב־חוסר־הבנה — הסופר ודאי לא יכול להא־מין, שמקבוצה כה קטנה ועלובה שנמלטה מהדלתא יצמח גוי גדול...“

להלן דבריו של פרופסור גבעון:

ש. האם קבוצה זאת היתה ה־שוסו?

● השוסו היתה קבוצה אסיאתית מעור־בת גדולה מאוד של נוודים, שאותם הכירו המצרים. הם היו חיילים־שכירים, שודדי־דרכים ועבדים, ולפעמים גם עשו צרות לפרעונים וסייעו לאויבי מצריים.

מהם המקומות בהם נזכרים השוסו?

● רבים מהשוסו חיו בימי רעמסס ה־שני בדלתא של הנילוס, שם גם מקומה של ארץ גושן המיקראית. אך נדמה, כי קווי־הקישור בין השוסו לבני־ישראל רבים יותר — הם ביקרו בכל המקומות ה־קלאסיים הקשורים לראשית האומה. היו שוסו באדום, היו בשעיר והיו בלבן, ופעם אחת נזכרת עיר שוסו אחת בעלת שם רב־משמעות — עיר יהוה...

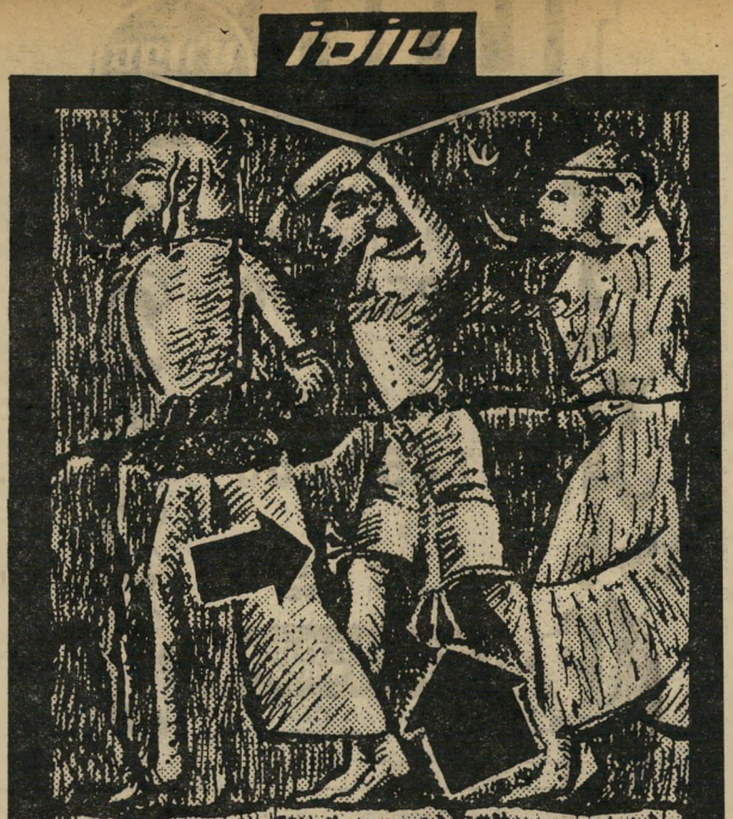
כלומר, אי־אפשר לטעות בהג־דרת בני־ישראל כשוסו?

● יש אפשרות שנוודים אלה, אשר עז־בו גם הם את הדלתא וחיו במקומות ש־בהם חיו בני־ישראל, השתייכו לקבוצה אחרת, בעלת גורל דומה לגורל בניי־שר־אל.

אך גם כך עשויים הדברים להוסיף מימד חדש לסיפורי־המיקרא: הגה קבוצה נוס־פת שהמצרים לא אהבו, ששועבדו לעבו־דות־בנייה וברחו מהדלתא.

ויחד עם זאת אין להתעלם מן ההנחה, שלגבי המצרים התייחס הכינוי „שוסו“ לכלל הנוודים האסיאתיים — ואולי־אולי, ויש להדגיש את ה„אולי“ הזה — אולי היו בני־ישראל רק קבוצה אחת בתוך כלל השוסו.

גם מתוך ציורי־הקיר המצריים ידוע ש־היו קבוצות שוסו שונות, דבר הנלמד מהבדלי הלבוש בציור. כידוע, כאשר צייר־רו המצרים דמויות לא היתה כוונתם לצייר פורטרטים, או את טעמם האישי של האנשים המצויירים, וכך — למשל — בשעה שרואים אדם בתצאית־קצרה, יודעים שהם התכוונו לתאר תושב־ההרים. והנה, כימעט בכל מקום, מופיעים רק השוסו בציורים המצריים כשגדי־לים מעטרים את שולי חצאיתם ועיתים גם

האיש בעל הציציות

ציציות השוסו נראות בבירור בדמות הגדול במדינת־חבו, במצריים. הדמויות הן של שלושה שבויים — לבוני, שוסו (?) וחיתי. בתמונה משמאל: דמות של שוסו בלוחיות תבליט מארמון רעמסס השלישי.

את חגורת־מותניהם. מובן שקישרתי דבר זה עם ה„ציציות“, כי המיקרא אינו דורש מאתנו להשתמש בציציות בגלל איזושהי סיבה פולחנית, אלא כזכר ליציאת מצ־ריים.

עבדים בציציות

ך אם רוצים, אפשר לומר: „אני פוקד עליכם לשאת ציציות כל חייכם, כדי שתזכרו שהייתם נוודים עלובים.“

ומי לבש ציציות אלו — השוסו.

מובן שדבר זה מאפשר להבדיל קבוצה מסויימת בין אנשי השוסו, אך — אנא אין לכתוב במפורש „בני־ישראל הם שוסו.“ כי הדברים עדיין קשים.

ש. מה היה גורלם של השוסו הללו?

● אין אנו יודעים דבר על גורלם, אולם לא מן הנמנע כי אחדים משיבטי השוסו, או קבוצה שהיתה אחות לגורלם, פנו לכנען ובה שינו את אורח חייהם והפכו מנוודי־חמורים ליושבי־כרכים.

לאור יריעת עוצמת האימפריום המצרי בעת ההיא, כשהקבוצה מודרכת על־ידי מנהיג חזק, הגשימו את מטרתם. סיגנון־החיים החדש בכנען אמנם שינה את ה־מיבנה החברתי ואת השקפות הקבוצה, אולם זיכרונות שיעבוד מצריים, הבריחה מעבודות־הכפייה והעימות הקדום עם תו־רת־יהוה באיזור שעיר (בעבר־הירדן המז־רחי, הסכו זיכרונות יקרים, שסייעו לעצב בקירבם את תחושת הזהות הלאומית.

מסמן את גירסתו החדשה־ישנה של האגיפטולוג, הפרופסור רפאל גיבעון, שהצביע על תעודות־מיצריות המתאות בריחת אסיאתים לתוך המידבר. הוויכוח על הנתיב נמשך שנים רבות.

הנאה אמיתית

המחדקים את החגורה יתק־שו ל־האמין, אבל במחיר ה„כמ־עט מצחיק" של 376 ל"י לאדם הם יוכלו ל־חנות מפופשבוע ארוך באילת ובשארם־א־שייך בטיול בילוי ונופש נפלא עם תכנית מגוונת פרי תיכננו של איש התיורים חוותיק עזרא כדורי מ„טיולי הגליל".

אוטובוסים ממוזגים ומרווי־חים יסיעו את הנופשים מת"א, ירושלים וחיפה אל אתרי הנו־פש והטיול ובנוסף לכך ישוכנו המטיילים־נופשים בבתי־מלון נוח באילת ויזמנו לטיולי מד־בר, שיט בסירות הזכוכית ו־„מסע" ממוזג אל נופיו הקסו־מים של הפיורד דיי־ל־חב, שארם־א־שייך והסביבה. לקינוח, בי־לוי תופס במועדון לילה עם תכנית מלאה. כל אלו כלולים במחיר.

(ראה בעמוד 41)

ספורט טוטו

השבוע

מינימום הפרס הראשון

250.000 ל"י

* * *

מינימום כלל הפרסים

450.000 ל"י

* * *

יום חמישי — חמוער חאחרון למשירת חטפסים

עשה לך מנהג קבוע— מלא טוטו בכל שבוע!

המועצה להסדר ההימורים בספורט

לחסל את חתרי

(המשך מעמוד 20)

ייתכן מאוד שההחלטה הגורלית נתקב־לה רק בימים האחרונים, על רקע המאו־רעות בארצות־הברית.

מה שקרה השבוע בירושלים היה מכה אישית מוחצת על רא־שו של חנרי קיסינג'ר. אחרי ש־ספג כמה מהלומות מסחררות אח־רות, עלולה המכה הישראלית להיות מכת־המוות חפוליטית.

קיסינג'ר לא ישכח זאת.

אם יחזיק קיסינג'ר מעמד, עלולה ה־החלטה הישראלית להיות הרת־אסון. קי־סינג'ר חזק ועויין עלול להתנקם בממשלת־ישראל בצורה מסוכנת, לסתום את מקורות הכסף והרכש, להסיר את ההגנה הפוליטית להפוך את ועידת־ז'נבה לסיר־לחץ אנטי־ישראלי.

כאשר התליטו רבין וחבריו כפי שהת־ליטו, בוודאי עמדה לנגד עיניהם עצה של ידידים: אפשר לשבור את קיסינג'ר כדאי לשבור את קיסינג'ר.

החחלטה לפוצץ את המשא־והמתן היתה, ע־כן, קשורה לחת־למה שניה: להצטרף לקנוניה הגדולה לחיסול קיסינג'ר.

השותפים האחרים של קנוניה זו:

● המנהיגים הדמוקרטיים בשני בתי־הקונגרס. הרוצים לחסל את האיש החזק, כדי להחליש את ממשלת הנשיא פורד לק־ראת הבחירות לנשיאות בשנה הבאה.

● מנהיגי המימסד התעשייתי־הצבאי, המתנגדים למדיניות־ההפשרה של קיסינג'ר, והמעוניינים לחדש את המילחמה הקרה. דוברם של אלה הוא הנרי ג'קסון.

● הרבה אישים בצמרת השילטון עצ־מו, שאישיותו הדומיננטית של קיסינג'ר, ותפקידו הכפול חסר־התקדים (שר־החוץ ויועץ הנשיא לענייני ביטחון לאומי), מפ־ריעה לאמביציות האישיות שלהם, או מר־גיזים אותם סתם.

זוהי קואליציה חזקה, והצטר־פות המימסד היהודי־אמריקאי לברית זו עשוייה לסתום את הגו־ל על קיסינג'ר כדמות פוליטית.

ההזדמנות הגדולה להפיל את קיסינג'ר באה, ברגע הנכון, ביגלל צירוף כמה מאורעות:

● ההתמוטטות האמריקאית בוויאט־נאם, בקאמבודיה ובתאילנד. קיסינג'ר נו־שא באחריות אישית למדיניות האמריקאית הרת־האסון באיזור זה. התמוטטות חבויות האמריקאיות בכל שלוש המדינות היא כישלונו האישי. שוחרי־שלום אמריקאים מאשימים את קיסינג'ר בניהול מדיניות ציונית, שעלתה במיליוני קורבנות־אדם ו־בסבל בלי־ישוער, כדי להחזיק בשילטון מישטרים רקובים ורודנים. אנשי־הימין האמריקאים מאשימים אותו בהפקרת ה־מישטרים האלה, כדי למצוא חן בעיני פקינג ומוסקבה.

● ההתפתחות החמורה בפורטוגל, שבה מתחוללת כעת מהפכה שמאלית שקטה, המסכנת את כל מערכי נאט"ו, נסיון סוכנות־הביון האמריקאית, לחולל הפיכה־נגדית ימנית, נכשל. אובדן פורטוגל חמור לאמריקה הרבה יותר אף מאובדן דרום־מיזרח אסיה.

● מזה כמה חודשים יורד על הציבור האמריקאי מטר בלתי־פוסק של גילויים מחרידים על פעולות סוכנות־הביון האמ־ריקאית ואף־בי־איי. מסתבר שעסקו ב־בילוש פנימי, בעיקוב אחרי אנשי־ציבור, באירגון הפיכות, בתיכנון רציחות של מדינאי־חוץ, בהמצאת מיסמכים כוזבים על חיי־המין של מותחי־ביקורת, בשיתוד מדי־נאים בארצות רבות, ועוד. קיסינג'ר אח־ראי על שירות־הביטחון, כראש „ועדת ה־40", הוועדה הבינמישרדית המפקחת על מוסדות אלה, והמאשרת את פעולותיהם.

כתוצאה מכל אלה, מתנדנד קי־סינג'ר. התצחה בזירה הישראלית־ערבית היתה מחזירה לו מי־אמינות, ומציחה את ־מכריע בזירה ־שבוע עלוי־

אם

600 לירות בלבד.

ותנור RAND בביתך

(היתרה בתשלומים ל-12 חודש)

990 לירות בלבד.

ומכונת RAND בביתך

(היתרה בתשלומים ל-12 חודש)

אסור לך להחמיץ הצעה זו

	דגם	מחיר לצרכן	תשלום במזומן	12 תשלומים שווים
תנורי גז וחשמל	800	2498.-	600.-	180.-
	802	2650.-	600.-	194.-
	804	2699.-	600.-	199.-
	405	1927.-	600.-	125.-
	410	2080.-	600.-	140.-
מכונות כביסה	83	4225.-	990.-	305.-
	85	4450.-	990.-	327.-

תנורי גז וחשמל מודרניים בעלי 5 מבערים, 2 תאי אפיה וגריל או תא אחד (אפשרות לתא אפיה עליון), טרמוסטט, פלטה לשבת (נפרד), הפרדה סימולטנית של גריל ואפיה (TIMER), צבע אמאייל זכוכיות בגוונים שונים.

במכונות הכביסה ראנד כל תכניות הכביסה האפ־שריות, תכניות BIO, הר־תחה עד 100°, פתח עליון לתכנסת הכביסה בנוחיות מירבית, רוחב 2 מרצפות בלבד (43 ס"מ), ציפוי אמאייל זכוכית כפול, טרמוסטט נוסף לבחירת החום הרצוי, מחזור כבי־סה שלם מיוחד עם מים קרים לבבסים עדינים.

RAND

הסבצע מתקיים אך ורק אצל הספיצים המורשים של ראנד ברחבי הארץ.

מרכז ראנד: תל־אביב, רח' שלום עליכם 5

הצייר המהולל ג'בסון
הנציח את הסבתא
הממורמת שלה בצורת
סימן־שאלה -
אך את טרי
רביד עצמה אפשר
לתאר רק
כסימן־קריאה:

נבדת הסקנדל

שלוש יריות בתיאטרון

שמנה ופותה של החברה הניו־יורקית הגי־
אספה בערב ה־25 ביוני 1906 על גג בין
המדיסון סקוויר גארדן, כדי לחזות בהצגה הא'עה
של המחזמר עלמת השמפניה. אחד הזמרים שר ב־
שיר: „יכולתי לאהוב מיליון נערות!" כאשר לפתע
נשמעו שלוש יריות־אקדח.

כמה דקות לפני־כן נכנס לתיאטרון־הגי אחד
האישים האגדתיים של ארצות־הברית, האיש שבנה
את הבניין המפואר שבו התקיימה ההצגה. סטאנ־
פורד וייט היה אדריכל מזהיר, בעל שם עולמי,
האיש ששינה את פני העיר ניו־יורק, הפך אותה
מעיירה מגודלת לבירה זוהרת. מה מבנייניו, כמו
שער־הניצחון בכיכר וושינגטון, עדיין מתנוססים
לתפארת.

וייט התיישב סמוך לבמה, כר קם ליד אחד
השולחנות צעיר ממושקף, שניר כבן 18. גם הוא
היה אגדה. כי הארי קנדל תאוזחיה את בן 35,
בן למיליונרית פתם־זופלדה, יר־ן־עתק. הוא הת־
פרסם כמי שערך בפאריס נשף לזונות בילבד,
בהם חילק יהלום כשי לכל אחן הנוכחות. הוא
נכנס, רכוב על סוס, לתוך ין שממנו גורש

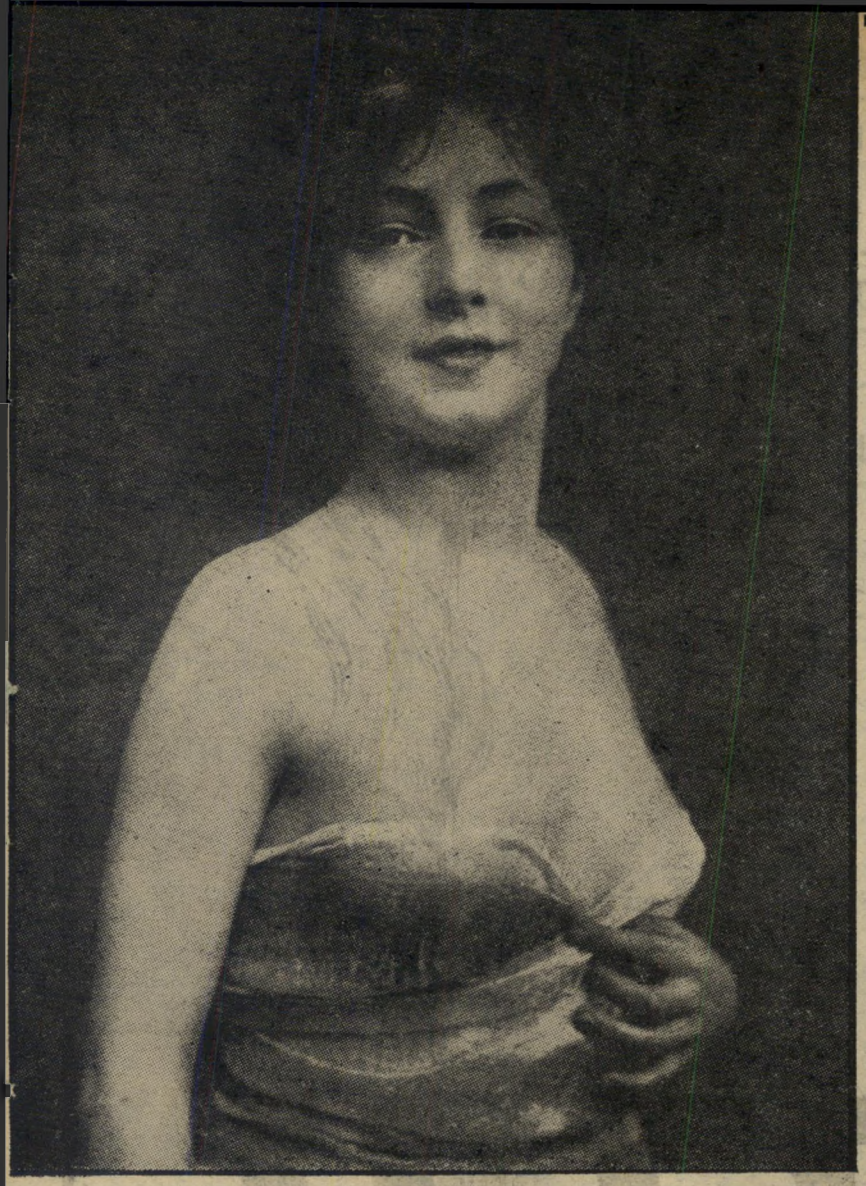
קה ודם מלכותי בריטי, שלא לדבר על פרשוי־
אהבים עם כמה מן הדמויות הבולטות של ימינו.

שלוש יריות
בתיאטרון

שמנה ופותה של החברה הניו־יורקית הג־
אספה בערב ה־25 ביוני 1906 על גג בין
המדיסון סקוויר גארדן, כדי לחזות בהצגה הא'עה
של המחזמר עלמת השמפניה. אחד הזמרים שר ב־
שיר: „יכולתי לאהוב מיליון נערות!" כאשר לפתע
נשמעו שלוש יריות־אקדח.

כמה דקות לפני־כן נכנס לתיאטרון־הגי אחד
האישים האגדתיים של ארצות־הברית, האיש שבנה
את הבניין המפואר שבו התקיימה ההצגה. סטאנ־
פורד וייט היה אדריכל מזהיר, בעל שם עולמי,
האיש ששינה את פני העיר ניו־יורק, הפך אותה
מעיירה מגודלת לבירה זוהרת. מה מבנייניו, כמו
שער־הניצחון בכיכר וושינגטון, עדיין מתנוססים
לתפארת.

וייט התיישב סמוך לבמה, כר קם ליד אחד
השולחנות צעיר ממושקף, שניר כבן 18. גם הוא
היה אגדה. כי הארי קנדל תאוזחיה את בן 35,
בן למיליונרית פתם־זופלדה, יר־ן־עתק. הוא הת־
פרסם כמי שערך בפאריס נשף לזונות בילבד,
בהם חילק יהלום כשי לכל אחן הנוכחות. הוא
נכנס, רכוב על סוס, לתוך ין שממנו גורש

סבתא אוולין מסתכלת בתמונת נעוריה

הסבתא והנכדה: אוולין נסביט־תאו ערב

הרוצח הארי תאו וה

(המשך מעמוד 25)

בשל קטטה. לאחר־מכן גודע שהיה נוהג לשלם 40 אלף דולרים (של אז) לזונות, כדמי לא־יחרץ, אחרי שהילקה אותן ב־שוטים.

תאו ניגש אל האדריכל המהולל, שלף מחליפת־הערב שלו אקדח, ירה שלושה כדורים ברקתו של האיש. לאחר מכן רו־קן בקור־רוח את שאר הכדורים שבמחסנית ביריות לעבר הריצפה של מישטח־התיז־מורת. וייט צנח מכיסאו, ומת בו־במקום.

באנדרלמוסיה שקמה, נשמעה צעקתה של אשה: „הארי, מה עשית?!" בעל־האקדח נשק את פני היפהפייה, והשיב: „זה בסדר, יקירתי. מן הסתם הצלתי את חייך!"

היפהפייה היתה אשתו — ואגדה גדולה עוד יותר משני הגברים גם יחד.

שמפניה מהולה בסמים

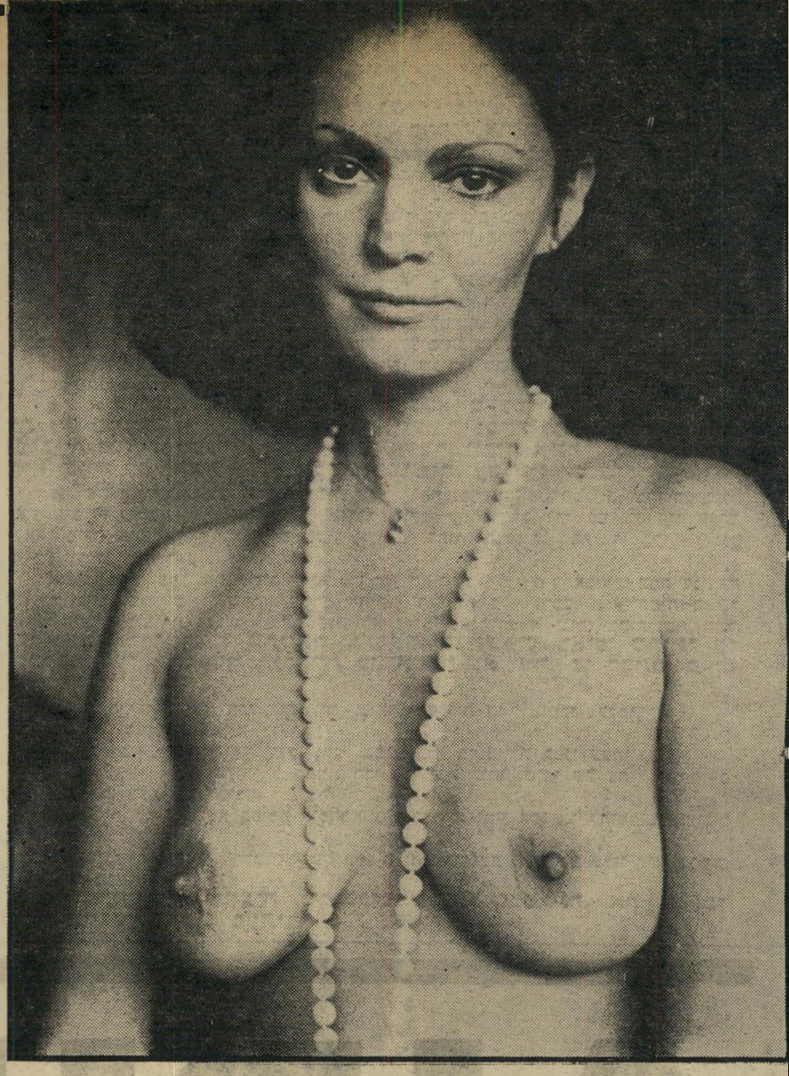
אוולין נסביט־תאו, סבתה של טרי רביד, נחשבה כאשה היפה ביותר ב־דורה.

היא היתה אחת מ„נערות־גיבסון" המהו־ללות, שהפכו סימן־דרך בהיסטוריה האמ־ריקאית. היו אלה היפהפייות שנבחרו על־ידי הצייר צ'ארלס דנה גיבסון, בסוף המאה שעברה ובראשית המאה הזאת כדי לשמש כדוגמניות לציורים שבהם אייר את העיתונים בימים ההם, כאשר הצילום היה עדיין בחיתוליו.

„נערות גיבסון" הטביעו את חותמן על הדור, חוללו מהפכה במושגי־היופי של ארצות־הברית והעולם כולו, עד עצם היום הזה. הן היו נערות תמירות, ארוכות־צוואר, בעלות שיער שופע, אסוף על הראש או גולש. אוולין נסב־ט הזוהרת, שחקנית במחזמר, רקדנית ויפהפייה עוצרת־נשימה, היתה היפה שבכולן. כל אדם באמריקה כיר את פניה, מיליונים חלמו עליה ב־לות.

היא הפכה גם גיבורת המיספט הסב־יני, שריתק במשך חודשים ארוכים עיתוני כל העולם, ושמילא את העמודים

טרי מביטה בתמונה המקורית של סבתה

השערורייה הגדולה, וטרי רביד השבוע

רצח סטנפורד וייט

הראשיים בתריסר בירות. בעיניים מושפלות, בצניעות מסמיקה, חשפת את פרטי חיי־המין שלה. מנשיא ארצות־הברית ועד לבעלי־העגלות בברלין, ישבו המיליונים ושתו בצמא כל מילה.

אוולין הצנועה, כך נסתבר, נפלה ברישתו של וייט המושחת כשהיתה בת 16. בפנט־האוז שבנה וייט לעצמו בראש מדיסון סקוויר גארדן, בחדר שתיקרתו וקירותיו היו מכוסים במראות, הזמין אותה לסעודת־מלכים. כשהיתה מסוממת, אנס אותה מבלי שידעה מה קורה לה — על פי סיפורה, שאותו סיפרה בצניעות מבוישת. הופעתה היתה כה תמימה ומשכנעת, פניה כה מלאכיות, עד שאיש לא פיקפק בדבריה.

הסיפור עצמו לא הראה אותה כביישנית כל־כך. היא נהגה לשעשע את וייט, כשהיא יושבת עירומה על גדגדה המכוסה בקטיפה אדומה, כשהאדריכל מנדנד אותה ורגליה מגיעות אל התיקרה. הרומן נמשך שנים, בעודה משלימה את השכלתה במיטב בתי־הספר על חשבונו של וייט, ורוכשת את המינהגים של ליידי גדולה.

באותה תקופה גם הכירה את תאו, היא הסתובבה בין שני־הגברים, במולדתה וב־טיולים ברחבי העולם, ומספרת לווייט על העינויים שהיא סופגת מידי תאו ה־סאדיסטי, ולתאו על מעשי־השחיתות הנוראים שמבצע בה וייט.

הגבר התייפח ורצה עוד

וייט היה כבר נשוי, ועל כן נישאה אוולין לתאו. הצעת־הנשואין באה, על פי עדותה של אוולין בבית־המישפט, אחרי שסיפרה לו על „אונס השמפנייה" שביצע בה וייט בנעוריה.

הפרקליט: איך השפיע סיפור זה [illegible] על מר תאו?

אוולין: הוא התרגש מאוד.

הפרקליט: האם תואילי לתאר זאת?

אוולין: הוא קפץ ממקומו, פסע אנה בחדר, ישב שוב, וכך חלאה. חוא

(המשך בעמוד 32)

(המשך מעמוד 11)

הגורמים הקובעים הם מיגבלות כוח־האדם של צה"ל, והמיגבלות של אפשרויות־הרכש. לעומת זאת, אין מיגבלות של כסף."

יתכן שמצב זה נוצר בימי רמטכ"לותו של חיים בר־לב. בצמרת צה"ל השתררה ההרגשה ש"כסף זה לא בעייה." נעלמה ההרגשה של מיגבלה כספית כלשהי.

אמר אותו אלוף (מיל.): "המערכת כאילו לא היתה חלק בלתי־נפרד מן החיים בארץ. היתה הרגשה שאם ניתן להשיג את הציוד ולהפעיל אותו בכוח־האדם המצוי, אין צורך לדאוג לכסף."

גישה כזאת היא, כמובן, הרסנית מבחינה כלכלית. אבל היא חד־משמעית גם מבחינה צבאית. לי חוסר ההגבלה הכספית פטר את צמרת צה"ל מן התהליך המכאיב — אך הבריא — של בחירה בין אפשרויות שונות, גיבוש תפיסה אסטראטגית קומפאקטית, וכניית הכוחות בצורה יעילה סביב תפיסה זו.

הגורם של "עלות התמורה" (Cost Effectiveness), שהפך אליל במערכת־הביטחון האמריקאית, כאשר שר־הביטחון רוברט מק־נמארה הביא עימו את "המכשפים הצעירים" האזרחיים שהפעילו את המחשבים לשם בדיקת הכדאיות של מערכות־נשק וכוחות, כאילו נדחק לפינה. זה היה נוח. זה מנע עימות מר בין החילות, שלא היו צריכים להיאבק על אמצעים מוגבלים, במיסגרת של "או — או." אבל זה לא תרם ליעילות הצבא.

כך האיוונת הגראנדיוזית של קו בר־לב לא היתה נובדת, אילו עמדה בפני מבחן צה"ל השאלה בפי שהיתה צריכה לעמוד: או מעוזים — או טאנקים: או ביצורים — או מטוסים. שאלה כזאת היתה יוצרת עימות, העימות היה מעלה תפיסות אלטרנטיביות, ובי־סופו של דבר היתה מתגבשת דוקטרינה אסטראטגית וטאקטית ברורה.

אילו קרה כדבר הזה, היה יום־הכיפורים נראה אחרת.

ידו של אריק

איזו מידה יכולה הכנסת להשפיע על תקציב־הביטחון, הבולע חלק כה עצום של התוצר הלאומי?

ההשפעה היא מינימלית עד אפסית.

הכנסת בכללותה אינה מטפלת כלל בתקציב־הביטחון. הטיפול מסור בידי ועדת־מישנה מצומצמת, מטעם ועדת־הכספים וועדת־החוץ־והביטחון. ועדה זו לבדה מהווה את פיקוח הפרלמנט על 40% מתקציב המדינה, ו־30% מן התוצר הלאומי.

לבד מפרק־זמן קצר, לא היה בוועדה זו אף אדם אחד שיש לו מושג עצמאי כלשהו בענייני צבא. זהו אוסף של עסקנים מיפלגתיים, שאינם מעזים להרים קול נגד קצין. במשך שנים התרגלה מערכת־הביטחון לשלוח לוועדה רק קצין הבקיא בתקציב. הוא הסביר באופן שיטתי את התקציב הנדרש, ואחרי ויכוח פורמלי אישרה אותו הוועדה (כלומר: הכנסת) כמות שהוא.

בפני הסנאט האמריקאי מופיעים כל הקצינים הבכירים. הם עוברים חקירת שתי־וערב על הכדאיות של מערכות־נשק, על יעילות הייצור והרכש, ועל התפיסות האיסטראטגיות העומדות מאחרי ההוצאות. כתוצאה מחקירות יסודיות אלה, משנה הסנאט את תקציב־הביטחון תמיד באופן מהותי. הוא הדין לגבי בית־הנבחרים.

כישראל נראית מחשבה כזאת כחילול־קודש. קצינים בכירים אינם מופיעים בפני הוועדה. איש אינו מעז לחקור אותם חקירת שתי־וערב.

המצב השתנה במיקצת כאשר הגיע לכנסת אריק שרון, שקיבל לידיו את תפקיד יו"ר הוועדה. אריק לא היה מומחה פרלמנטרי, אך הוא הבין בענייני צבא. לא היה לו שום תסביך־נחיתות בפני קצינים בכירים. להיפך. הוא תבע את הופעתם בוועדה, הציג להם שאלות מביכות, התחיל להביא לשינויים ולקימוצים בתקציב.

(יש הסבורים כי אחת הסיבות שהביאו את שימעון פרס והרמטכ"ל לאשר מינוי־חירום בכיר לאריק, היתה השאיפה לשים קץ לפעולתו בוועדה זו.)

אולם בשיחות עם מקורביו, לא הסתיר אריק שגם פעולתו זו היתה מצומצמת. אריק התלונן שאין הוועדה יכולה להשפיע על גודל תקציב־הביטחון, אלא רק להעביר סכומים מסעיף אחד של הצעת־התקציב לסעיף אחר. הוא הסביר זאת בכמה גורמי־יסוד, המופכים את השפעת הכנסת על תקציב־הביטחון שולית בילבד:

- התקציב מגיע לוועדה מאוחר מדי, אחרי שגודלו כבר נקבע סופית. כדי להשפיע על עיצובו, צריכה הוועדה להיכנס לתהליך בשלב הרבה יותר מוקדם.
- **אין לוועדה שום מכשירים עצמאיים לבדיקת התקציב. אין לה גוף מייעץ של מומחים, אין היא יכולה לבחור בין גישות אלטרנטיביות שונות, מפני ששום תוכנית אלטרנטיבית אינה מונחת לפניה. היא יכולה רק לאשר את התוכנית המוגשת, עם שינויים שוליים.**
- אין הוועדה יכולה להיכנס בכלל לבירור התפיסות האיסטראטגיות, שהן הקובעות את טיב התקציב ויעילותו. למשל, כאשר הוקם קו בר־לב והושקע בו הון עצום, לא הזמינה הוועדה את הקצינים שהיו ידועים, בחוגי הצמרת, כמתנגדי הקו — כמו אריק עצמו וישראל טל.

אריק התחיל, בכל זאת, לשים יד על פרטים. הוא תבע קיצוצים דראסטיים במה שניראה לו כמותרות, כגון בינוי שאינו משרת לחימה, הוצאות דלק ורכב, תנאי־המיחייה של אנשי־הקבע, ביצורים, ועוד. "בעם עני, לא נורא שאנשי־צבא יגורו באוהלים," אמר. **אולם אריק עצמו התייאש, כנראה, מלהשפיע באופן מהותי על התקציב ועל התפיסות הגלומות בו. אחרת לא היה, מן הסתם, פורש מתפקיד מרכזי זה.**

למחרת פרישתו, חזר הכל לקדמותו. שרידי הפיקוח הפרלמנטרי נעלמו.

מכל זה מתקבלת תמונה ברורה:

- תקציב־הביטחון הולך וגדל, והוא הפך סכנה ביטחונית בפני עצמו.
- אין קשר ישיר בין גודל תקציב־הביטחון ובין כוחו וטיבו של צה"ל. בשטחים מסויימים, ההשפעה היא הפוכה.
- אין התקציב מבטא תפיסה אסטראטגית ברורה, ואין אמצעי־הלחימה מתארגנים סביב תפיסה כזאת.
- אין שום פיקוח פרלמנטרי על תקציב זה, והשפעת הממשלה עליו היא שולית. וגרוע מכל:
- **בהיעדר אופוזיציה של ממש בכנסת ובמדינה, אין גם כל פיכוי שהדבר ישתנה בעתיד.**

AIPHONE

מנהל חברה קבלנית גדולה
הידעת כי
תקשורת פנים
AIPHONE
למשרד בין עשרה חדרים עולה
9,300-ל"י

המחיר כולל: 10 מכשירי קומוניקה TA-12H
ספק כ"ח, חיוט והתקנה לשימוש
צריליי ניתית בע"מ
חברה לאלקטרוניקה
רח' אידלסון 3 ת"א טל. 56873, 54731
AIPHONE תקשורת פנים
אתה יושב בחדרך-אך שולט בעניניך
2

מנהל משרד!
הידעת כי
תקשורת פנים
AIPHONE
למשרד בן 3 חדרים עם המכשירים
המשוכללים ביותר עולה
3,400-ל"י

המחיר כולל: 3 מכשירי פוטוקול TSK
(המאפשרים שיחת אפרכסת או חופשית
וכן פתיחת דלתות), ספק כ"ח, חיוט והתקנה
צריליי ניתית בע"מ
חברה לאלקטרוניקה
רח' אידלסון 3 ת"א טל. 56873, 54731
AIPHONE תקשורת פנים
אתה יושב בחדרך-אך שולט בעניניך
3

עורך דין!
הידעת כי
תקשורת פנים
AIPHONE
למשרד בן 3 חדרים עולה
2,165-ל"י

המחיר כולל: 3 מכשירי קומ
ספק כ"ח, חיוט והתק
צריליי
חברה לא
רח' אידלס
AIPHONE
אתה
4

★ על המחירים המופיעים במודעות יש להוסיף 7½% בעקבות תוספת

לחסל את הנרי

(המשך מעמוד 24)

עם יצחק רבין, אמר לו שכישלון שליחותו הפעם עלול להביא לנפילתו.

הוא הציג לרבין שאלה פשוטה: „האם זה כדאי לישראל? אם אפוק, עלול לבוא במקומי אדם שיחפו לי ישראל יהיה הרבה יותר רע."

זה הגיוני. בארצות־הברית גוברת ההשפעה הערבית. העוצמה הכלכלית החדשה של הערבים משנה את יחסי־הכוחות בוושינגטון.

מסתבר כי ממשלת רבין היתה מוכנה להסתכן בכך. מדוע?

החשבון מבוסס על השיקולים הבאים:

● בעוד שנה וחצי יתקיימו הבחירות לנשיאות, לבית־הנבחרים ולשליש הסנאט. הפעם תהיה זו מערכה חמה מאוד. במצב כזה, עולות מניות ישראל, כי רוב המועמדים יהיו זקוקים לקולות יהודיים, לתרומות יהודיות ולתמיכת כלי־התיקשורת, שבהם שולטים יהודים.

● במצב כזה, לא תוכל ממשלת פורד לתפקד כראוי. זוהי ממשלה חלשה בלאו־הכי. מניותיה בבורסה הפוליטית האמריקאית יורדות מיום ליום. אם יפול קיסינג'ר, תהיה חלשה עוד יותר. רבין מקווה שלא תוכל להסתכן בעימות חריף עם ישראל.

● ייתכן שכל העניין יידחה בשנתיים, עד שתתבסס ממשלה חדשה אחרי הבחירות. את הזמן הזה אפשר להרוויח, ללא נסיגה כלשהי. אחר־כך נראה הלאה.

זוהי המדיניות המסורתית של ממשלת גולדה—דיין—אבן, והיא נוסתה בעבר בהצלחה. תוכנית־רוג'רס נהרגה על רקע דומה, כאשר התקרבו הבחירות לנשיאות של 1972.

השאלה היא: האם יתאמת חשבון זה גם הפעם?

הנסיבות השתנו במידה רבה. יש גורמים רבים, העשויים לשנות את מרכיבי החשבון מעיקרם, ובין השאר:

קיסינג'ר עם יגאל אלון
דמעות בעיניים

● הצלחת קיסינג'ר להישאר על כנו.

● הצורך של ממשלת פורד להשיג הצלחה כלשהי באיזשהו מקום, והנכונות להפעיל לצורך זה לחץ עלילי.

● איום חדש באמברגו של נפט, או הפעלת הלחץ הכלכלי הערבי בצורה אחרת.

● מיליחמה חדשה, שתכריח את ארצות־הברית וברית־המועצות להתערב באופן מוחץ.

ניצוץ בוינצה

כך מתעוררת השאלה העיקרית: מהי, בעצם, האלטרנטיבה ליוזמתו של קיסינג'ר?

יש רק שתי אפשרויות: ועידת ז'נבה — ומילחמה חדשה. או: זו אחר זו.

ספק אם מישהו בממשלת רבין שקל הדברים האלה עד הסוף.

רבין מבין כי עתה אין מנוס מכינוס ועידת־ז'נבה. אולם, כמו בגין, הוא מקווה שניתן לפוצץ את הוועידה מבפנים.

בוועידת־ז'נבה תעמוד על הפרק רק תוכנית־שלום אחת: שלום רישמי, תמורת נסיגת ישראל מכל השטחים המוחזקים, והקמת מדינה פלסטינית בגדה המערבית וברצועת־עזה.

תוכנית זו, על כל חלקיה, פסולה לחלוטין בעיני ממשלת ישראל. היא תוכל להגיד רק: לא. לא לנסיגה כוללת. לא למדינה פלסטינית. לא להזמנת אש"ף. הצעותיה הנגדיות לא יזכו לדיון רציני, מפני שאין גוף ערבי בעולם המוכן להסכים לתוכנית שתשאיר בידי ישראל חלק ניכר מן השטחים המוחזקים.

מצבה של ממשלת־ישראל בוועידה יהיה חמור עוד יותר, אם ינקטו הערבים בתכסיס פשוט: הם יביאו את אש"ף לוועידה בדרך של הקמת מישלחת ערבית מאוחדת, במקום המישלחות הנפרדות של מצריים, סוריה וירדן ו/או אש"ף. עמדת הסובייטים תהיה חד־משמעית. אם תחול עתה התקשרות גם בעמדה האמריקאית, תעמוד ישראל בודדה בוועידה מול כל האחרים.

ועידה זו תתפוצץ בהכרח, כשם שהתפוצצה עתה ויזמת הנרי קיסינג'ר.

מה אז?

הבריחה האחת הנשארת, כפופו של דבר, תהיה המילחמה החדשה.

מבחינה צבאית, יכולים לקרות במילחמה דברים רבים. אך מבחינה מדינית, שהיא הבחינה המכרעת, יכול לקרות רק דבר אחד: התערבות מאסיבית של המעצמות, כדי לכפות הסדר, שיהיה בוודאי גרוע הרבה יותר מזה שניתן היה להשיגו השבוע.

אם יתקדם הצבא המצרי, יחזק הדבר את הצד הערבי. אם יתקדם צה"ל, תפסיק מועצת־הביטחון את ההתקדמות בעודה בראיבה. כך או כך, יהיו הקורבנות בחזית ובעורף רבים.

לעיני צופה הטלוויזיה, בכה השבוע הנרי קיסינג'ר. בקול חנוק, הזכיר את הנוער הזכאי לחיות בלי איום של מילחמה.

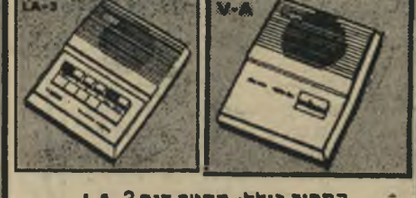
ייתכן שאלה לא יהיו הדמעות האחרונות, בעיקבות מה שאירע השבוע.

תקשורת פנים

אתה יושב בחדרך - אך שולט בעניינים!

בעל מוסך

הידעת כי
תקשורת פנים
AIPHONE
למוסך עם משרד + 3 שלוחות עולה
1,420.- ל"י

המחיר כולל: מסטר דגם LA-3,
3 שלוחות מדגם V-A, חיווט והתקנה לשימוש

צליל ניתית בע"מ
חברה לאלקטרוניקה
רח' אידלסון 3 ת"א טל. 56873,54731

AIPHONE תקשורת פנים
אתה יושב בחדרך - אך שולט בעניינים

5

מנהל חברת יבוא

הידעת כי
תקשורת פנים
AIPHONE
למשרד בן 11 חדרים עולה:
3,920.- ל"י

המחיר כולל: מסטר דגם LA-10
10 שלוחות מדגם V-A, סנק כ"ח, חיווט והתקנה

צליל ניתית בע"מ
חברה לאלקטרוניקה
רח' אידלסון 3 ת"א טל. 56873,54731

AIPHONE תקשורת פנים
אתה יושב בחדרך - אך שולט בעניינים

7

רופא נכבד!

הידעת כי
תקשורת פנים
AIPHONE
למרפאה בת 2 חדרים עולה
900.- ל"י

המחיר כולל: 2 מכשירי נ.ל.ג TA-1S
חיווט והתקנה לשימוש

צליל ניתית בע"מ
חברה לאלקטרוניקה
רח' אידלסון 3 ת"א טל. 56873,54731

AIPHONE תקשורת פנים
אתה יושב בחדרך - אך שולט בעניינים

8

✶ על המחירים המופיעים במודעות יש להוסיף 7½% בעקבות תוספת מס קניה.

במדינה

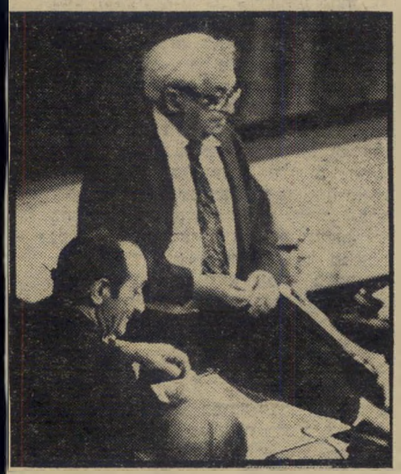
הכנסת

אלוני וגסות־הרוח

שולמית אלוני פסקה בסומו של ח"כ בדר וגרמה לסערה בכנסת

נאומה של ח"כ שולמית אלוני, אשר יצגה את מיפלגתה ואת מוקד, פתח את אחד הדיונים הסוערים שהיו בכנסת, הדיון על חוק הקונסולידציה של חובות המיפלגות.

לאלוני יש כישרון מיוחד להרגיז בנאומיה. אולם הפעם החרידה משלוות־רוחם גם את המנומסים והשקטים ביותר בין חברי־הכנסת.

בדר בין בגין וזנדאו במליאה
אוזניים אטומות

כשתקפה אלוני את חרות, היא הרימה את קולה בצעקה וזכתה לקריאת־ביניים של הפרלמנטר הוותיק הד"ר יוחנן בדר, אשר קרא לעברה: „למה את צועקת?" אלוני הנמיכה את קולה מייד, וענתה ל־בדר: „אתה צודק. אני לא אצעק יותר. אוזניך אטומות, הד"ר בדר, ולכן לא משנה אם מדברים אליך בשקט או בקול רם!"

לרגע השתררה דממה באולם המליאה. חברי־הכנסת יודעים, כולם, כי בדר בן ה־75 סובל מליקוי־שמיעה חמור, ונאלץ להיעזר במכשיר־שמיעה.

„אני הא חבר שלך!" בדר הנדהם קם ממקומו, ועזב את אולם המליאה. אלוני חשבה להמשיך בנאומה כאילו לא אירע דבר, אולם ראש סיעתו של בדר וידידו מזה שנים רבות, ח"כ מנחם בגין, הידוע בנימוסיו הטובים, הזדעק וצעק לעבר אלוני: „את גסת־רוח! את חסרת־תרבות! תתביישי לך!"

בעיקבות הסערה שקמה בספסלי חרות, ואשר סחפה עימה גם את מתנגדיה של מיפלגה זו בעניין שעליו דובר, נאלצה אלוני להתנצל, וטענה: „לא התכוונתי למום של בדר."

אולם בכך לא הסתיימה הפרשה. בהמשך דבריה שיחקה אלוני מילולית בשמותיהם הפרטיים של שני יוזמי החוק, מזכ"ל מפ־לגת העבודה מאיר זרמי וראש חרות מנחם בגין.

יש בכנסת אנשים מעטים בלבד המעזים לקרוא לבגין בשמו הפרטי. אפילו ידידיו הקרובים ביותר מכנים אותו מר בגין, בפני אנשים. לכן היה קצת תמוה שדווקא שולמית אלוני, אשר אינה אהודה על בגין ובוודאי אינה נחשבת ידידתו, כינתה אותו בשמו הפרטי, ועוד מעל בימת ה־כנסת.

בגין לא הסכים לכך: „מה האינטימיות הזו בינינו?" שיסע את נאומה של אלוני, „מה פתאום את קוראת לי מנחם? מה אני, חבר שלך? אבא שלי היה קורא לי מנחם, אבל מה פיתאום את?"

זה היה כבר יותר מדי בשביל אלוני, וניכר היה בה כי התרגשותה גוברת. היא קיצרה את נאומה, וירדה בזעף מעל דוכן הנואמים.

משרד העבודה
האגף להכשרה
והשתלמות מקצועית

ההסתדרות הכללית
של העובדים בא"י
מרכז משען

„אונים"

מרכז לחינוך מקצועי קדם־צבאי, כפר־סבא

רישום תלמידים
לשנת הלימודים תשל"ו

מתקבלים נערים ונערות בגיל 16 — 17½ לקורסים חד־שנתיים, בתאום עם צ.ח.ל. המסיימים בהצלחה את הלימודים יועסקו במקצועם בעת שרותם הצבאי.

מס.	ה מ ג מ ה	השכלה הנדרשת	הערות
1	שרטוט (רק לבנות)	יא – יב	
2	אלקטרוניקה (כולל בנות)	י	6—4 חודשי התמחות בביה"ס הטכני
3	מכונאות ציוד עזר למטוסים	ט	" "
4	חשמלאות כללית	י	" "
5	מיכשור ובקרה	י	" "
6	מכשירנות אלקטרו אופטית (בנות)	י — יא	
7	קרור	י	
8	חשמל רכב	ט	
9	מכונאות	ח	
10	טבחות	ח	
11	פחחות	ח	
12	ספרות	ח	
13	בניה	ח	

משך הקורסים 12 חודשים.
קורס בניה 10 חודשים, אינו נכלל במסגרת קדם צבאית.
קורסים 2, 3, 4, 5 כוללים 6—4 חודשי התמחות בביה"ס הטכני.
פרטים והרשמה ב„אונים" כפר־סבא, רח' הנרייטה סולד, — טלפונים: 33131, 25843—052, בין השעות 8.00 — 13.00.

מיבצע מיוחד לחיילים

כל חייל שיחתום בחודש מרס מנוי על

העולם הזה

יקבל הנחה של

40%

השבועון יישלח רק לדואר חצבאי

המנוי

קיבלת חשבון, אנא, פרע אותו בהקדם.

מחלקת המינויים

מרכז „אמפא" צפון נחנך בתל־אביב

בפינת רחובות פנקס־וייצמן בת"א (מול „בית החייל") נחנך השבוע מרכז מכירה ושרותים מודרני של „אמפא". מר ש. אלמן, מנכ"ל „אמפא", ציין בטקס הפתיחה כי הפעלת המרכז שהקמתו עלתה 2 מיליון ל"י היוה צעד נוסף חשוב בשיפור שרותי „אמפא" לציבור.

הקמת המרכז נעשתה חיונית נוכח המגמה הטבעית של התפשטות תל־אביב בכיוון צפונה והגידול המהיר במספר לקוחות „אמקור־אמפא". מספר מוצרי „אמקור" המצוי בבתיהם עבר את המיליון.

אולמי המכירה והשרותים המרווחים והמעוצבים בסיגנון נאה וחדשני, יאפשרו מתן קשת רחבה של שרותים מגוונים ונוחים. שוכנות בהם 5 מחלקות:

1) **מחלקת המכירה** למגוון מוצרי „אמקור": מקררים, תנורי בישול, אפיה וחימום, מזגנים, מכונות כביסה, מערבלים, טלוויזיות, מגהצים, שואבי אבק ועוד.

2) **מחלקת סטריאו**: מערכות סטריאו, רשמי קול ומק־לטי רדיו טרנזיסטור מתוצרת „נורדמנדה", „ניביקו" ו„א.ר." צמוד למחלקת הסטריאו חדר האזנה מיוחד.

3) **לשכת ייעוץ והדרכה**: העוברת אל הסניף החדש מ־מקומה הקודם בסניף „אמפא" בדרך פ"ת. הלשכה משרתת בעצה והדרכה זוגות צעירים וגם עקרות בית ותיקות. בראשה: גב' דינה הלוי.

4) **מחלקה לעולים חדשים**: לייעוץ והדרכה בכל הקשור למימוש זכויות העולה ולרכישת מוצרי „אמקור" ב־מחירי הנחה מיוחדים.

5) **מחלקת שרות**: אליה יועברו כ־46,000 מינויים מאי־זור צפון ת"א והסביבה וזאת כדי להקל על העומס במרכזית הטלפונים ולהבטחת שרות יעיל, מהיר ונוח יותר.

לנוחות הלקוחות — חניה חינם בחניון שבמרתף הבנין. כמנהל המרכז נתמנה מר נחום זילברמן, מהעובדים הבכי־רים של „אמפא".

המשק

היום בזול, היום...

שיגעון פרטי של שר־המיסחר־והתעשיה הביא למיבצע הוזלת מחירים לפסח

„הוא השתגע," לחשו עובדי מישרד־המיסחר־והתעשייה, כשהם מתכוונים לבוס שלהם, השר חיים בר־לב. היה זה לפני כחודשיים, כאשר בר־לב גילה לעובדי ה־מישרד שהוא עומד לערוך מיבצע הוזלת מחירים כלל־ארצי. אך מאז עברו חוד־שיים, והתברר שבר־לב בכלל לא השתגע.

בתחילת המיבצע פנה בר־לב אישית לראשי התאחדות התעשיינים, ראשי חב־רת־העובדים ולמשווקים הגדולים. הוא הציע להם להוריד מעט את מתח־הרווחים, הבטיח שהדבר ישתלם להם. תחילה נתקל בהיסוסים. אך הוא המשיך ללחוץ.

השר כר־לב
אוזן קשבת

הלחצים עזרו, וחודש לפני חג הפסח נרתמו למיבצע יצרנים ומשווקים של ל־מעלה מ־200 מוצרים בתחום המזון, הלב־שה, תומרי־ניקוי, הנעלה, ריהוט ומכשירי־כתיבה.

מיבצע־פירסום. כדי להגיע להוזלה מכסימלית, נקטו שיטות שונות. למשל: הופסק שיווק הכבד הקפוא, המסופק, בגלל בעיות כשרות, בכמויות מוגבלות. לפני החג הוציאו לשוק את כל הכבד שהצטבר, הגיעו להסכם עם היבואנים שיורידו את המחיר בחצי לירה לקילו. עם הבשר ח־קפוא, שאינו מסובסד, נקטו בשיטה אח־רת: הציעו לרשתות השיווק הגדולות את הבשר ללא־עצמות, ארוז בחבילות, כדי שלא יהיה פחת, ביקשו מהם להסתפק ב־רווח יותר קטן, הורידו לירה מכל קילו.

במקביל, פתחו במיבצע־פירסום של ה־חנויות והמוצרים הנמכרים יותר זול. ה־מודעות בעיתונים והפלקטים בחנויות הו־כיחו את עצמם, גרמו לנהירת קונים לאותן חנויות שהשתתפו במיבצע. כתגובה, הצ־טרפו למיבצע רשתות שיווק נוספות, ש־פחדו להישאר עם המלאי.

כך הגיע שיגעונו הפרטי של שר־המיסחר־והתעשייה לשיעור הוזלה של בין 10% עד 15%, כשמוצרים מסויימים נמ־כרים אף ב־30% יותר זול.

אך את ההצלחה הגדולה ביותר זוקפים ראשי המישרד דווקא למחיר המצות. ה־מחיר המכסימלי לחבילת מצות בת שניים וחצי קילו נקבע ל־6.50 ל"י. במיסגרת ה־מיבצע שיכנעו את רשת הסופרמרקטים של ברית הקואופרציה להוריד את המחיר ל־6.20 ל"י. הנימוק ששיכנע: כל קונה שנכנס לחנות לקנות את המצות במחיר הזול, טבעי הדבר שגם יערוך באותה חנות את שאר קניותיו לחג. ראשי הרשת קיבלו את הנימוק. כעבור מיספר ימים פנו רישתות־שיווק אחרות למישרד, הודיעו כי גם בכוונתם להוריד את מחיר המצות. עתה נערך המישרד להמשך המיבצע, ולא רק בחגים.

„ספם" „SAPHEM"

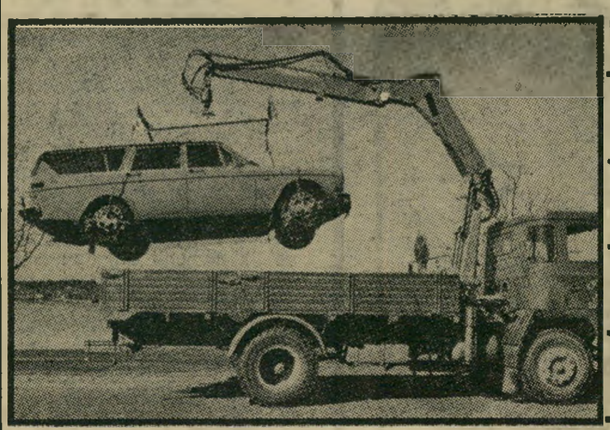
חעשיה הידראולית בע"מ

פתח־תקווה, דרך ז'בוטינסקי מול בי"ח בילינסון
טל. 911688, ת.ד. 1129 ת"א

הפצה בלעדית של מנופי HIAB-FOCO תוצרת שבדיה

במלאי

* דגם 245, מומנט הרמה 2.5 טון/מטר, גובה הרמה 7.0 מטר
* דגם 550, מומנט הרמה 5.5 טון/מטר, גובה הרמה 12.0 מטר
* דגם 765, מומנט הרמה 7.0 טון/מטר, גובה הרמה 12.0 מטר, 2 זרועות הארכה הידראוליות
* דגם 8000, מומנט הרמה 8.0 טון/מטר, גובה הרמה 13.0 מטר
* דגם 950, מומנט הרמה 9.5 טון/מטר, גובה הרמה 12.0 מטר, 2 זרועות הארכה הידראוליות
* דגם 1560, מומנט הרמה 16.0 טון/מטר, גובה הרמה 12.0 מטר, 3 זרועות הארכה הידראוליות

הרוכש מנוף
אצלנו מקבל הן
את הקניה, הן את
ההרכבה והן את
השרות במקום אחד

מובטחת אספקה שוטפת של חלפים ואביזרים שונים

הכירי את צ'רלי...

צ'רלי, הבושם החדש של „רבלון", חו־גג את הופעת הבכורה שלו בישראל, לאחר הצלחה רבתי בכל רחבי העולם.

בניחוחו המעודן, במקוריותו ובייחו־דו, הפך צ'רלי לבן־לוויתה הבלתי־נפרד של האישה חמודרנית, בפעילויותיה ה־שונות — בין אם בביית ובין אם בחוץ.

ההתבשמות בצ'רלי מרעננת, מהנה ומעצימה את ההרגשה, למשך שעות ארו־כות. הודות לריכוזו המיוחד ואיכותו המעולה, אין הבושם משנה את ריחו ואינו נמוג גם לאחר הרחצה.

צ'רלי חולך עם כל אשה, ומופיע ב־מיגוון של הרכבים:

1) **במוצק:**
Charlie Concentrated Solid Perfume

החידוש בייצור הבשמים:

בושם בהרכב קרמי מוצק, בריכוז גבוה — בתוך צלוחית, עם מכסה מוכסף.

הניחוח אינו נמוג במשך שעות רבות. נוח לנשיאה בארנק.

המחיר לצרכן: —.42 ל"י.

2) **בנוזל:**
Charlie Concentrated Perfume Oil

פרפיום בצורה נוזלית מרוכזת ביותר, באיכות מעולה, בבקבוקון זכוכית עם מקלון בישום.

המחיר לצרכן: —.48 ל"י.

3) **בתרסיס:**
Charlie Concentrated Perfume Spray

פרפיום בתרסיס בריכוז גבוה, להתזה קלילה. בבקבוקון זכוכית עם מיכסה מוכסף.

המחיר לצרכן: 1/2oz —.78 ל"י.

4) **בתרסיס:**
Charlie Concentrated Eau De Cologne Spray

מי־קולון בתרסיס, להתזה על כל ה־גוף. בבקבוק זכוכית ומיכסה מוכסף.

בגדלים המתאימים לנשיאה בארנק, או לשימוש בייתי.

המחיר לצרכן: 2 1/8oz —.92 ל"י, 1/2oz —.42 ל"י.

5) **„תפוח־התכסף" של צ'רלי — תכ־שיט מבושם!**

צ'רלי פרפיום במוצק מוצע גם — ב־חידוש בלעדי — בתוך תכשיט מקורי בצורת תפוח מוכסף הניתן לעגידה על הצוואר — כעדי אופנתי, התואם כל תלבושת.

המחיר לצרכן: —.78 ל"י.

(המשך מעמוד 27)

קרא: „הוי, אלוהים! הוי, אלוהים!", כיר־סם את ציפורניו והמשיך להתייפח.

הפרקליט: להתייפח?

אוולין: כן, זה לא היה כמו בכי. זאת היתה התייפחות עמוקה. הוא חזר ואמר: „עוד! עוד! ספרי לי את כל הפרטים!"

הפרקליט: כמה זמן זה נמשך?

אוולין: מה זאת אומרת, נשארנו שם כל הלילה. כל כמה דקות היה בא אלי ושואל אותי על פרט זה או אחר... הוא אמר שאני פשוט נערה מיסכנה חסרת־מזל.

הפרקליט: מתי חידש את הצעתו ל־שאת אותך לאשה?

אוולין: לאחר־מכן... הוא חזר ואמר שלא יוכל לחבב אף אחת אחרת, שלא יוכל לאהוב אף אחת אחרת, שכל חייו נהרסו, שלעולם לא יתחתן עם אחרת.

מטורפת כמו סבתא

תום מישפט ממושך ומרתק זה, לא הצליחו המושבעים להסכים ביניהם על הרשעה או זיכוי. נערך מישפט חוזר, ופסק־דינו עשה היסטוריה מישפטית. המול־טי־מיליונר זוכה מחמת אי־שפיות, אחרי שפרקליטיו המציאו מושג חדש: „סערת רוח," שישיבשה את הכרתו.

בני מישפחת תאו, וביניהם אחותו שי־נישאה לדוכס ברייטי, נשמו לרווחה. במשך ארבעים השנים הבאות נכנס ויצא מבתי־חולים לחולי־רוח. מדי פעם נתפס בעוון הלקאת נשים או נערים, ואושפז כדי למנוע מישפט. לפני שסיים את חייו, הצליח לבזבז את כל 40 המיליונים שירש.

תאו זה היה הסבא של טרי.

הסבתא התגרשה מבעלה ב־1916, וחיתה חיים ארוכים מאוד. „וייט נהרג," אמרה בסוף ימיה, לדברי העיתונאים, „אבל גורלי היה אכזרי יותר. אני המשכתי לחיות."

טרי זוכרת אותה בצורה אחרת.

אוולין המשיכה לשחק ולרקוד, לחופיע במועדוני־לילה פחות ופחות מהודרים. היא כתבה ספר אוטוביוגרפי. היא שימשה כ־יועצת לחברת־הסרטים שחסריטה את סי־פור־חייה: הנערה על נדנדת הקטיפה ה־אדומה. היא פתחה בית־תה, שבו ביקרו כל המי־ומי של החברה. היא ציירה ועסקה בקראמיקה, עד גיל 82, תהיא גידלת את בתה הפראית, טרי, בדמותה ובצלמה.

אבא של טרי, בנם של אוולין והארי תאו, תפר טייס מפורסם, היה עוזרו של צ'ארלס לינדברג במיבצע המהולל של חצייה־האוקיינוס, עבד כטייסם הפרטי של ג'ון רוקפלר (אבי סגן־הנשיא הנוכחי) ושל הדוכס מווינדזור, ביצע כמה טיסות היס־טוריות, כטייס־מיבחן נועז של המטוסים העל־קוליים הראשונים. הוא גם נשא לאשה מלכת־יופי, בת אחד הענפים של מישפחת־המלוכה הבריטית, שהיגר לאמריקה.

איזה מין ילדה יכלה לגדול במישפחה בע־לת רקע ססגוני כזה?

כאשר נולדה טרי, דיווח על כך כל עיתון בארצות־הברית. היא גדלה בהוליבוד, ב־בית שתוכנן על־ידי האיש שיצר את ה־תאורה לסרט קליאופטרה. צבא של מטפ־לות ומשרתים טיפל בה. „הדבר הראשון הזכור לי מילדותי," היא מספרת, „הוא ששיחקתי לפני הבית ואמא, בוכה וצועקת, גוררת אותי פנימה ואומרת לי שלא לדבר עם אנשים זרים. לאחר־מכן הסתבר לי שעיתונאי ארב לפני הבית, וניסה לצלם אותי משחקת." המישפחה חששה מפני פירסום וחטיפה.

„הייתי ילדה נמרצת ופראית. לחמתי כנמרה על כל דבר שרציתי. האנשים אמרו שאני מטורפת כמו הסבתא שלי."

צילה של הסבתא היה פרוש על כל נעוריה. כשביקשה להילמל מידי אמה, הפוריטנית והמרובעת, הלכה אל הסבתא.

לסבתא אוולין האגדתית היו דיעות מת־קדמות מאוד על חינוך ילדות קטנות. היא לקחה אותה לסרטים שהיו אסורים לנוער, ובילתה עימה בבארים. פעם, כשסיפרה טרי על כך לאמה, עשתה זו שערורייה לסבתא. בפגישה הבאה אמרה הסבתא לנכדתה: „תחליטי מה את רוצה — לפסטפט או לבקר בבארים." טרי הבטיחה לסתום את פיה, ומאז ביקרו השתיים בבארים באין מפריע, להנאתן המשותפת. „מגיל שמונה התחלתי לשתות מארטיני בצהריים."

על חייה ואהבותיה של טרי ריב — כגליון הבא.

אווירת טירור מלווה את קומדי"ת „המכירה הכללית"

במגרשי הכדורגל בארץ

חשוד א'

סוחר־המכוניות יעקב אפשטיין (יושב משמאל, במשקפיים שחו־רים), על ספסל שחקני־המילואים של קבוצת הכדורגל של מכבי תל־אביב. אפשטיין, שנעצר השבוע כחשוד בכך שהשפיע על שחקני קבוצתו לא להתאמץ במישחק נגד בני־יהודה, היה אחד מפעילי האגודה התל־אביבית וממניה.

חשוד ב'

משה („מוסה") קרוב, מאוהדיה הנלהבים של קבוצת בני־יהודה, נחשד כי איים על כדורגלני מכבי תל־אביב במטרה להפ־חידם כדי שיפסידו במתכוון את מישחקם נגד בני־יהודה. קרוב חסגיר עצמו בתחי־לת השבוע לידי מישטרת תל־אביב.

מישמר צמוד

אנשי־מישטרה על מיגרש הכדורגל באיצטדיון בלומפילד, בעת המישחק שנערך שם לפני שבועיים בין מכבי ובני־יהודה תל־אביב, מסמלים את אווירת הטירור בה נערכים משחקי הליגות בכדורגל בארץ.

מישחק חשוד נערך במיסגרת הליגה הלאומית בין קבוצות שימשון ובני־יהודה. במשך השבוע שקדם למשחק התפש־טו שמועות והתפרסמו ידיעות על מאבק הכנופיות העומד להתחולל סביב משחק זה. שימשון היא קבוצת שכונת כרם התימנים בתל־אביב. בני־יהודה היא קבוצת שכונת־התיקווה. בשתי השכונות ישנן קבוצות מהמרים ואוהדים, שזכו לתואר כנופיות.

בין הכנופיות היריבות נערכו גישושים ומגעים בניסיון להבטיח את ניצחון ה־קבוצה משכונת־התיקווה הזקוקה לכל נקו־דה בליגה כדי למנוע הוצאתה ממנה.

בשבת החישה המישטרה כוחות מוגברים לשכונת התיקווה, שם נערך המישחק, כדי למנוע התפרעות ומילחמת כנופיות. אולם לא היה בכך כל צורך. המישחק נערך בשקט. בני־יהודה זכו בניצחון נוסף ב־שיעור 2:0. השימשונים לא התאמצו לנצח.

השימשונים נמצאים אומנם בצמרת ה־טבלה. רק לפני שבוע הם זכו בניצחון רב שערים (5:0) על קבוצת צמרת אחרת, הפועל חיפה. אולם עובדה זו כמו הידיעות המוקדמות על כוונתם להפסיד את המשחק לבני־יהודה לא הרתיעו איש. הקהל, השוט־טים ועתונות הספורט התייחסו אל המשחק כאילו היתה זו התמודדות ספורט אמיתית ולא אחיזת עיניים שתוצאותיה נקבעו מ־ראש לפי חוקי הקח ותן של שוק הנקודות.

ייתכן והקומדיה המכוערת הקשורה ב־קבוצת בני־יהודה היתה נמשכת ללא הפרעה, לולא אירעה תקלה בשבוע שעבר בעת מישחק הניצחון של הקבוצה על קבוצת מכבי תל־אביב.

בתום המחזור הראשון של משחקי הלי־גה בכדורגל השנה, אחרי שנערכו 15 מש־כו בשבת האחרונה היו מישחקים מכו־רים, שתוצאותיהם נקבעו מראש.

אחד מהם נערך במיסגרת הליגה ה־ארצית הנמוכה, במחוז הצפון, בין קבוצות הפועל מרמת־גן ונחליאל. עד לפני שבועות מיספר עדיין התמודדה הפועל רמת־גן על כתר אליפות המחוז שלה, שהיה מאפשר לה לשחק בליגה הלאומית בשנה הבאה. הפועל נחליאל היתה בין קבוצות התחתית של הליגה במחוזה, כשסכנת נשירה לליגה נמוכה יותר מרחפת עליה.

אולם הפועל רמת־גן יצאה מהמירוץ לאליפות. היא אינה זקוקה עוד לנקודות. השבת היא נוצחה על ידי הפועל נחליאל בתוצאה 2:5. כל מי שחזה במשחק יכול להעיד שהניצחון הוגש במתנה לנחליאלים.

מילחמת כנופיות

הכספים המותנה בניצחונה או הפסדה של קבוצת כדורגל מסויימת. יחד עימו גדל גם מיגוון האמצעים, הכשרים והבלתי כשרים, לחשיגו.

המחזה חוזר על עצמו כמעט מדי שנה, בהתקרב עונת משחקי הכדורגל לסיומה. קבוצה או מיספר קבוצות, הנמצאות בסכנת נשירה מהליגה הלאומית לליגת הארצית הנמוכה יותר, עושות מאמצים להוסיף בכל דרך נקודות למאזנן כדי למנוע את נשי־רתן. אין זה רק ענין של כבוד לשחק בליגה הלאומית. זה כרוך בכסף רב. לגבי אנשים מסויימים עשוי הדבר להתבטא ב־הכנסות שנתיות של עשרות ומאות אלפי ל"י. אז מתחילה עונת המכירה הכללית בכדורגל.

כמעט בלתי נמנע לעקור נגע זה שהפך חלק מהווי משחקי הכדורגל בכל העולם. ניתן לקבוע תוצאות משחקים מראש באמ־צעות יחסים אישיים בין עסקני הקבוצות או שחקניהן. בעבר נעשתה המכירה הכל־לית בכדורגל הישראלי על רקע השתייכות לאגודות האם הגדולות אליהן משתייכות הקבוצות. כיום נפלו כל המחיצות וניתן לרכוש נקודות כמעט מכל קבוצה שאינה זקוקה להן כדי להתמודד על אליפות הליגה או למנוע את נשירתה.

אולם השנה, יותר מאשר בכל שנה אחרת בעבר, נעשית המכירה הכללית ב־צורה ברוטאלית ושקופה יותר. את מקום „השיכנועים הידידותיים" תפסו האיומים האלימים והטירור.

לפחות שני מישחקים מאלה שנערו־למנוע התפרעות ומילחמת כנופיות. אולם

רשת - שער־הניצחון שהבקיעה קבוצת בני־יהודה במישחקה נגד מכבי תל־אביב, שהוליד את השערורייה הגדולה. השער הובקע מבעיטת 11 מטר, אחרי שמגן מכבי נגע בידו בכדור ברחבת השער. הוא נחשד שעשה זאת במתכוון.

- מול רשת רשת גדר מיגרשה הביתי של קבוצת בני־יהודה בשכונת התיקווה. כותחות מוגברים של מישטרה הובאו למיגרש זה בשבת האחרונה, בעת שנערך שם המישחק בין קבוצת בני־יהודה לקבוצת שימשון.

...ים, היה כמעט ברור כי קבוצת הפרבר מדרום תל־אביב היא מועמדת לירידה מה־ליגה הלאומית. בני־יהודה הצליחה לנצח רק במשחק אחד מתוך 15 משחקיה. עבור הקבוצה פירוש הדבר פירוק וחיסול הק־בוצה. אוהדי הקבוצה החליטו למנוע זאת בכל מחיר.

אל המיגרש, הבהירו להם כי אם לא ינוצחו נשקפת סכנה לחייהם. על מנת להמחיש את רצינות האיום הוכו כמה מהשחקנים. על עורפו של אחד מהם כובתה סיגריה בו־ערת. הדברים הגיעו עד לידי כך ששחקני קבוצות אחרות, שעמדו להתמודד עם בני־יהודה בביתה, סירבו לשחק.

הסתבר כי שבוע לפני המשחק הין חלק ניכר משחקני קבוצת מכבי נתונים ללחצים ולאיומים. חלק מהאיומים הין איומים אנונימיים בטלפון בנוסח: „תפסידו או תמותו!" איומים אחרים נעשו בצורה ישירה, כשכמה מאוהדי בני־יהודה ביקרו את כדורגלני מכבי בבתיהם ובעסקיהם הפרטיים והבהירו להם כי לטובתם ולטובת עסקיהם מוטב להם להפסיד במשחק.

הדמות המרכזית בפרשה היה משה, („מוסה") קרוב, דמות מפורסמת במיגרשי הכדורגל, מאוהדיה של קבוצת בני־יהודה. בשבוע שלפני המשחק ערך מוסה ביקורים בעסקי כדורגלני מכבי, דיבר עימם, לטע־נתו „בצחוק", על האפשרות שיפסידו ב־מיתכוון לקבוצתו. הוא לא היסס גם לבוא,

להפסיד - או למות!

וראה זה שלא. בעשרה המשחקים ש־נערכו במחזור השני של משחקי הליגה, הצליחה פתאום בני־יהודה לצבור חמישה ניצחונות מתוך עשרה מישחקים.

טכניקה חדישה

מישחקה של הקבוצה לא השתפר ב־סיבוב השני. לא נוספו לה כוכבים או שחקנים חדשים. הנקודות שנוספו למאזנה נרכשו כמעט בכוח.

בשני משחקים, בהם התמודדה בני־יהודה על מיגרשה הביתי נגד קבוצות הפועל ה־ירושלים ומפתח־תיקווה, התנסו כדורגלני הקבוצות הירידות באיומים וטירור בדרכן אל המיגרש עצמו. אוהדי הקבוצה משכונת התיקווה הטיחו באוזניהם איומים בכניסתם אלה ששיחקו בכל זאת, עשו זאת כאילו כפאם חשד. הניצחונות המיוחלים של בני־יהודה החלו לנשור לתוך חיקה ברצף מבטיח. אולם הסיכום עדיין לא הספיק כדי להבטיח את הישארותה של הקבוצה ב־ליגה הלאומית. ביומיים הוועקה המישטרה כדי להגן על חיי הכדורגלנים העולים ל־שחק בשכונת־התיקווה. מלבד זאת נותרו עדיין לקבוצה משחקי־חוץ.

אחד מאלה נערך לפני שבועיים ב־איצטדיון בלומפילד נגד מכבי תל־אביב. גם שם הצליחה בני־יהודה לנצח קבוצה שלא נוצחה בשמונה משחקים רצופים. אלא שכאן התפוצץ העסק. אחד מכדורגלני מכבי, רחמים טלבי, הטיח באוזני חבריו בתום המישחק האשמות חמורות, האשים אותם כי מכרו את המשחק לבני־יהודה. אז נחשפה אחת השערוריות הגדולות של הליגה הלאומית.

בלוויית אוהדים נוספים, לאימון מכבי, על מנת להוסיף תוקף לתביעתו.

קירקס במקום כדורגל

כאן הופיע לעזרתו איש מכבי דווקא. היה זה יעקב אפשטיין, מעסקני ה־קבוצה התל־אביבית.

אפשטיין, טוחר מכוניות ידוע, שניהל שלושה מיגרשים למכירת מכוניות משו־משות בתל־אביב, אינו בעל מעמד רשמי כלשהו בקבוצה. הוא אחד מאוהדיה הוותי־קים, שבעבר הזרים לכדורגלני הקבוצה מענקים וטובות הנאה תמורת ניצחונות.

בזכות זה קנה לו אפשטיין מעמד של מעין פטרון השחקנים בקבוצה. היה ברור כי אם יש אדם המסוגל להשפיע על הכדור־גלנים הריהו אפשטיין עצמו. לאחרונה הסתבך אפשטיין בעסקיו, שקע בחובות. הוא עצמו היה נתון בלחצים אחרי שכמה מאנשי העולם התחתון איימו עליו. הוא נאלץ להשכיר את הווילה שלו לשגרירות האוסטרלית תמורת סכום של 2500 דולר לחודש, מתגורר עם משפחתו במלון קאונט־רי קלוב ומתכנן להגר לדרום־אפריקה.

מסתבר כי בעיקבות לחצי מוסה קרוב ואוהדי שכונת התיקווה, ניסה אפשטיין עצמו להשפיע על כמה כדורגלני מכבי ש„לא להתאמץ" במשחק נגד בני־יהודה. לטענתו הוא עשה זאת „רק כדי לחציל את שחקני מכבי תל־אביב ממוות."

„קיבלתי לפני המשחק מיספר שיחות טלפוניות," טען אפשטיין, „אמרו לי כי אם לא אדאג לנצחון בני־יהודה יפוצצו את מגרשי המכוניות שלי וירצחו את ילדי ואשתי."

לפי הסבריו של אפשטיין הוא דיבר עם כדורגלני קבוצתו על הפסד לבני־יהודה רק כ„הצגה", כדי לשכנע את אוהדי בני־יהודה שאיומיהם נשאו פרי, מבלי ש־התכוון לכך ברציעות.

השבוע נעצר אפשטיין על ידי המיש־טרה. את מוסה קרוב לא תצליחה המיש־טרה לעצור למרות שהסתובב חופשי, נתן ראיונות לטלוויזיה ולעתונות. השבוע הוא הסגיר עצמו למישטרה.

אם יימצא מספיק חומר ראיות משפטי נגד השניים הם יועמדו כנראה לדין. אולם המעצרים לא יוכלו להפסיק את תמכירה הכללית של המשחקים הנמשכת בתנופה גדולה. זו תימשך עד תום משחקי הליגה המתיימרת להיות ליגת ספורט בכדורגל ולמעשה אינה אלא קירקס.

בן־טובים חלוץ קבוצת בני־יהודה אהוד בן־טובים (במרכז), פורץ דרך שחקני שימשון. בן־טובים הבקיע השבת את שני שערי הניצחון לקבוצתו. כמישחק שעבר ללא התפרעויות, אך ניראה לכל הדיעות מישחק „מכור". כדורגלני שימשון לא התאמצו לנצח, הניחו ליריביהם להבקיע. הטירור והבריונות במיגרשי־הכדורגל רבו בשבועות האחרונים.

כדי לסחוט כסף מאלמנת מילחמה, מאיימים אחי החלל להשיא אותה לנער בן חמש־עשרה

נער מזיכם והבה
לא רוצה להתחתן

זיכם והבה שחור־התלתלים לא רוצה להתחתן. הוא רוצה להמשיך לשחק עם חבריו ברחובות עירו בת־ים. אומנם, נכון שנשק פעם למזל, וגם חיבק אותה ואפילו ישב על ברכיה, אבל זה היה בחתונה שלה, וזה היה רק מרוב שימחה.

כי פליכס הוא רק בן 15, וכשנערכה

כמה תעלה היריקה?

אז גילתה, לפלצותה, כי האחים, משה ויעקב והבה, מבקשים תמורה הולמת עבור החליצה, ולא — איימו להשיאה לבנו של יעקב, פליכס בן ה־15. אבל פליכס לא רוצה להתחתן, ודאי לא עם דודתו.

„משה ויעקב, האחים של בעלי, אמרו לי שלא אקבל את החליצה אם לא אמסור להם כל מה שיש לי," סיפרה השבוע מזל והבה. „הם רוצים את הבית שקניתי יחד עם יהודה עוד לפני שהתחתנו, את הכסף שאני מקבלת כתגמולים (ממישרד־הביטחון), ואפילו את שעון־היד ש־יהודה נתן לי במתנה.

„הם מאיימים עלי"

„הם התנפלו עלי כבר בבית־הקברות בקריית־שאול, איימו והפחידו אותי. עוד בבית־הקברות דרשו שאתן להם את השעון שלי. אחר־כך אמרו שעלי לוותר על הדירה, כדי שהם ימכרו אותה — כדי להנציח את שמו של יהודה, לטענתם. אמרתי שאני מוכנה להשתתף איתם בהוצאות להנצחת שמו, אבל הם אמרו שלא ייגמר בטוב. מה יכולתי לעשות? התמתי. הם אמרו שיחזירו לי את הכסף שאני השקעתי בקניית הדירה, שעולה היום יותר מ־100 אלף לירות."

בשבוע שעבר הופיעו שני האחים והבה בבית־הדין הרבני בתל־אביב, כדי להסדיר בפני הדיינים מדוע הם מסרבים לתת חליצה לאלמנתו של אחיהם. האחים לא העלימו כלל את כוונותיהם לסחוט מן האלמנה את רכושה תמורת הסכמתם, הם אפילו הזכירו כי היא חתמה על זיכרון־הדברים האמור.

מזל נאלצה לפנות לבית־הדין הרבני ב־תל־אביב, ולהגיש תביעה נגד יעקב והבה, אחיו הבכור של המנוח, בטענה שהוא מסרב לתת לה חליצה ללא תמורה כספית. היא פנתה גם אל הרב גד נבון, סגן הרב הראשי לצה"ל. האחים הוזמנו ללישכתו של הרב, במאמץ לשכנעם לחזור בהם, אך דבר לא עזר, והרב משך ידיו מן העניין. הסחיטה היתה ברורה וגלוייה: רכושה של האלמנה — תמורת חליצה.

אז פנתה מזל אל הרב הראשי לישראל, שלמה גורן, וגם אל הראשון־לציון הרב עובדיה יוסף, בבקשה להתערב. „הרבנים לא עשו דבר," סיפרה. „הם שלחו לי מיכתבים, ובזה זה נגמר." בייאושה פנתה אל הרב אליהו בקשי, רבה של בת־ים, המועמד לכהונת הרב הספרדי הראשי של חיפה.

„הם סוחטים ממני"

בני הרב בקשי, יבתיווכו, נחתם זיכרון־דברים מוזר בין האלמנה לבין

אחא משה
אשה שנייה

החתונה הזו היה צעיר עוד יותר. חתונתה של מזל, בת למישפחה יוצאת מצריים, נערכה ב־23 ביולי 1973, ושחות מחודשיים לאחר־מכן, שיבעה ימים לאחר שפרצה מילחמת יום־הכיפורים, התבשרה הרעייה הצעירה בת ה־21 כי בעלה, יהודה, גם הוא בן למישפחה יוצאת מצריים, נעדר בקרבות בסיני.

שבוע ימים התייסרה מזל בין תיקווה לייאוש, עד שנמצאה גופתו של יהודה. הוא נטמן באחד מבתי־העלמין הארעיים של צה"ל. מזל, התופרת הקטנה שעולמה חרב עליה, חזרה לביתה הריק.

אך זו היתה רק תחילתה של שרשרת האסונות. מייד לאחר נפילתו של בעלה נפטר גם אביה של מזל. בערך באותם ימים נפטר גם אביו של יהודה והבה.

אך אס־אס החלו החיים שבים למסלולם הרגיל. מזל הכירה גבר צעיר והחלה יוצאת איתו. כדי שתהיה חופשית להינשא אם תרצה בכך, סנתה אל מישפחתו של בעלה ז"ל וביקשה חליצה מאחיו, יבמיה.*

* מינהג יהודי קדום, שמקורו בימי התנ"ך, ומטרתו הראשונית היתה להבטיח יורש לנחלאותיו של אדם שנפטר ולא הותיר אחריו בנים. כאשר הסכימו האחים לשחרר את האשה מחובת היבום, היה נערך טקס־חליצה, ששיאו בירידה סימלית לעבר האשה.

„הם אמרו לי: ניקח לך את הדירה, החגמולים וכל הרכוש, שלא יישאר לך כלום!"

אחא יעקב
להשיא את הבן

מזל ויהודה והבה ביום חתונתם
לקחו את השעון על הקבר

הסביר הרב אליהו בקשי: „רציתי לעשות טובה. האלמנה ואמה באו אלי וביקשו שאעזור להן. אמרו שהן מוכנות לוותר על הרכוש או על חלק ממנו. קראתי לאחים, והם אמרו לי שהם לא לא רוצים שהכסף של האח המנוח יישאר בידי האלמנה. לכן הם מוכנים להעביר את הכסף, שיקבלו ממכירת הדירה וממקורות אחרים שהעבירו כסף לאלמנה עבור בעלה המנוח, להנצחת שמו.

„הצעתי להם שאני אשיג ממישרד־הביטחון סכום־כסף להנצחת שמו של המנוח, אך הם סירבו, ודרשו שרק היא תתן את כל הכסף. הם סירבו לקבל כל הסכם. הסכמתי להביא את שני הצדדים לחתום על זיכרון־דברים, אבל לפי דעתי חמיסמך הזה אינו מחייב את האלמנה, אם ברצונה לוותר על חתימתה. כשצד אחד מוותר על חתימתו על מיסמך כזה, המיסמך מאבד את ערכו."

הגיבו האחים והבה: „מזל סירבה אפילו ללכת לבית־הקברות כשביקשנו אותה. היא אפילו לא עלתה על הקבר. לכן לא מגיע לה כלום. אנחנו נמסור את כל הכסף לבית־כנסת."

„הלכתי לבית־הקברות," סיפרה מזל. „הלכתי ובכיתי. לא יכולתי ללכת יותר. פשוט, לא הייתי מסוגלת."

ישאירו לי שום דבר שהיה שייך ליהודה.

„משה אמר שהוא יקח אותי כאשה שנייה אם לא אמלא את דרישתם לוותר על הדירה, ואם לא אסכים לזה יחתנו אותי עם פליכס, בנו בן ה־15 של יעקב. אמרתי שכל האחים נשואים ואינם יכולים לקחת עוד אשה, לפי החוק, ושאני לא מסכימה לתת להם את הדירה.

„פעם, כשלא הייתי בבית, הם נכנסו וכנראה הביאו איתם מתווך שיראה אותו. משה, שהוא נגר, ויעקב שהוא קבלן, הם אנשים חזקים, ונורא פחדתי מהם."

האחים והבה הסרבנים. לפי זיכרון־הדברים הזה התחייבה מזל לוותר על זכויותיה, על רכושה, לעזוב את דירתה ולמסרה לידי מישפחת בעלה המנוח. מדוע חתמה על מיסמך כזה?

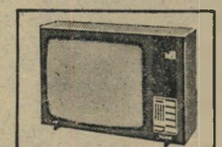
„פחדתי מיעקב ומשה," סיפרה. „האיומים שלהם שהם יתחתנו איתי, או שיחתנו אותי עם פליכס אם לא אעזוב את הדירה שלי, הביאו אותי לזה שחתמתי על המיסמך. הרב אמר לי שזה כדאי לי. הרב בקשי אמר שאני צעירה והם מיסכנים, ושאני צריכה לתת להם את הפיצוי הזה, ואז הכל

מבט לחדשות 75

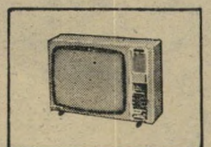
תן מבט לטלוויזיות החדשות של אמקו: שכלולים חדשים עיצוב חדש, שלמות חדשה, מבחר דגמים בצבעים ובגדלים שונים לבחירתך

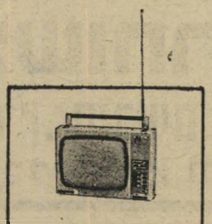
פרסטיג' C.D.
עיצוב מרהיב בצבע לבן וחום
עם רול מחכת.

ספקטרה סטרטו 75
מסכוני בצריכת חשמל
עיצוב חדיש ומרהיב.

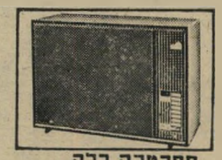
מידי 17
בורר תחנות אלקטרוני
ספחן נעילה.
צבע לבן אגוז ואדום.

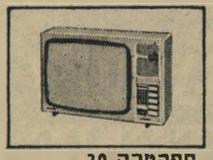
מיני 12
צריכת חשמל מזערית.
אנטנה טלסקופית.
לבית ולמכונית.

פנורמיק 25/24
בורר תחנות אלקטרוני
ספחן לנעילת המקלט.

ספקטרה בלק 25/24 ASC
מסך אפור סנסור.
עין אלקטרונית ספרתית.

ספקטרה 20
בורר תחנות אלקטרוני
עיצוב מרהיב.
צבעי לבן אדום וחום.

ספקטרה סלקטרוניק 25/24 ASC
בורר סנסור
ואזניות להאזנה אישית.

ספקטרה 24 אקסלוסיב
עיצוב חדיש ומרהיב.
פינות מעוגלות. צבע לבן.

אמקו

בקרו באולמי המכירה החדשים שלנו
אמפא צפון, ברחוב פנקס 48, תל־אביב

אמקו

לי תמכור רק אמקו

אמפא
שרות עם כל הלב!

קולנוע

שחקנים

השחקן שנולד עם

כפית־כסף חלודה בפה

סם וונטרסטון בחיים
מבוקש בן 35 —

גאטסבי הגדול אינו הסרט החביב ביותר על הביקורת. לא בישראל ולא בעולם. לעומת זאת, גטל הקהל את היוזמה והצביע ברגליו נגד הביקורת. הוא קונה כרטיסים בקבלנות ומוכיח, בפעם המי־יודע־כמה, כי קולנוע הוא לא רק אמנות, אלא גם מוצר תעשייתי, שאפשר להצליח בו על־ידי שי־מוש מדעי במרכיבים הנכונים.

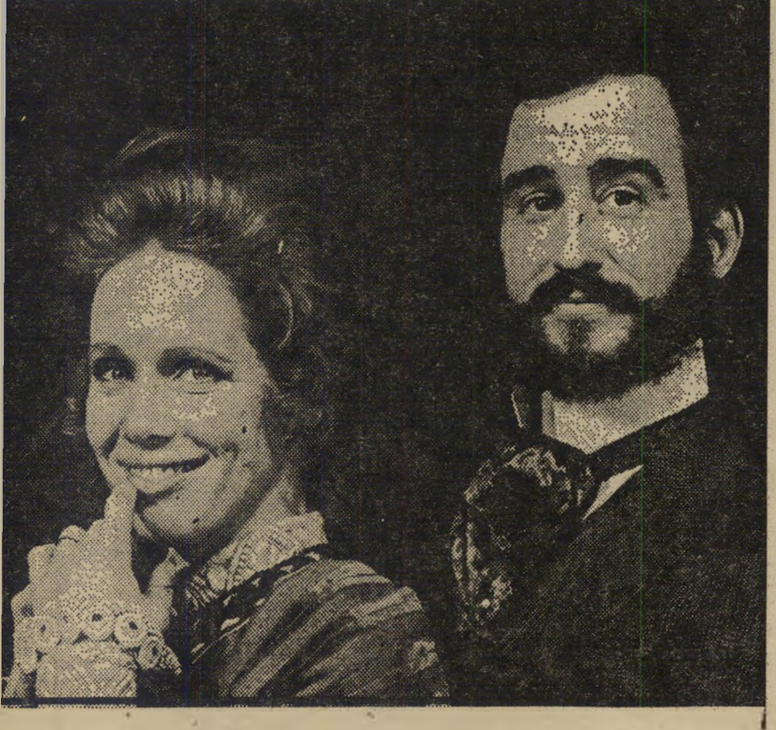
עם זאת, יש נקודה אחת בסרט, שבה אין כל ויכוח בין הקהל לביקורת. זוהי דמותו של המספר, ניק קאראוואי, הצעיר המתבונן מן הצד בסיפור — האהבה שבין גאטסבי לבין דייזי ביוקנן, ומוסר את התרשמויותיו ברגישות ובהבנה שהם יותר מאשר תוצאה של צפייה מן הצד.

מיהו השחקן שהכל מתפעלים ממנו כל־כך? ובכן, שמו סם ווטרסטון, והוא אחד מאותן דמויות שניראו כבר פעמים לאין־ספור, על המסך הגדול ועל המסך הקטן, ומשום־מה היה תמיד רוצה יוצא־דופן; כמעט בכל פעם התחשק לזכור את שמו, אלא שבסופו של דבר, כיסה זוהרם של הכוכבים, בתפקידים הראשיים, על נוכחו־תו, עד לתפקיד הפעוט הבא.

מעלות של בן־טובים. עד שבא גאטסבי הגדול. אין זה אלא שכר צודק לבחור בן ה־35, המופיע בלא־הרף על הבד, ובעיקר על הבמה, מזה 15 שנה. ווטרסטון, המעיד על עצמו כי נולד עם „כפית כסף... חלודה, בפה," הוא בן לתערובת אצילה בהחלט בקנה־מידה אמריקאי: אמו - שייכת לאחת המישפחות הוותיקות והמכובדות של מסצ'וסטס (מישכן השמרנות והאצולה ה־אמריקאיים), ואילו אביו הוא פרופסור

ווטרסטון כ„גאטסבי הגדול" (עם לואיס צ'ייזם)
מנומס עדין ורגיש

ווטרסטון בתיאטרון (עם ליב אולמן)
הלמר בהווה המלט בעתיד

למד בביתך בהתכתבות

המכונים הבריטיים - המוסד חותק והמנוסה בארץ לחק־ניית השכלה בכתב מציע לך ללמוד בביתך את המקצו־עות הבאים בשיטות שנוסו בהצלחה בארץ ובחו"ל. הלימודים הם תחת פיקוח ובהדרכת צוות מורים ומפק־חים שהם מטובי כוחות החנו־ראה בארץ.

20% הנחה לחיילים בשירות פעיל

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל המזרוז לייעוץ מקצועי ת.ד. 33114 תל־אביב. ת.ע. 26.3

מעונין בקורס _____
שם _____ טל. _____
כתובת _____

בגרות ומוקדמות
לרשות הלומדים בקורס יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכונים הבריטיים

1. הכנה לבחינות בגרות
2. חכנה לבחינות מוקדמות

הנהלת חשבונות ומדעי המחשב
1. הנח"ח למתחילים
2. קורס כללי בהנח"ח 3. חש־בונאות למתקד־מים 4. הנח"ח סוג 1 5. הנח"ח סוג 2 6. הנח"ח סוג 3 7. מנהלי חשבונות מדופלמים 8. ראית חשבון 9. תמחיר 10. ארגון וניהול עסקים 11. קורספונדנציה מסחרית בעברית 12. פקידות ומזכירות כללית 13. מסחר פיננסי 14. תורת חכלכלה וחמשק

אלקטרוניקה - בניית נוכשיר רדיו יאועקה
1. אלקטרוניקה ורדיו מעשי (כולל מעבדה ללימוד בניית מכשיר אזעקה ומכשיר רדיו)
2. קורס יסודי באלקטרוניקה
3. קורס יסודי בטלויזיה

אנגלית ושפות אחרות
1. אנגלית למתחילים
2. אנגלית למתקדמים
3. אנגלית בכולל
4. אנגלית למשתלמים
5. אנגלית לבחינות בגרות
6. אנגלית בתקליט
7. קורספונדנציה מסחרית באנגלית
8. צרפתית למתחילים
9. ערבית מדוברת
10. ערבית ספרותית
11. גרמנית למתחילים
12. עברית - שיפור הסגנון
13. עברית - שיפור חלשון וחחבעה
14. כתיב עברי
15. עברית למתחילים
16. עברית למתקדמים
17. עברית למשתלמים

טכנאות
1. שרטוט טכני - בנין ומכונות
2. טכנאות מכונות
3. טכנאות רדיו
4. טכנאות בנין
5. טכנאות חשמל
6. חשמלאי מוסמך

הכנה לטכניון ואנגלית לאוניברסיטה
לרשות הלומדים בקורס יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכונים הבריטיים
1. הכנה לטכניון במתמטיקה
2. הכנה לטכניון בפיזיקה
3. חכנה לאוניברסיטה באנגלית

קורסים אחרים
1. עיתונאות ויחסי ציבור
2. פסיכולוגיה
3. מורים מוסמכים

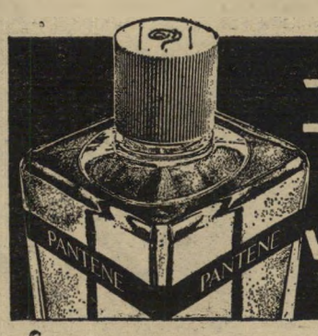
אמנות שיקושית
1. גרפיקה שימושית
2. ציור

המכונים הבריטיים
THE BRITISH INSTITUTES
בשותפות חינוכית
115 קורסים לבחירתך
125.000 בוגרים
37 שנות נסיון

משרדי הייעוץ והרשמה.
● תל אביב. המרוז הייעוץ מקצועי שד' רוטשילד 93 טל. 62462
● חיפה: נורדאו 30 טל. 66740
● ירושלים: ההסתדרות 22 טל. 24769
שעות הרשמה: 8.00 - 20.00 ללא הפסקה

* לחיילים משוחררים ע"פ החוק - לימודים חינם.

ההרשמה בהתאם לחוק
חיילים משוחררים
עומדת לפוג במרץ. הירשם עכשיו!
לפרטים פנה למשרדי היעוץ וההרשמה

לשיער רעב
PANTENE
VITAMIN HAIR TONIC
מי שיער עם ויטמין

תן טרמפ לחייל

אנגלי שהיגר לאמריקה.

החינוך שלו מצטיין בכל המעלות של בני־הטובים האמריקאיים, כולל תעודת־גמר של אוניברסיטת ייל. אלא שבמקום להמשיך בקאריירה אקדמאית או פיננסית, כנאה לבני המקום, העדיף את הבמה. אחרי שנות טירונות ארוכות, זכה בסידרה של תפקידים ראשיים שבהחלט ראוי להתכבד בהם. הו, אבא, אבא'לה מסכן... ומשפט קאטונסביל היו להיטים שלא ירדו מן הבמה במשך חודשים רבים. הופעתו בגירסת הראג־טיים של רוב מהומה על לא־מאומה זיכתה אותו בפרס אובי ושהוא מעין אוסקר בי־מתי), וכאר הופיע לצידה של קתרין הפ־ברן בביבר הזכוכית, כמעט שזכה בפרס נוסף.

עם ליב אולמן. בימים אלה, בעיקבות הצלחת גאטסבי הגדול אולם גם תודות לשיתוף־הפעולה ההדוק שבינו לבין ג'וזף פאס, המנהל הדרמאתי של מרכז לינקולן בניו־יורק, זכה סם ווטרסטון באחד התפ־קידים המרתקים, הקשים והמסוכנים ביותר שאפשר להעניק לשחקן־במה: הוא מגלם את הלמר, בעלה של נורה, בבית הבובות של איבסן, כשמולו מופיעה אחת השחקניות המעולות ביותר בעולם: ליב אולמן.

תפקיד כזה הוא סכנה אמיתית לשחקן, ויהא הטוב בעולם. כל מי שמופיע מול ליב אולמן, שהילת תמונות מחיי־נישואין (סרט המזכיר לא מעט את המחזה של איבסן) עדיין טרייה מעל ראשה, עלול להיבלע בתוך הצללים. מצד אחר, עצם הופעתה בהצגה הבטיחה, כבר מראש, חווייה שכל שחקן האוהב את מלאכתו היה מקריב את ידי־מינו כדי להשתתף בה.

ואומנם, ווטרסטון יצא נישכר מן העסק. „תחילה פחדתי," הוא מודה, „חששתי שתהיה קריירה ומסתייגת. אבל מהרגע הראשון היא היתה ידידותית וחמה. נוסף לכך, בהיותה נורווגית, היא עזרה לכולנו בהסברים ופירושים של התירגום, כשלא היה נהיר לנו די הצורך." אחר הבכורה, הפליט מלא־התפעלות: „אין מילים בפי. מיצאו בעצמכם את כל שמות ההלל ש־תירצו — והדביקו לה. גם זה יהיה מעט מדי."

שמירת הנימוסין. אין אלו בדיוק המלים שכוכבים נוהגים לומר על חבריהם־למיקצוע, אלא שווטרסטון אינו בדיוק כוכב. ואם יהיה כזה, הוא ודאי לא ידמה לכל האחרים. מכריו וחוג מעריציו ההולך וגדל בהתמדה מכנים אותו „ג'נטלמן," כי־אה וכמקובל לצאצא של שמורת הנימוסין והילכי־הנועם מ„גיו אינגלנד." העיתונים מעתירים עליו שבחים בנוסח „שילוב בין פול מוני לטיירון פאואר." והוא כבר מופיע בסרט חדש, בתפקיד ראשי, כאינדיאני קומי, בצד שחקנית־קולנוע אחרת שחזרה אל הכותרות בעזרת התיאטרון, אליזבט אשלי. שם סירטו החדש: ראנצ'ו דה־לוקס.

האם עומד עולם הסרטים להרחיק אותו מאהבתו לתיאטרון? „דיברתי על כך עם רוברט רדפורד, שעה שהשתתפתי בגאטסבי הגדול. אנשים נוטים לשכוח שגם הוא, כמו מרלון בראנדו ופול ניומן, החל דרכו בתיאטרון. למרות שאיש מהם לא שב אליו מזה שנים. רדפורד תיאר לי בפרוטרוט את היתרונות והחסרונות שבחיי כוכב־קולנוע, ואם־כי קשה לי להבין איך הוא מחזיק מעמד מול החשיפה התמידית לפני גלי המעריצים, אין ספק שיתרון גדול אחד יש לו: הוא יכול לבחור בכל תפקיד העולה על רוחו. אלא שבסופו של דבר, הרי אין כל כך הרבה תפקידים מגרים, ולכן צריך ניומן, למשל, להשתתף במשחו כמו המיג־דל הלוהט שבוודאי אינו מנצל את כל הפוטנציאל שלו."

עדין ורגיש. גם ווטרסטון יש מערי־צות, אבל מסוג שונה. אליו פנוית סטודנ־טיות המסבירות את התלהבותן מן הדרך שבה ניתח את הלמר, בבית הבובות, ומבק־שות להיפגש עימו בערב, כדי לשוחח על כך. הוא שייך לאותו סוג שחקנים (כמו דאסטין הופמן או אל פאצ'ינו), המצטיירים בעיני נשים כ„עדין ורגיש," ואין לו שום דבר נגד תדמית זו. וכאילו כדי לאמת אותה, הוא מכריז כי חלומו הגדול הוא לגלם את המלט. „כל שחקן רוצה לתרום משהו חדש לתפקיד הזה," הוא מסביר. ומאחר שסם ווטרסטון הוכיח לאחרונה שיש לו מה לתרום, רבים סיכוייו להתמודד עם הנסיך מדנמרק כבר בקיץ זה.

תדריך

תל־אביב

★★★ **המיגדל הזוהם** (ארצות־הברית, תל־אביב ובן־יהודה) (מוצג גם באורה, חיפה, ובאורנן, ירושלים): אחד מלהיטי־הקופה שתכליתם לסמר את שער הצופים, כשהם חוזים במיבצע־הצלה רב ממדים של מאסות אנושיות המוגיות. הגורם לאסון, דליקה במיגדל הגבוה ביותר בעולם, אקטואלי גם בישראל: עקיפת חוקי הבטי־חות בבנייה, כדי להרוויח כסף. תיפאורות מדהימות, שחקנים טובים ומתח נוסח הוליווד.

★★★ **אוריבר** (אנגליה, דקל): מחזמר בנוי היטב, בתמליל ובמוסיקה, מועבר באסתטיות רבה אל הבד. גרף שישה אוס־קרים, בשעתו. לכל המישפחה.

★★ **גאטסבי הגדול** (ארצות־הברית, אלנבי) (מוצג גם במיטשל, ירושלים): סיפורו של סקוט פיצג'רלד על אהבתה של דייזי היפהפייה והמפונקת לגאטסבי שלא הצליח להגיע למעמד האנשים היפים — טובע בים שמאלץ עבה ומרוח. בחירתה של מיא פארו תמוהה ביותר, נוכח דמותו המבריקה של רוברט רדפורד ומישחקו המשובח של סם ווטרסטון.

קורס מזורז בחיים

הפרט האחרון (פריס, תל־אביב, ארצות־הברית) — ראשית, תיקון קטן. שם הסרט, כפי שהת־כוונו לו הבמאי האל (הארולד ומוד) אשבי והתסריטאי רוברט (צ'יינה טאון) טאון, הוא המשימה האחרונה, והכוונה למשימה שמטילים על שני ימאים ותיקים בחופ־שת יבשה. השניים צריכים ללוות ימאי צעיר, שגנב כסף מקופת־הצדקה של אשת האדמירל, אל בית־כלא צבאי, שם יבלה את שמונה־השנים הבאות.

המסע מן הבסיס הצבאי אל הכלא, חופך לסידרת פרקים קטנים ומפולפלים בתורת החיים, שאותה מקנים שני המבוגרים לצעיר הנבוך והמבולבל.

מה שמעלה סרט זה הרבה למעלה מן הממוצע, הוא סירובם של אשבי וטאון לגלוש לתוך דפוסים מקו־בלים. ג'ק ניקולסון ואוטיס יאנג חכושי, כשני המלחים הוותיקים, למודי ניסיון צבאי, יודעים איך להסתדר עם חוקים ואיך לחיות לצידם. ואם יש להם מה להעיר על מימסד ועל קצינים ועל שחיתות, הרי ידוע להם בסופו של דבר, כי הצבא הוא הבית היחידי שיש לחם, ומשום כך אין מנוס מן הצווים שבתוכו, גם כשאינם נעימים כל־כך לחיך.

רנדי קוויד, הטירון הצעיר, היה אולי מעורר־רח־מים ומזמין דמעות, אילולא דאגו אשבי וטאון להזכיר מזמן לזמן, כי הוא אמנם רך־בשנים, בלתי־מנוסה ושמונת שנות הכלא המצפות לו הן עונש כבד מדי לכל אחד — אך הוא בכל־זאת רמאי קטן, שגונב סוכריות מעגלת־רוכ־לים ומחייך בגאווה כשלא תופסים אותו.

תלת־מימדיות זו של הדמויות מעניקה לסיפור קשר, ולסרט עניין מעל לממוצע.

ג'ק ניקולסון: אין מנוס מצווים

הצחקות של חיפושית

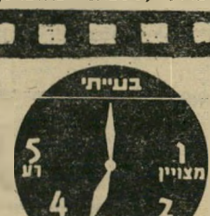
החיפושית השובבה חוזרת (חן, תל־אביב, ארצות־הברית) — המשך הרפתקאותיו של הרבי, הפולקסוואגן עם האישיות נראה, לא פחות מן החלק הרא־שון בסידרה, כפרסומת גלויה ומפורשת של מיפעל המכו־ניות. משום כך, אולי אין זה הוגן לדרוש מן הקהל לשלם כרטיסי־כניסה לסרט. אבל, מסתבר שהאימרה האידית ה־ישנה: „עוילם־גוילם," מתאימה כאן במיוחד. הצופים לא רק מתבקשים לרכוש כרטיסים, אלא הם אפילו עושים זאת בהתלהבות רבה, והסרט מצטיין בחכנסותיו הגבוהות בכל העולם.

על־מנת לא לחטוא לאמת, יש להודות שאולפני וואלט דיסניי משתדלים אומנם להפיק את הפרסומת המבדרת, רבת החיקף וההמצאה ועטורת התעלולים ביותר, והם בהחלט קרובים למטרתם.

הסרט מלא וגדוש הצחקות — הרבי שט במים, הרבי מתעופף באוויר, הרבי מנצח בתחרויות, ועוד כיוצא באלה. שלושה שחקנים מנוסים (חלן היס, קינן וין וג'ון מק־ינטייר), צעיר מפואר תורן (קן ברי) ויפהפייה בעלת אגרוף ברזל (סטפאני פאופר), מקשטים את העלילה. ואם־כי מבחינה טכנית נופלת שלמות הביצוע של התעלולים מזו שבמיטה תמעופפת, למשל, יש כאן בהחלט חומר בשפע לבילוי שעתיים עם הילדים בחופשת הפסח.

הלן היס: יוצאת לקרב

השנואל השיטחי

האמריקאי (מקסים, תל־אביב, צרפת) — כשתוצג הסרט לרא־שונה, הוא חולל סנסציה. חשי־פת התערבות הסי.איי.אי. בדרום־אמריקה, בדיוק בשעת נפילת מישטר איינדה שקוממה את כל שוחרי הדמוקרטיה, היתה מעשה נועז ובעייתי.

חיים מהווים גילוחי הסרט נחלת הכלל, ומובן שתכו־נתו החלוצית ותפקידו החברתי החוירו מעט. מת שנותר, עושה רושם פחות מרתק ומקורי, אפילו משני סרטיו הקוד־מים של אותו במאי, קוסטא גווראס. (זד והההודאה).

עלילת הסרט פשוטה בתכלית: מומחה אמריקאי ל־חקירות בלחץ ובעינויים, בא לאורוגוואי להדריך את שוט־ריח כיצד לטפל במהפכנים. ה„טופאמארוס" חוטפים את הממוחה, דורשים עבורו כופר, ומשהממשלה מסרבת לנחל עימם שיחה כלשהי, מוציאים אותו להורג. בסוף הסרט, נראה מומחה אחר יורד מן המטוס, לתפוס את מקום הנפטר.

השיטחיות הרעיונית של קוסטא גווראס בוטה כאן יותר מאשר בזד או ההודאה. כל אנשי המימשל, מוצגים כנבלים מושלמים, המעסיקים טכנאים חסרי־נשמה, ת־מתייחסים לבני־אדם הנופלים בידיהם, כאל עכברי־ניסיון.

קוסטא גווראס: מדריך את מונטאן

המורדים, לעומת זאת, הם מלאכים מן השמיים, שאין בהם דופי אנושי כלשהו. כל העם עומד לצידם, הצדק כמובן לצידם, ולמרות הכל, נדמה כאילו אין להם שום תיקווה להצליח (זה הרגיז את השמאלנים האמיתיים, למן הרגע הראשון להצגת הסרט).

מאחרי המסך

ליל־הסדר

בתחנות הערביות

למי שאינו מעוניין לצפות בתוכניות הדלות שאותן הכינה הטלוויזיה לליל־הסדר, הרי סדר־התוכניות בתחנות־השידור של הארצות השכנות:

ירדן משדרת בערוץ 3 בשעה 6.15 אחר־הצהריים סרטים מצויירים. בשעה 7.00 בערב, באותו ערוץ, סרט מהסידרה פליפר עם **לוק הלפרין** ו**בריאן קלי**. ב־19.30 חדשות בעברית, ורבע־שעה אחר־כך, ב־ערוץ 6, סרט פופ. באותו ערוץ, בשעה 9.00 בערב, סרט מהסידרה המקסימה ג'יני עם **ברברה אידן**, ובעשר ורבע, בשני הערוצים, סרט מאחת הסדרות קולומבו, בנצ'ק, מקלאוד או האק ראמדי.

בלבנון: ב־6.30 אחרי־הצהריים סרט מ־סידרת נני והפרופסור וחצי־שעה אחר־כך, בשעה 7.00 בערב, סידרת־המתח הצרפתית לילדים, המיזוזה מהמבורג. בשעה 9.00 סרט מהסידרה מניקס, ובשעה 10.00 פרק מהסידרה האנגלית, העומדת להיות משו־דרת בטלוויזיה הישראלית, העולם ב־מילחמה.

בקפריסין: בשעה 7.30 תוכנית־בידור של **דיק ואן־דייק**, ובשעה 8.40 מופע־בידור, ובו גם שירים בעברית מפי הזמרת **נגה מושקורי**. בשעה 9.15 בערב פרק מסיד־רת־המתח קונג־פו, ובשעה 10.00 מחזהו של **זיאן קוקטו** אנטיגונה.

מצנזרים את ג'יל

נראה פי סרט תיעודי שאותו מכין בחוד־שים האחרונים מי שהיה מנהל מחלקת־החדשות של הטלוויזיה **צבי גיל**, עומד להיגנז.

גיל הכין סרט תיעודי בן למעלה מ־40 דקות, המתאר איך מכינים מהדורות חבט

מפיק גיל
גונזים

ותוכניות־חדשות בטלוויזיה. מצלמותיו ליוו את כתבי־החדשות בעבודתם בשדה, וכן את עבודת העורכים והמגישים.

אולם עתה, כאשר גיל עומד בסיום הכנתו של הסרט, מטיל עליו מנהל מחלקת־החדשות הנוכחי של הטלוויזיה, **דן שילון**, וטו. שילון אינו מעוניין בהקרנתו של הסרט, בין אם הוא משבח את המחלקה שלו ובין אם לאו. הוא אינו מעוניין, לדבריו, בשלב זה, בפירסום גדול מדי למחלקה שלו ולאנשיה.

מיחקפה על המפיקים והבמאים

מנכ"ל רשות השידור, **יצחק ליבני** עומד לערוך מיתקפה כללית על המפיקים והבמאים של הטלוויזיה. בסקר פנימי ש־נערך התברר, כי בטלוויזיה עובדים 19 מפיקים ו־25 במאים של תוכניות וסרטים (מלבד במאי ומפיקי החדשות), ויש ביניהם כאלה אשר מפיקים ומביימים כסרט אחד לשנה בילבד.

קריינית מיזגייטר

קריינית ושדי

מרחיקים

למרות התנגדותם של מנהל־הטלוויזיה **ארנון צוקרמן** ושל הממונה על התוכ־ניות בעברית **יצחק** (,,צחי") **שמעוני**, הצליח ליבני לקבל גיבוי ממיספר חברי הוועד־המנהל החדש, למילחמה הראשונה שהוא ערוך בטלוויזיה, ואינו מתכוון לוותר הפעם.

סרטים זרים על הארץ

לאחר שדובר צה"ל אסר על צלמים ישראליים, וביניהם צלמי־הטלוויזיה, לצלם במעברי הגידי והמיתלה בעוד שאישר זאת לכתבי־חוץ — מה שגרם לכך שהטלוויזיה הישראלית נאלצה לרכוש מהלווין את הצילומים שנעשו בארץ — קרה הדבר שוב, הפעם עם יועץ שר־האוצר לענייני נפט, הד"ר **צבי** (צ' בסגול) **דינשטיין**.

מחלקת־החדשות פנתה אל דינשטיין כדי שיאשר צילומים באבו־רודס. דינשטיין סי־רב, ואף אמר לדן שילון כי גם לצלמי־טלוויזיה מחו"ל הוא מסרב להרשות לצלם באבו־רודס. ושוב, צלמי־החוץ קיבלו לבסוף אישור כזה, ואילו מחלקת־החדשות נאלצה לרכוש את הצילומים בכסף רב משידורי הלוויין.

מפטרים קרייניות

נראה כי עומדים להיערך שינויים במח־לקת הגשת־הרצף של הטלוויזיה. אחרי **שרתי ושדי** הורחקה מהגשת־ערב, ומ־גישה רק בתוכניות־הילדים אחרי־הצהריים, עומדות לפחות שתי קרייניות נוספות לעזוב בעתיד הקרוב את הטלוויזיה, מאחר שהאחראית על המחלקה **דליה מור**, החליטה לעשות בה אירגון־מחדש.

השתיים הן **אביבה מילגייטר** (מילוא), **וברוריה זימרון**. דן כנר יחזור להגשת־הרצף, ועיקר הנטל יוטל עליו ועל **דליה מזור**.

בעיות פרלמנטריות

כתבי הטלוויזיה בכנסת, **טוביה סער** ו**עמוס ארבל**, מנהלים עתה משא־ומתן עם קצין־הכנסת **יצחק בן־גל**, על שיטות וסידרי המשך עבודתה של הטלוויזיה בכנסת.

בין השאר הם צריכים לפתור את בעיית התאורה. לפני שהטלוויזיה מתחילה לצלם באולם המליאה, מדליקים עבורה עובדי־הכנסת זרקורי צילום גדולים, הקבועים בתיקרת אולם־המליאה.

ברגע שהיא מסיימת את צילומיה, כבים האורות. באותה שניה יורד המתח באולם המליאה, והוא מתרוקן לחלוטין מחברי־הכנסת שישבו בו כדי שאולי יצליחו להיי־כלל בצילום.

מיספר בדיחות הושמעו על כך, ומיספר טרוניות העלו בפני יושב־ראש הכנסת. אחת ההצעות היא שהזרקורים יישארו דלוקים כל זמן שמתקיים דיון במליאה, כדי שחברי־הכנסת לא יוכלו להבחין מתי מצלמים אותם ומתי לא.

קנון חוזר

בתחילת החודש הבא יחזור אל המסך הקטן הבלש השמן והחביב קנון. סידרת קנון המחודשת תוקרן מדי־שבוע, במקום הסידרה כנופיית גן־החיות העומדת ל־הסתיים.

כזכור, שודרה כבר סידרת קנון אולם נאלצו להוריד כימעט ללא הודעה מוק־דמת, כאשר גילו כי אזל מלאי הסרטים. עתה חודש המלאי, וקנון חוזר.

טעות פטאלית

אכזבה רבה נגרמת בשבועות האחרונים לאוהדי הסרטים בערבית, המשודרים מדי

על מה מוציאים את הכסף

תקציב רשות־השידור, המונח עתה על שולחן ועדת־הכספים ויאושר כפי הנראה בימים הקרובים, מצביע על למעלה מ־63 מיליון לירות כתקציב הטלוויזיה, לעומת 43 מיליון לירות בשנה שעברה.

התקציב הגדול ביותר נופל בחלקה של מחלקת המישדרים בעברית (למעט חדשות), והוא 18.5 מיליון לירות. לפי הפירוט התקציבי מוציאים בטלוויזיה כ־12.5 מיליון לירות על הפקות עצמיות וסרטים ישראלים, ורק 2.5 מיליון לי־רות עבור הסרטים, התוכניות והסדרות הקנויות.

חשבון פשוט מראה, כי בסכום שאותו מוציאים על תוכניות מורשה, הבידור הישראלי וניסיונות של מפיקים ובמאים מתחילים, אפשר היה לקנות פי־חמי־שה (!) סרטים וסדרות מחו"ל. הוצאה נוספת בת כשני מיליון לירות היא עבור משכורות ושעות נוספות.

התוכניות בטלוויזיה הערבית זולות בהרבה ועולות רק כ־5 מיליון לירות, אם־כי ידוע לכל כי רמתן עולה על אלה של העבריות. לסכומי־עתק אלה צריך להוסיף עוד סכום בן 12 מיליון לירות, המופיע בתקציב תחת הכותרת „שירות־הפקה," בו עובדים כ־170 עוב־דים, והוא כולל צלמי־פילם, שירותי־אמנות, עריכת סרטים, טיפרייה, במאים וכדומה.

תקציב מחלקת־החדשות בעברית הוא 6.5 מיליון לירות לשנה, והתקציב מגלה כי יש 32½ עובדים בחדשות בעברית. עובדים אלה משתכרים (כולל הפרשות פנסיה ושעות נוספות) שני מיליון לי־רות בשנה. ההפקה העצמית של החד־שות עולה 3 מיליון לירות, שימוש בלוויין חצי מיליון, וסיקור אירועי ספורט בחו"ל — 600 אלף לירות.

לעומת תקציב מחלקת־החדשות ב־עברית, נראה תקציב מחלקת־החדשות

לילי־שבת בשעה 6.00 בערב בטלוויזיה. המחלקה הערבית, בראשותו של **פלים פתאל**, גילתה לפתע כי אזל מלאי הסרטים הארוכים בערבית, וחדשים עדיין לא נרכשו. למרות שאין בין ישראל לארצות שבהן מופקים סרטים אלה קשרים, אין בעייה לרכוש אותם בארצות אירופה השונות, ומחירם אף זול מאוד.

מנהל פתאל
שוכחים

בינתיים, עד שמישהו יגלה יוזמה וירכוש את הסרטים בערבית, מקרינה הטלוויזיה מדי לילי־שבת סרטים ערביים בשידור חוזר.

על הגל

שפות בקול־ישראל

בעוד הטלוויזיה משדרת רק בעברית וערבית, מעניין לבחון את שידורי הרדיו בשפות הזרות לעולים החדשים ולארצות־חוץ. מדי־שבוע משדר הרדיו על־פני ארבע רשתות, 246 שעות בעברית ו־98 שעות בערבית (רשת ד'). מייד אחרי שתי שפות אלה באים השידורים ברוסית: 54 שעות בשבוע (רשתות ב', ג' וד').

הרחק משלושת השפות העיקריות מבחינת זמן השידור, צועדת השפה הצרפתית: 14 שעות שידור (רשתות ג' וד'), ורק אחריה האנגלית — 12.15 שעות (רשתות ג' וד'). בשאר השפות משדרת הטלוויזיה **ברשתות ב' וג', באידיש משודרות 10.30** שעות, ברומנית 5.15 שעות בשבוע, שלוש וחצי שעות משודרות בלדינו, מוגרבית ופרסית.

גם בהונגרית יש שידורים בשידורי ישראל, משך שעתיים בשבוע, ובגרוזינית 1.45. שידורי הספרדית בוטלו לאחרונה.

בערבית מגוחך ממש: מיליון ו־300 מאות אלף לירות. החדשות בערבית זוכות לתקציב מיוחד לסיקור אירועים בחו"ל, בסך 40 אלף לירות.

סעיף חשוב בתקציב הטלוויזיה הוא: „תשלומים שונים." למעלה מ־9 מיליון לירות, המוסברים בתשלומי־ריבית, תשלומי־פחת ותשלומים למישרד התיקשורת עבור שירותי־הנדסה.

ההוצאות האירגוניות הכלליות של הטלוויזיה (מלבד ההוצאות האירגוניות של כל מחלקה ומחלקה) מגיעות למיליון וחצי לירות, ושירותי־המשק של הטלוויזיה לכימעט 6 מיליון לירות.

סעיף אחזקת הרכב והנסיעות הוא סעיף חשוב. שישה עובדים מקבלים משכורת כדי לנהל את ענייני הזמנת המוניות, שכירת רכב ותשלום דמי־נסיעה. הם מקבלים משכורת שנתית כוללת של 176 אלף לירות, ותשלום עבור שעות נוספות, בן 17 אלף לירות. הטלוויזיה משלמת עבור מוניות ונסיעות אש"ל של עובדיה כ־4 מיליון לירות בשנה, ומשתתפת באחזקת רכב בסכום של כ־2.5 מיליון לירות.

כשבחן חבר מליאת רשות־השידור, פרופסור **גדליה וייסמן**, את התקציב החדש, אמר: „מישהו צריך להתפטר. אני לא יודע מי, אבל אני חושב שהמנכ"ל יצחק ליבני צריך להתפטר."

עלה בסולם הפיקוד הימי!

בחר לך במגמה המתאימה לכישוריך וצא למרחבי הים!

אם הינך משוחרר צה"ל, בוגר 12 שנות לימוד ובריאותך תקינה, פנה לרשות לחינוך והכשרה ימיים ברח' נתן (קייזרמן) 11, **חיפה**, ת.ד. 1909 (טלפון 04-64 17 58/9) או **בתל־אביב** בבנין "מגדל שלום", קומה 28, בימי ב' בין השעות 9.00 - 13.00.

היה קצין בצי הסוחר

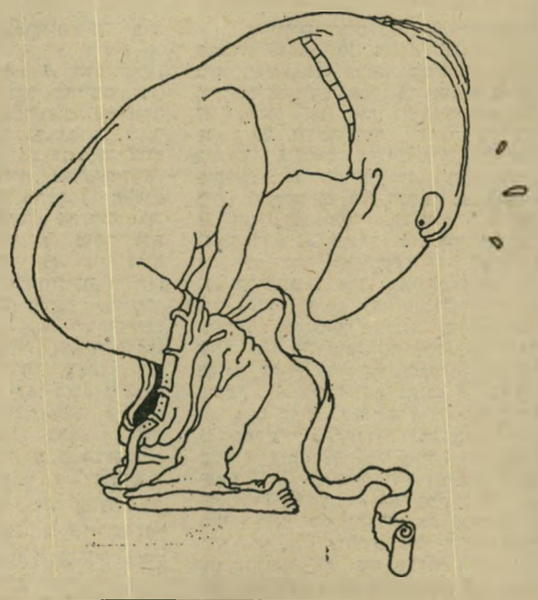
הרשות לחינוך והכשרה ימיים

לשכת הפרסום המשלתית

אל תחבוש את יצרך!

קנה עוד היום את הספר

ZOO ארץ ZOO?

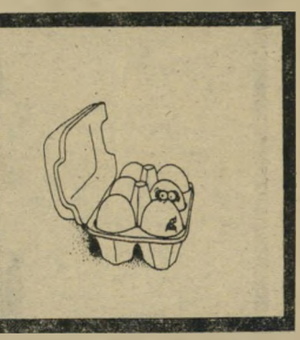
כתבו: ב. מיכאל, חנוך מרמרי, קובי ניב, אפרים סידון

ציירו: דודו גבע, דיק קודור

אל תאמר בכית - עד שלא צחקת!

קשקשת 1960

חפשו את דימיונך ונסחו למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. תצעות לכותרות יש לשלוח לפי תכתובת: „קשקשת", ת.ד. 136, תל־אביב. תחת־דרות תקולעות ביותר תפורסמנה, ובעליהן יזכו בכרטיס כניסה זוגי לקולנוע דרייב־אין בתל־אביב, קולנוע־תסכונית תחיד בישראל.

קשקשת 1958

● חלומות של טיפש.
עמי גרנר, רח' חדרה 11, תל־אביב

● הפרחת טבעות־עשן, בטריס...
יפה חן, רח' בן־יהודה 11א', ירושלים

● הראש החושב הוא של ארצות־הברית, כשרוסיה עומדת לה על ה־ראש, סין מפריעה קצת למאזן, והער־בים מאיימים להפר את האיזון.
משה דניאל, דירות יובל גד 469, אפרידר, אשקלון

● בדואית בתרגיל יציבה ושיווי־משקל.
אלה גוטמן, רח' תחכמוני 43, ירושלים

● יש עוד משהו לחוסיף?
יורי חיחינאשווילי, מעונות הסטודנטים E־46, רח' איינשטיין 68, רמת־אביב, תל־אביב

בשעה 7.00
סרט ההרפתקאות
„מרקו פולו"
בשעה 9.30
בכורה ארצית
לי ואן קליף
„דו־קרב ביום חדין"

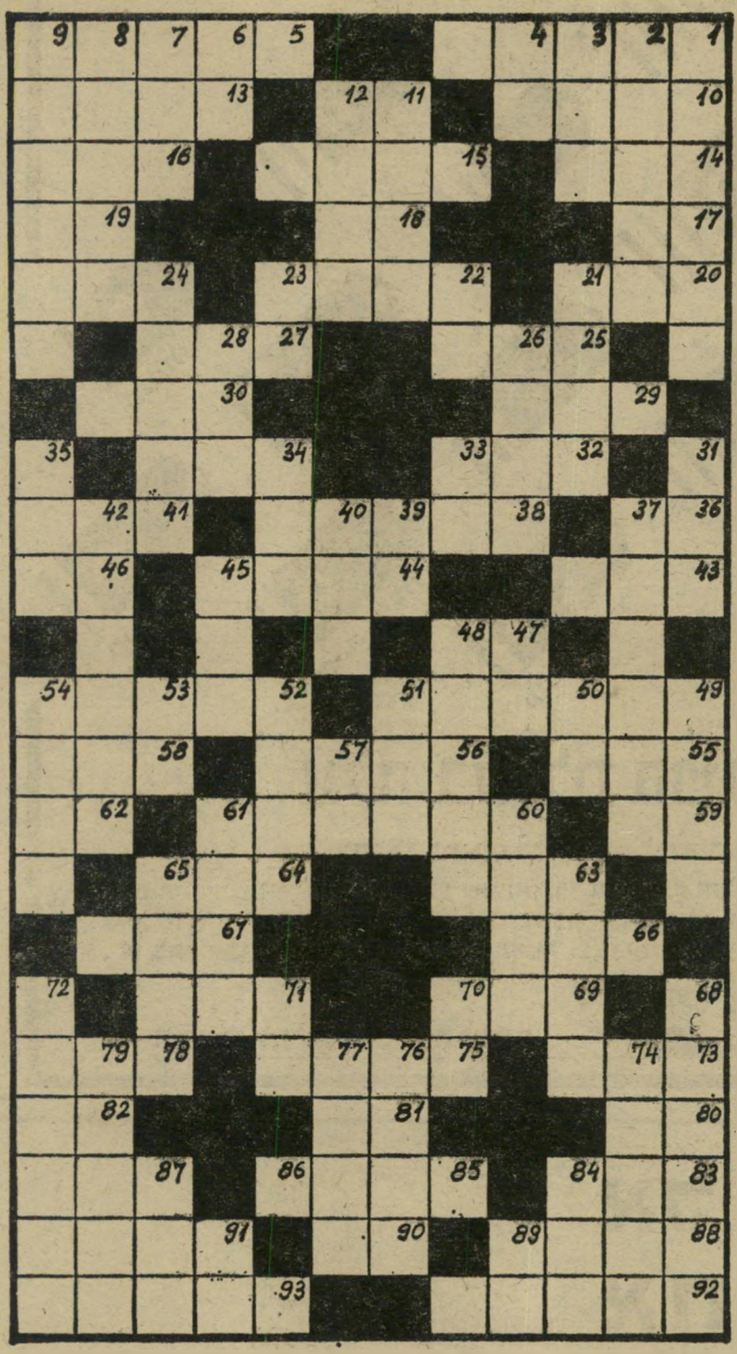
בסימנות

● שמלות חריון
● מכנסי חריון
● טוניקות חריון
● חליפות חריון

כהן מודל

תל־אביב, רח' נחלת בנימין 4, קומה ב', דרך החצר
פתוח עד 7 בערב
(סגור בשעות 4—2)
לתזמנות ע"י סוכן: טל. 50344, ת"א

תשבץ העולם הזה 1960

מאונך:

1. הר הקדוש לשומרונים; 2. בעל ריקמה עבה ורכה; 3. מג'וריטי; 4. תחת, למטה; 6. הווה; 7. הלב שלי; 8. נגיף; 9. שיטת־לימוד מסויימת; 11. אימתה ופחד; 12. בנחת; 21. מתפוררר בנקל; 22. אחוריים; 23. בלבד; 24. בירת אריתריאה; 26. נטע רך; 28. צייר ישראלי (ש"מ); 31. אולם; 33. בעל־חוב; 34. אגו; 35. ישפוך אור; 37. האחות הרחמנית הראשונה (ש"פ); 39. עוף־טרף, מצוי בטבע ובמימשל; 40. מומר ללא ראש; 42. קוף מגודל; 45. חיית־לילה החיה במחילות; 47. חס־וחלילה (ר"ת); 48. קיצבה; 49. ההיפך מיותר; 50. מחי־ציתו של תוף אפריקאי; 51. השתוקקו!; 52. תדיר; 53. אפס כוחו; 54. חי מדבר; 57. יחידה של רכס; 60. שמה הפרטי החדש של 60 מאוזן; 61. כמות גדולה; 63. מירצפת; 65. מלאך; 68. קירבה; 70. מבין; 71. רשע; 72. ברך; 74. נחתמים בין החתן והכלה ביום הנישואין; 76. נטייה חזקה; 77. כינוי לילדי־טוב־ירושלים, רצוי אשכנזי; 79. קטיעה; 84. מספריו של אמיל זולא; 87. שם בנו של טרזן; 89. קריאת־הפתעה; 91. אחד מארבעה בנים שבהם דיברה תורה.

מאוזן:

1. ביריון־קשקשים; 5. במאי־תיאטרון ישראלי (ש"מ); 10. שרירה; 11. זז; 13. כיסוי־ראש; 14. כמותו תגדל; 15. כי־נויו של היילה־סילאסי; 16. מחלקי הרגל; 17. מפרנס; 18. סוף בלי התחלה; 19. קרס; 20. ייעשה יפה; 22. תקיף; 24. בקצותיו נישאים הדליים; 25. מעשה־מיקלעת; 27. בחילה; 29. גברת, בערבית; 30. מחסום לפני הכלב; 32. ליחה; 34. הגיד; 36. מדף; 38. מדינה ערבית; 41. הברה; 43. מונרך; 44. אריס משועבד; 45. נהר באפריקה; 47. יום־טוב; 49. בלתי־זוגי; דרך, באיטלקית (2 מילים); 52. בסיס; 55. חומר־נפץ מרסק (ר"ת); 56. סופר אנגלי (ש"מ); 58. שייך לו; 59. סופו של סוס; 60. שמה הפרטי הקודם של קריינית־טלוויזיה; 62. הלום!; 63. קללה; 64. נתיב; 66. ברור; 67. גשם קפוא; 69. נטל; 71. הוא־הוא; 73. ממכשירי־ההתעמלות; 75. תבשיל של בשר וירקות; 78. גמל צעיר; 80. מטבע יפאני; 81. מחציתו של משחק־ילדים סופולרי; 82. צעיר; 83. במקום זה; 85. מאורע; 87. קידומת להוראת דבר־מה מן החי; 88. שם עוברים עולי רוסיה בדרכם לישראל; 90. גוף שלישי רבים; 91. אבר מלאכותי; 92. השתאות; 92. כנ"ל.

במדינה

עיתונות

להוציא לחם מן „הארץ"

„הארץ" לוחם כעיתוני־הערב בנשק האיכות

מהם הסיכויים של עיתון־בוקר להת־חרות בעיתוני־הערב, בתקופה שבה גד־לות עלויות־הייצור בעשרות אחוזים ל־שנה? באיכות טובה יותר, משיבים אנ־שי היומון הארץ, המשתדלים להחזיק ראש מעל לגלי ההתייקרויות והנטייה הכללית לטובת עיתוני־הערב הנפוצים.

בישראל, שבה ניתן לקנות עיתוני „ערב" כבר בתשע בבוקר, אין לעיתון הבוקר סיכויים להתחרות בעיתוני־הערב בתחום החדשות הרגילות. הבוסים הצעי־רים החדשים של הארץ מזה שלוש שנים, מנסים כל כיוון להגדלת ההכנסות.

עורך־משנה סאמט
תחרות מוחצת

מזה שלוש שנים מנהל את העיתון, למעשה, עמוס שוקן, בנו של עורך ובעלי הארץ גרשום שוקן. עמוס למד מינהל־עסקים בארצות־הברית, חזר ארצה חדור רעיונות חדשים. לאחר תקופת התמחות נטל לידיו סמכויות גדלות והולכות, עד שקיבל לפני כמה חודשים את תפקיד ה־מנהל־הכללי.

מדורים אישיים. אחד החידושים ש־הנהיג היה יצירת תפקיד של אחראי ל־קידום המכירות. תפקיד זה הפך חשוב לאחר העלאות המחירים למנויים.

תחום אחר שעמוס נתן דעתו עליו היה הקטנת ההוצאות. דבר זה התבטא בין ה־שאר מקיצוץ מיספר המנורות הדולקות במיסדרונות מערכת־העיתון, ועד לגעילת מכשירי־טלפון במקומות שונים.

ככל שישתפר הניתוח, ותגדל ההכנסה ממודעות, עדיין ברור כי בשנות שפל כלכלי לא ניתן יהיה לאזן את ההוצאות. פיתרון לטווח ארוך יוכל להיות הכנסה גדולה מכירת שטחים למישרדים ב־בית הארץ. הבניין החדש של העיתון, ב־דרום העיר, מאפשר בניית בית־מישרדים מעל מישרדי המערכת.

הניתוח, ככל שיהיה טוב לא יצליח אם התחום המערכתי ייכשל. על התחום ה־זה אחראי מזה שלוש וחצי שנים עדעון סאמט, בנו של העיתונאי שמעון סאמט.

סאמט מודע לכוח־המכירה של איכות עיתונו, שם דגש על הצד הזה. הארץ גאה בבעלי הטורים והמדורים האישיים, המושכים קוראים רבים.

חידוש מערכתי חשוב נוסף שהונהג לאחרונה הוא דיווח על מיטב הכתבות והידיעות של השבועון ניוזוויק עוד קו־דם הופעתן בארצות־הברית. הדבר מאפשר לקוראי הארץ לקרוא ראשונים את הנכ־תב בשבועון־חוץ זה. להארץ גם זכות בילעדית לפירסום מתוך השבועון הגר־מני שפיגל, ומתוך העיתונים ניו־יורק טיימס ולה־מונד.

סאמט הטיל עכשיו על היועץ המיש־פטי של העיתון לבדוק כיצד ניתן למנוע מעיתונים אחרים להשתמש בחומר שרק להארץ זכויות עליו.

בד־בבד עם שמירת העדיפות האיכותית בתחום המערכתי, עושה העיתון מאמצים גדולים להתחרות בעיתוני־הערב בתחום החדשות. כתב־כוכב של הארץ, דן מרג־לית, נשלח לארצות־הברית זמדווח בשפע רב על הקורה שם.

סולו מציג

ערב בידור... משחקי חברה... ואווירה

שחק אותה

עם מני פאר

הערב: 24/3 יום ב' בשעה 10.30
27/3 יום ה' בשעה 10.30
28/3 יום ו' 2 הצגות
בשעה 10.30 ובחצות
29/3 מוצ"ש בשעה 10.30

בפאב הנרי ה־8

(הרצליה פיתוח)
טל' להזמנות: 93 85 86

מני פאר מרחיב את החגורה ומחלק חינם
לשבע השנים הרזות שפע של מוצרים

כשרים לפסח

רוצה לדעת על
מה מדברים כולם?

קרא את **שניים**

ספרו החדש של **ארנון הדר**

הספר שאתה חייב לעצמך!
המחיר הקטלוגי —.20 ל"י

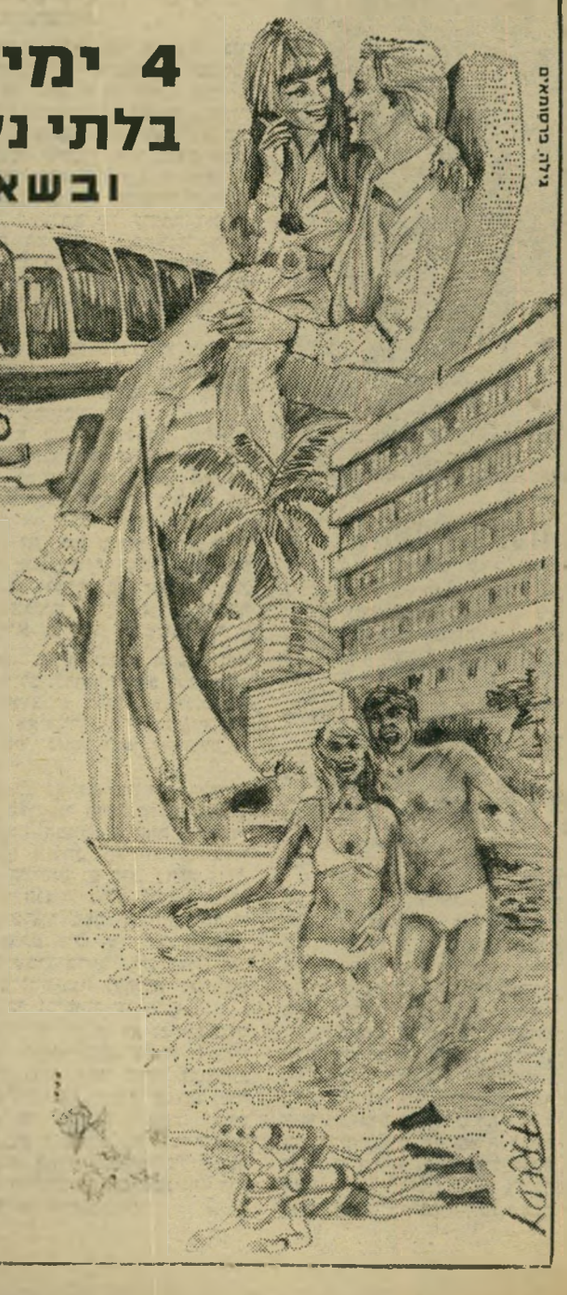
מחיר מיוחד לתקופה מוגבלת —.16 ל"י

להשיג בחנויות הספרים או ישירות ב„ספריית מעריב",
ת.ד. 20208 ת"א בצירוף המחאה ע"ס —.16 ל"י.

4 ימי נופש וטיול
בלתי נשכחים באילת
ובשארם־א־שייך

החל מ־376 ל"י לאדם

עם טיולי הגליל

סופשבוע ארוך שכולו אידועים ובלוי באילת

החל מיום ה' ועד יום א' לפנות ערב

כולל:
- טיול נפלא בדרך לאילת, אל ים המלח, הערבה ועמודי שלמה.
- ארוח בן — 3 לילות בבית מלון חדיש ומודרני
  בל (**)
  בקעת הירח (***)
  גני שולמית (****)
  לפי בחירתך עם שרות חמים ומסביר פנים.
- טיול מדברי לקניון הכתובות, בקעת הירח ולבסוף מבט אל קרקעית ים סוף בסיור מרהיב בסירות הזכוכית.
- בלוי תוסס במועדון לילה עם תכנית מלאה.
- טיול אל הטבע והנופים המקסימים של הפיורד, נביעות, די-זהב ושארם-א-שייך.

כל אלו כשאתה מוסע באוטובוס מרווח וממוזג בשיא הנוחיות אל כל אתר ואתר כשאנו מעניקים לך שרות אדיב והדרכה, **בטיול מיוחד החל מ-3.4.75.**

החל מ־376 ל"י לאדם

(עם הנחות מיוחדות לילדים)

פרטים והרשמה:

טיולי הגליל:

תל־אביב: בן־יהודה 134, טלפון 233490
טבריה: טלפון 20550 — 20330
ירושלים: „מארץ המובטחת", רח' הלל 10 טל. 228311
חיפה: חי־קאר, רח' העצמאות 118, טל. 528938
נתניה: שרטורס, רח' שמואל הנגיד 6, טל. 22253

שים לב!! הסעות מתל־אביב: מרחבת חיכל התרבות * לתושבי חיפה: הסעות מתחנת רכבת צפון ת"א * לתושבי ירושלים: הסעות מרחבת בניני האומה.

(המשך מעמוד 9)

להצדיק בם את המעוזים הוא, כי הם היטיבו להחזיק מעמד במילחמת־ההתשה. זוהי שאלת גדולה הדורשת הוכחה, משום שקיימות גם ראיות הפוכות. אבל חשובה יותר העובדה, שאילמלא המעוזים לא היתה מילחמת־ההתשה יכולה לבוא לעולם.

הזמנה להתשה

דיון־ההתשה של נאצר היה פשוט: לצה"ל שורת מעוזים על קו־המים, במרחק 200 מטרים בילבד מן הקו המצרי. מעוזים אלה הם מטרות נייחות, גדולות ונוחות ביותר לזיהוי. יש בהם חיל־מצב שצריך לתספקו, להחליף את אנשיו, לפנות את פצועיו.

כל התנועה אל המעוז וממנו, תהא תחילתה במקום שתהיה, חייבת בסופה להתנקז בכניסה למעוז, לאחר התנהלותה ל־אורך הסוללה — 200 מ', כאמור, מן הקו המצרי ובמקביל לו — או בשטח הפתוח והחשוף שממיזרח לתעלה.

כל שנחוץ היה עתה כדי להבטיח שחיקה מתמדת של אמצעים ואבידות, הוא שצה"ל ימלא כהלכה את תפקידו ויתעקש להחזיק במעוזים בכל מחיר. כך לא תחסר הארטילריה המצרית את מטרות־המיטווח שלה והקומנדו המצרי לא יאבד את הקורבנות הקבועים של מארביו.

בפעמים כמין קהות מטומטמת ובלתי־נתינת־להסבר, שירת צה"ל את התוכנית המצרית באורח היעיל ביותר האפשרי. ככל שהחמירה ההתשה ורבו אבידותיה, כן גברה נחישות ההחזקה במעוזים וכן נתחזקה עוד יותר דעת הרמטכ"ל והמסכימים עימו, שעלינו לימנע מנסיגתם או מדילוגם, ושעלינו למלא באמונה את חובתנו למוכך ההתשה, שלא יחסר, חלילה, קורבנות־שווא.

כעבור זמן ובאורח הכרחי, עלה בידי המצרים להתקרב במידה מסוכנת להגשמת מטרתם. דומה היה שהגיע יבחינו הכל בצורך להחליף את שיטת המעוזים באחרת, יעילה ונכונה ממנה. אלא שאז היו מתעוררות, כמובן, שאלות, למה בכלל הוקמו המעוזים מלכתחילה, ועל מה התעקשו להחזיק בם בכל מחיר. הפיתרון האלטרנטיבי היה: הפעלתה של עוצמת האוויר.

בנסיבותיה המיוחדות, נסתיימה מילחמת־ההתשה בהישג מצרי ובכישלון ישראלי חרוץ. אבל צה"ל בכללו — כפי שייצגו הרמטכ"ל ובעיקבותיו הממשלה — העמיד פנים כי בהתשה נחלנו ניצחון גדול. מובן כי המעוז הוצג לא כפי שהיה — כישלון יקר ועקוב־מדם, אלא להיפך: הוא תואר ופורסם בכל העולם כמעין הישג שמועטים כמותו.

אינני מוציא מכלל אפשרות, שטפלתי עלילות־שווא על אנשים תמימים וכי ברלב, אלעזר, גביש ואחרים אכן האמינו, בתום־לב, שבהתשה באמת ניצחנו וכי המעוז הוכיח את עצמו לחיוב.

במיקרה זה, יש לומר שלא דייקתי בכמה שאמרתי קודם על מידת הכנתם ויכולתם המיקצועית של כל הקצינים הללו, אלא, צריך לומר, שהיא גרועה משסברתי.

בהקשר זה, אזכיר טענה נוספת, החביבה על ברלב להוכחת סיב הקו שלו. כוונתי לקו־המוצבים ברמה, אשר ברלב אינו נלאה מאיזכורו, כדוגמה לאימות הקונצפציה שלו, כאשר ידעו להפעילה כנדרש.

עוד נשוב לנושא זה, בתיאור הלחימה ברמה. אבל לענייננו המוגדר, יש להוסיף טענה זו למאזן הבנתו הצבאית של ברלב, ולא בכך הזכות. ראשית, קו המוצבים ברמה, שניבנה גם הוא, בחלק גדול, ממש על גדר הגבול, סיפק תועלת ומידע מעטים לאין־שיעור ממה שהיה בכוחו לספק, אילו מוקם כולו על תוואים שולטים — וזה אומר, בדרך כלל, קצת יותר מאחור — ואילו ניבנה ללחימה של ממש ולא רק לצרכי „ביטחון שוטף".

שנית, סיפורו של קו זה לא נסתיים כסיפור המעוזים, בעיקר מפני שהסורים פעלו באורח שונה וגרוע יותר מאשר המצרים. בגיזרה הצפונית של הרמה נמצאו עמדות־הבלימה של עוצבות הטנקים ממש בערוף המוצבים, והטנקים יכלו לסייע למוצבים ביעילות. בחלקו הדרומי של הגולן, שם נשברה חטיבת־הטנקים המגינה, התפורר ונשטף גם קו־המוצבים.

שלישית, אין דומה רמת־הגולן לסיני, בעיקר מפני אופייה הטופוגרפי וקירבתה למרכזי ישראל.

כשם שיש לזנות את ברלב על כך ביצור שהקים בקו המעוזים, יש לזנותו על כך מוצב, מיכשול או ביצור שנמנע מהקמתו ברמת־הגולן. בסיני, המיט קיומם של המעוזים אסון. ברמה, היינו קרובים במידה לא־נעימה להפסד המערכה דווקא מפני שלא נמנאנו לאורך הגבול ובעומק, ביצורים נייחים מספיקים.

קו מול קו

מילחמת־ההתשה נסתיימה בכך שהמצרים הפסיקו את האש — כדי שיוכלו להיפנות, במלוא המרץ ותשומת־הלב, להכנת המילחמה הממשית. אומנם, נסעה מאוד אם נניח כי עבד־אל־נאצר

ברלב מסייד במעוז (70')

פעל בשעתו על־פי איזושהי „תוכנית־אב" יזומה, מפורטת וארוכת־טווח, שאותה ירש והמשיך סאדאת. מבוכה, חוסר־תיכנון, היעדר מטרה ברורה, שגיאות, ריפיון־ידיים ומחדלים — כל אלה לא נעדרו בצד המצרי בשלוש השנים שבין סיום ההתשה ליום־הכיפורים.

אבל התנאים אשר נוצרו כתוצאה־כך מהתשה משני צידי החזית היו, בחשבון סופי, לטובת המצרים. כאשר נפלה החלטתם הסופית לתקוף, לא היו צריכים אלא לנצל כיאות.

במהלך ההתשה חשף הצד הישראלי את כל קלפיו וחולשותיו. מבין אלה נודעה חשיבות מכרעת, בעבור המצרים, הפעלתו של חיל־האוויר. זו היתה אומנם מאסיבית, אך אפשרה לאוייב לעמוד באורח המלא והמדוייק ביותר על עצם הסכנה וגם למצוא, בתהליך מעשי של „ניסוי, שגיאה ותיקון," את הפיתרונות ההולמים, שהתבססו על השגת שליטה אווירית מקומית, מעל לאיזור הלחימה, באמצעות מערך נ"מ נייח. כזכור, ביצעו המצרים תרגיל רוסי אופייני, ומייד עם סיום ההתשה קידמו מערך־טילים עצום עד סמוך לשפת התעלה. היתה זו הפרה „קלה" של הסכם הפסקת־האש אשר, כמיטב שיטת הסאלאמי, „לא כדאי לקלקל בגללה את כל העסק."

גם היום
תוכלו לרכוש מערכת יוקרה "אמבאסדור" ב־3.800 ל"י.
(והיא שווה הרבה יותר)

איש לא יוכל להציע לך הצעה כזו! ההצעה לזמן מוגבל.

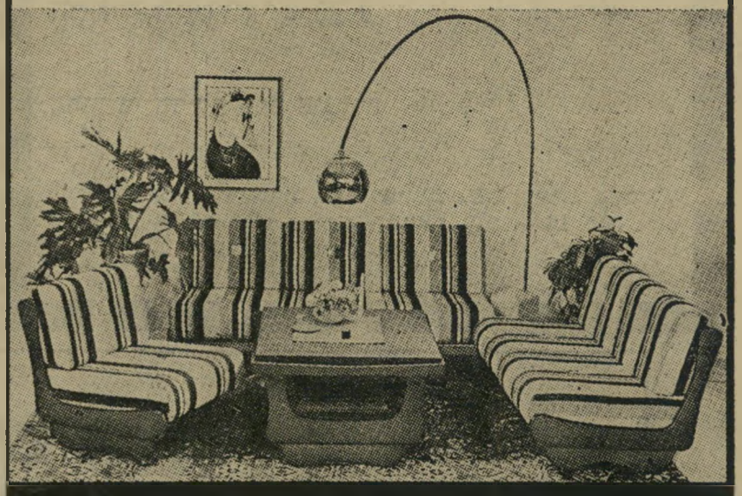
קח את עתון **מעריב** מיום 22.12.72, או **ידיעות אחרונות** מיום 5.1.73

ותיווכח כי **עוד לפני שנתיים מכרנו מערכת אמבאסדור כזו במחיר של 3.800 ל"י. היום המערכת יפה יותר עם השכלולים של 1975.**

ניתן לקבל ב־10 צבעים שונים.

רהיטים לסלון, חדרי שינה ולפינות אוכל.

רהיטי אפרתי

תל־אביב	תל־אביב	חולון
רח' הרצל 102	תחנה מרכזית	ליד קולנוע ארמון
טל. 824777	רחוב הנגב 4	ככר ויצמן 1

זוטא חדש חזר

★ יש בו עשרות אלפי זכיות מידיות בסכום כולל העולה על מיליון ל"י!

הנמצאות ☆ עכשיו ☆ בכל דוכני הפיס.

מפעל הפיס

במימד היבשתי חשף צה"ל והדגים את תפיסתו בהגנת סיני, כהגנה קישחת, בכל מחיר, על קו־המים גופו, לכל אורכו, תוך השקעת כל כוחו למטרה זו — ופיזורו בהתאם. מפני סמיכות קו־המעוזים לתעלה והשטח הפתוח והחשוף שבעורפו, היה כל מערך־ההגנה הישראלי פרוש לפני המצרים. המערך המצרי לא יכול היה להיות גלוי ונצפה באותה מידה מצידנו. לאורך התעלה, בצידה המצרי, נמצאו ערי התעלה וכן החייץ החקלאי המיושב והמכוסה צימחייה. אבל פירטי מערך־ההגנה המצריים לא היו חשובים כמו אלה הישראליים, כי הצבא המצרי הוא שנועד לתקוף וצה"ל הוא שהתכונן להגן.

המצרים החלו לבנות מעין „קו בר־לב מצרי" מעברה האחר של התעלה. אורח בניית הקו לא תמיד העיד על מחשבה־תחילה, ובהחלט נראה שבתחילה פעלו המצרים לא־מעט על סמך ההנחה כי מה שטוב לאוייב, טוב גם עבורם.

אבל במהרה לבש הקו שלהם ציביון סביר מאוד, ושונה לחלוטין. הסוללות שערמו המצרים נועדו להעניק מיסתור ומחסה להיערכות הכוחות ולהכנת הציוד לקראת הצליחה. סמוך למילחמה עצמה השלימו המצרים בניית ראמפות, בצורת „שי"ן" חלולה (כדי שכל פגז או פצצה המחטיאים, אשר אינם פוגעים ישירות בסוללה העילית, ייפלו מאחור ל„תהום" ולא יזיקו) אשר התנשאו לגובה 40—30 מ'. אלו אימשרו למצרים תצפית מתמדת ובטוחה — הרבה יותר ממגדלי־התצפית הפגיעים — ממש לתוך חצרות המעוזים והרחק לעומק השטח הישראלי.

המישטח שבראשן היה מבוצר ונמצאו בו עמדות של נשק קל ואנטי־טנקי (כולל, כמובן, טילי סאגר, שאינם מצריכים עמדה מיוחדת), וגם עמדות לטנקים. ראמפות אלו הוקמו סמוך לנקודות־החצייה המתוכננות, מול מעוזים ומול נקודות שגיראו למצרים כתורפות, בצידם או ישראליות. במקומות רבים הקימו המצרים ראמפות עורפיות, אשר סיפקו חיפוי לקו הקידמי שלהם ויצרו עומק מסויים בהגנה — ובהיערכות הקידמית להתקפה.

כך נוצרו, משני צידי התעלה, שני קווים מקבילים ודומים בחיצוניותם. ההבדל היה בכך, שהקו הישראלי גילם דרגת גבוהה של טימטום צבאי, בעוד הקו המצרי היה חגיוני ונכון, בנוי לייעודו הי־חתקפי, ומותאם לניצול מיגרעותיו של הקו הישראלי.

הקו המבוזבז

ב שלב מסויים של ההכנות ודאי נגרמה למצרים דאגה: צה"ל התחיל לבצר את קו־ההגנה הטיבעי והיעיל, המכונה „קו הגבעות" והחולש על התעלה ממרחק של 12־8 ק"מ. זה היה קו־ההגנה הטיבעי והנכון שלנו בחזית זו. אילו העביר צה"ל את עיקר היערכותו לאחור, אל הגבעות השולטות, ומבטל את המעוזים, ודאי היה ממוטט את תוכנית ההתקפה המצריות כפי שהוכנה או, מפני שחיסול קו־המעוזים היה שולל מן התוכנית המצרית את היסוד האיתן שעליו נבנתה ולו הותאמה, בעמל כה רב וממושך.

אך עד־מהרה התברר כי ה„תעוזים," אשר הוקמו בקו־הגבעות, לא נועדו אלא לתמיכה נוספת בקו־המעוזים.

אילו לפחות הושארו המעוזים, אבל רק כקו קידמי של התעוזים ואלה האחרונים היו חופכים עיקר מערך ההגנה בקו־התעלה, היה הנזק פוחת מאוד, וניתן היה בעת מילחמה, להגן ולבלום בחזית התעלה על בסיס של קו טאקטי הגיוני. דבר זה לא נעשה, התעוזים נוצלו כמעין מחסנים ובסיסים עורפיים של המעוזים.

לכן, במילחמת יום־הכיפורים לא חפיק צה"ל כל תועלת מן „הקו השני". כוחותינו אומנם בלמו את המצרים על קו־הגבעות — וכי ניתן היה להעלות על הדעת שאפשר אחרת? — אבל התעוזים לא שימשו בחימה כל תכלית מיוחדת שהיא, ולא הצדיקו אפילו אגורה אחת מכך הי מיליונים הרבים אשר הושקעו בכל אחד ואחר מהם.

הפרק הבא: „קו בר־לב — חאומזיציה."

עידן המחשבים

הגיעו ל„פוטו־ברנר" מחשבים לכל מטרה ולכל כיס החל מ—.390 ל"י

מתוצרת:

"REALTONE KING'S POINT"

* מבחר מצלמות ואביזרי־צילום גדול!
* צילומי פספורט בן־רגע!
* העתקת מסמכים, במקום!

בימי שלישי סגור כל היום!

פוטו־ברנר

חיפה, רחוב החלוץ 31

את מחפשת אושר בחיים?

ב„מטרימוניאל" תמצאי את

החמר לך

פני עוד היום ל„מטרימוניאל".

„מטרימוניאל", שמאי 23, ירושלים,

טלפון: 02—234334

EL AL הודעה לנוסעי

הנהלת „אל־על" ממשיכה להחרים את „העולם הזה", ביגלל עמדתו חבלתי־תלויה בענייני תעופה.

בניגוד לכל חברות־התעופה האחרות, הרואות באספקת עיתונים שרות חיוני לנוסעים, המשלמים הון־עתק עבור כרטיסי־הטיסות, סבורה הנהלת „אל־על" שזהו אמצעי לשחד עיתונים הגונים ידיעות שאינן נעימות לחברה.

„העולם הזה" לא ייכנע ללחץ זה, ויימשיך לספק ענייני תעופה לפי מיטב מצפונו והבנתו.

מאחר ש„העולם הזה" הוא העיתון הישראלי היחידי שאינו מצוי במטוסי „אל־על", על הנוסעים, חמבקשים לקרוא את „העולם הזה" בעת הטיסה, להצטייד בגליון השבועון לפני ההמראה.

העולם הזה

פרק מספרו החדש של עמוס קינן - „שואה 2"

סיפרו של עמוס קינן, „שואה 2", העומד להו־פיע בימים הקרובים, בוודאי יחולל ויכוח מר.
אין זו יצירה שקל לרדת לעומקה. אפשר להסיר ממנה קליפה אחרי קליפה, לגלות בה משמעויות נוספות.

לכאורה זהו סיפור על שואה חדשה. מדינת־יש־ראל נופלת. שרידי הפליטים מועברים למחנות־חש־מדה. אלה הם מחנות מיוחדים, שמעטי־פלסטיק ממלאים בהם את מקום השמיים, ולא ברור היכן הם נמצאים, מיהו המפקד, מי הם השומרים, ומי בעצם השמיד את המדינה.

כעבור כמה פרקים מקבל הקורא את הרושם שבעצם אין המדובר כאן בשואה לאומית, אלא ב־שואה אוניברסלית, וכי קינן מתאר באופן סימלי, את מצבו של חמין האנושי בכללו.

אי־שם במרוצת הספר מתעמקת גם תחושה זו, ונדמה כי קינן אינו מדבר כלל על שואה העומדת להתרחש בעתיד, אלא על מצב הקיים כבר עתה, וכי למעשה השואה מתרחשת כבר עכשיו. מדינת־ישראל של קינן — זו שחיתה פעם, בארץ הנוס־טלגיה — כבר חולכת ומושמדת לעינינו. מי שרוצה להבין את היצירה כך, יכול לראות במצב הקיים במדינה את השואה.

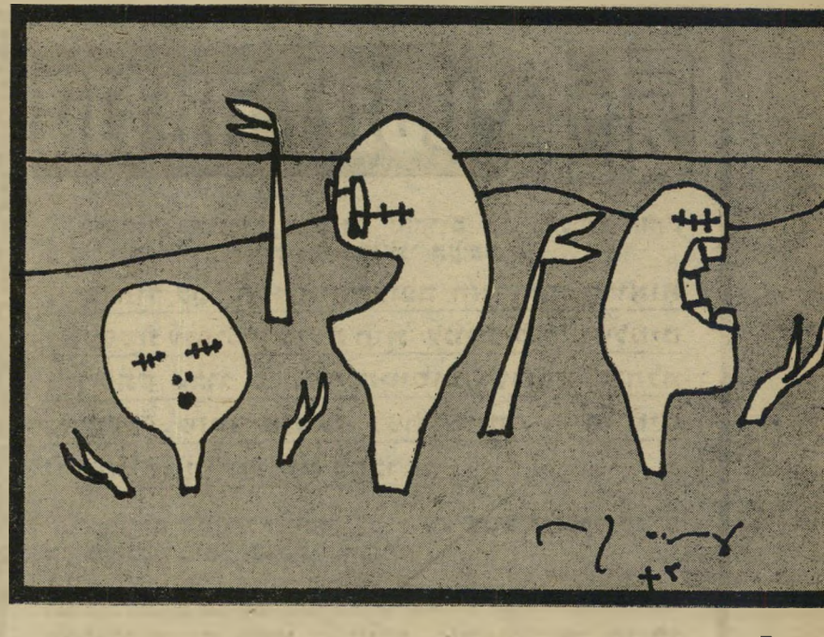
על רקע זה, אפשר גם לפענח את הפרק המובא בעמודים אלה. ה„מצורעים" הם יוצאי־הדופן, שו־חרי הצדק והשלום, במדינת־ישראל. בכתבותיו הש־תמש קינן לא פעם בדימוי זה. ייתכן שאפשר לראות בד"ר זילברשטיין את דמותו של ד"ר אמנון רו־בינשטיין, שקינן גינה לא פעם את אי־נכונותו לש־תף־פעולה עם אנשים החושבים כמותו, מחשש פן יינזק מן התווית הרדיקלית שדבקה בהם. אולם זהו, כמובן, רק פירוש.

אי המצורעים

הנהלת המחנה, שמסיבות בלתי־מובנות לנו באה לקראתנו בהרבה־הרבה עניינים, הקימה אגם נאה, ובאמצעיתו אי קטן המייועד למצורעים.

בוקר־בוקר, בלכתנו לסיבלותינו, אנחנו נוהגים לעבור ליד האגם ולהתבונן במצורעים מרחוק, ולא בלי שמץ של קיגאה. אלה מאיתנו שיש להם מישקפות, מסתכלים מבעד למישקפת ומדווחים לקהל־הסקרנים על כל תנועה מתנועותיהם של המצורעים הכלואים באי. למותר לציין שעל מימי האגם לא שטים ברבורים צחורי־צוואר, אין בו מיפרשיות, נערות שזופות במותניים חלקות וצרות לא מתיזות קצף במשובה, דגי־זהב לא מתעופפים לפתע אל האוויר, צימחייה שעירה ועבותה אינה מקנה מחסה לזוגות אוהבים, ועופות־מים אינם עטים בצריחה על טרפם.

מי שמחפש נוף ימצא באגם שלנו רק את האנטי־תיזה שלו. ואף־על־פי־כן, זהו האגם שלנו, אלה המצורעים שלנו וזה השעשוע שלנו.

הצרעת הינה מחלה המתפתחת באיטיות מחרידה. יכול אדם להיות מצורע שנים על גבי שנים מבלי לדעת זאת, ומבלי שאיש מהסובבים אותו יחשוד בו. מה נורא הרגע בו מתגלה האמת, שאותו איש אשר במחיצתו שהית תקופה כה ארוכה והתרגלת לתת בו אמון ולחלוק עימו את סיבלך ואת שמחותיך, אכן היה כל הזמן מצורע.

כאשר מתברר לך שידידך הטוב ביותר מצורע, אתה נפגע עד עומק נשמתך. ולאחר העלבון הצורב, בא גם רגע הפחד: מי יודע כמה חיידקי צרעת הרעיף עליך כאשר נשק על לחייך בחיבה, כאשר הרים כוסית לחייך, כאשר חיבק אותך ברעות. ואז, כאשר באים לקחת אותו אל אי המצורעים, הוא מביט בך במין מבט שקט ומאשים, אך אתה מביט בו במבט מאשים לא שחות: אסור היה לו לחיות מצורע.

אני זוכר איך זה התחיל אצל זילברשטיין. דווקא כולנו אהבנו אותו. זילברשטיין בא ממישפחה מייוחסת מאד, שנתנה לעולם אספני־אמנות רבים, שופטים עליונים, עסקני־ציבור רבי־פעלים וגם כמה נשים יפות. זילברשטיין לא היה מסוג העשירים החדשים וגם לא מהאוטודידאקטים שתמיד חסר להם משהו, איזשהו דבר או פשוט גושא שלם שעליו פסחו מתוך אי־יכולת או בערות כפוייה. הוא עבר את המסלול הרגיל של בן־טובים, הגיע אפילו לקצונה בצבא בטרם הלך להשלים את לימודיו באוכספורד, ידע לרקוד ולהתלבש, היה הולך להצגות־תיאטרון והתחתן עם בת־כיתתו.

האמת היא שלא ציפיתי כלל לראות אותו ביגינו, כאן. הייתי בטוח שמת מות גיבורים בקרב על תל־אביב. אנשים כמותו היו תמיד אלה שנהרגו ראשונים בכל מלחמותינו. כאשר שאלתי אותו על כך, חייך בביישנות ואמר ששהה בחו"ל ביום שבו פרצה המלחמה, ולמרות מאמציו לא הצליח להשיג מקום במטוס הראשון. כאשר הצליח סוף־סוף לעלות על מטוס, וכאשר ניגלו חופי הארץ הכחלחלים, ניראו למטה תימרות עשן, וממיגדל־הפיקוח הבוער של תל־אביב התקבלה הוראה אחרונה לנחות נחיתת־אונס לרגלי צוק מצדה. השאר ידוע.

בימים הראשונים, היה זילברשטיין כמו כולנו. פעם אחת אפילו נזדמן לו להיות התליין באחת מההוצאות להורג, ואני זוכר מה אמר אז לקורבנו בדרכו האחרונה: היום אתה, מחר אני, כולנו בסירה אחת, שותפים לאותו גורל. היה אמיץ וחזק גם אתה, כי עלי הוטל התפקיד הקשה להמשיך במקום שבו אתה הפסקת.

הקורבן, בחור צעיר, הביט בו בתודה וביקש רק בקשה אחת: שימסרו לאמו את החולצה שלבש באותו יום.

זילברשטיין הצליח, במאמצים רבים, לאתר את האם, ומסר לה את החולצה במו־ידיו. האם תפרה את השרוולים ואת הצווארון, מילאה את החולצה בקש ושרפה אותה.

זילברשטיין היה אחד הראשונים שגילו את המצורעים בתוכנו, והיה זה הוא שהשפיע על כמה מהם, בדרכי נועם, להיבדל מהכלל ולפרוש אל אי המצורעים.

קשה לי לזכור מי היה המצורע הראשון, אבל ועדת־מתנדבים, שיזומה ופעילה הראשי חית זילברשטיין, איתרה אותו. הוסכם על דעת הוועדה שתהיה זו אכזריות לשלוח איש בודד אל האי, אבל זילברשטיין דיבר על ליבו ואמר לו, שלפי כל הסימנים לא ירחק היום בו יתגלו מצורעים נוספים, ואז לא יסבול מבדידות. התברר שהיתה זו טעות.

השלכנו אותו אל האי, וימים רבים היינו מתבוננים בגסיסתו האיטית. לא היה שום אוכל על האי, בימים הראשונים לא עשה מאומה. רק עמד על החוף וזעק. זעקות לא־מובנות, בגלל המרחק. הייתי מתבונן בו במישקפת זמבחין שאזנו הימנית מלבינה. כפי הנראה הבחין גם הוא בכך. ביום הרביעי, התחיל למשוך באוזן שלו בפראות, וביום החמישי הצליח לתלוש אותה. מה רבה היתה פלצות כולנו כאשר ראינו אותו שם את אוזנו בפיו ואוכל אותה.

אוי למצורעים, אמר אז זילברשטיין ומחה דימעה.

וכך היה אותו אומלל ניוון, משך ימים ושבועות, מבשר עצמו, עד שלא נותרו לו

גפיים כדי להגיש על־ידם אל פיו את מה שנשר ממנו או את מה שתלש מעצמו. חוקל לכולנו כאשר מת.

אני זוכר שהיה זה זילברשטיין שטען הראשון כי רצוי יותר לשלוח את המצורעים אל האי בקבוצות, וכמו־כן לספק להם מזון ולדאוג גם לצרכיהם התרבותיים. חברה בריאה, כך אמר, נבחנת גם ביחסה ההומאני אל אבר חולה. לא נוכל לחביט בעיני עצמנו אם לא נדע שעשינו הכל כדי להנעים לאומללים את ריגעי חייהם האחרונים.

ביום שבו אמר זילברשטיין את הדברים הללו, ידעתי שגם הוא מצורע. לא רציתי לומר לו דבר, כדי לא לצער אותו. ידעתי גם את רגישותו הרבה לנושא ושיערתי כי אם יידע שאכן זה מצבו, יירע לכולנו. שמרתי את הדבר בלבי, אך התחלתי להיזהר ממנו. לא הייתי צריך להיזהר הרבה. אני זוכר יום אחד. ישבנו שנינו בצהריים, שיחקנו שש־בש והעלינו זיכרונות, כרגיל.

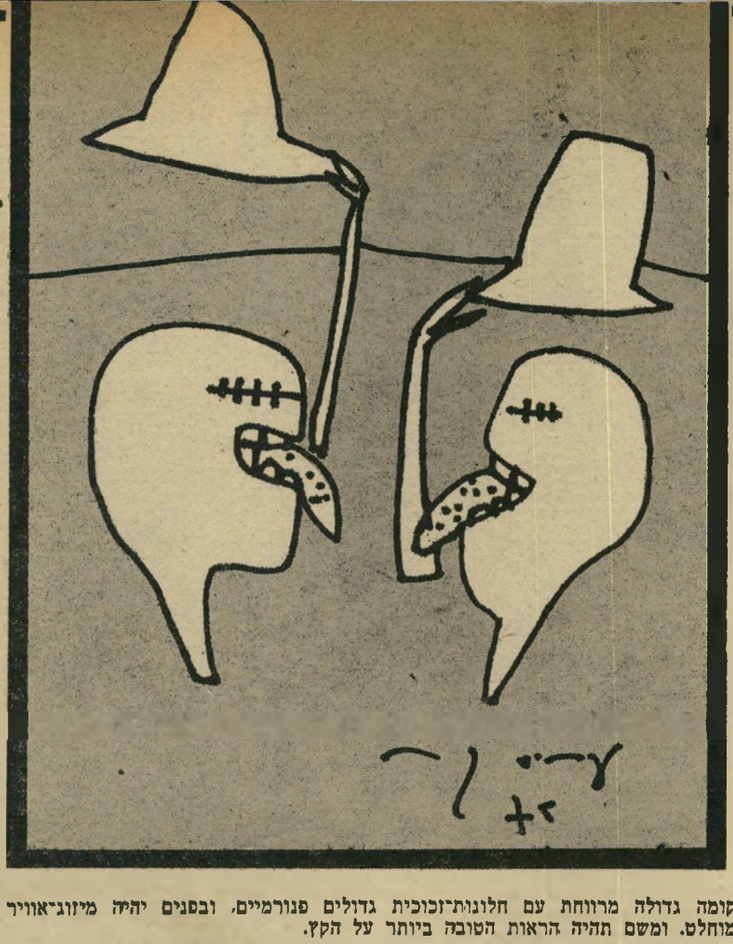
אתה מתחיל להיראות כמו מצורע. אמר לי זילברשטיין בגיחוך.

איך נראה אחד שמתחיל להיראות כמו מצורע? שאלתי אותו.

הוא נראה כמו אחד שחושב שמי שאומר לו שהוא מתחיל להיראות כמו מצורע, הינו בעצמו מצורע, אמר זילברשטיין וגיחך שוב.

מדוע אתה מגחך? שאלתי אותו.

בגלל ההיזהרות שלי אני מגחך, אמר זילברשטיין. ההיזהרות שלי מעלים בי גיחוך. קח, למשל, את עניין המצורעים. לנו, הצופים מהצד, נראה שהמצורע תולש את אוזנו ואוכל אותה, מפני שהוא חולה. לא עולה בדעתנו כלל שהוא אוכל את אוזנו פשוט מפני שהוא רעב. כמו־כן לא עולה בדעתנו שהוא אוכל את אוזנו כאקט של מחאה כנגד הצופים האדישים המתבוננים בו במישקפת בשלווה בשעה שהוא אוכל את אוזניו.

בזה־הרגע עבר הכרוז המתופף והסיח את דעת שנינו מהשיחה שניהלנו. הוא פסע בצעד אמיץ, התוף הגדול התפוח נישא על ביטנו והוא היה מתופף עליו בשתי ידיים שריריות. שמתי לב שבאוזנו הימנית של המתופף, בהרת קטנה לבנה.

זילברשטיין מצורע, זעק המתופף והיכה בתוף, זילברשטיין מצורע, מצורע!

אחר־כך באו ולקחו אותו אל האי. שלחנו אליו מזון, תקליטים וספרים. הוא לא נגע במזון. ראינו אותו מתפורר לעינינו, תולש אבר אחר אבר מבשרו ואוכל אותו, ומשלח לעומתנו צחוק־עיוועים פרוע. יכולנו לראות במישקפת בבירור כיצד הוא הולך וכלה, צוחק וכלה, עד אשר כלה. אחרי מותו התחלנו לשלוח את המצורעים רק בקבוצות.

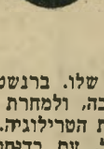
אתה זוכר את המסיבה האחרונה בתל־אביב?

כן, אצל ברנשטיין. אני זוכר עוד את מחדר שלו ברחוב בוגרצ'וב. חדר שכור, קטן ודל, בעליית־גג. היינו באים אליו לפעמים לשתות תה וקוניאק ישראלי גרוע. ברנשטיין חלם על כתיבת רומן גדול בצורת טרילוגיה, שתתחיל בסבא המחפש את דרכו בשילהי המאה הי"ט באוקראינה ותסתיים בנכד המחפש את דרכו במחצית המאה־העשרים בתל־אביב, עיר גדולה לאלוהים, מנוכרת ומנכרת. ברור שבחדר קטן ושכור לא היו לו תנאים ליצירה.

ברנשטיין נאלץ למשכן את עצמו לשם הטבת תנאיו, ועדיין אני זוכר את היום שבו עקר לדירה בת שני חדרים ברחוב פרישמן. הוא ניצל את אחד הפיחותים הרבים שהעלו את ערכם של ניכסי־דלא־ניידי, והחליט להשתמש בהזדמנות, ולעקור. בדירה החדשה היו חדר אחד מיירעד לאורחים, מיטבח קטן וחדר־עבודה מכוסה ספרים עד התיקרה. ממפלת רומא של גיבון ועד יוליסס של ג'ויס. מעין אי בודד קטן מיניאטורי שבו חזות הכל, וכל מה שעליך לעשות הוא להסתגר בו עם לקח האנושות ולומר את אשר עם לבך.

אבל ברנשטיין התחיל להתאונן שרעש העיר מפריע לו. אין כמו שלוות הכפר, אמר, ורק שם, בשלוות הכפר, יכול היוצר להגיע לבדידות ולניתוק שהם הכרחיים למעשה־היצירה. ברנשטיין הרגיש כאילו היה עוף, ציפור־שיר, נתון בתוך כלוב של זהב, וכולנו ראינו איך הוא מפרפר כדי להיחלץ מהכלוב הזה. הוא עבד ועבד כמו חמור כדי לקנות לו מעון־קיץ כפרי בצפת.

צפת הינה, כידוע, עיר המקובלים. שם היה משכים האר"י הקדוש עם תלמידיו אל חקל תפוחין, לשמוע את ציוץ ציפורי־הקודש שאינן אלא גילגולם של מלאכים ושרפים, ממש כמו הלטאה הזיקית, עכבר־השדה והצפרדע המקרקרת. בין עיונות המים החיים היו יורדות שתיקותיו הכבדות של האר"י הקדוש על אוזני התלמידים המייחלים לקץ הימים, המחפשים בין שורות הזוהר שאינן גיראות רמז קל כלשהו לגילגול המחילות, לפעמי משיח, לתחילת הגאולה.

אני זוכר את המסיבה האחרונה שלו. ברנשטיין קנה לו כמות גייר שתספיק כדי כתיבת טרילוגיה, חידד עפרונות הרבה, ולמחרת בבוקר עמד לצאת אל מעונו הכפרי ולא לשוב ממנו עד שיסיים את כתיבת הטרילוגיה. באותו לילה נפלה תל־אביב.

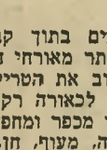
הייתה מסיבה לא־נורמלית, כרגיל, עם בדיחות לא־נורמליות, כרגיל. אימרות־כנף והשמצות, דיברי־סיום אחרונים מקובלים. כל אחד ניסה להזמין לריקוד את דורה בלום. ליבי יצא אחריה, אבל הקדימו אותי, כרגיל. רק כאן, במחנה, הצלחתי לאחר ימים רבים להגשים את משאת־נפשי ולשכב עימה, אבל בתנאים הרבה יותר עצובים, וכמובן ללא תוחלת.

חבקוק היה שם ודיבר, כרגיל, על החורבן. היתה לו רשימה ענפה של אנשים שהתייבשו, נהרות שוממים ללא אוויר וללא חיים, בתי־מידות הצופים אל נוף אכזוטי של חורבות מטות־לנפול, וחורבות שכל מה שניתן לראות מתוכן הוא ים של בתי־מידות הצופים אל חורבות ציוריות מטות־לנפול שמהן אתה רואה רק את ים בתי־המידות ההולך וגואה ומכסה את מעט החורבות שנשארו. עץ אחר עץ נעקר, כדי לפנות מקום לבית חדש שממנו ניתן יהיה לראות את העץ האחרון שעדיין לא נעקר. מעיין אחר מעיין נסתם והועבר לצינורות חבויים בתוך האדמה כדי לספק מים לבריכת־השחייה שממנה ניתן לראות, מתוך כיסא־נוח ביום־שמש, את המעיין האחרון שטרם גווע. וארכיטקטים מתחרים ביניהם על קבלת המיכרז להקמת חיציע האחרון. שם תהיה קומה גדולה מרווחת עם חלונות־זכוכית גדולים פנורמיים, ובפנים יהיה מיזוג־אוויר מוחלט. ומשם תהיה הראות הטובה ביותר על הקץ.

אסור, היה אומר חבקוק, לאבד את מראהו של הדולפין האחרון הנאבק על טיפת־החמצן האחרונה בתוך האקווריום האחרון. אסור לאבד את רגע הקמילה של עץ־המנגו האחרון בתוך החממה הבוטנית האחרונה. מערכת־הסטיריאו המשוכללת ביותר חייבת לתעביר את הקונצרט המשוכלל ביותר (באך, מוצארט, מונטוורדי), שיתאים לרגע חגיגי זה. ואשרי מי שמחזיק ברגע זה את דורה בלום בזרועותיו.

אתה שומע את הקולות? שואל אותי חבקוק.

אני חייב להיות נאמן לתפקידי. ברור שאיני שומע את הקולות. תפקידי הוא להיות העיוור, החרש, זה שלא שמע את קולות הועם והחרדה, זה שעד לרגע האחרון האמין שאם רק יצליח לצבור כוחות כדי להגיע עד המסיבה הבאה, יינצל. גם אני ידעתי פיתגמים רבים, גם אני התמחיתי באבסורד של הסילוגיזמים האימתניים המסתערים כולם נגדי ונגד כל מה שתאמנתי בו, אבל בתוך תוכי האמנתי שרגע עם דורה בלום בזרועותי יכפר על כל האפשרויות המרות הניצבות לנגד עיני. לא הייתי עיוור, הייתי חולם. אולי אסור לאיש סקוח־עיניים לחלום. החלום הנורא עלול להתגשם, חלילה.

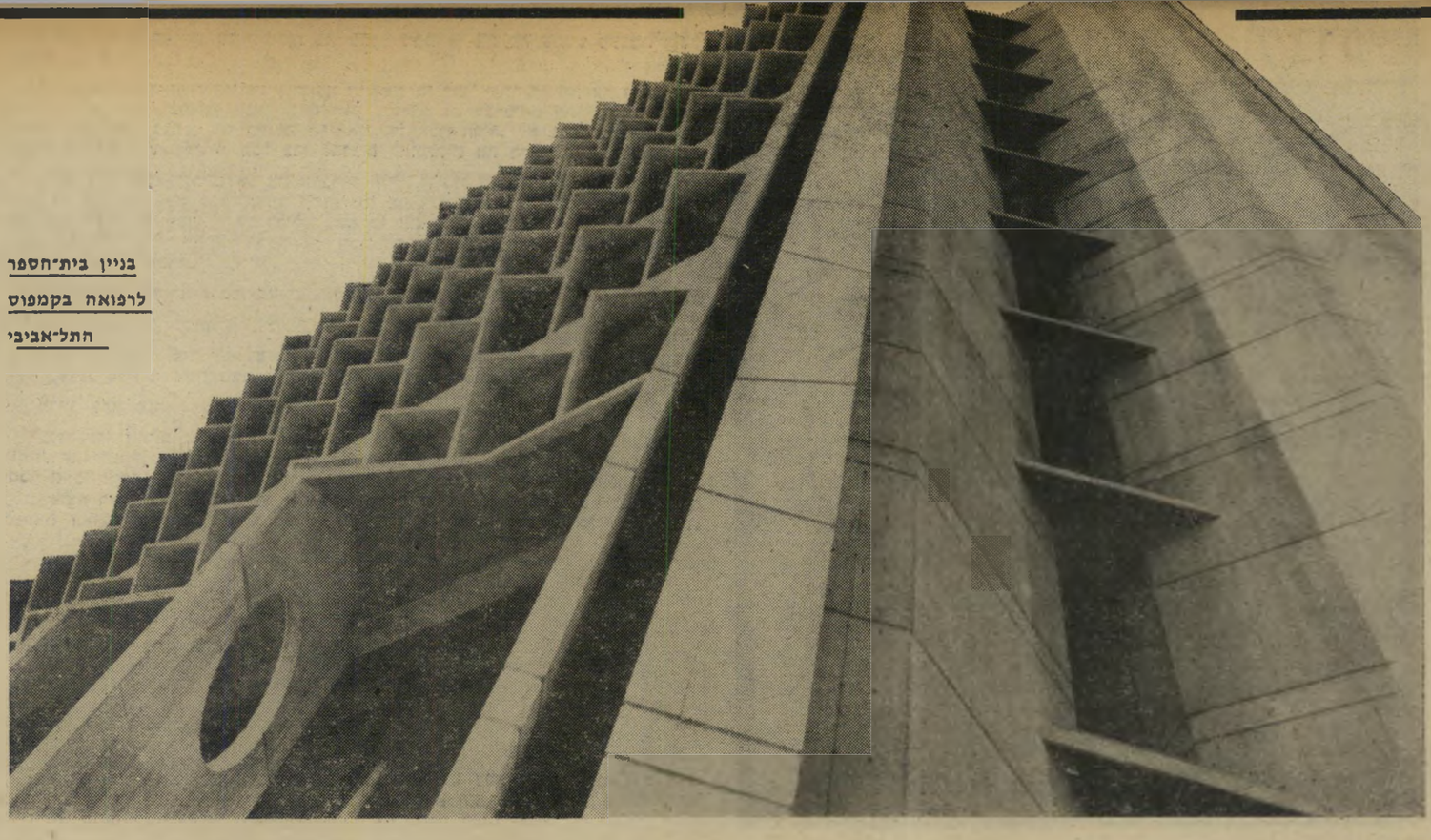

ברנשטיין נשלח אל אי־המצורעים בתוך קבוצה קטנה. לפני־כן, במחנה, היה משתדל להימנע ממגע עם כל מי שנותר מאורחי המסיבה האחרונה שלו. אולי התבייש בעובדה שעד היום טרם התחיל לכתוב את הטרילוגיה שלו, ואולי ידע שהוא מצורע ולא רצה להדביק איש בגורל שנועד לכאורה רק לו. הייתי רוצה מאד שליבי יהמה לברנשטיין, האיש אשר גורלו ההירואי מכפר ומחפה על חיים חסרי־טעם, רצופי שקרים קטנים או בינוניים, חיים ללא השראה, מעוף, חן, שאר־רוח, אהבה החורגת מהאהבה העצמית. הנה אני רואה אותו עכשיו ניתק מן הקהל אשר ממנו ממילא פרש מרצון. הוא ועוד כמה כמותו, קבוצה חסרת תואר, זהות, סימני־היכר, ואפילו אין לדעת מי מהם גבר, מי מהם אשה. הצרעת שנוגעו בה כאילו מחקה מעליהם כל דבר משותף לנו ולהם, או המפריד בינינו.

ללא מחאה הם פוסעים, ברנשטיין תופש את המשוט שיביא את כולם אל האי. אני מנסה להזיל דמעה ואיני יכול. איני רוצה בכך. כאשר הוא אוחז במשוט וחותר בסירה, אני משתדל לעצום את עיני ולראות את נובי פאזאר. לראות מעיין מפכה מבין סלעי בזלת. לראות איילה מבוהלת בתוך עצי אורן, סנאי שהגיע בטעות אל הכביש הסואן, נחש־קשקשים בתוך גומת חול.

ברנשטיין גסס גסיסה ארוכה, אולי מפני שבעצם היה מחוסן כנגד צרעת, ואלמלא המחנה לא היה מידבק בה. את צוואתו של זילברשטיין כיבדנו, ועם הסירה שבה שילחנו את המצורעים אל גסיסתם המבעיתה. שלחנו גם מנות מזון, ספרים, תקליטים. אפילו יין. בלילות היינו שומעים אותם ריקדים, ורק לאט־לאט רפו קולות הרקיעה והשאגה. בימים היו מוטלים על החוף, ומעליהם ריחף ערפל קל. לא יכולתי להתיק את עיני מברנשטיין, במישקפת. עד יומו האחרון לא ראיתי עליו אפילו בהרת אחת קטנה, לבנה. הוא עקר את אבריו בכח, בחמת־רצח. במזונות שנתנו להם לא נגע הוא, ולא איש מן הקבוצה שנשלחה איתו. הם היו ארבעה. ברנשטיין מת הראשון. אחרי מותו, פסקו הריקודים. האחרים התפזרו לפינות שונות של האי ומתו כל אחד בפינתו, בבדידות. דומה שעם הסתלקותו של ברנשטיין הסתלקה הרוח שאיחדה את כל שוכני האי לאותה שעה אחרונה.

חסר לי כאן הטבע: בטבע באות האיות והדיות, באים התן והצבוע, באות התולעים. כאן לא בא שום דבר, והסגר אפילו אינו נרקב ואינו מדיף סירחון סביבו. שום רוח אינה נושבת מן האי אלינו, ועל־כן אינה יכולה להביא אלינו את ריח הפגרים, כתיזכורת. מי שאין לו מישקפת אפילו אינו רואה אותם. כך אבדת לנו אפילו משמעות המוות. רק חיים ללא תכלית יכולים להסתיים במוות ללא ריח.

בניין בית־הספר לרפואה בקמפוס תל־אביבי

דוני המכובדים שנאספו במוצאי יום השני השבוע באולמות מלון דן בתל־אביב, לא שיערו כלל את עוצמת הדרמה שהסתתרה מאחרי כוסיות הוויס־קי שהורמו בעליזות. איש לא שיער לעצ־מו כי כאשר קראו המארחים, ויקטור ואדריה קארטר, להרים כוס לחיי אורחי־הכבוד, פלורנס וג'ורג' וייז, למעשה ודאי איחלו להם בעימקי ליבם כוס־תרעלה.

מלצרים סבבו עם מגשים עמוסי כל טוב והציעו לאורחים הרבים לטעום עוד ועוד, כיד נדיבותו של ויקטור קארטר, שחייך לכל עבר, והירבה להרעיף שב־חים על ג'ורג' וייז. איש לא יכול היה לנחש, כי רק תמול־שילשום האשימו ה־שניים זה את זה בהאשמות שאיימו למו־טט את חברי־הנאמנים של אוניברסיטת תל־אביב — האשמות שהצריכו הקמת ועדת־חקירה מיוחדת לבירורן.

ניקמתו של הנשיא

אוניברסיטת תל־אביב מרוכזת סביב שלוש מישרות שהן מוקדי ה־כוח בה: נשיא האוניברסיטה, תפקיד המקביל לתפקיד ראש־ממשלה, שאותו ממלא כיום הפרופסור יובל נאמן ותח־תיו עתיד לבוא פרופסור חיים בן־שחר; נגיד האוניברסיטה, המקביל לתפקיד נשיא המדינה, שאותו ממלא לכל ימי חייו ג'ורג' וייז, ותפקיד יושב־ראש חברי־הנא־מנים, המקביל ליושב־ראש הכנסת, שאו־תו ממלא ויקטור קארטר.

בסוף אוקטובר אשתקד התכנס הוועד־הפועל של האוניברסיטה (מקביל לממ־שלה), לישיבה דחופה שלא מן המניין. הישיבה נקראה לפי בקשתו המיוחדת של הנגיד, ג'ורג' וייז. יושב־ראש הישיבה, אליהו סחרוב פתח אותה באומרו, כי אין כנגיד זכאי לדרוש ישיבות בהודעה קצרה, שכן בזכות כל מה שפעל למען האוניברסיטה, יש לו זכות מלאה להט־ריח את כולם לבוא, גם בזמנים לא נוחים.

ג'ורג' וייז הוא אחד מעתירי־ההון ב־מכסיקו, שעשה חיל בתעשיית־הנייר וישלוחותיה. הוא היה קשור לראש־הממ־שלה המנוח לוי אשכול, הביא לארץ את צמחי האבגה כדוגמה לגידול צמחים ל־ייצור חוטים. העניין נכשל, וייז החליט להתמסר לענייני ציבור. הוא נבחר לתפ־קיד בכיר באוניברסיטה העברית בירו־שלים, אולם כעבור שנים אחדות פרץ סיכסוך בינו לבין הקבוצה האמריקאית (רוטברג־קלוצניק) ששלטה בחברי־הנא־מנים של האוניברסיטה העברית. וייז נש־בע ללמדם לקח.

אותה עת היתה אוניברסיטת תל־אביב שלוחה של האוניברסיטה העברית, ושכ־נה בחורבות בשכונת אבו־כביר ביפו. מיס־פר הסטודנטים בה היה כמה מאות, אולם ראש עיריית תל־אביב דאז, מרדכי נמיר ז"ל, רצה בפיתוחה. הוא עשה מהלך נו־עז, הציע לג'ורג' וייז להיות נשיא או־ניברסיטת תל־אביב, הקציב שטח בן מאות דונמים בצפון העיר לאוניברסיטה החד־שה. וייז ראה בכך הזדמנות לנקום בירושלים, קיבל על עצמו את האת־גר, תוך שמונה שנים, עד סוף 1971, פעל וייז כדינמו חסר־מעצורים. הוא אסף תרומות, תרם בעצמו מיליונים לא מעטים, פיתח ובנה והקים את האוני־ברסיטה עד למה שהיא כיום.

שנות הסער והעמל נתנו בו את או־תותיהן, והחלטתו לפרוש באה גם על רקע אי־היכולת להמשיך לנהל את העסק הענק כקודם. במקומו נבחר יובל נאמן וויקטור קארטר נבחר כיושב־ראש חברי־הנאמנים, כאשר וייז נבחר כנגיד לכל ימי חייו.

ויקטור קארטר היה אף הוא פליט מהאוניברסיטה העברית בירושלים. קארי־טר צבר מיליוני דולרים בעיסקות סרטים וקרקעות בלוס־אנג'לס, היה מייסד ונשיא חברת הסרטים ריפאבליק שהתמזתזה ב־סירטי־מילחמה פטריוטים. לפני עשר שנים פרש מעסקיו והחל לפעול למען ישראל, הצטרף לתורמי הבונדס והיה בין ראשי התורמים לאוניברסיטה העברית.

במשך השנים החל חתול שחור עובר בינו לבין סם רוטברג, האיש החזק של הבונדס ומראשי אוניברסיטת ירושלים. קארטר, שהיה יושב־ראש הבונדס בקליי־פורניה, נמנע מפרישה מתפקידו זה בגלל לחצו של פינחס ספיר, אולם פרש מ־האוניברסיטה העברית ועבר, כקודמו וייז, לתל־אביב. קארטר השקיע כמה מיליוני דולרים בישראל, והוא כיום גם יושב־ראש מועצת־המנהלים של קונצרן כלל.

מאז החלו קארטר וגאמן מנהלים את אוניברסיטת תל־אביב, יצאו העניינים לחלוטין מידיו של וייז. הוא התאפק זמן רב, עד שדרש לכנס את הישיבה הגו־רלית — שבה ערך התפרצות, המזעזעת עדיין את ראשי המדינה.

אליהו סחרוב, יושב־ראש הישיבה, חשש מפני הצפוי, והקדים לדברי וייז הערה, בה הודה לו בשם האוניברסיטה על הג־דלת תרומתו לבניין רוזנברג ליחדות ה־תפוצות (הקרוי על שם אביה של אש־תו). וייז חייך קימעה לשמע השבחים, ופתח במיתקפה המוחצת.

להלן הנוסח המדוייק של דבריו:

ההסכם הופר

"אדוני היו"ר, חברים, אני מודה מאוד ליו"ר ולחברים על היענ־תם לבקשתי לכנס את הישיבה הזו. באתי ל־10 ימים, ואחרי זה איעדר מהארץ מיספר חודשים, לפחות חודשיים, לכן בי־קשתי את הישיבה הזו. אילו ידעתי ש־בשבוע הבא תתקיים ישיבה, או תוך שבועיים, ב־14 לנובמבר, ושהנשיא (יובל נאמן) יהיה נוכח בה, הייתי חוזר. די־ברתי עם הנשיא ונודע לי, שהוא לא מתכוון לבוא עד לסוף דצמבר. ועד ל־סוף דצמבר, אני חושב שאסור לנו ל־חות את הישיבה הזו, מכל מיני טעמים.

„זה כשלוש שנים שאני נמצא במצב של מתח תמידי בנוגע לאוניברסיטה, אבל שתקתי. חשבתי, שזה לא יפה, לאחר שאני נלחם שמונה שנים עם ממשלת־ישראל כדי לבחור בנושאי התפקידים ה־ראשיים, והרסתי יחסים עם חברים חשו־בים מאוד בגלל המילחמה שלי, חשבתי שלא יפה שאכנס לכל מיני סכסוכים על מה שנעשה ולא נעשה.

„ישבתי בכמה ישיבות והתפוצצתי, למעשה, מהאינפורמציה. גם מהאינפור־מציה על תרומות ומיפעלים שניהלתי ב־אנגליה במשך הרבה שנים. האנשים ב־אנגליה עדיין חיים, ויכולים לספר איך באו התרומות האלה. אבל זה לא חשוב.

„רק כאשר באה ההתקפה עלי, לפני שלושה חודשים, בישיבה של הוועדה המרכזת, כשמר קאר־טר אמר שהוא כשלושה חודשים גיים יותר בכפים, ועשה לאוניבר־סיטה יותר מאשר אני עשיתי בי־משך שמונה שנים, באתי לוועד־המנהל וביקשתי להקים ועדת־חי־קירה, ושהוועדה תדון בזה ותח־ליט מי הצודק סוף־סוף.

„מפני שהאוניברסיטה, לפי דעתי, נמ־צאת בשפל המדרגה והיא יורדת ומידר־דרת כל יום, החלטתי, כאיש שבמשך שמונה שנים תרם מה שיכול ומה שידע לתרום להקמת האוניברסיטה הזו, לבוא לישיבה של הוועד־המנהל ולדבר עם ה־חברים, ועליהם להחליט.

„יש הסכם חתום, ביני ובין שר־האוצר, ובין יו"ר הוועד־המנהל ד־בין סגן־הנשיא, לקרוא את שם ביה"ס לרפואה על שמי וחדבר לא

יו"ר קארטר
משיב בקוקטיילים

נגיד וייז
דורש חקירה

„אוניברסיטה כושית לא היתה מקבלת תנאים אלה!" קרא נגיד אוניברסיטת תל־אביב - והטיח האשמות חמורות ביו"ר חבר הנאמנים ✷ כך התלקח מאבק־איתנים על השילטון בקמפוס התל־אביבי, ונחגלו פרטים מדהימים

משהו רקוב בקמפוס

בוצע. מכרו את בית־הספר בתני־רים שאינני יודע אם אתם מכי־רים אותם. אבל לפי דעתי, אוני־ברסיטה כושית לא היתה מקבלת תנאים כאלה.

„וזה גם לא ליוקרה לאוניברסיטה. אני מצטער שפרופ' גיטר לא נמצא כאן, אבל כיוון שנמצא פה פרופ' שיינברג, אני מסתפק בזה.

„מדוע החלטתי לתרום מיליון ו־200 אלף דולר להקמת בית־הספר לרפואה? לא מפני שהיה לי הכסף, אלא היתה הבעייה הזו: אנחנו קיבלנו מיליון דולר ממקור אנונימי. היו חסרים לנו מיליון ו־200 אלף דולר, והתעוררה הבעייה של הקמת ה־מחלקה למיפגעים סביבתיים. היה קרב ביניגו ובין ירושלים, באיזו אוניברסיטה היא תקום, ויש שם־טוב (שר־הבריאות) שצריכים למכור.

„אמר לי פרופ' גיטר בישיבה: ‚אם תתנו לי מקום מיוחד, קומה שלמה, איפה שאוכל להקים זאת, אעשה הכל כדי שזה יעבור לאוניברסיטת תל־אביב.' לאחר ח־שיחה הזאת החלטתי שאני אעשה הכל כדי שהמחלקה הזו תהיה באוניברסיטה שלנו.

„פניתי לפרופ' גיטר, פניתי לאדריכל, פניתי לרבינוביץ, שר־האוצר, פניתי לדו־רון המנכ"ל, הוזעקתי פעם ראשונה לישי־בת־חירום, והכריחו אותי לחתום על מס־מך שאני מתחייב לשלם את הכספים האלה (אולי אתם מעוניינים לראות איך נראה מיסמך שלא מקיימים אותו?). הלכ־נו והודענו תיכף־ומייד לשם־טוב, ות־חלנו לבנות ובנינו עוד שתי קומות בעיק־בות התרומה שהחלטתי לתרום, בקייץ 71, כאשר היה צורך בזה. אבל גם זה עבר."

ביטול התרומה ✷

„ציון לי כל מיני קונסטלציות, ש־הפקולטה לאמנויות תיקרא על־שם אשתי. הלכתי וקיבלתי כספים מיהודי מ־מכסיקו, וקראנו זאת על שם יהודי מכ־סיקו. אמרתי, לאחר העיסקה שהיתה לי כבר עם האוניברסיטה עם כל החתימות ושדבר לא יצא לפועל, שאני לא אכנס לשום עיסקות אחרות. לא הבאתי זאת, ושתקתי. אבל כאשר מתחילים להתקיף אותי בזמן היעדרי, והאוניברסיטה נמצאת במצב שהיא נמצאת, מצאתי לנכון לבוא ולבקש שיחה.

„כאשר הרקטור סיפר לי שיש סכ־נה שיפרשו מאוניברסיטת תל־אביב שניים מהמדענים הכי גדולים שלנו, משום שאנחנו לא יכולים להשיג סכום פעוט של 250 אלף דולר לדיור עבורם, נזעקתי לדבר. כאשר פרשתי מהאוניבר־סיטה אמרתי שאני לא רוצה להיראות צינקין, שיש כותל מערבי, ששם אפשר לתנות את כל הצרות. אני מצידי הש־תדלתי לעשות מה שיכולתי.

„אני לא רוצה לשכח את עצמי, אבל אם לאחר תרומה של חצי מיליון דולר, שגם כשכילי זה קשה, לא קיבלתי לא מברק ולא מכתב, וזה גם לא בדרך, לא מחנשיא, ולא מיו"ר חבר־הנאמנים; כנראה ש־הם חתרגלו לתרומות יותר גדו־לות.

„היחידי שטילפן אלי היה הרקטור, די־קאן הפקולטה למדעי הרוח ומנהל בית־הספר למדעי היהדות. אין דבר, באתי הנה, הבאתי מניות, הראיתי לרבינוביץ. המניות הן מניות טובות, כל אחת על סך 125 אלף דולר. לפני 3 שנים או שנתיים וחצי העברתי סכום של רבע מיליון דו־לר, אשר בשבילי זה סכום גדול. אני לא כל־כך עשיר כמו קארטר, אבל הר־שינו זאת לעצמנו, מפני שרצינו להנציח את שמו של האבא של אשתי, כי אין לנו ילדים, ורצינו לעשות זאת בהעברת הכספים.

„ביקשתי שזה ייכנס לאיזשהו בנק ב־ריבית, עד שיבנו את הבניין, ושיוסיפו את הריבית לסכום כדי שהסכום יגדל. ביקשתי, בפעם האחרונה לפני שישה שבועות, התחננתי בפעם האחרונה, תגי־דו כמה יש לי.

„כל הפעודות בידי גרטרוד ו־קארטר, ואנשים אין שיטה על הכספים. אי־אפשר לקבל תשובה כיוון שאני לא יכול לקבל תשובה אני זוקף, ויצערי, את המניות אתי."

מגביות בניגוד לחוק ✷

„על כל הדברים האלה אני מדבר, מדבר, מדבר ושום דבר לא יוצא. החלטתי לראות מה נעשה במקומות אח־רים. אני לא רוצה להיכנס לתחום פעו־לתו של הנשיא, אבל עד אשר הוועדה תבדוק מה שנעשה פה. ואולי באמת לא עשיתי כל־כך הרבה כמו קארטר, אבל הייתי תשע שנים יו"ר חברת הנאמנים בירושלים. מה היינו עושים?

„ב־1960 קיבלתי הודעה, כאשר גרתי במכסיקו, שאין לאוניברסיטה כסף לשלם משכורות. לקחתי אחד מהיהודים העשי־רים במכסיקו, נסענו לאקאפולקו, ודפקנו על דלתות וגייסנו 265 אלף דולר והע־ברנו לירושלים לשלם משכורות. ב־1961 באתי עם רעיון שהוא קיים בכל המקו־מות. האוניברסיטה בירושלים היתה זקו־קה להלוואה של שלושה מיליון דולר, ואמרתי להם שאנסה להשיג זאת בבנק שלי. הלכתי לבנק שלי, ועל־ידי חתי־מה, השגתי את כל ה־3 מיליון דולר. תוך חודשיים סידרנו הלוואה של שלושה מיל־יון דולר.

„למרות התיסבוכת שקרתה ב־62 ב־ירושלים, ולא נבחרתי, העברנו ביוני או־תה שנה 3 מיליון דולר. היתה צריכה להתקיים שם ארוחה לגיוס כספים, ושלושה שבועות לפני הארוחה הוזעקה ישיבה עם מר רוטברג ודנו עוד פעם על הלוואה. אתם ודאי קראתם בעיתונים שאוניברסיטת ירושלים קיבלה 25 מיל־יון דולר. הם לא מקבלים זאת במזו־מנים. יש יהודים טובים המעוניינים באו־ניברסיטה: יו"ר חבר־הנאמנים שבא עש־רים פעם בשנה ארצה, יש יהודי כמו סטולמן, יש יהודי כמו סני בצ'ינה.

„עבור אוניברסיטת תל־אביב אין אך מי לפנות. קיימות שתי לשכות, אחת בניו־יורק. זה לא היה מספיק יפה בבית שאני הייתי שם, עברו ללישכה יותר מחודרת, והעברתי לחם את חרחיטים שלי. יש לישכה גם בלוס־אנג'לס. הלש־כות הן יפות וזה עוזה לאוניברסי־טה 3 מיליון לירות לשנה, שהאו־ניברסיטה צריכה לשלוח מכאן כ־די לשלם זאת. התחלתי לבדוק מה קורה פה. ידוע לי שיש כעת אי־סור על מגביות גדולות, ולמרות זאת, בימיאמי היה ישראל גודד־שטיין, (יו"ר מגבית ההסתדרות) וגייס 3 מיליון דולר. היה יצחק רפאל וגייס 3 מיליון דולר. בניו־יורק היה נשף גדול, וגם שם נא־סף כסף רב. ואנחנו ממשיכים ל־קבל הודעות על צוואות ותרומות.

„האוניברסיטה לא יכולה להמשיך ולהתקיים כך, אלא אם אנחנו רוצים ש־האוניברסיטה תיהפך למוסד ממדרגה עשי־רית. אני לא חושב שמישהו רוצה בזה.

„הפעולה היחידה, עם כל הכבוד, ש־נעשתה השנה, היו שני הסמינרים שסי־דרתי: אחד ליהודי דרום־אמריקה, והשני על ההגנה, אשר עלה לי 80 אלף דולר. אני יכול לומר לכם שקארטר יכול היה לעשות זאת הרבה יותר קל, כי במדעי הרוח והחברה היה הרבה יותר ציוד.

„אני רואה שאנשים עובדים בכל מיני מקומות. יש לי שיחות עם אנשים, אנשים באים ומתעניינים, באים לארץ חמש־שש פעמים בשנה. כאשר הייתי יו"ר חבר־הנאמנים של ירושלים, הייתי טס לשם לפחות 10 פעמים בשנה, וזה היה בזמן שלא היו מטוסי־סילון. גרתי במכסיקו, הייתי נוסע יומיים, ולמרות כל זאת חייתי בא. אבל פה אני לא רואה שום תת־עניינות.

„מה שאני אומר, הוא שישנם נושאי תפקידים שלפי מה שאני יודע, שום דבר לא נעשה והאח־ריות היא של חברי־הנאמנים ושל הוועד־המנחל."

ועדת־חקירה ✷

לאחר שפיים ויין את דבריו, הש־תררה דממה עמוקה. כל המשתתפים בדיון היו בדיעה כי צריך לזמן בדחי־פות את חברי־הנאמנים לדיון בהאשמותיו של ויין, אבל הכל הבינו כי יש לחת־חשב גם בקארטר. הוחלט להקים ועדת־חקירה לפי תביעתו של ויין, לחקור אם נכונות האשמותיו של קארטר כאילו הוא, בשלושה חודשים, אסף יותר תרומות מ־אשר ויין בשמונה שנים. הוחלט גם לזמן בהקדם את חברי־הנאמנים.

התוצאות היו ישראליות טיפוסיות: וע־דת־החקירה העלתה כי קארטר לא אמר כלל את הדברים המיוחסים לו, ולכן אין מקום לחקירה. מאחר שקארטר לא אמר זאת, חזר גם ויין מן הדברים שאמר. חברי־הנאמנים מתכנס רק בימים אלה, ובו־חר נשיא חדש, ונראה כי מחנהו של קארטר גבר לחלוטין על תומכי ג'ורג' ויין. המועמד לנשיא הוא מועמד של קארטר, בעוד המועמד האחר, הרקטור שלמה סימונסון, הוא איש של ויין.

נשיא־פורש נאמן
נאמנות — למי?

אשת־נגיד ויין
בניין — למי?

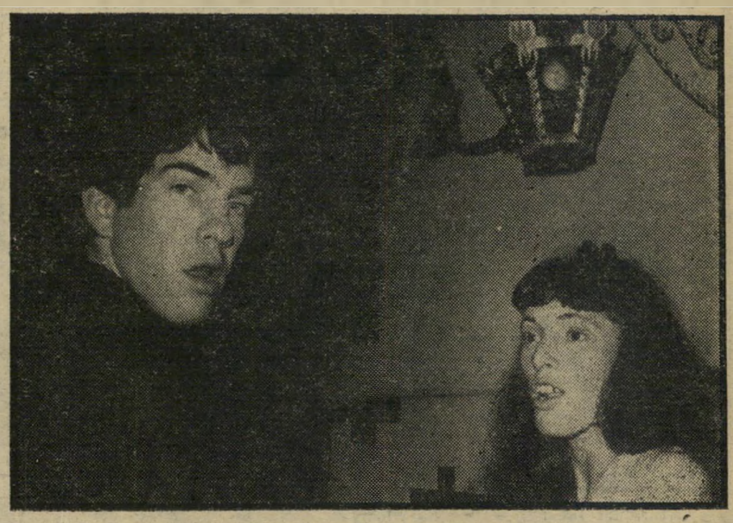
רחל מרחלת על כל העולם

עופרה מצאה חתן

היא היתה הבחורה הראשונה בארץ שהעזה להופיע בעירום על קרשי הבמה, בהצגה שלום שביים פרופסור **אריה זקס** בבימת־השחקנים ז"ל.

ואיזה רעש עשה העניין ההוא אז, בעיקר בהתחשב בעובדה ש**עופרה בן־עמי** לא היתה סתם בחורה, כי־אם בתו של פרופסור **אהרון בן־עמי** מתנועת ארץ־ישראל השלמה. ולא רק זה.

עופרה, בניגוד למה שחשבו עליה אנשים צרי־אופק, היא בחורה אינטליגנטית

עופרה וריצ'ארד בלום
הם מסתדרו

ומשכילה, כותבת סיפורים ומתרגמת מחזות, בעלת דיעות פוליטיות משלה ממנוגדות באופן קיצוני לאלו של אביה.

גם אחרי שירדה הצגת שלום מעל הפרק והבמה, לא נטשה עופרה את התיאטרון. היא תירגמה עבור התיאטרון הקאמרי מיספר מחזות שמשום־מה לא הועלו.

מאוחר יותר נסעה לתקופה ממושכת לאמריקה, שם סיימה את לימודי התואר הראשון בפילוסופיה. לפני כחצי־שנה שבה ארצה, והחלה להיראות בחברתו של צעיר אמריקאי בשם **ריצ'ארד בלום**. מי שחשב שעופרה הביאה איתה את ריצ'ארד מניו־יורק בתור מוצר־ייבוא, טעה. מסתבר שהם פשוט הכירו בארץ. היא היתה צריכה לנסוע את כל הדרך לניו־יורק וחזרה, על־מנת להכיר פה בחור אמריקאי, ולא סתם להכיר אלא אפילו להתחתן איתו.

ומי שלא ראה את עופרה וריצ'ארד ביחד, לא ראה זוג יותר מתאים בחייו. מה שהורג אותי בכל העסק זה שכל המורדות למיניהן, כשהן מגיעות לגיל מסויים, נשברות ועושות בדיוק מה שהאמא שלהן רוצה שהן יעשו.

זזי רוצה לזוז לצמרת

הן צצות כמו פיטריות אחרי הגשם, כל חילדות היסות האלו. יום אחד אתה רואה אותן במיקרה באיזו מסיבה, ותוך זמן קצר מאוד אתה נוכח לפתע שהן נמצאות בכל המסיבות, ולא בכדי.

אחת החתיכות החדשות המקשטות לאחרונה את רחובותינו, היא צעירה בת 20, בעלת השם המקורי **זזי שביט**. מקורי, אמרתי? סליחה. השם המקורי היה, נשבעת בכל היקר לי, גולדי. ויש לשער שאם גולדי אחרת שכולנו מכירים היתה נראית בצעירותה כמו גולדי הנ"ל, היא לא היתה מגיעה בשום פנים ואופן לאן שהגיעה, ואז אולי לא היינו כולנו בצרות.

בקיצור, גולדי הקטנה הזאת הפכה עם השנים זהובה, והזהובה הפכה זזי, והרי לפנינו המוצר המוגמר: יפהפייה שחורת־שיער בעלת עיניים גדולות וגוף חטוב, שרוצה לחיות שחקנית.

בינתיים היא תופסת לה חאלטורות בדוגמנות, והיתה מאותן שעבדו בשבוע האופנה וזכו לחצלחה מרובה אצל הקניינים שלא פסקו, בזכות שכמותה, לשבח — לא את הסחורה הישראלית כמו את אלו שחציגו אותה בפניהם.

כרגע מופיעה זזי בתיאטרון לילדים שהוא בחציו תיאטרון־חובבים, וחלומה הגדול הוא להתקבל לתיאטרון־חילדים של **אורנה פורת**, שלא לדבר על תיאטרון רפרטוארי ועל תפקידים רציניים בקולנוע. בשביל להגיע אל הצמרת היא לוחמת על עצמה התחייבות קשה, ומתכוננת בשנת הלימודים הבאה ללמוד תיאטרון ומישחק לא רק באוניברסיטה, כי אם גם בבית־ספר מיוחד המיועד לכך.

בחיים הפרטיים שלה היא אוהבת אותם ציירים, מסתבר. האהבה האחרונה והסוערת שלה הוא הצייר **אשר עין דור**, ומי שראה אותה מתנהגת כמו בעל־בית במסיבה שערך אשר בביתו שביסו העתיקה, הבין בוודאי שהפעם זה ברצינות. שלא לדבר על היחסים האידיליים ביניה לבין אשתו־לשעבר של אשר, **דנה מוקדי**, שנכחה גם היא במסיבה.

בכלל, כל דבר שהיא עושה, זזי, הוא ברצינות. לימודים, אהבות, אין אצלה צחוק. היא חולכת עד הסוף עם כל דבר, ובלי כל ספק מעריכה מאוד את עצמה. כששאלו אותה איזה מתנות הביאה לאשר לכבוד פתיחת התערוכה שלו, השיבה בחיוך ממזרי: „קודם כל את עצמי. ואם זה לא מספיק, אז מה כן?"

באמת מה?

זזי שביט (שמאל) עם דנה מוקדי
הן מסתדרות

האיש שיצא משנות ה־30

לא, הוא לא מחקה את **ג'ואל גריי** מקברט, מה פתאום? בלונדון ובפריס כולם הולכים עם התיסרוקת הזו עכשיו. אולי זה בגלל הסרט גטסבי הגדול. הוא לא יודע, וזה גם לא מעניין אותו. בעיניו זה מוצא חן, וזהו.

כי **רפי אלוף** בן ה־24 היה מאז ומתמיד מין אינדיווידואליסט כזה. עוד כשהיה ילד קטן, בברזיל מכורתו, היה שונה משאר הילדים והיו לו קשיי התאקלמות חברתיים. היום, כשהוא כבר לא ילד, יש לו עדיין אותן בעיות בדיוק, אלא שבישראל הן חריפות פי כמה, כי הישראלי המצוי אינו מוכן לאמץ אל ליבו את רפי יוצא־הדופן.

רפי אלוף
לא מסתדר

חתיך השבוע

מה הוא אוהב הכי בעולם? נכון, את התיסרוקת שלו ותילבושות משוגעות מ־שנות השלושים. אלא שבארץ הוא לא מעיז ללבוש את החליפות המטרפות שיש לו, כאלו עם פסים לאורך ועניבות־פרפר תואמות. פה הוא מסתפק בחולצות־סאטן מבהיקות, שגם הן גוררות אחריהן תגובות ברחוב.

„אנשים אומרים לי שאני חולה," הוא אומר במבט עצוב בעיניים. „בסך־הכל אני בן־אדם פשוט שאוהב ריקוד, ואפילו הופעתי במחזמר קברט בפריס ונסעתי עם המחזמר לסיבוב ברחבי העולם.

„לא איכפת לי מה הם חושבים על תיסרוקת שלי. אני הולך כמו שאני אוהב, וזהו," הוא אומר בפסקנות.

מעט החברים שיש לו כבר בארץ נימנים עם רקדני בת־דור, וגם אלה מעטים מאוד ולאו־דווקא ישראלים.

הוא לא חושב להישאר בארץ, כי הוא לא מסוגל להתמודד עם הבעיות החברתיות. דברים מקובלים מאוד בעולם עדיין בבחינת מוקצים מחמת מיאוס בישראל, והוא לא מעז לעשות המון דברים שהיה משתוקק לעשות.

גם כרקדן אין לו כרגע עבודה, אך הוא מוכיח יעילות מרשימה מאחרי הבר של מועדון מוג החדש שביפו העתיקה.

אם הוא באמת יעזוב את הארץ, תחא זו הוכחה נוספת שלמרות חיומרות, אנחנו עדיין ארץ אסיאתית קטנה ומפגרת. אפילו הוא חושב כך.

למה לאהילה נשארת לבד

אז ככה, סגשתי את **לאה לוסטין** משלישת שוקולד־מנטה־מסטיק, וכמו שחיא ככה נחמדה, היא ניגשת אלי, ואומרת: „תשמעי, יופי של תמונה שמתם לי בעיתון בשבוע שעבר, אבל הסיפור כבר לא אקטואלי."

וכל זה למה? בגלל שאל"ף: היא **וגידי גוב** מלהקת כוורת אף פעם לא היו ממש חברים, זאת אומרת על כל הכרוך בזה, כי מזמן, בלהקת הנח"ל, הם כן היו. אז מה זה הסיפור על רומן ואהבה שכל העיר מדברת עליו, שאלתי. ואיך זה שאני ראיתי, ואחרים ראו וכל העיר ראתה?

„זאת היתה סתם ידידות," אמרה מקטנה, „לזכר הימים היפים של הלהקה. באמת סתם ידידות ולא יותר מזה."

ואם לא גידי, אז מי? שאלתי. „אף אחד," ענתה לי בעצב, כשהקפישון שלה מכסה את עיניה.

מה איתכם, חברה? להשאיר חתיכה לא־נורמלית כמו לאהל'ה לבד כל־כך הרבה זמן? אין לכם עיניים בראש?

פורום/מולה-הרמתי

לגברים בלבד

After Shave * אפטר שייב
Pre-Electric Shave * פרה-אלקטריק
Deodorant Stick * מקלון דאודורנט
Deodorant Spray * ספריי דאודורנט
Shaving Cream * משחת גילוח
Shaving Foam Menthol * קצף גילוח מנטול
Shaving Foam Lemon * קצף גילוח לימון

KINGS MEN

תכשירי גילוח וטיפוח לכל גבר

כל מה שעליך לדעת על גופך ועל טמפוני o.b.

היי חופשיה עם או·בֶּה

טמפון o.b. הקטן, הנוח והבטוח ביותר בעולם נותן לך הרגשה משוחררת וחופשית. תוכלי ללבוש מכנסיים קצרים וחזקים או ביקיני. תוכלי לרקוד, לטייל, לטבול באמבט ולרחוץ כים בבטחון מלא.

טמפון o.b. נוח ביותר לשמוש

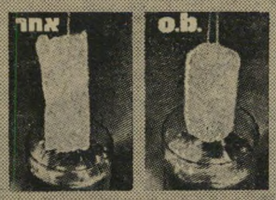
טמפון o.b. קטן משפתון ולכן קל ונוח לשאתו בארנק. טמפון o.b. נכנס לתוך גופך בקלות תוך שניות בעזרת אצבע **הנשארת נקיה!** ללא כל אביזרי עזר שיש צורך להפטר מהם לאחר השמוש.

(o.b. 1,300,000,000 טמפוני נמכרו בשנה שעברה ב־106 ארצות)

כושר ספיגה הטוב בעולם מבטיח אטימה מוחלטת

לטמפון o.b. העשוי צמר גפן כבוש, כושר ספיגה שאין לאף טמפון. לעומת טמפונים אחרים המתארכים עם הספיגה, טמפון o.b. מתרחב עם הספיגה ולכן, ככל שהוא סופג יותר כן הוא סוגר טוב יותר את פתח הנרתיק ומונע כל תזוזה או דליפה. (טבלי טמפון בכוס מים ותיווכחי בכושר הספיגה המצויין שלו).

טמפון o.b. חוסך יום במחזור ומונע ריח רע

טמפון o.b. סופג את הדם מיד עם צאתו מן הרחם לכן, הוא חוסך לך יום במחזור החודשי כיוון שבאופן טבעי, עושה הדם את דרכו החוצה במשך 24 שעות. האטימה המוחלטת של הטמפון מונעת היווצרות ריח רע הנגרם כתוצאה ממגע הדם עם האויר.

o.b. ב־3 דרגות ספיגה

נורמל — למרבית הנשים.
מיני — לנערות, לבתולות ולנשים עם דימום מועט — בעיקר בימים האחרונים של המחזור אצל נשים המשתמשות בגלולה למניעת הריון.
אקסטרה — לנשים עם דימום רב בעיקר ביומיים הראשונים של המחזור.

טמפון o.b. מתאים למבנה האנטומי הפנימי

טמפון o.b. תוכנן ופותח ע"י צוות גיניקולוגים מומחים, כך שיכנס עמוק לתוך הנרתיק לאיזור בו אין עצבים רגישים הגורמים לכאב, או אי נוחות.

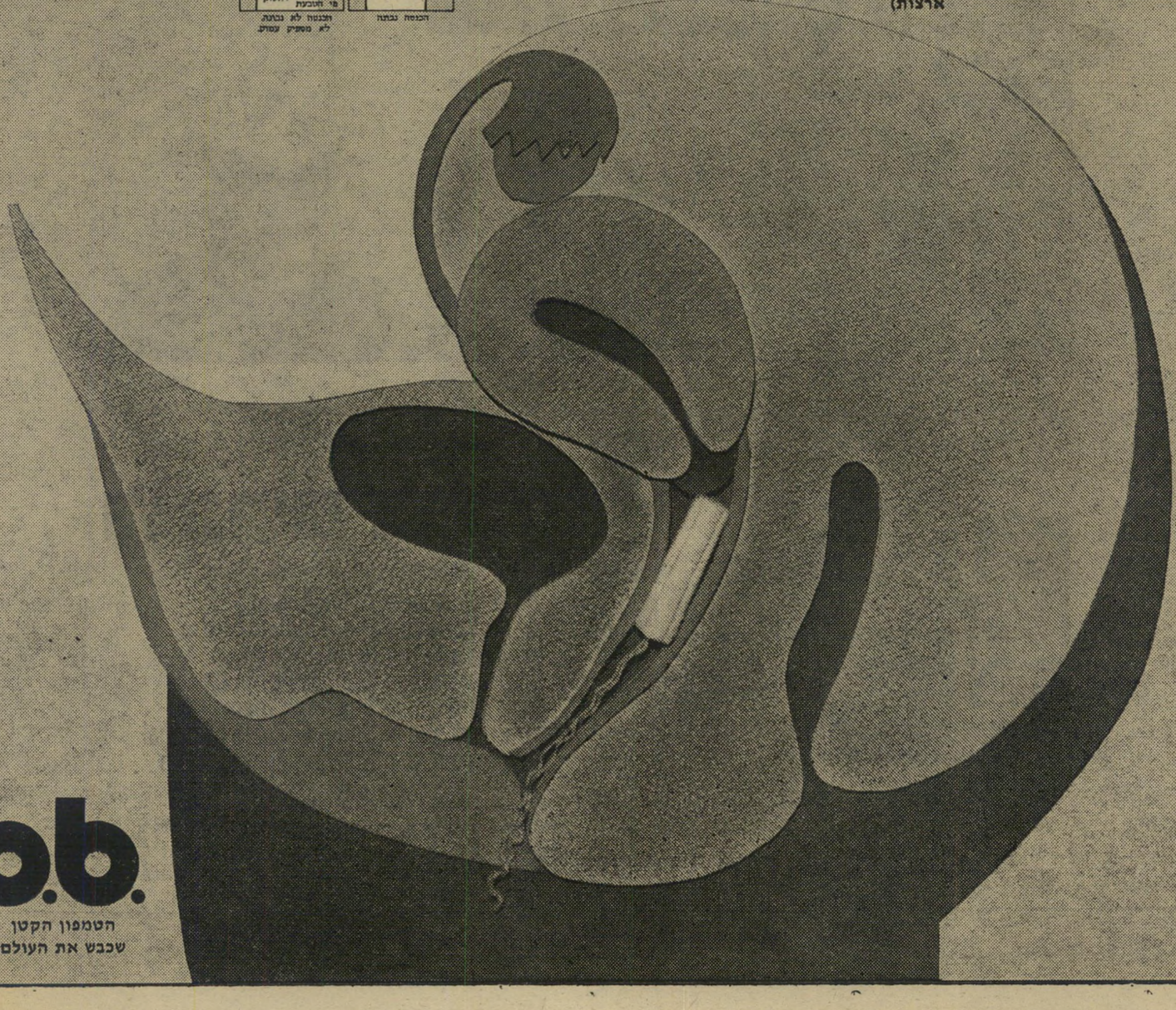

o.b. מיני·
לבתולות ולנערות צעירות

חדש!

החידוש הבלעדי האחרון של o.b. הוא טמפון מיני המיועד לבתולות ולנערות צעירות. עם o.b. מיני אין כל חשש לפגיעה בקרום הבתולים, כיוון שהוא כה קטן ונכנס בדיוק לפתח בקרום דרכו עובר הדם. (במקרה של כאב קל בשמוש הראשון, יש לדחות השמוש ב־3—4 חודשים).

o.b.
הטמפון הקטן שכבש את העולם

רחל מרחלת על כל העולם

הרוח נושבת רומנטית בגלי־צה"ל

מה יש לדבר, תחנת־השידור הצבאית שלנו היתה תמיד כור־היתוך לזוגות נאה־בים, אם מאנשי התחנה או אם מחוצה־לה. בגלי־צה"ל יש תמיד חדש. גדול מחזרי הדור בגלי־צה"ל היה, בזמנו, כתב־הטלוויזיה דהיום **מנשה רז**. אחרי שמנשה השתחרר, לפני למעלה משבע שנים, סברו הכל כי לא יימצא לו ממלא־מקום. מנשה לא הכזיב, הפך מאוחר יותר הפלייבוי של הרדיו (כך, לפחות, כינו אותו חתיכות העיר ירושלים בתקופה שבה עבד כקריין בשידורי־ישראל).

אך עד־מהרה נמצאו לו למנשה ממלאי־

אלכס אנסקי
ממלא־המקום

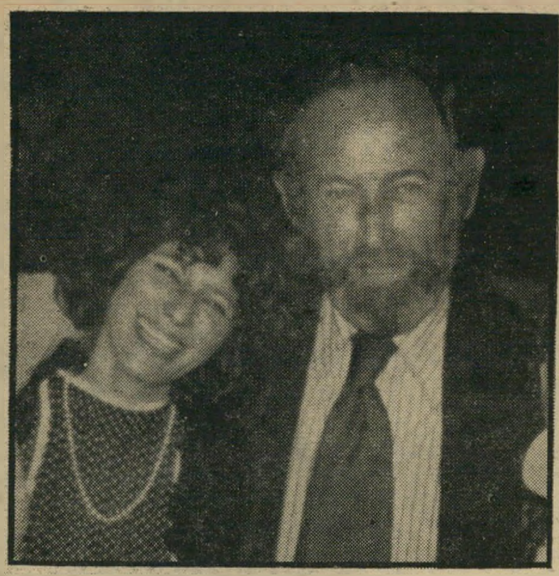
מקום, כמו למשל הטכנאי **איציק תור־אז**, שלימים הפך לעיתונאי בשם **איציק תור־אל**, ועוד אחד, שבתחילה נדמה היה כאילו הוא שוקט על שמריו. אך הוכיח לאחר־מכן כי כוחו במותניו. הרי זה **אלכס אנסקי**, השחקן־לשעבר **עדנה שביט**, עוזב אותה אחרי שנים אחדות לטובתה של חיילת בשם **נריה בר**, ומאז חולק איתה את ביתו ואת חייו.

אחת שלא היתה כל־כך בעניינים היא רומנטיים (המפורסמים, כלומר) דווקא היא עורכת־התוכניות **עשי בויסקי**, שהפתיעה בשבוע שעבר רבים וטובים, כשנישאה לבונה־הכינורות **אמנון ויינשטיין**, שהוא גם בנו של בונה־כינורות. ויש אומרים שהוא ואביו הם היחידים בארץ העוסקים במיקצוע עתיק זה.

אמנון, שנחשב תמיד כרווק מושבע, נל־כך ברישתה של עשי. אבל זה לקח לו שנתיים ימים להחליט, וכשהחליט לבסוף הם נישאו, כאמור, ועברו להתגורר בדירתו היפה שליד רחוב ארלוזורוב, ה־בנוייה כולה עץ ומלאה כובנירים יפים.

שנאמר: בית נאה, אשה נאה וכלים נאים מרחיבים דעתו של אדם.

חתונה בדור הסילון

היילי וניקי קוק
הכל על מקומו

הם נפגשו לפני כשבע שנים בז'נבה שבשוויץ. היא היתה אז צעירה חיננית בת 23, והוא גבר בן 50 הנראה צעיר מגילו, ומאחוריו היסטוריה חשובה.

פעם, כשאימץ לעצמו את השם „פיטר ברגסון," הקים את „הוועד לשיחרור האומה" באמריקה, הציף את העיתונות שם במודעות־ענק בזכות אצ"ל ופתח בוושינגטון שגרירות ישראל, שהתנהגה כשגרירות לכל דבר — למרות שמדינת־ישראל עדיין לא היתה קיימת. כשקמה המדינה, לבסוף, מסר את הבניין לשגרירות הרשמית והפך ח"כ של חרות בכנסת הראשונה.

היילי קוק וניקי השכר, בתו של **משה השכר**, מנכ"ל מחלקת־הכספים של ההסתדרות הציונית העולמית, לא נפ־רדו מאז שהכירו.

שלושה חודשים אחרי שהכירו, נסעה נילי לניו־יורק, שם עבדה כמזכירה במישלחת־ישראל באו"ם. הילל, שבדיוק אז עבר להתגורר בארץ באופן סופי, היה נוסע הלוך־ושוב בין תל־אביב וניו־יורק.

כשנילי שבה באופן סופי ארצה, לפני כארבע שנים, המ־שיכו השניים להתראות בקביעות, והיה ברור לכל מכריהם כי הם יינשאו זה לזה בסופו של דבר.

לפני כשישה חודשים נסע הילל קוק לאמריקה, שם נמצאת בתו הבכירה מנישואיו הראשונים, הלומדת באוניברסיטה. יחד איתו נסעה הבת הצעירה **בקי**, שהיא תלמידת־תיכון. נילי נש־ארה בארץ, אך לא לזמן רב. כעבור חודשיים הצטרפה אל הילל ואל בנותיו, אך שבה ארצה כתום ארבעה חודשים.

לפני כשבועיים הגיע לארץ גם הילל קוק, ובשהייתו הקצר־צרה הגשים את מה שציפו ממנו הכל. הוא נשא את נילי לאשה. הטקס נשמר בסודי־סודות, והתקיים בביתו של רב. פרט לקרובי־משפחה קרובים ביותר לא נכח בו איש.

רק אחרי שהילל חזר לארצות־הברית, צילצלה נילי לידידיהם הקרובים, ובישרה את החדשה. בימים אלה עסוקה נילי בעריכת סידורים אישיים של בחורה עצמאית שהפכה לאשה נשואה, ומייד אחר־כך תטוס לניו־יורק, על מנת לשוב לכאן בחזרה בתום שנת־הלימודים, עם הילל והבנות־החורגות החדשות שלה.

יום הולדת בהפתעה

הלוואי עלי בעל כזה, בחיי. לא די שהוא לא מפסיק לשבח ולהלל את אש־תו, ולספר לכל העולם שהיא הכי יפה, הכי חכמה, הכי נהדרת ובכלל — אז לא רק שהוא לא שכח שיש לה יום־הולדת, הוא גם ערך לה מסיבת־הפתעה לכבוד זה, והשביע את כל המוזמנים שלא יגלו לאשתו.

ותאמינו לי, סוד כזה כמו מסיבת יום־ההולדת שערך **רפי ניצחון** בעל הרפ"ס פיאנו־בר לאשתו **יפה**, לא נשמר בעיר הזו בין חורשי הפיאנו־בארים למיניהם כבר הרבה שנים.

מפה־לאוזן הועברה השמועה בין מיספר מצומצם של מכובדים שנבחרו לחגוג עם יפה ניצחון את חגה ה... (לא, היא בשום פנים ואופן לא הסכימה לגלות), כשכל אחד משביע את השני לא לגלות את הסוד לאיש.

שבוע קודם־לכן דאג רפי למשקאות ולמאכלים כיד המלך, ודאג שחבריו קצי־ני־הצבא לא יועסקו באותו יום.

ואכן, עם כמות הקציינים הבכירים ש־נכחו במסיבה הזו אפשר היה בשקט לקיים איזו ישיבת מטכ"ל צעירה, שלא לדבר על השחקנים, שאילו השתתפו כולם בהצגה אחת, זה היה חג לבמה העיברית.

באמת מסיבה על־הכיף־כיפאק, כזו כמו שרפי אוהב מכל הלב, ועוד בשביל אש־תו שאותה הוא אוהב עוד יותר.

נכד ליצחק שדה

בשבוע שעבר אירע דבר ששימח אותי ואת חברי מערכת העולם הזה באופן אישי. העיתונאית **זיוה יריב**, שהיתה חברת מערכת העיתון משך תקופה ארוכה, ילדה במזל טוב את בנה־בכורה **יאיר**.

הרך־הנולד, שיצא לאוויר העולם ב־בית־החולים תל־השומר במישקל של 3.500 ק"ג, הוא נכדו של מי שהיה מפקד ה־פלמ"ח יצחק שדה המנוח, שכן אביו, **יורם**, הוא בנו של „הזקן".

זיוה ויורם, העובד כמתרגם, נשואים כבר למעלה מחמש שנים וציפו בקוצר־

יורם שדה
נכד ל„זקן"

רוח להולדת ילדם הראשון. הם החלו משפצים לכבוד הולדתו את ביתו של יצ־חק שדה שביפו, ומתגוררים בינתיים ב־בית אמה של זיוה, בצפון תל־אביב.

כשהתלבטו השניים באיזה שם יקראו לתינוק החדש, הציעה זיוה ליורם לקרוא לו יצחק, על שם הסבא המפורסם. אבל יורם סירב. „יצחק שדה היה, יש ויהיה רק אחד," אמר.

יצחק שדה, יאיר שדה, לא חשוב, העי־קר שהילד הזה יהיה בריא ויגדל למיצוות ולמעשים טובים. כי זה מה שחשוב לא?

זיוה יריב־שדה
בן בכור

נישואי הדיילת והצייר

זוכרים שלפני כמה חודשים סיפרתי לכם שחברת־התעופה הלאומית שלנו עומדת לאבד את אחת היפות שבדיילות שלה, מפני שהיפה הזו עומדת להינשא לאיש!

אז ככה, זה שרותי שרק היא אחת הדיילות היפות ב„אל־על" זה עניין בטוח, זה שהיא נישאה לצייר גידי זוי גם כן בטוח, אבל זה שהיא עומדת לעזוב את עבודתה ב„אל־על" — לא בטוח בכלל.

רותי וגידי נישאו לפני כשבועיים בטקס קצר ברבנות שבו נכחו בני־משפחותיהם בלבד. אבל מאוחר יותר בערב, ערכו לכבודם המקיבוץ תמי מור ואחותה התאומה הזהה רינה רמון הידועות בכינויין „שוועסטערס" מסיבה רבת־משתתפים שבה נכחו כל המיזמה בבוהימה התל־אביבית, שעיצבה ועיזנה עד אור הבוקר. בין האורחים המכובדים כלם, כמובן, מוישי"ה אישי־כסית, שכרכו בקודש ניצח על המסיבה ודאג שהכל ייקח כמישרין.

למחרת החתונה נסעו השניים לאמסטרדם: רותי בפעם המיליון־ועשירית בחייה, וגידי בפעם הראשונה. אחרי שיתורו ויסיירו בעיקום ישובו השניים ארצה, וישפצו במישנה־מרץ בית יפהפה שרכשו ביפו, בשכונה שכסביבות רחוב שישים, שאומי־צה לאחרונה עיירידי אנשי־בוהימה רבים, בהם הצייר אורי ליפשיץ ואשתו עדה, העיתונאי אדם ברוך ואשתו הצלמת ארי־אלה שביה, האדריכלקט רמי שור, האופנאית תמרה יוכך והציירת אריאלה וידור.

חלק המתיישבים בשכונה היה הבמאי אורי זוהר, שבחר זו כבית את מועדון „הסנטר הכפוי" עוד לפני שש שנים.

העולם הזה

טרי רביד - יורשת השערורייה

